PLANMER BESTEMMINGSPLANNEN BUITENGEBIED

DEFINITIEF

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

11 november 2010
075164862:0.4
B02012.000127.0120

ARCADIS

Inhoud

Samenvatting 6

1 Inleiding 15
1.1 Aanleiding 15
1.2 Leeswijzer 17

2 Procedure 19
2.1 Van één naar drie bestemmingsplannen 19
2.1.1 Planologische procedure tot nu toe en keuze voor vervolg 19
2.1.2 Bestemmingsplan buitengebied 19
2.1.3 Bestemmingsplannen landbouwontwikkelinsgebieden 20
2.1.4 Overzicht procedure planMER 22
2.2 Consultatie 23

3 Beleid, wet- en regelgeving 25
3.1 Meest bepalend beleid, wet- en regelgeving 25
3.1.1 Natura 2000 25
3.1.2 Veehouderijen en de bescherming van Natura 2000-gebieden 27
3.2 Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 30
3.3 Verordening Ruimte 31
3.4 Overzicht overig kaderstellend beleid en wetgeving 36
3.4.1 Europees beleid en regelgeving 36
3.4.2 Landelijke wet- en regelgeving 37
3.4.3 Provinciaal, regionaal en gemeentelijke niveau 39

4 Milieugebruiksruimte 41
4.1 Intensieve veehouderij 41
4.2 Ammoniak 41
4.2.1 Stikstof en Natura 2000 41
4.2.2 Wet Ammoniak en veehouderij 42
4.2.3 Geur 43
4.2.4 Fijn stof 45
4.2.5 Geluid 48

5 Alternatieven 51
5.1 De referentiesituatie = Autonome groei en AMvB Huisvesting 51
5.2 Vergund vs werkelijk gebruik 56
5.3 Uitbreidingsruimte vigerend versus nieuwe bestemmingsplan 57
5.4 Uitgangspunten alternatiefontwikkeling 59
5.5 Alternatieven 60
5.5.1 Alternatief 1A 63
5.5.2 Alternatief 1B 64
5.5.3 Alternatief 2A 65

5.5.4 Alternatief 2B 66

6 Effecten 67
6.1 Inleiding 67
6.1.1 Studiegebied 67
6.1.2 Planhorizon 67
6.1.3 Effectcriteria 67
6.2 Natuur (ammoniak) 68
6.3 Geur 74
6.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie 76
6.4.1 Landschap 76
6.4.2 Cultuurhistorie en Archeologie 79
6.5 Verkeer, fijn stof en geluid 82
6.5.1 Verkeer 82
6.5.2 Fijn stof 84
6.5.3 Geluid 85
6.6 Bodem en water 87
6.7 Gezondheid 92
6.8 Duurzaamheid 94
6.9 Vergelijking alternatieven 95

7 Effecten LOG Ulicoten 97
7.1 Inleiding 97
7.2 Geursituatie 97
7.3 Quick scan flora en fauna 98
7.4 Ecologische verbindingszone 99

8 Conclusies en aanbevelingen 101
8.1 Conclusies 101
8.2 Aanbevelingen 102

Bijlage 1 Consultatie: verwerking in planMER 103

Bijlage 2 Passende beoordeling conform Natuurbeschermingswet 1998 107

Bijlage 3 Trendmatige ontwikkeling veehouderij in Baarle-Nassau 109

Bijlage 4 Kaarten geur 111

Bijlage 5 Kaarten landschappelijke en archeologische waarde 113

Bijlage 6 Achtergrondinformatie gezondheid 117

Bijlage 7 Kaarten Ammoniakdepostie 121

Bijlage 8 Verklarende woordenlijst 123

Bijlage 9 Achtergrondinformatie kaarten 125

Bijlage 10 Quick scan 127

Bijlage 11 Literatuurlijst 129

Samenvatting

PlanMER voor bestemmingsplan buitengebied

De provincie Noord-Brabant heeft naar aanleiding van het ontwerp-bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau aangegeven dat er een planMER voor de landbouwontwikkelingsgebieden dient te worden opgesteld. De gemeente Baarle-Nassau heeft er vervolgens voor gekozen om het bestemmingsplan voor het buitengebied op te splitsen in:

- een deel dat betrekking heeft op het buitengebied, met uitzondering van de landbouwontwikkelingsgebieden (verder 'bestemmingsplan buitengebied' genoemd);
- een deel dat betrekking heeft op het landbouwontwikkelingsgebied Ulicoten;
- en een deel dat betrekking heeft op het landbouwontwikkelingsgebied Oostflank, voor zover gelegen op grondgebied van Baarle-Nassau.

In onderstaande figuur is te zien waar de beide landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) liggen en waar het overige buitengebied is gelegen. Om de besluitvorming omtrent de beide bestemmingsplannen voor de LOG's en het bestemmingsplan voor het overige buitengebied te onderbouwen is dit planMER (milieueffectrapport voor een plan) opgesteld. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor activiteiten waarvoor later misschien een milieueffectrapport moet worden opgesteld. Het gaat daarbij om intensieve veehouderijen van een bepaalde omvang. Bovendien is een planMER vereist vanwege de Natuurbeschermingswet en de daarbij behorende passende beoordeling.

Figuur S.1

Integrale zonering intensieve veehouderij.

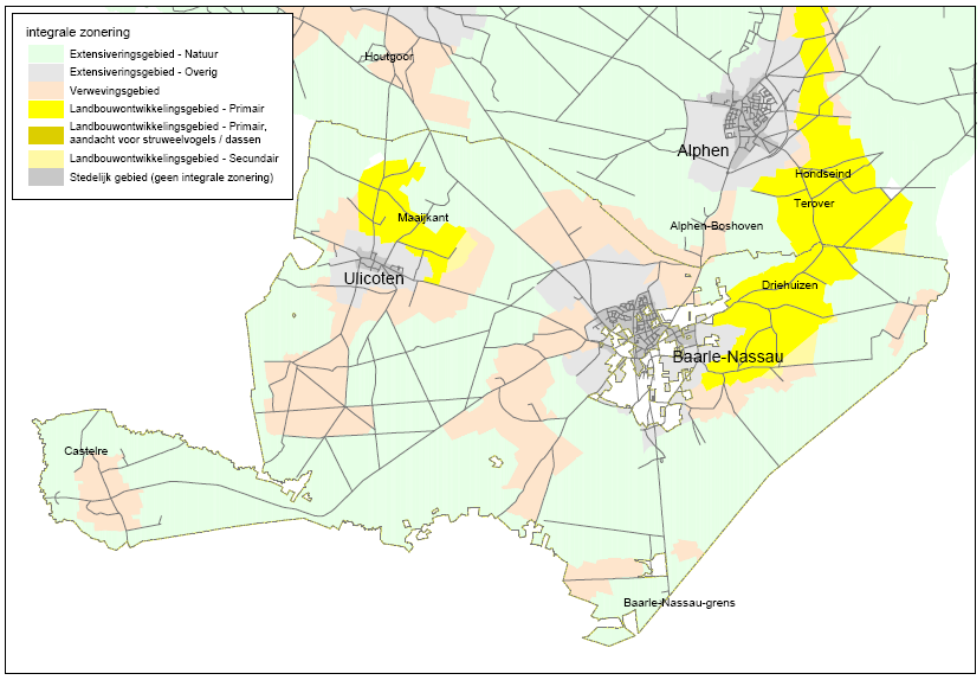

M.e.r.-procedure

Voordat het planMER is opgesteld is er een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld met de mogelijkheid tot inspraak. Vervolgens zijn bestuurs -en adviesorganen geraadpleegd over de reikwijdte en detailniveau van het planMER. Dit heeft geresulteerd in zienswijze en een advies van de Commissie voor de m.e.r.

Beleid, wet- en regelgeving

De ruimte voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijen (IV) in de gemeente Baarle-Nassau is beperkt, vooral door wet- en regelgeving omtrent natuur en geurhinder. Een belangrijk beleidskader vanuit Europa waarmee rekening moet worden gehouden betreft de regelgeving rondom Natura 2000, in Nederland geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Voor de gebieden die onder deze wet vallen, (o.a. Regte Heide & Riels Laag en Kempenland-West op Nederlands grondgebied) geldt dat de natuurkwaliteit niet mag verslechteren. Ditzelfde geldt voor de Natura 2000-gebieden in België. Ook de provincie Noord-Brabant zorgt voor enkele beleidskaders, namelijk Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Verordening Ruimte.

Milieugebruiksruimte

Door bestaand beleid, wet- en regelgeving op het gebied van geur wordt de ruimte voor de in te plaatsen of uit te breiden intensieve veehouderij beperkt. De ammoniakdepositie is een aandachtspunt voor zeer kwetsbare natuurgebieden (Wet ammoniak en veehouderij) en voor Natura2000-gebieden. Naast geur en ammoniak geldt ook voor fijn stof een beperking.

Referentiesituatie

In de gemeente Baarle-Nassau zijn 233 veehouderijen gelegen, waarvan 75 met een tak intensieve veehouderij van een omvang die gelijk staat aan 1 of meer volwaardige arbeidskracht(en) (tak intensieve veehouderij van 70 nge of meer, op basis van de vergunning en kengetallen van CBS/LEI over bedrijfseconomische omvang).
(situatie 2010, Bron: provinciale BVB-bestand). Totaal bevindt zich in de gemeente ruim 33.229 aan nge in de veehouderij en 23 bedrijven hebben een omvang groter dan 200 nge. Nge (Nederlandse grootte-eenheid) is een maat voor de productieomvang van een landbouwbedrijf. Van de productieomvang intensieve veehouderij in de gemeente Baarle-Nassau ligt 52% in verwevingsgebied en 13% in extensiveringsgebied. Op basis van de productieruimte en de trendmatige ontwikkeling in de intensieve veehouderij in de gemeente Baarle-Nassau wordt het volgende verondersteld voor de referentiesituatie (huidige situatie + autonome ontwikkeling tot 2020):

- Bestaande bedrijven zijn op basis van vergunde rechten in kaart gebracht.
- Alle stallen voldoen aan het Besluit huisvesting, waarin algemene technische eisen staan voor stallen om de uitstoot van ammoniak te beperken.
- Per saldo is sprake van stabilisatie, oftewel nulgroei.

In de gemeente Baarle-Nassau liggen 152 intensieve veehouderijen. Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau 81 bedrijven zonder intensieve veehouderij. In totaal zijn er 233 veehouderijen.

Vergund versus werkelijk gebruik

Zoals ook de Commissie voor de m.e.r. in de uitgebrachte richtlijnen aangeeft, is de vergunde situatie niet altijd in overeenstemming met het werkelijke aantal gehouden dieren, er is sprake van 'latente ruimte' in de vergunning. Daarom is inzichtelijk gemaakt hoe groot dit verschil ongeveer is binnen de gemeente Baarle-Nassau. De vergelijking is gemaakt aan de hand van de meitellingen van het CBS en de milieuvergunningen. Een verschil tussen beide cijfers, kan ontstaan door niet opgerichte stallen of stallen waar tijdelijk geen dieren in aanwezig zijn. Uit de vergelijking kan geconcludeerd worden dat er een verschil van 41 % is tussen de Vergunde (milieuvergunningen) en de Werkelijke Huidige Situatie (meitellingen

van het CBS) in de gemeente Baarle-Nassau, wat niet ongebruikelijk is, maar wel aangeeft dat er veel ruimte zit tussen vergunningen en werkelijk gebruik.

Uitbreidingsruimte oude en nieuwe bestemmingsplan

Op verzoek van de Commissie voor de m.e.r. is het verschil in uitbreidingsruimte tussen het vigerende bestemmingsplan en het nieuwe bestemmingsplan in beeld gebracht, gerelateerd aan de ammoniakemissie per hectare. De ammoniakemissie van gespecialiseerde varkens/pluimvee/kalf- en vleesbedrijven in Baarle-Nassau is gemiddeld 3300 kg NH3/ha/jaar.
In het buitengebied van Baarle-Nassau staan op de verbeelding van het vigerende bestemmingsplan 403 bouwblokken. Uitgaande van een groei tot 1,5 ha IV in verwevingsgebied en behoud van bouwblokken in extensiveringsgebied, is in het vigerend bestemmingsplan totaal een oppervlakte van 604,5 ha IV in Baarle-Nassau mogelijk.

In het nieuwe bestemmingsplan is met betrekking tot de uitbreidingsruimte van agrarische bedrijven de provinciale Verordening Ruimte fase 1 van kracht. De verordening maakt een bouwvlakgrootte mogelijk tot 1,5 ha, onder voorwaarde dat tenminste 10% van een bouwblok wordt aangewend voor landschappelijke inpassing. Dat laatste betekent in feite dat nog 1,35 ha met bijkomende NH3-emissie zou kunnen resteren per bouwvlak. Uit het gemeentebestand blijkt een 40-tal agrarische bouwvlakken reeds groter te zijn dan 1,5 ha, waarbij uitgangspunt is dat deze planologische ruimte als bestaand recht geldt. Voor het aantal bouwvlakken dat maximaal bestemd zou kunnen worden en de bijbehorende totale omvang is een inschatting gemaakt, waarbij verondersteld is dat bovengenoemde constateringen (te weten 1,35 ha resteert versus 40 bouwvlakken met oppervlakte groter dan 1,5 ha) elkaar compenseren. Uitgaande van een groei tot 1,5 ha IV van 304 bouwblokken in verwevingsgebied en behoud van bouwblokken in extensiveringsgebied, is in totaal een oppervlakte van 456 ha IV in Baarle-Nassau mogelijk.

Conclusie is dat met het nieuwe bestemmingsplan buitengebied het potentieel aan ammoniakemissie uit stallen met ongeveer 25% afneemt op basis van fysieke ruimte, waarbij nadrukkelijk overige aspecten als de reconstructiezonering, natuurbeschermingsbeleid etc. niet is meegewogen.

Alternatieven

De onderzochte alternatieven verschillende met de alternatieven welke zijn beschreven in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Dit naar aanleiding van nieuwe provinciale (beleids)ontwikkelingen en nieuwe ontwikkelingen vanuit de gemeente Baarle-Nassau.

Om de nieuwe vragen te beantwoorden en de nieuwe ontwikkelingen van het bestemmingsplan te vergelijken met de bestaande situatie/referentiesituatie, is een viertal alternatieven ontwikkeld.

Voor alle vier de ontwikkelingsalternatieven geldt als basis de vergunde dieraantallen (2010), maar alle stallen voldoen aan de maximale emissiewaarden uit de AMvB Huisvesting (uiterlijk 2013). De kleinere IV-bedrijven stoppen of stoppen met hun tak intensieve veehouderij. Hierbij is uitgegaan van een omvang die kleiner is dan 40 nge. Uitgangspunt is, dat de krimp van de kleinere bedrijven evenredig wordt opgevangen door groei van de grotere bedrijven, oftewel nulgroei IV en rundvee binnen de gemeente Baarle-Nassau.

De variabelen voor de vier alternatieven staan in onderstaande tabel. Er is gevarieerd met:

- begrenzing tot op de muur óf begrenzing tot 1,5 ha[1];
- wel of geen nieuwvestiging in het LOG Ulicoten.

Tabel S.1

Overzicht variabelen en resulterende alternatieven.

Variabele: FYSIEKE BEGRENZING LOG> LOPENDE ZAKEN NIEUWVESTIGING V	Begrenzen op de muur	Groei tot 1,5 ha bouwvlak
Drie nieuwvestigingen LOG Ulicoten	Alternatief 1A	Alternatief 2A
Geen nieuwvestigingen LOG Ulicoten	Alternatief 1B	Alternatief 2B

Effectbeoordeling alternatieven

In het kader van het planMER zijn achtereenvolgens de effecten van de vier alternatieven beschouwd voor de aspecten natuur (ammoniak), geur, landschap, cultuurhistorie & archeologie, verkeer, fijn stof, geluid, bodem & water, gezondheid en duurzaamheid.

De effectbeoordeling (kwalitatieve scores) is bepaald met expertbeoordeling op basis van de volgende schaal:

Tabel S.2

Overzicht effecten van de vier alternatieven voor alle aspecten.

Score	Toelichting
++	zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	neutraal
0/-	licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	negatief ten opzichte van de referentiesituatie
- -	sterk negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Aspect	Criteria	1A	1B	2A	2B
Natuur (ammoniak)	(P)EHS en Ecologische verbindingszones	0/+	0/+	+	+
	Ammoniakdepositie Natura 2000	0/+	+	0	0/+
Geur	Leefklimaat binnen de bebouwde kom (geur)	+	+	++	++
	Leefklimaat buiten de bebouwde kom (geur)	0/+	0/+	+	+
Landschap	Landschappelijke patronen/objecten en elementen	0/-	0/-	-	0/-
Cultuurhistorie en archeologie	Historisch landschapp.patronen, elementen, objecten	0/-	0/-	0/-	0/-
	Beïnvloeding van archeologische waarden	-	0/-	-	0/-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	0	0	0
	Beïnvloeding van de verkeersveiligheid	0	0	0	0
Fijn stof	Oplossen van knelpunten	0	0	0	0
	Verkeer en fijn stof	0	0	0	0
Geluid	Geluidsemissie geluidsgevoelige categorieën	0	0	0	0
Bodem en water	Geomorfologische patronen/ elementen	0	0	0	0
	Beïnvloeding van het watersysteem	0	0	0	0
Gezondheid	Effecten op gezondheid	0	0	0	0
Duurzaamheid	Synergie en inpassing	0	0	0	0

[1] Dit is een fictieve situatie, die zou ontstaan als de gemeente stringent vestigingsbeleid zou doorvoeren voor de LOG's, in feite vergelijkbaar met de extensiveringsgebieden. Een dergelijk beleid is niet in overeenstemming met de gedachte achter de Reconstructieplannen en de provinciale Verordening Ruimte. Om toch inzicht te krijgen in de effecten van ontwikkeling van intensieve veehouderijen in de LOG's versus geen ontwikkeling en de gemeente en andere belanghebbenden over deze effecten te informeren, is deze situatie in alternatieven vorm gegeven en doorgerekend.

De enige verschillen tussen alternatieven en afwijkende effecten ten opzichte van de referentie zitten bovenin de tabel. Gesteld moet worden dat de verschillen tussen de alternatieven betrekkelijk klein zijn en dat effecten die zijn gesignaleerd ten opzichte van de referentie niet substantieel genoemd kunnen worden. Zo zijn de stikstofdepositie van de alternatieven en het leefklimaat t.a.v. geur maar beperkt gunstiger dan de referentie. Zou de referentie vergeleken worden met de huidige situatie, dan zal blijken dat invoering van generieke maatregelen, met name de AMvB-Huisvesting, een aanzienlijk positief milieu-effect heeft. De daaropvolgende herrangschikking van productieruimte in de gemeente Baarle-Nassau leidt vervolgens tot genuanceerde verbetering of verslechtering.

Ten aanzien van natuur en leefklimaat kan geoordeeld worden dat de alternatieven alle positief scoren. Dit heeft te maken met ontwikkeling van IV op gemiddeld genomen relatief gunstiger locaties. Daar staat tegenover dat ontwikkeling van IV-bedrijven leidt tot landschappelijke aantasting. Deze wordt echter op zijn beurt gemitigeerd, doordat immers aan uitbreiding een landschappelijke tegenprestatie gekoppeld is.

Er is geen duidelijk beeld dat duidt op voor- of nadelen van drie nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten, immers de A-alternatieven (1A en 2A, met nieuwvestigingen) scoren soms beter en soms slechter en meestal gelijk aan de B-alternatieven (1B en 2B, zonder nieuwvestigingen).

Effecten LOG Ulicoten

De gemeente kiest ervoor om drie nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten te beschouwen als lopende zaken. Derhalve wenst zij deze nieuwvestigingen op te nemen in het bestemmingsplan voor dat LOG. Op verzoek van de gemeente Baarle-Nassau is in dit planMER extra aandacht besteed aan de geursituatie, flora en fauna (quick scan) en ecologische verbindingszone in relatie tot deze nieuwvestigingen.

Geconcludeerd kan worden dat de drie nieuwvestigingslocaties geen invloed hebben op de geurgevoelige objecten in de gemeente Baarle-Nassau.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van de quick scan voor de 3 nieuwvestingslocaties in het LOG Ulicoten zijn:

- Verandering van het gebruik van de percelen kan leiden tot een toename in stikstofdepositie. Negatieve effecten van deze toename op gebieden die beschermd zijn middels de Natuurbeschermingswet 1998, zijn op basis van deze quick scan niet uit te sluiten.
- Negatieve effecten op de EHS ten gevolge van de toename in stikstofdepositie, zijn op basis van deze quick scan niet uit te sluiten.
- Negatieve effecten op beschermde gebieden ten gevolge van de bouwwerkzaamheden zijn niet te verwachten.
- Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden (dus voor 15 maart en na 15 juli). Als dit niet mogelijk is moet het gebied voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden voor broedvogels;
- Binnen de plangebieden zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen tijdens het veldbezoek.
- Binnen de plangebieden zijn geen geschikte verblijfplaatsen of vaste vliegroutes van vleermuizen aanwezig.

- Voor de overige beschermde zoogdier- en amfibiesoorten ten aanzien waarvan verboden handelingen te verwachten zijn, geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in het kader van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij de Minister van LNV. Bij deze soorten moet de zorgplicht wel in acht genomen worden.
- Naar aanleiding van deze quick scan zijn geen hiaten in kennis geconstateerd met betrekking tot beschermde soorten, welke nader onderzoek noodzakelijk maken.

Vanuit de gemeente Baarle-Nassau is vernomen dat de ecologische verbindingszone in het LOG Ulicoten naar alle waarschijnlijkheid niet zal worden uitgevoerd. Om deze reden is er in dit planMER dan ook niet verder op ingegaan.

Passende Beoordeling

In het nieuwe bestemmingsplan krijgt onder andere het vestigingsbeleid van de intensieve veehouderij in verwevingsgebieden en de LOG's gestalte. Daarom is er een passende beoordeling conform de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk om de invloed op Natura 2000-gebieden inzichtelijk te maken. In het geval van Baarle-Nassau gaat het om de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels Laag en Kempenland-West. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de alternatieven zoals deze overeenkomstig zijn opgesteld in het kader van dit planMER. Uit de berekening in het kader van de passende beoordeling blijkt, dat de depositie afkomstig van veehouderijen uit de gemeente Baarle-Nassau op Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde blijft. Desondanks kunnen significante negatieve effecten niet worden uitgesloten. Derhalve dient dit per bedrijf individueel te worden getoetst, inclusief de cumulatieve effecten vanwege de cumulatie met andere depositiebronnen.
Verder is geconcludeerd dat:

- door AMvB huisvesting en provinciaal beleid neemt de bijdrage aan stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden van de gemeente Baarle-Nassau in de toekomst af. De referentiesituatie levert een lagere stikstofdepositie dan in de huidige situatie het geval is;
- in alternatief 1A neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag en Ulvenhoutse Bos beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Kempenland-West, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie;
- in alternatief 1B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag, Kempenland-West en Ulvenhoutse Bos beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie;
- in alternatief 2A neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie;
- in alternatief 2B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag, Ulvenhoutse Bos en Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Kempenland-West en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie.

Bij alternatief 1B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden het meeste af ten opzichte van de referentiesituatie en de huidige situatie. Daarop volgen het alternatief 1A en alternatief 2B. In alternatief 2A blijft de situatie ten opzichte van de referentiesituatie onveranderd. Het alternatief 2A scoort echter wel een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

Verwacht wordt dat er pas na het vaststellen van de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden of na de totstandkoming van een nieuwe landelijke regeling (PAS) uitsluitsel is over de milieuruimte in relatie tot Natura 2000-gebieden.

Conclusies

De volgende conclusies zijn te trekken uit het planMER:

- Op grond van aannamen over de ontwikkeling van de intensieve veehouderij en een inschatting van vier alternatieven, is voor het grondgebied van de gemeente Baarle-Nassau bepaald wat de effecten zijn voor een aantal thema's. Vanwege de nieuwvestiging van een drietal intensieve veehouderijen in het LOG Ulicoten is er in dit planMER extra aandacht besteed aan dit LOG. Verwacht wordt dat de gekozen aanpak de bandbreedte dekt voor te verwachten ontwikkelingen door de planologische besluiten.
- Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan biedt het nieuwe bestemmingsplan op grond van fysieke (ontwikkel)ruimte een afname van de milieubelasting in de vorm van ammoniakemissie.
- Ten aanzien van de vier alternatieven is te concluderen dat er voor een aantal thema's verschillen zijn. De verschillen tussen de alternatieven zijn te vinden in de aspecten natuur (ammoniak), geur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. Voor de overige aspecten zijn er in de beoordeling geen verschillen tussen de vier alternatieven naar voren gekomen en onderscheiden deze alternatieven zich bovendien niet ten opzichte van de referentie.
- De 3 nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten zijn inpasbaar vanuit het kader van de Wet geurhinder en veehouderij. De alternatieven waarin de drie nieuwvestigers zijn opgenomen resulteren in een betere geursituatie op gemeenteniveau. Negatieve effecten van de 3 nieuwvestigingen op de gebieden die beschermd zijn door de Natuurbeschermingswet 1998 en de EHS-gebieden zijn op basis van de quick scan niet uit te sluiten. Vanuit de gemeente Baarle-Nassau is vernomen dat de ecologische verbindingszone in het LOG Ulicoten naar alle waarschijnlijkheid niet zal worden uitgevoerd.
- Er is een aantal leemten in kennis aangetroffen, die echter geen belemmering behoeven te zijn voor de verdere besluitvorming. Er is voldoende informatie voorhanden om de bestemmingsplannen op te baseren.

Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen zijn gedaan op basis van de doorlopen plan-m.e.r.:

- Omdat in het buitengebied, en dan met name in de LOG's, omwonenden op verschillende manieren extra hinder zullen ondervinden van de ontwikkelingen, wordt aangeraden om de plannen in goed overleg gestalte te geven. Derhalve dienen omwonenden tijdig betrokken te worden bij planvorming. Dit zal vooral gelden bij de situatie waarbij nieuwvestigingen worden gerealiseerd. De gemeente dient goed op de hoogte te zijn en te blijven van inzichten in de relatie tussen veehouderij en gezondheid. Dit is een belangrijk kritiekpunt vanuit de maatschappij en de inzichten hierin zullen naar verwachting gaan groeien de komende jaren.

- De ontwikkelruimte in de provinciale beleidsdocumenten (Verordening Ruimte) die wordt geboden aan IV-bedrijven in de LOG's is nog aan discussie onderhevig. Te verwachten is dat na de Statenverkiezingen in 2011 duidelijk zal worden hoeveel ruimte er beschikbaar is in de LOG's Ulicoten en Oostflank (via de op te stellen Verordening Ruimte fase 3). Het zal daarbij o.a. gaan over de mogelijkheden en voorwaarden voor het verlenen van een ontheffing voor bouwblokken groter dan 1,5 hectare. De gemeente wordt aangeraden deze ontwikkelingen goed te blijven volgen en haar eigen ruimtelijk beleid in overeenstemming te brengen c.q. niet te laten conflicteren met de Verordening Ruimte.
- Er is vooralsnog geen juridische zekerheid omtrent beleid en beoordelingskader voor ammoniakdepositie op Natura 2000. De provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000 stuurt aan op saldering, waarbij uitbreiding in emissie/depositie op de ene locatie gepaard dient te gaan met gelijktijdige vermindering ervan elders middels en depositiebank. De gemeente wordt aangeraden de beleidsontwikkelingen hierover nauwgezet te volgen en te bezien of een eventuele uitwerking van dit beleid in het bestemmingsplan buitengebied dient te worden opgenomen.
- Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan een voorwaarde op te nemen dat alleen bij zicht op toestemming vanuit de Natuurbeschermingswet medewerking te verlenen aan een verzoek tot uitbreiding of wijziging van het bouwvlak. Overwogen kan worden om aanvullend daaraan te verwijzen naar de provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000.
- Bij de modelleringen in dit planMER is het uitgangspunt dat de bedrijven in werking zijn conform de vergunning. Het blijft van belang dat de gemeente toeziet op een goede uitvoering van plannen en een goede leefomgeving door op passende wijze invulling te geven aan haar controlerende en handhavende functie. Door controle en handhaving kan wellicht nog milieuwinst geboekt worden. Het grote verschil tussen vergunde ruimte en benutte ruimte (41%) duidt daar op.
- Gelet op de beperkte omvang van de te verwachten ontwikkelingen is een apart monitoringsprogramma niet nodig. Het is voldoende om de monitoring mee te nemen in de beheerplannen Regte Heide & Riels Laag, Kempenland-West en Ulvenhoutse Bos, die betrekking hebben op hetzelfde gebied.

HOOFDSTUK 1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de aanleiding voor dit planMER. Het hoofdstuk besluit met een leeswijzer voor het document.

1.1 AANLEIDING

Nieuw bestemmingsplan buitengebied

Het college van Burgemeester en Wethouders van Baarle-Nassau is bezig met het actualiseren van bestemmingsplannen voor het buitengebied. Eén van de ontwikkelingen die hiermee gestalte krijgt is de planologische ruimte voor en het vestigingsbeleid van de intensieve veehouderij. Intensieve veehouderij is het bedrijfsmatig houden van dieren zonder dat het bedrijf hoeft te beschikken over grond bestemd voor de voerproductie van deze dieren. In Baarle-Nassau gaat het voornamelijk om varkens- en pluimveebedrijven en kalverhouderijen.

M.e.r.-plicht

In dit rapport worden de volgende termen gebruikt.

m.e.r. = milieueffectrapportage = de procedure
MER = milieueffectrapport = het product
plan-m.e.r. = procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten
planMER = product van de plan-m.e.r. procedure
besluit-m.e.r. = m.e.r.-procedure voor projecten die bij wet m.e.r.-plichtig zijn
besluitMER = product van de besluit-m.e.r. procedure

Bij de voorbereidingen van de bestemmingsplannen buitengebied is gebleken dat er sprake is van de plicht voor een planMER. Deze plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten (alleen varkens- en pluimveebedrijven zijn m.e.r.-beoordelingplichtig);
- en/of waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.

Tabel 1.1

Drempelwaarden m.e.r.(-beoordelings)plichtige activiteiten (Bron: categorie C14 en D14 Besluit m.e.r.)

MER-plichtige activiteit: houden van	Dieraantallen groter dan
Mesthoenders	85.000
Hennen	60.000
Mestvarkens	3.000
Zeugen	900
MER-beoordelingsplichtige activiteit: houden van	**Dieraantallen groter dan**
Mesthoenders	60.000
Hennen	45.000
Mestvarkens	2.200
Zeugen	350

De verplichting tot het doorlopen van een plan-m.e.r.-procedure vloeit voort uit een Europese richtlijn uit 2001, waar het Strategische Milieubeoordeling heet (SMB). Inmiddels is deze richtlijn vastgesteld in het Besluit houdende wijziging van het Besluit milieueffectrapportage 1994 (uitvoering richtlijn nrs. 2001 142/EG). Dit Besluit is op 29 september 2006 in werking getreden.

Kaderstelling m.e.r.

De gemeente maakt keuzes over de omvang van bouwvlakken van veehouderijen en over mogelijkheden voor omschakeling naar en uitbreiding van intensieve veehouderij. Het voorgenomen planologisch beleid van de gemeente voor de intensieve veehouderij kan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over milieu- en bouwvergunningen van veehouderijen met een omvang boven de m.e.r.-drempel (artikel 7.2 Wet milieubeheer: het gaat om de categorieën C14 en D14 van het Besluit m.e.r.). Om die reden dient voor het bestemmingsplan een planMER te worden doorlopen. Het planMER beschrijft ontwikkelingen en effecten op het schaalniveau van het buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau. Het planMER gaat niet in op individuele bedrijven. Voor deze plan-m.e.r.-procedure is de gemeente Baarle-Nassau zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag.

BESLUIT-M.E.R.-PLICHT BLIJFT GEHANDHAAFD

Een misverstand is dat, na het doorlopen van een plan-m.e.r voor m.e.r.-plichtige activiteiten, er geen MER meer nodig zou zijn voor de individuele activiteiten. Dit is niet het geval: de besluit-m.e.r.-plicht blijft onverkort van kracht. Als een veehouderij wil uitbreiden wordt de aanvraag voor een nieuwe vergunning getoetst op de m.e.r.-plicht. Basis daarvoor is het besluit-m.e.r (zie voor meer informatie: www.infomil.nl of www.vrom.nl).

Passende beoordeling

Een andere reden dat er een planMER wordt opgesteld is dat er een passende beoordeling nodig is. Het bestemmingsplan heeft mogelijk significante gevolgen op gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). De Nbw is de Nederlandse vertaling van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.
De focus ligt hierbij op de veehouderij, omdat de ammoniak die vrijkomt uit de stallen van invloed is op gebieden die beschermd worden door de Nbw. Dit gaat breder dan alleen de m.e.r.-plichtige intensieve veehouderijen; het betreft ook de melkrundveehouderij.

De plan-m.e.r procedure

De eerste stap bij een plan-m.e.r. is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Met deze notitie bakent de gemeente Baarle-Nassau af welke onderdelen van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zij wenst te onderzoeken, welke (milieu)thema's daarbij aan de orde komen en welke procedure de gemeente gaat volgen. In dit planMER is de werkwijze zoals vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau verder uitgewerkt.

Koppeling planMER aan bestemmingsplan

De procedure voor plan-m.e.r. wordt gekoppeld aan de procedure voor het bestemmingsplan buitengebied. Het planMER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Het planMER geeft informatie over de milieugevolgen van de voornemens in het bestemmingsplan buitengebied en doet aanbevelingen om ongewenste milieugevolgen te voorkomen of te beperken en gewenste effecten eerder te bereiken.

Er zijn bij het bestemmingsplan buitengebied in Baarle-Nassau, anders dan de ontwikkeling van de veehouderij, geen andere onderwerpen gedefinieerd die als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten zijn te beschouwen.

GEEN ANDERE KADERS VOOR M.E.R.(BEOORDELINGS)PLICHTIGE ACTIVITEITEN

De planologische ruimte die geboden wordt aan veehouderijen in het bestemmingsplan buitengebied is de aanleiding voor het opstellen van een planMER. In het bestemmingsplan buitengebied van gemeente Baarle-Nassau zijn geen andere ontwikkelingen voorzien/geregeld die onderworpen dienen te worden aan een m.e.r.(beoordeling). Hiervan zou bijvoorbeeld sprake kunnen zijn als het bestemmingsplan ruimte biedt voor/kaders stelt aan bijvoorbeeld de oprichting van windturbines, installaties voor de bewerking van mest of andere afvalstoffen of andere ruimtelijke ontwikkelingen met belangrijke milieugevolgen.

1.2 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 beschrijft de (vervolg)procedure die de gemeente wil volgen voor het planologisch beleid in het buitengebied, de relatie daarvan met de m.e.r.-procedure en de keuzen van Baarle-Nassau voor de inrichting van de m.e.r.-procedure. Hoofdstuk 3 beschrijft de belangrijkste beleidskaders die gelden voor de besluitvorming over de planologie in de gemeente. De milieugebruiksruimte is beschreven in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 gaat in op de referentiesituatie en de alternatieven. In hoofdstuk 6 zijn de effecten beschreven en beoordeeld, het eindigt met een vergelijking van de alternatieven. Hierop volgt hoofdstuk 7 waar de geursituatie, quick scan, en de ecologische verbindingszone meer in detail beschreven worden voor het LOG Ulicoten, omdat de gemeente in dit bestemmingsplan drie concrete nieuwvestigingen wil opnemen. In hoofdstuk 8 staan de conclusies en aanbevelingen aan de gemeente betreffende het verdere planologische traject.

In bijlage 8 is een verklarende woordenlijst opgenomen. In de tekst zijn kaarten opgenomen ter illustratie. Deze kaarten zijn verkleind om ze nabij de tekst te kunnen opnemen die bij de kaarten hoort. In bijlage 9 zijn uitvouwbare kaarten op A3 en A4 formaat opgenomen.
De literatuurlijst is te vinden in bijlage 11. Voor de overige bijlagen treft u op verschillende locaties in het rapport verwijzingen aan.

HOOFDSTUK 2 Procedure

Dit hoofdstuk geeft aan hoe de gemeente Baarle-Nassau haar planologisch beleid ten aanzien van het buitengebied gestalte wil geven en welke rol daarbij het planMER speelt. Tevens is aangegeven hoe de m.e.r.-procedure wordt doorlopen.

2.1 VAN ÉÉN NAAR DRIE BESTEMMINGSPLANNEN

2.1.1 PLANOLOGISCHE PROCEDURE TOT NU TOE EN KEUZE VOOR VERVOLG

Het ontwerp-bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau heeft eind 2008-begin 2009 ter visie gelegen. Dit ontwerp had betrekking op het gehele buitengebied in de gemeente. De gemeente heeft het voorjaar 2009 benut voor verwerking van de reacties.

De provincie Noord-Brabant heeft aangegeven dat er een planMER voor de landbouwontwikkelingsgebieden dient te worden opgesteld. Daarop heeft de gemeente Baarle-Nassau ervoor gekozen om het bestemmingsplan op te splitsen in:

- een deel dat betrekking heeft op het buitengebied, met uitzondering van de landbouwontwikkelingsgebieden (verder 'bestemmingsplan buitengebied' genoemd);
- een deel dat betrekking heeft op het landbouwontwikkelingsgebied Ulicoten;
- en een deel dat betrekking heeft op het landbouwontwikkelingsgebied Oostflank, voor zover gelegen op grondgebied van Baarle-Nassau.

De keuze voor twee aparte bestemmingsplannen voor de landbouwontwikkelingsgebieden is ontstaan met oog op het juridische traject. Zo zullen eventuele juridische procedures voor een van de landbouwontwikkelingsgebieden er niet toe leiden dat beide bestemmingsplannen voor de landbouwontwikkelingsgebieden niet kunnen worden vastgesteld.

Door deze knip aan te brengen sluit de gemeente Baarle-Nassau aan bij de verordening ruimte (zie paragraaf 3.3). De bovenstaande aanpak is afgestemd met de provincie.

2.1.2 BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

Het bestemmingsplan buitengebied heeft betrekking op het gebied dat in Figuur 2.1 is aangeduid als extensiveringsgebied en als verwevingsgebied. De gemeente heeft dit bestemmingsplan vastgesteld op 16 juli 2009.

Figuur 2.1

Integrale zonering intensieve veehouderij.

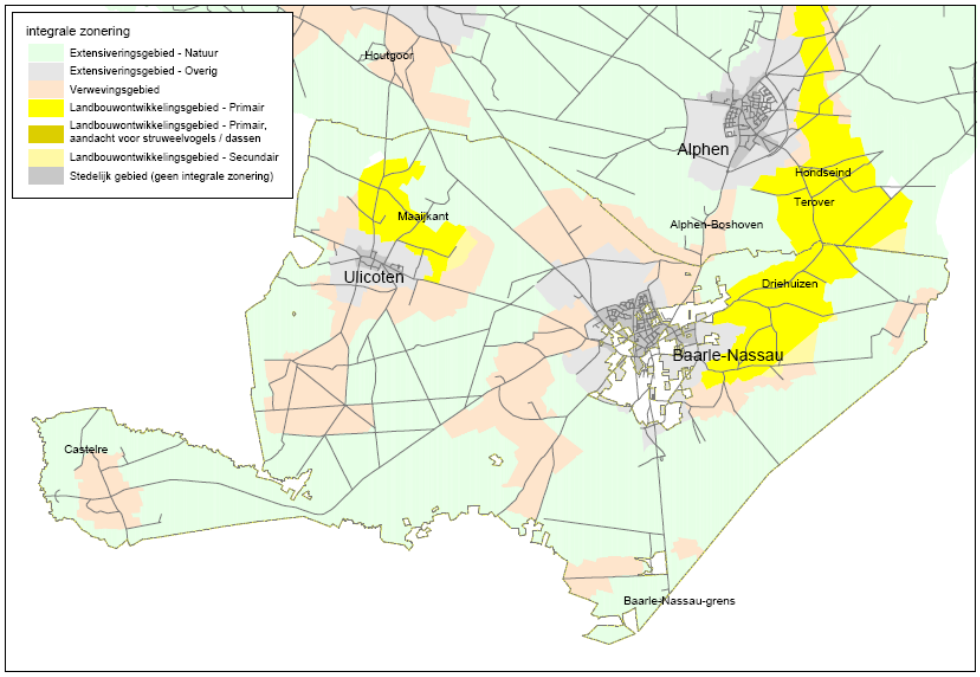

Ten aanzien van intensieve veehouderij sluit de gemeente Baarle-Nassau in dit bestemmingsplan buitengebied aan bij de systematiek van de *Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij* (provincie Noord-Brabant, 2003). In het bestemmingsplan staat voor de gemeente Baarle-Nassau de uitwerking voor duurzame locaties. Dit is geregeld via wijzigingsbevoegdheden en ontheffingsmogelijkheden. Het uitgangspunt van de gemeente hierin is dat op alle locaties een uitbreiding van het bouwvlak tot 2,5 ha mogelijk is. Echter is dit uitgangspunt niet meer mogelijk gezien de verordening ruimte fase 1 (zie paragraaf 3.3).

RELATIE MET DIT PLANMER

Dit planMER komt gereed nadat het bestemmingsplan voor het overige buitengebied is vastgesteld. Resultaten uit dit planMER zullen in principe niet resulteren in herziening van het bestemmingsplan buitengebied (voor o.a. de verwevingsgebieden). Wel zullen in dit planMER aanbevelingen worden gedaan.
Daarnaast zijn de mogelijke ontwikkelingen van de intensieve veehouderij in het verwevingsgebied betrokken bij de analyse van de (cumulatieve) milieueffecten. De verwevingsgebieden zullen ten behoeve van de intensieve veehouderij maximaal worden ingevuld. In het onderzoek naar de milieueffecten van ontwikkelingen in de landbouwontwikkelingsgebieden is ook rekening gehouden met de bestaande milieubelasting in het overige buitengebied en de mogelijke ontwikkeling daarvan.

2.1.3 BESTEMMINGSPLANNEN LANDBOUWONTWIKKELINSGEBIEDEN

De bestemmingsplannen voor de twee landbouwontwikkelingsgebieden gaan gelden voor de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) in de gemeente Baarle-Nassau, te weten Ulicoten en Oostflank. Het laatstgenoemde LOG ligt deels in de gemeente Alphen-Chaam.

De bestemmingsplannen van de gemeente Baarle-Nassau hebben alleen betrekking op het LOG-deel dat ligt in de eigen gemeente[2].

Figuur 2.2 en Figuur 2.3 geven de ligging aan van de LOG's.

Figuur 2.2

Landbouwontwikkelingsgebied Ulicoten.

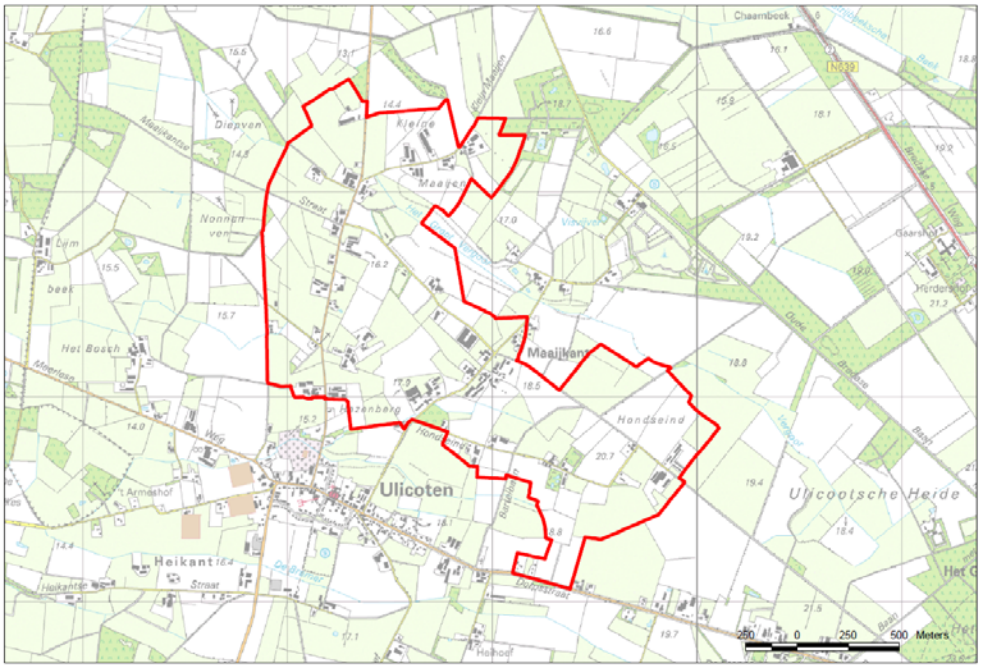

Figuur 2.3

Landbouwontwikkelingsgebied Oostflank.

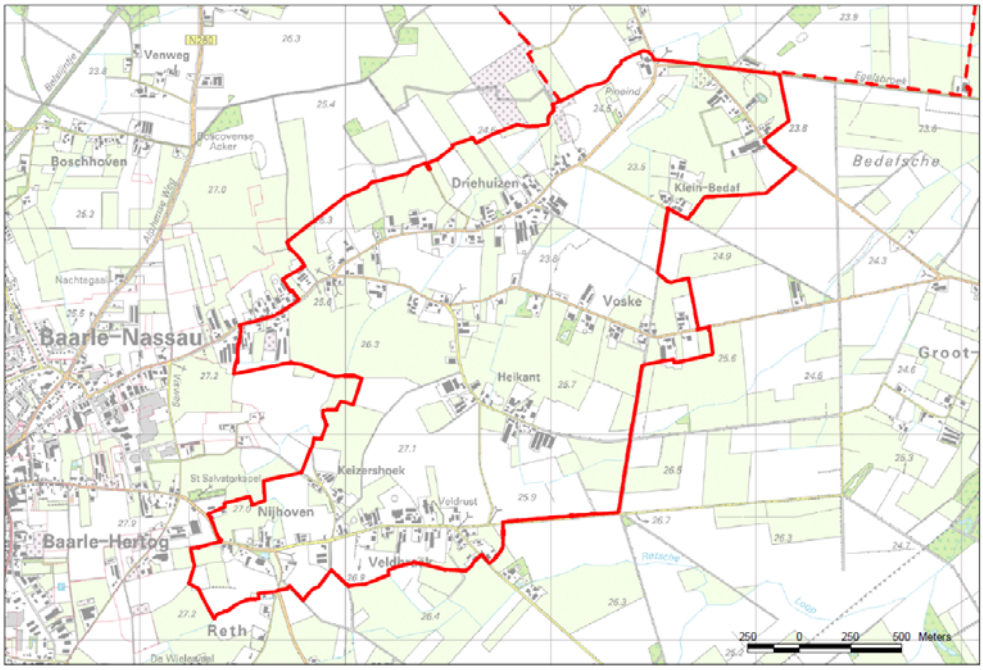

[2] Overigens zijn sinds de reconstructiezoneringen enkele wijzigingen aangebracht in de begrenzing van LOG Oostflank, vanwege de Raad van State uitspraak over het reconstructieplan Baronie (ABRvS, 200506288/1, 30 mei 2007, zie ook gemeenten Alphen-Chaam en Baarle-Nassau, 7 december 2007).

Er zullen twee voorontwerp-bestemmingsplannen voor de LOG's in procedure worden gebracht, vergezeld met dit planMER. Het is de bedoeling om de resultaten van dit planMER een belangrijke input te laten zijn voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden door de bestemmingsplannen.

Ontwikkelingsplan LOG's Ulicoten/Oostflank

De gemeente Baarle-Nassau heeft in samenwerking met de gemeente Alphen-Chaam en de provincie Noord-Brabant een ontwikkelingsplan voor beide LOG's opgesteld. Dit ter voorbereiding op de beoordeling van concrete initiatieven in de LOG's en als uitvloeisel van het Reconstructieplan de Baronie. Het ontwikkelingsplan is als studie afgerond en bevat analyses van mogelijke invullingen van de LOG's. Het ontwikkelingsplan is niet behandeld of vastgesteld door de raad en is dus geen beleidskader. Wel zal in dit planMER gebruik worden gemaakt van de analyses die in het kader van dit ontwikkelingsplan zijn uitgevoerd.

2.1.4 OVERZICHT PROCEDURE PLANMER

Voor plan-m.e.r. dienen de volgende stappen te worden doorlopen (zie Figuur 2.4):

1. Het opstellen van een notitie c.q. presentatie over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER en de mogelijkheid tot inspraak (al doorlopen).
2. Raadplegen bestuursorganen met specifieke milieuverantwoordelijkheid over reikwijdte en detailniveau van het planMER (al doorlopen).
3. Opstellen van een planMER. In dit geval is dat een rapportage die als bijlage c.q. onderbouwing bij de (ontwerp-)bestemmingsplannen wordt gevoegd (het voorliggende document).
4. Ter inzage leggen van dit planMER, waarbij inspraak (zienswijzen) mogelijk is.
5. Motivering van de rol van dit planMER en de inspraakreacties bij de verdere besluitvorming.

Figuur 2.4

Procedure planMER

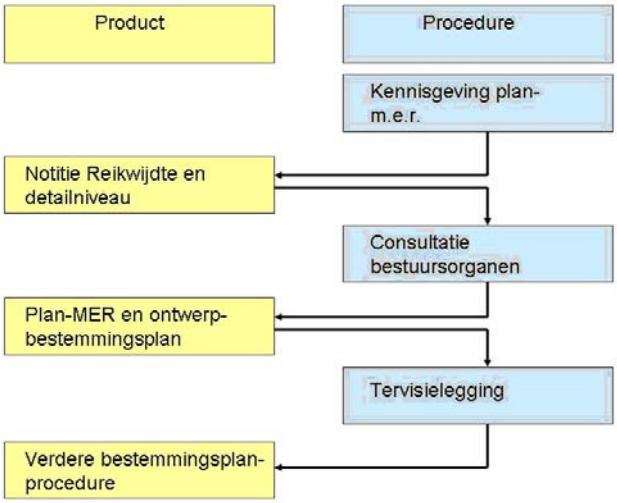

Kennisgeving

Het voornemen om een plan op te stellen en hiervoor een plan-m.e.r.-procedure te doorlopen is aangekondigd in één of meerdere dag-, nieuws- of huis aan huisbladen en op de internetsite van de gemeente. Hierbij is onder andere gemeld welke inspraakmogelijkheden er zullen komen en dat de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage betrokken is in de procedure.

Consultatie

De notitie Reikwijdte en detailniveau is bedoeld om de betrokken bestuursorganen te informeren. De Commissie voor de m.e.r. heeft op basis van de notitie Reikwijdte en detailniveau een richtlijnenadvies opgesteld voor dit planMER.

PlanMER

De onderzoeksresultaten worden gebundeld in het voor u liggende planMER. Dit is een zelfstandig rapport, welke als onderbouwing dient voor de in te dienen bestemmingsplannen. Ongeacht de presentatievorm voldoet dit planMER aan de volgende wettelijke inhoudelijke eisen:

- Inhoud en doelstelling plan.
- Bestaande toestand en ontwikkelingen milieu.
- Relevante beleidsdoelstellingen.
- Redelijke alternatieven met motivering.
- Nadelige milieugevolgen.
- Mitigerende en compenserende maatregelen.
- Leemten in kennis.
- Monitoringsmaatregelen.
- Samenvatting.

Tervisielegging

Het planMER wordt samen met de ontwerp bestemmingsplannen ter visie gelegd.

Verdere bestemmingsplanprocedures

Na de tervisielegging is er gelegenheid tot inspraak en consultatie. Een speciaal aandachtspunt is toetsing van het planMER door de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. Uitkomst van deze toetsing is een positief of negatief advies richting het bevoegd gezag. Vervolgens voegt de plan-m.e.r.-procedure slechts één verplichting toe: *een expliciete motivering van de rol die het milieueffectrapport en de inspraakreacties daarop hebben gespeeld bij het definitieve besluit over het plan*.

2.2 CONSULTATIE

Het bevoegd gezag voor het plan heeft de reikwijdte en het detailniveau van dit planMER vastgesteld. Hierbij is gelet op de elementen waar in dit planMER aandacht aan moet worden besteed. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau voor dit planMER heeft het bevoegd gezag de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen geraadpleegd (artikel 7.11b Wet milieubeheer).

Bij de procedure voor dit planMER voor de bestemmingsplannen heeft gemeente Baarle-Nassau in het stadium van reikwijdte en detailniveau de volgende bestuursorganen geraadpleegd:

- Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant;
- Provincie Antwerpen;
- Burgemeester en Wethouders van de omliggende gemeenten: Alphen-Chaam, Baarle-Hertog (B), Hoogstraten (B) en Ravels (B);
- Waterschap Brabantse Delta;
- Waterschap de Dommel;
- VROM-inspectie;
- LNV regio zuid;
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- Belgische gemeenten Merksplan en Turnhout.

De consultatie heeft geresulteerd in inhoudelijke reacties van het Waterschap Brabantse Delta en de provincie Noord-Brabant. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft op het gemeentehuis ter inzage gelegen en ABC-milieugroep heeft hier vervolgens een reactie op gegeven.

Daarnaast heeft de Commissie voor de m.e.r. geadviseerd over het op te stellen planMER. Het advies is op 4 november 2009 uitgebracht (rapportnummer 2322-35) en is te vinden op de website van de commissie: www.commissiemer.nl. In dit planMER is in bijlage 1 gemotiveerd welke rol de consultatie heeft gespeeld in dit planMER.

De volgende punten beschouwt de commissie als hoofdpunten voor het op te stellen MER:

- Een omschrijving van de relevante onderdelen van de bestemmingsplannen op basis van de maximale ruimte die de bestemmingsplannen zullen bieden;
- Een onderbouwing van de totstandkoming van alternatieven en de gehanteerde referentiesituaties;
- Een beschrijving van de milieugebruiksruimte in het gebied, die vooral wordt bepaald door de aanwezige natuur (vermesting, verzuring, verstoring), geluid, lucht en geur;
- De maximaal mogelijke effecten van het voornemen door o.a. depositie van stikstof op Natura2000-gebieden;
- Een zelfstandig leesbare samenvatting en voldoende onderbouwend kaartmateriaal.

Op dit planMER kan wederom door een ieder zienswijzen worden ingediend. Onderstaand staat aan wie dat geadresseerd dient te worden. De gemeente zal in een kennisgeving de ter visie leggingstermijn vaststellen.

Eventuele reacties kunnen per post of mondeling worden aangeleverd aan:
de gemeente Baarle-Nassau
t.a.v. Mr. P.J.A. Engelvaart
Postbus 105
5110 AC Baarle-Nassau

HOOFDSTUK 3 Beleid, wet- en regelgeving

In de bestemmingsplannen maakt de gemeente Baarle-Nassau ondermeer een keuze ten aanzien van de planologische regeling betreffende de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij. Er zijn verschillende beleidskaders en wet- en regelgeving waarmee de gemeente bij het bepalen van haar planologisch beleid rekening heeft te houden. In dit hoofdstuk worden eerst de meest bepalende beleidskaders en wet- en regelgeving beschreven, te weten de bescherming van de Natura2000 gebieden en de nieuwe provinciale ruimtelijke beleidskaders, verwoord in de ontwerp Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de provinciale Verordening Ruimte. Daarna wordt in tabelvorm het overig beleidskader en wet- en regelgeving behandeld.

3.1 MEEST BEPALEND BELEID, WET- EN REGELGEVING

3.1.1 NATURA 2000

Om de biodiversiteit binnen de Europese Unie te behouden en te herstellen is het Natura 2000-beleid opgesteld. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Het netwerk is nog in ontwikkeling en omvat alle gebieden die beschermd zijn op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).

VOGELRICHTLIJN

De Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) is een regeling die tot doel heeft alle in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de EU te beschermen. De lidstaten van de EU zijn verplicht voor alle vogelsoorten die in hun land leven leefgebieden van voldoende grootte en kwaliteit te beschermen. Gebieden waar zeldzame vogelsoorten leven of waar zeldzame trekvogels gebruik van maken moeten extra beschermd worden. Deze gebieden moeten door de lidstaten aangewezen worden als speciale beschermingszones. In bijlage I van de Vogelrichtlijn staan de soorten vermeld waarvoor de lidstaten speciale beschermingszones moeten aanwijzen.

HABITATRICHTLIJN

De Habitatrichtlijn is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld. Deze richtlijn beoogt de biologische diversiteit te waarborgen, door het in stand houden van de natuurlijke en halfnatuurlijke leefgebieden en de wilde flora en fauna. De Habitatrichtlijn omvat een lijst van soorten (bijlage II van de Habitatrichtlijn) en natuurtypen (habitattypen, bijlage I) die internationaal bescherming behoeven. Elke lidstaat is verplicht voor de in de lijst voorkomende habitattypen en soorten speciale beschermingszones aan te wijzen.

De Nederlandse bijdrage aan het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit 162 gebieden. De Natura 2000-gebieden worden in delen (zogenaamde tranches) aangewezen. Momenteel loopt het proces van de aanwijzing van de habitatrichtlijngebieden en het formuleren van de instandhoudingsdoelen en de kaders voor beheersplannen.

De feitelijke bescherming wordt doorvertaald in het nationaal beleid. Voor Nederland is de feitelijke bescherming geregeld in de Flora en faunawet (soortenbescherming) en de Natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming).

Natuurbeschermingswet

Vanaf 1 oktober 2005 vindt de gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Binnen het grondgebied van de Gemeente Baarle-Nassau zijn geen Natura2000-gebieden aanwezig. In de directe nabijheid van de gemeente zijn zowel op Nederlands als op Belgisch grondgebied Natura2000-gebieden aanwezig. De aangewezen Natura 2000-gebieden in de directe nabijheid van de gemeente Baarle-Nassau worden op grond van deze Natuurbeschermingswet beschermd. Het gaat om de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels Laag en Kempenland-West op Nederlands grondgebied. Dit is te zien in Figuur 3.5.

Voor de gebieden die beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet geldt dat projecten en handelingen niet mogen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de habitats of tot een verstorend effect op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten en handelingen die de beschermde natuurwaarden in een Natura 2000-gebied kunnen schaden, is een provinciale vergunning ex art. 19d Nbw noodzakelijk (geldt overigens niet voor een bestemmingsplan).

Figuur 3.5

Natura 2000 gebieden in de omgeving van de gemeente Baarle-Nassau

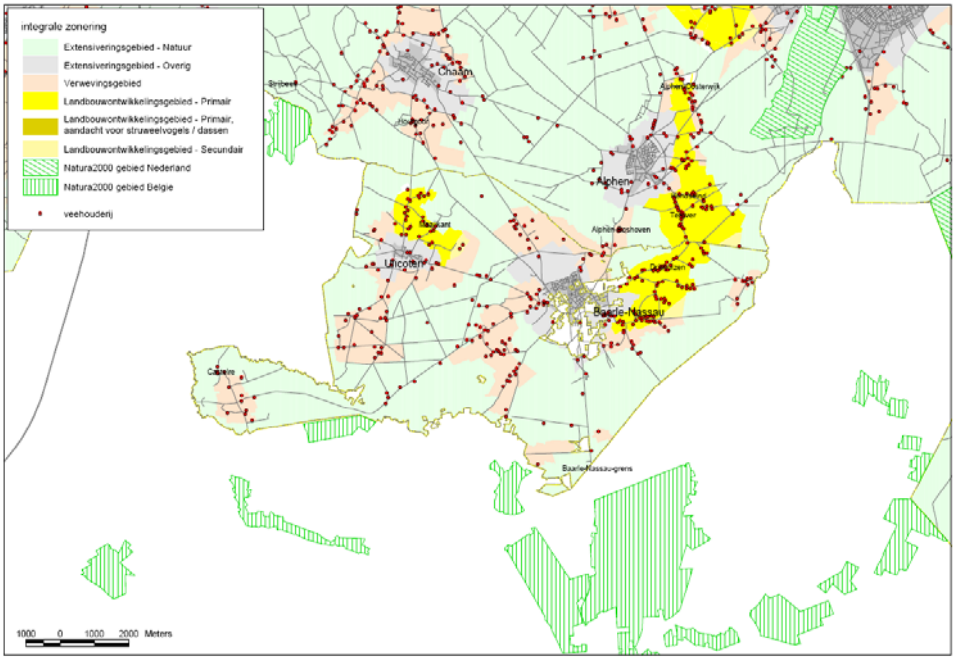

Natura2000 in België

Fase 1 de opmaak van de gewestelijke natuurdoelen

De natuurdoelen voor heel Vlaanderen worden de gewestelijke instandhoudings-doelstellingen genoemd, of kortweg G-IHD. Ze geven weer wat in totaal in Vlaanderen nodig is om de bedreigde Europese soorten en habitats een veilige toekomst te geven.

Fase 2 de opmaak van de specifieke natuurdoelen per Natura 2000-gebied
In welke gebieden Vlaanderen inspanningen moet leveren voor welke soorten en habitats, is een volgende stap. De G-IHD worden dan verfijnd per Natura 2000-gebied. Dit zijn de specifieke natuurdoelen, of kortweg S-IHD.

Als de natuurdoelen zijn goedgekeurd, kan voor elk Natura 2000-gebied een gebiedsplan worden opgemaakt. Een gebiedsplan zegt hoe de natuurdoelen voor dat gebied gehaald kunnen worden en wie wat gaat doen. Het is met andere woorden het draaiboek van een Natura 2000-gebied. De gebiedsplannen roepen geen nieuwe wettelijke instrumenten in het leven. Wel passen ze de bestaande instrumenten toe op maat van het gebied: de juiste maatregelen op de juiste plaats dus. De maatregelen moeten ook haalbaar en betaalbaar zijn. Ook die afweging tussen natuurdoelen enerzijds en economie, cultuur, recreatie e.d. anderzijds, zit in het gebiedsplan vervat.

Ten aanzien van stikstofdepositie kent België nog geen uitgewerkt beleid als in Nederland. Derhalve is ervoor gekozen om voor de Vlaamse Habitatgebieden een vergelijkbare beoordeling te maken als de wijze waarop dat voor Nederlandse gebieden wordt uitgevoerd.

3.1.2 VEEHOUDERIJEN EN DE BESCHERMING VAN NATURA 2000-GEBIEDEN

De veehouderij beïnvloedt ecosystemen vooral door vervluchtiging van ammoniak uit stallen, die later neerslaat op natuurgebieden (depositie van stikstof), en heeft dus via de emissie van ammoniak ook invloed op Natura 2000-doelstellingen. Andere mogelijke effecten door veehouderijen zijn verstoring door verkeer en machines zoals ventilatoren en het onttrekken van water (drainage van percelen en grondwateronttrekkingen).

Afhankelijk van de mate van beïnvloeding kunnen voor intensieve veehouderijen passende beoordelingen en vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig zijn. In het kader van dit planMER en de ontwikkeling van de bestemmingsplannen in Baarle-Nassau wordt alleen ingegaan op de mogelijke effecten door een toename van de ammoniakemissie en stikstofdepositie. Andere effecten kunnen aan de orde zijn voor veehouderijen die in of zeer dichtbij de te beschermen habitats gelegen zijn, maar die effecten zijn in het kader van dit MER niet te identificeren. Dat zal, indien van toepassing, aan de orde moeten komen bij procedures voor concrete ontwikkelingen. In het algemeen kan gesteld worden dat ontwikkelingen in het buitengebied van Baarle-Nassau die significante negatieve gevolgen op Natura 2000 hebben, niet vergunbaar zullen zijn, ook niet via een zogenaamde passende beoordeling.

Provinciale verordening stikstof en Natura2000
De provincie is bevoegd gezag voor de uitvoering van de Natuurbeschermingswet.
Dit betekent dat zij verantwoordelijk is voor het opstellen van beheerplannen voor deze gebieden, het verlenen van vergunningen en beoordelen van meldingen (in het kader van de Verordening stikstof en Natura2000, zie hierna), handhaving en beoordeling van bijvoorbeeld bestemmingsplannen met mogelijk nadelige gevolgen voor de Natura2000-gebieden.

De mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen in de gemeente Baarle-Nassau worden in belangrijke mate bepaald door de (on)mogelijkheden om een Nb-wet vergunning te krijgen voor de gewenste ontwikkeling van het bedrijf en de eisen en randvoorden die voortvloeien uit de Verordening Stikstof en Natura2000 die in juli 2010 door Provinciale Staten is vastgesteld.

De verordening beoogt:

- het beschermen van natuur en landschap, waaronder het terugdringen van de achteruitgang van biodiversiteit door reductie van de stikstofdepositie;
- ruimte geven aan agrarisch bedrijfsontwikkeling door het reduceren van vergunningenprocedures in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998;
- het terugdringen van de regeldruk en administratieve lasten door facilitering van saldering via de depositiebank.

De verordening is gebaseerd op een convenant dat op 29 september 2009 met diverse partijen is bereikt. Deze partijen zijn de provincie Noord-Brabant, provincie Limburg, Brabantse Milieufederatie (BMF), Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), Stuurgroep Dynamisch Platteland, Brabants Landschap, Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten.

Eisen maximale emissie

De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen die qua emissiereductie verder gaan dan de vereisten uit de AMvB Huisvesting. Nieuwe stallen worden vanaf juli 2010 getoetst aan de streefwaarden die in de bijlagen bij de verordening zijn genoemd en de toepassing van stallen/technieken met een ammoniakemissie per dier die ligt onder die streefwaarden. Voor bijvoorbeeld varkensstallen geldt een streefwaarde van 85% reductie t.o.v. traditionele stallen en zijn er ook voldoende technieken beschikbaar die voldoen aan die streefwaarden. Voor een aantal diercategorieën zoals melkkoeien, geiten en legkippen in scharrelsysteem zijn er nog geen stallen/technieken beschikbaar die aan de streefwaarden voldoen. Voor die diersoorten geldt dat gebruik moet worden gemaakt van die technieken die het meest in de buurt van de streefwaarden komen en praktisch toepasbaar zijn. Dit wordt beoordeeld door een commissie van deskundigen die de streefwaarden periodiek bijstelt, naar gelang de beschikbaarheid van nieuwe technieken of een te hoog regionaal depositieniveau.

Deze eisen gelden voor nieuwe stallen, niet voor bestaande stallen. Uiterlijk op 1 januari 2028 (na drie beheerplanperioden) dient het bedrijf als geheel gemiddeld te voldoen aan de vereisten uit de provinciale verordening.

Gecorrigeerd emissieplafond als referentieniveau

Aanvragen voor een Nbwet-vergunning c.q. meldingen worden ook getoetst aan het gecorrigeerd emissieplafond. Dit is de emissie van ammoniak volgens de op 7 december 2004 geldende vergunning, gecorrigeerd voor de vereisten uit de AMvB Huisvesting. Voor bedrijven die al eerder een Nbwet-vergunning hebben gekregen, de daarin vergunde situatie, gecorrigeerd voor de vereisten uit de AMvB Huisvesting. Is de emissie in de nieuwe, aangevraagde situatie hoger dan dit gecorrigeerd emissieplafond, dan dient er gesaldeerd te worden via de depositiebank (zie hierna). Is er onvoldoende saldo beschikbaar, dan kan de vergunning niet verleend worden.

Is er voldoende saldo beschikbaar of is de emissie in de nieuwe, aangevraagde situatie lager dan het gecorrigeerd emissieplafond (en wordt voldaan aan de hiervoor beschreven eisen m.b.t. maximale emissie per dierplaats), dan is er vanuit de verordening geen belemmering voor vergunningverlening.

Depositiebank Provincie Noord-Brabant

De depositiebank is een registratie- en monitoringssysteem dat de ontwikkelingen van de N-depositie op de gevoelige habitats binnen de Natura2000-gebieden van veehouderijbedrijven registreert en via saldering de mogelijkheid biedt voor agrarische bedrijfsontwikkeling. Salderingen verlopen (verplicht) via de depositiebank. De depositiebank wordt door de provincie beheerd. Door te salderen wordt een door een bedrijf veroorzaakte toename (van emissie van ammoniak, boven het gecorrigeerd emissieplafond) van de N-depositie op een N-gevoelig habitat verevend met de (eerdere) afname van de N-depositie op hetzelfde habitat als gevolg van het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de bedrijfsvoering door (een of meer) andere bedrijven. Als er onvoldoende saldo op de bank beschikbaar is, is saldering niet mogelijk en wordt de aanvraag geweigerd.

De depositiebank wordt gevuld[3] met

- depositierechten van veehouderijbedrijven die gestopt zijn na 7 december 2004 en op die datum nog aantoonbaar actief waren;
- depositierechten van bedrijven die sinds 7 december 2004 zowel in emissie (en daarmee in depositie) als ook in aantallen dieren, ingekrompen zijn.

Uitgifte van depositierechten vindt plaats ten behoeve van initiatiefnemers, die een nieuwe stal bouwen dan wel een stal geheel of gedeeltelijk renoveren na 25 mei 2010 waarvoor een bouwvergunning krachtens de Woningwet noodzakelijk is. Dit in het geval dat de nieuwe situatie leidt tot een depositietoename ten opzichte van de gecorrigeerde depositie van de uitgangssituatie op 7 december 2004 of, bij het in bezit hebben van een geldende Nbwet-vergunning, ten opzichte van de gecorrigeerde depositie van de uitgangssituatie in die vergunning.

BEREKENINGEN T.B.V. DE DEPOSITIEBANK

In het kader van de depositiebank wordt de depositie berekend als de depositie op alle habitats in een Natura2000-gebied, welke geheel of gedeeltelijk gelegen zijn binnen 25 km van een door te rekenen bedrijf. De berekende depositie wordt per habitattype gesommeerd voor zowel de inkomende deposities als de uitgaande deposities. Op basis van de depositiepiek valt een bedrijf in een bank voor bedrijven tot 5 mol depositiepiek of daarboven. Bedrijven met een depositiepiek die lager is dan 5 mol, mogen saldo's uit beide deelbanken voor saldering benutten. Bedrijven met een depositiepiek van 5 mol of meer alleen maar uit de deelbank voor bedrijven > 5 mol. Op deze wijze wordt een afwaartse beweging t.o.v. de Natura 2000-gebieden gestimuleerd. Saldering is niet mogelijk voor bedrijven met een depositiepiek van 50 mol of meer. Het streven is om zoveel mogelijk bedrijven met een hoge piekdepositie te saneren.

[3] Reeds vóór inwerkingtreding van de Verordening bij saldering gebruikte deposities (ten behoeve van eerdere aanvragen van Nb-wetvergunningen of ten behoeve van saldering in het kader van de Crisis- en herstelwet, worden niet opnieuw in de depositiebank opgenomen.

Door de eis van saldering bij emissies boven het gecorrigeerd emissieplafond (vergunning december 2004) en dat er voldoende saldo beschikbaar moet zijn dankzij stoppers en inkrimpers voor er gesaldeerd kan worden, is verzekerd dat de depositie van stikstof door veehouderijen, op de gevoelige habitats, niet hoger kan worden dan de depositie op basis van de vergunde emissies per 7 december 2004, gecorrigeerd voor de vereisten uit de AMvB Huisvesting.

De planologische ontwikkelruimte voor veehouderijen die in de bestemmingsplannen buitengebied worden geboden, kunnen dus niet gepaard gaan met een toename van de depositie van stikstof boven het niveau van december 2004, gecorrigeerd voor de AMvB Huisvesting (dus lager dan op basis van de vergunde rechten in december 2004). Daar waar een veehouderijbedrijf gebruik wil maken van de geboden planologische ontwikkelruimte, zal dit gepaard moeten gaan met een emissieniveau dat ligt onder het gecorrigeerd plafond op bedrijfsniveau of, bij een toename, bij een minstens even zo grote gebleken afname van depositie op elk gevoelig habitatgebied door stoppers en krimpers. Deze administratie verloopt via de Depositiebank bij de Provincie Noord-Brabant.

3.2 STRUCTUURVISIE RUIMTELIJKE ORDENING

De provincie Noord-Brabant heeft de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) waarin het nieuwe beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040) wordt beschreven op 1 oktober 2010 vastgesteld. Het strategische beleid voor de fysieke omgeving in Noord-Brabant was beschreven in de Interim Structuurvisie Noord-Brabant (ISV). De Structuurvisie Ruimtelijke Ordening vervangt de Interim Structuurvisie Noord-Brabant. De structuurvisie is zelfbindend en geeft voor de opgenomen beleidsonderdelen het provinciale belang aan.

Wat betreft het landelijke gebied kent de nieuwe structuurvisie een aantal wijzigingen die samenhangen met de zonering van natuur, landschap en landbouw in het landelijke gebied (zie Tabel 3.2). De SVRO kent een kleiner aantal gebiedsaanduidingen dan de ISV. Gebiedsaanduidingen in de ISV zijn (deels) samengevoegd in gebiedsaanduidingen in de SVRO, wat als consequentie heeft dat het gedetailleerde beleid uit de ISV wordt losgelaten. In de SVRO wordt daarbij in het hele landelijk gebied, buiten de ecologische hoofdstructuur, uitgegaan van een 'ja-mits' benadering terwijl in de ISV een sterk onderscheid wordt gemaakt tussen gebieden met waarden, waarvoor het 'nee-tenzij' principe geldt, en gebieden zonder waarden waar ontwikkelingen mogelijk zijn (ja-principe).

Tabel 3.2
Overzicht voorgenomen wijzigingen landelijk gebied op basis ontwerp SVRO

Nieuw	Intensivering / sterkere doorzetting / andere instrumentering	Voortgezet	Beëindigd
Zonering landelijk gebied gewijzigd. Groenblauwe Structuur en Agrarische structuur versus GHS-natuur, GHS-landbouw, AHS-landschap en AHS-overig. Grenzen zijn aangepast en opgeschaald. De omgevings-toets bij de ontwikkeling van agrarische bedrijven. Instellen van de landschapsinves-teringsregel bij de ontwikkeling van functies.	In sommige gevallen leidt de nieuwe gebiedsaanduiding tot strenger beleid en in sommige gevallen tot een versoepeling. Hangt deels samen met nieuwe rol provincie. Bescherming van bepaalde waarden is opgenomen binnen gebiedspaspoorten die bindend zijn voor de provincie.	(Overwegend) de bescherming van natuurwaarden (EHS) en de mogelijkheden voor agrarisch gebruik. Lokaal wel verschillen.	Bescherming van kwetsbare soorten, dassenleefgebied, leefgebied struweelvogels.

3.3 VERORDENING RUIMTE

De Verordening Ruimte is één van de uitvoeringsinstrumenten van de provincie, naast bijvoorbeeld ontwikkelingsgerichte communicatieve en financiële instrumenten.
De Verordening Ruimte draagt bij aan het realiseren van de provinciale ruimtelijke belangen en doelen en bevat hiertoe instructieregels die van belang zijn voor gemeenten bij het opstellen van hun bestemmingsplannen.

De Brabantse verordening is tot stand gekomen in 2 fasen. Fase 1 gaat over de onderwerpen waarvoor het Rijk uitwerking van de provincie vraagt en de onderwerpen die zijn gebaseerd op eerder vastgesteld beleid. Ook de consequenties van de besluiten van Provinciale Staten (PS) over de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderij zijn in de Verordening ruimte fase 1 verwerkt. In de verordening Ruimte fase 2 wordt nadere uitwerking gegeven aan de landschapsinvesteringsregel.

Verordening Ruimte Fase 1

Hieronder is beschreven welke provinciale beleidswijzigingen t.a.v. de intensieve veehouderij zijn opgenomen in de verordening fase 1 die relevant zijn voor het beleid ten aanzien van de intensieve veehouderij in de gemeente Baarle-Nassau.
De bestemmingsplannen buitengebied zullen (minimaal) moeten voldoen aan de regels uit de verordening.

Extensiveringsgebieden

- Geen nieuwvestiging, uitbreiding, hervestiging of omschakeling.
- Vormverandering is uitgesloten.
- Binnen gebouwen mag hooguit één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren.
- Respecteren van bestaande rechten.
- Uitbreiding van bebouwing binnen het bestaande bouwblok van intensieve veehouderijen is maar mogelijk tot 1 oktober 2010. Vanaf die datum geldt als maximum omvang de bestaande bebouwing op die datum of in de in aanbouw of vergunde bebouwing (“slot op de muur”).

Verwevingsgebieden

- Hervestiging of uitbreiding mogelijk mits sprake van duurzame locatie.
- Uitbreiding mogelijk tot 1,5 ha met voorwaarde dat tenminste 10% van bouwblok wordt aangewend voor landschappelijke inpassing.
- Binnen gebouwen mag hooguit één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren.
- Geen ingreep in bestaande rechten.
- Bouwblokken mogen niet groter worden dan 1,5 hectare. Alleen indien een bouwblok op 20 maart 2010 al 1,5 hectare of groter is en geheel is benut, is een eenmalige uitbreiding tot uiterlijk 1 januari 2013 mogelijk. Echter: alleen om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen (milieu, gezondheid, dierwelzijn) en er geen sprake is van een toename van het aantal dieren.
- In de verordening is opgenomen waaraan de toelichting (behorende bij een procedure voor uitbreiding, hervestiging of omschakeling) minimaal aan moet voldoen.

Landbouwontwikkelingsgebied (LOG)

- Nieuwvestiging is niet meer toegestaan.
- Uitbreiding mogelijk tot 1,5 ha met voorwaarde dat tenminste 10% van bouwblok wordt aangewend voor landschappelijke inpassing.
- Binnen gebouwen mag hooguit één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren.
- Bouwblokken mogen niet groter worden dan 1,5 hectare. Alleen indien een bouwblok op 20 maart 2010 al 1,5 hectare of groter is en geheel is benut, is een eenmalige uitbreiding tot uiterlijk 1 januari 2013 mogelijk. Echter: alleen om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen (milieu, gezondheid, dierwelzijn) en mits er geen sprake is van een toename van het aantal dieren.
- Ontheffingsmogelijkheid tot uitbreiden van bouwblokken tot een maximum van 2,5 ha, mits verzekerd is dat 15% wordt aangewend voor een goede landschappelijke inpassing en uit de integrale omgevingstoets blijkt dat de ontwikkeling aanvaardbaar is.

In Baarle-Nassau is discussie over drie lopende initiatieven voor verplaatsingen naar het LOG-Ulicoten:

- Deze worden door de gemeente Baarle-Nassau geschaard onder de “lopende zaken”; waarvoor op grond van art. 3.3.6 ontheffing zou kunnen worden verleend.
- Tot 1 januari 2011 kan er een ontheffing verleend worden om toch uit te breiden tot 2,5 en 3 hectare.
- Tenminste 20% van het bouwblok wordt aangewend voor een goede landschappelijke inpassing.
- Er moet voldaan worden aan een efficiënte inrichting van het totale landbouwontwikkelingsgebied rekening houdende met mogelijkheden voor hervestiging op bestaande locaties, beeldkwaliteit, landschappelijke inpassing en verdergaande verduurzaming dan wettelijk is vereist.

Nieuwvestiging van bouwblokken is uitgesloten en de bouwstop voor geiten- en schapenhouderijen wordt (voorlopig) gecontinueerd voor heel Noord-Brabant. De integrale zonering in de gemeente Baarle-Nassau is weergegeven in Figuur 3.6.

Figuur 3.6

Integrale zonering intensieve veehouderij.

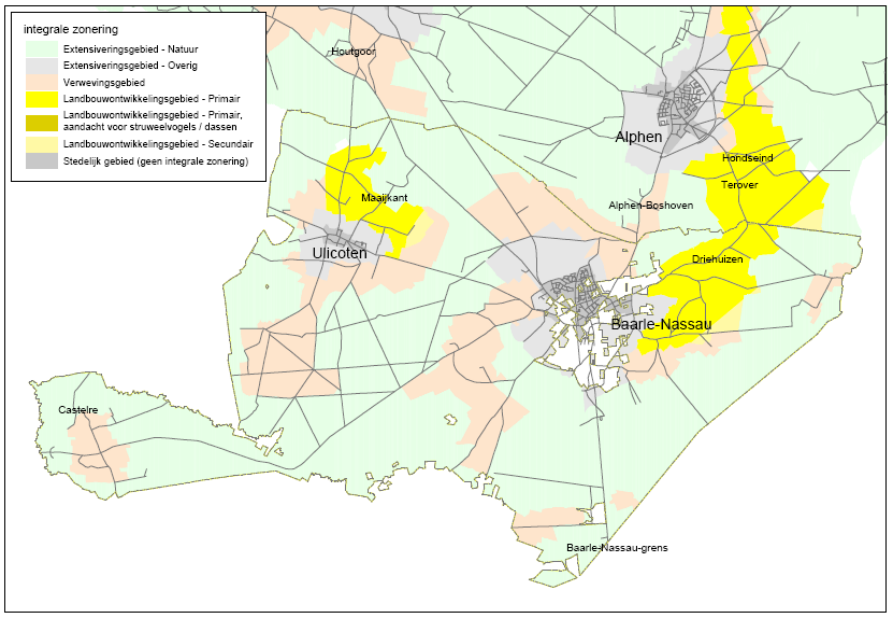

Heroverweging begrenzing LOG's

Het vraagstuk over de balans tussen enerzijds voldoende groeimogelijkheden voor de intensieve veehouderij op daarvoor geschikte locaties en enerzijds doelstellingen, randvoorwaarden en zorgen op het gebied van het woon- en leefmilieu en de volksgezondheid, was de aanleiding voor een aanpassing van het provinciale beleid met betrekking tot de intensieve veehouderij.

Op 19 maart 2010 is in Provinciale Staten (PS) het debat gehouden rondom het Burgerinitiatief Megastallen. Provinciale Staten hebben besloten om het beleid voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijen op onderdelen bij te stellen. De bijstelling van beleid heeft o.a. betrekking op de maximum maat van bouwblokken in de verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden. Deze besluiten zijn verwerkt in de Verordening Ruimte fase 1, die op 1 juni 2010 in werking is getreden.

Ook is door het college van Gedeputeerde Staten aangeven dat er een heroverweging zal plaatsvinden met betrekking de landbouwontwikkelingsgebieden. Naar verwachting zal dit in 2011 gestalte krijgen. Vooruitlopend daarop hebben GS in hun Plan van aanpak landbouwontwikkelingsgebieden (21 mei 2010) aangegeven binnen welke delen van de LOG's een ontheffing voor een bouwblok groter dan 1,5 hectare vooralsnog is uitgesloten. Het betreft zones rondom voor verzuring gevoelige bos- en natuurgebieden (500 meter rond de Wav-gebieden en 1000 meter rondom Natura2000-gebieden), zones rondom voor geurhinder gevoelige gebieden (peildatum 2005, wetgeving is inmiddels aangepast) en een zone van 500 meter rondom de provinciaal begrensde zoekgebieden voor stedelijke ontwikkelingen. Daarnaast zijn de LOG's beoordeeld op basis van de verhouding tussen het aantal burgerwoningen en intensieve veehouderijen (o.a. vanwege het aspect gezondheid).

Hiervoor is door de provincie een nieuwe analyse van de LOG's uitgevoerd. Voor de beide in Baarle-Nassau gelegen LOG's is op grond van de provinciale analyse duidelijk dat een deel ervan conflicteert met andere belangen. Voor het zuidelijke deel van LOG Ulicoten en voor het meest westelijke deel van LOG Oostflank is er conflict met de stankzone rond de bebouwde kom (voorheen categorie 1 en 2 van de stankwet). Specifiek voor het LOG Oostflank is in dit Plan van Aanpak gesteld dat er een sterke verwevenheid is tussen burgers en veehouderijen en is dit daarom in de categorie "Twijfel" geplaatst. Het LOG Ulicoten heeft de aanduiding "Delen goed" gekregen. Voor beide LOG's geldt dat een provinciale ontheffing voor een bouwblok boven 1,5 hectare tot een maximum van 2,5 hectare voor delen van het LOG (die delen die niet overlappen met de genoemde zones) onder voorwaarden mogelijk is. Zie onderstaande figuren 3.7 en 3.8.

Figuur 3.7

Beoordeling LOG Ulicoten door Provincie Noord-Brabant.

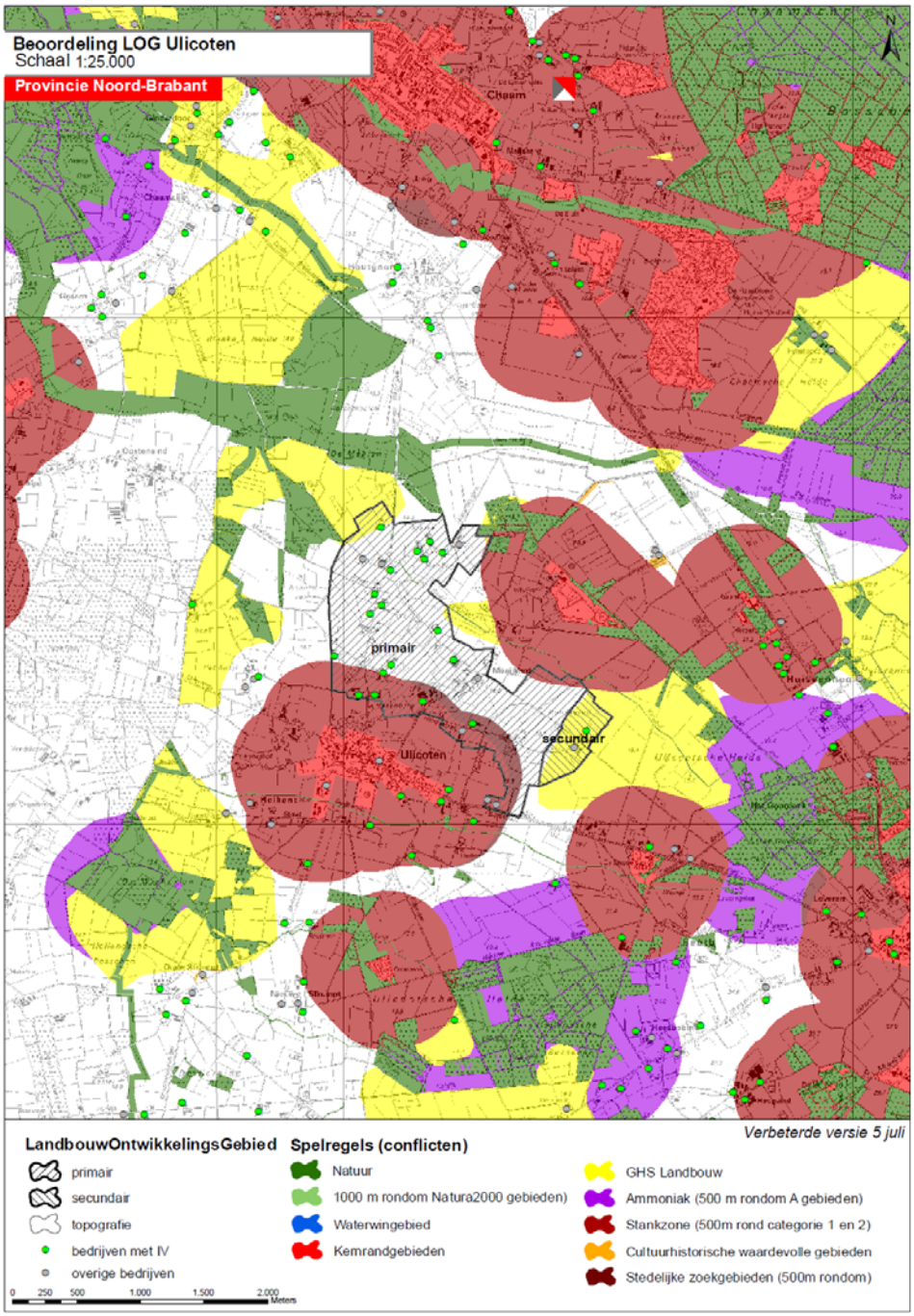

Figuur 3.8

Beoordeling LOG Oostflank door Provincie Noord-Brabant.

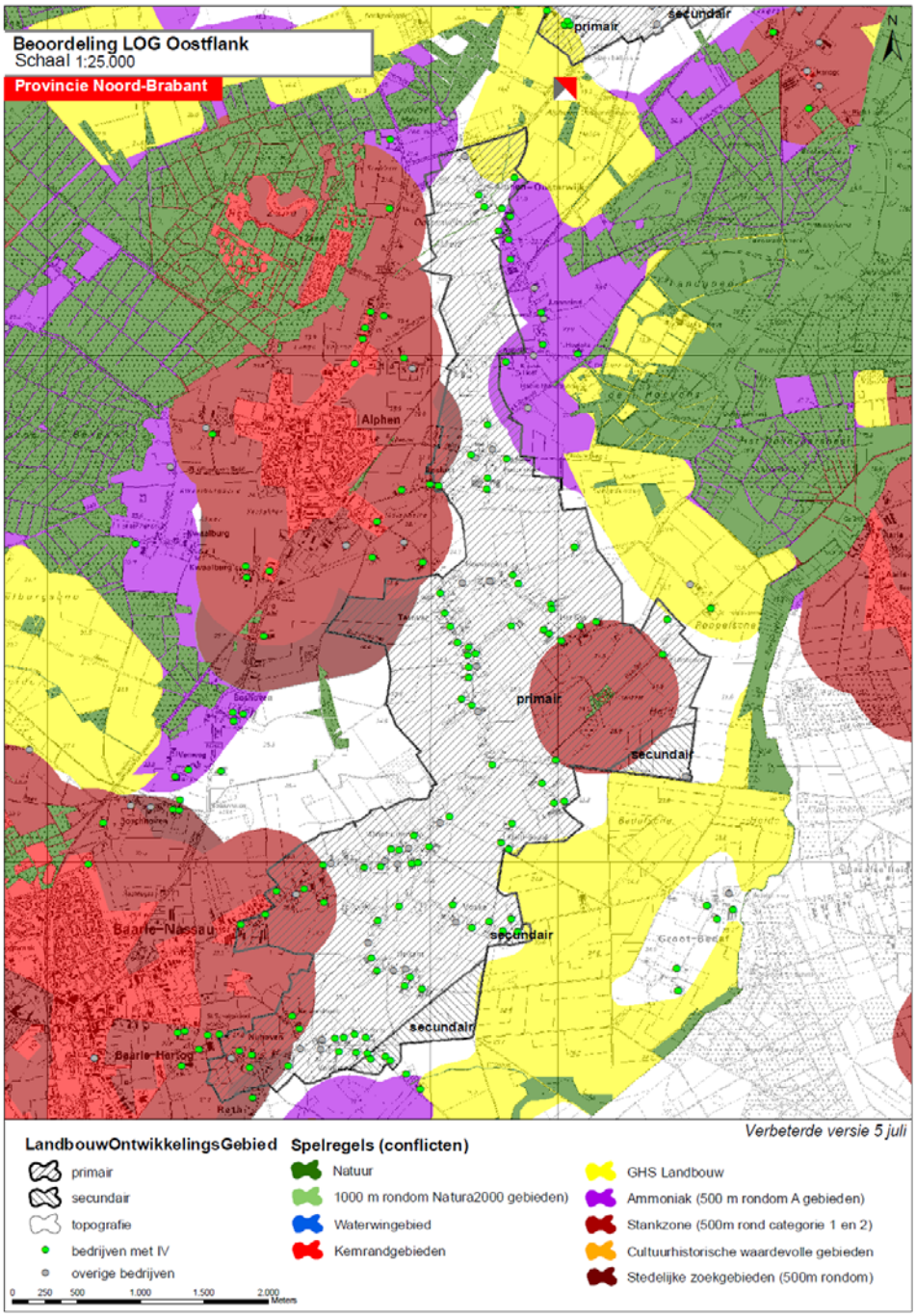

Verordening Ruimte fase 2 – nog in ontwerp

Een voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied van Baarle-Nassau belangrijk onderdeel van de Verordening Ruimte fase 2 is de landschapsinvesteringsregel.
De provincie vraagt bij ruimtelijke ontwikkelingen om een investering in het landschap, in het landelijke gebied ter hoogte van minimaal 50% van de waardevermeerdering van de betrokken gronden. De kwaliteitsverbetering moet bij het vaststellen van de bestemmingsplannen zijn verzekerd of er moet sprake zijn van een financiële bijdrage (de genoemde 50% van de waardevermeerdering). Op basis van de ontwerp verordening fase 2 gaat deze regel gelden in bestemmingsplannen die voorzien in ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied waarvan het ontwerp na 31 december 2010 ter inzage is gelegd.

Net als de landschapsinvesteringsregel is de (ontwerp) Verordening Ruimte fase 2 een uitvloeisel van de (ontwerp) Structuurvisie. Het gaat daarbij vooral om de bescherming van de waarden en potenties op het gebied van natuur, water en landschap binnen de groenblauwe structuur.

3.4 OVERZICHT OVERIG KADERSTELLEND BELEID EN WETGEVING

Naast het al genoemde Natura 2000-beleid en de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening zijn verschillende andere beleidskaders relevant voor het voorliggende planMER en de bijbehorende bestemmingsplannen. Het overheidsbeleid en wetgeving zijn zowel kaderstellend als sturend. In hoeverre beleid kaderstellend of sturend is hangt mede af van het niveau waarop het beleid ontwikkeld wordt. In dit hoofdstuk wordt de relevante wet- en regelgeving behandeld aan de hand van drie niveaus:

- Europees niveau.
- Landelijk niveau.
- Provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.

3.4.1 EUROPEES BELEID EN REGELGEVING

In Tabel 3.3 is aangegeven welk beleid en regelgeving van toepassing is in de gemeente Baarle-Nassau. Europese regelingen zijn over het algemeen nader uitgewerkt op landelijke en/of regionaal niveau.

Tabel 3.3
Europees beleid en regelgeving

Kader	Doel	Positie gemeente Baarle-Nassau
Kaderrichtlijn Water (KRW)	Kwaliteitsverbetering oppervlakte- en grondwater gericht op goede chemische en ecologische toestand	In dit planMER zijn de effecten op water beschreven. Waar relevant wordt een relatie gelegd met de waterfuncties zoals geformuleerd door het waterschap o.b.v. de KRW.
Verdrag van Malta	Bescherming van archeologisch erfgoed	Vergravingen kunnen invloed hebben op het bodemarchief. Ook bij bouwwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met archeologie. In dit planMER komt dit globaal aan de orde, bij concrete activiteiten verdient het aandacht.
IPPC-richtlijn	De IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention Control) is een Europese richtlijn inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreinigen	Een gedeelte van de intensieve veehouderijbedrijven valt onder de werkingssfeer van de richtlijn

3.4.2 LANDELIJKE WET- EN REGELGEVING

Tabel 3.4 geeft inzicht in landelijke kaders.

Tabel 3.4

Landelijke wet- en regelgeving.

Kader	Doel	Positie gemeente Baarle-Nassau
Natuurbeschermingswet 1998	De Natuurbeschermingswet 1998 geeft uitvoering aan Europese richtlijnen: de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). Op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn beschermde gebieden in ontwerp aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een ecologisch netwerk te vormen.	De Natura 2000 gebieden die mogelijk beïnvloed worden door de mogelijkheden die de bestemmingsplannen bieden en beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet zijn de Natura 2000 gebieden Regte Heide & Riels Laag en Kempenland-West Zie verder paragraaf 3.1.1 en de Passende Beoordeling.
Crisis- en herstelwet	Door middel van de nieuwe wet moet de economische structuur worden versterkt, zodat Nederland sneller en sterker uit de recessie tevoorschijn komt.	De Crisis- en herstelwet geldt vanaf 1 april 2010 en voorziet wijzigingen in de Natuurbeschermingswet 1998. Zie ook de Passende Beoordeling.
Wet ruimtelijk ordening	De Wet ruimtelijke ordening (Wro) draagt bij aan vereenvoudiging en versnelling van procedures en beroepsprocedures. Ook zal er een scherpere handhaving zijn.	Vooral de mogelijkheid die de Wet ruimtelijke ordening biedt voor het opnemen van milieunormen in de bestemmingsplannen en het verordenend karakter van gebruiksregels worden nieuwe wegen geopend voor de bescherming van het lokale milieu in Baarle-Nassau.
Flora en faunawet	Nederlandse implementatie van de soortenbescherming uit Vogel- en Habitatrichtlijn	Aangezien op het niveau van planMER de detailinformatie niet voorhanden is voor oriëntatie op de Flora en faunawet schuift deze informatieplicht door naar meer concrete initiatieven. [4]
Nota Ruimte	De Nota Ruimte stelt ruimte voor ontwikkeling centraal en gaat uit van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet'.	De vitaliteit van het platteland wordt versterkt door ruimte te geven aan hergebruik van bebouwing en nieuwbouw in het

[4] Alleen in LOG Ulicoten is ter plaatse van drie nieuwvestigingen een quick scan op het gebied van Flora en faunawet al uitgevoerd. Dit omdat deze drie nieuwvestigingen concreet zijn en bij voorrang planologisch worden bestemd. Dit komt aan de orde in hoofdstuk 7 van dit planMER.

Kader	Doel	Positie gemeente Baarle-Nassau
		buitengebied, vergroting en aanpassing van het toeristisch-recreatieve mogelijkheden en door ruimte te bieden aan een duurzame en vitale landbouw en overige economische activiteiten die zich verdragen met de kwaliteit van het landschap.
Wetgeving op het gebied van dierwelzijn zoals het varkensbesluit en het Legkippenbesluit 2003	Er is diverse regelgeving die betrekking heeft op dierenwelzijn.	Het Varkensbesluit stelt een groter vloeroppervlak per dier voor een aantal dieren verplicht. In het Legkippenbesluit 2003 is bepaald dat het gebruik van legbatterijen voor de huisvesting van legkippen per 1 januari 2012 niet langer is toegestaan.
Wet milieubeheer, waaronder de luchtkwaliteitseisen	De Wet milieubeheer bepaalt welk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. Daarnaast dient er geen overschrijding te zijn van grenswaardes voor stoffen die in deze wet zijn benoemd.	Toetsing aan wettelijke normen voor fijn stof is relevant en wordt in dit planMER behandeld.
Wet geluidhinder	Doel is het voorkomen of beperken van geluidhinder.	Geluidstoe- of -afname zal in het planMER gerelateerd worden aan de geluids-gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluid-gevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden.
Wet geurhinder en veehouderij (WGV)	Deze wet vormt het toetsingskader voor geur veroorzaakt door het houden van dieren. Er wordt gerekend met “odour units” (Ou) en geurgevoelige objecten krijgen een beschermingsfactor toegewezen.	De WGV biedt de gemeenten de mogelijkheid om bij verordening gebiedsgericht geurbeleid vast te stellen en hiermee af te wijken van de standaardnorm voor geur. De gemeente Baarle-Nassau heeft geen geurverordening met gemeentelijke geurnormering opgesteld, zodat de generieke wettelijke normen van toepassing zijn.
Wet ammoniak en veehouderij	De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierverblijven. Dit ter bescherming van de zogeheten kwetsbare gebieden.	Deze regels moeten worden toegepast bij de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen in de gemeente Baarle-Nassau.

Kader	Doel	Positie gemeente Baarle-Nassau
Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderijen (AMvB)	Met dit Besluit wordt invulling gegeven aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden.	Dit besluit moet worden toegepast bij bestaande intensieve veehouderijen en ontwikkelingen binnen een bestaand bouwblok van intensieve veehouderijen. In het planMER is uitgegaan van toepassing van emissie-arme stallen in de autonome ontwikkeling, die als referentie dient.
IPPC omgevingstoets ammoniak en veehouderij	Deze beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het uitvoeren van de omgevingstoets die op grond van de IPPC richtlijn voor ammoniakemissie dient te worden uitgevoerd	Een gedeelte van de intensieve veehouderijbedrijven valt onder de werkingssfeer van deze beleidslijn

3.4.3 PROVINCIAAL, REGIONAAL EN GEMEENTELIJKE NIVEAU

Met welke kaders rekening gehouden dient te worden op provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau is aangegeven in Tabel 3.5.

Tabel 3.5

Provinciaal, regionaal en gemeentelijke kader.

Kader	Doel	Positie gemeente Baarle-Nassau
Waterbeheerplan Waterschap Brabantse Delta	Het watersysteem moet robuuster worden: veiliger, minder kwetsbaar voor regenval en droogte, schoner, natuurlijker en beter toegankelijk voor recreanten. Deze thema's pakt het waterschap in samenhang aan, omdat een integrale aanpak meerwaarde oplevert voor het resultaat.	In het waterbeheerplan staan de doelen en de noodzakelijke ingrepen. De van toepassing zijnde doelen en noodzakelijk ingrepen voor de gemeente Baarle-Nassau worden meegenomen in dit planMER.
(Provinciale) Ecologische hoofdstructuur	Realisatie van verbindingen voor verspreiding van planten en dieren.	Realisatie van een LOG kan leiden tot het onderbreken of verstoren van een ecologische verbindingszone.
Streekplan Noord-Brabant (opgenomen in Interim Structuurvisie)	De GHS is geïntroduceerd in het Streekplan Noord-Brabant. En is gericht op de ruimtelijke veiligstelling van belangrijke ecosystemen in de provincie. De Structuurvisie gaat uit van een andere indeling.	De GHS omvat niet alleen gebieden die tot de EHS behoren, maar ook andere gebieden in de gemeente Baarle-Nassau die een belangrijke rol vervullen in het functioneren van de ecologische systemen.

Kader	Doel	Positie gemeente Baarle-Nassau
	GHS valt grotendeels samen met de groenblauwe structuur (zie ook paragraaf 3.2)	
Cultuurhistorische waardenkaart Noord-Brabant	Op deze kaart worden alle archeologische en cultuurhistorische waardevolle elementen in beeld gebracht die voor bescherming in aanmerking komen. Naast de bestaande waarden wordt op deze kaart ook de archeologische verwachtingswaarde weergegeven.	Deze informatie geeft een indicatie van de kans om daadwerkelijk archeologische vondsten te doen in de gemeente Baarle-Nassau. De gemeente Baarle-Nassau is bezig met een verfijning dit door middel van het opstellen van een archeologische verwachtings- en beleidsadviskaart.
Convenant 'beleidsregel stikstof en Natura 2000'	Het convenant berust inhoudelijk op vier pijlers: - Het gebruik van technieken die verdergaan dan wettelijk (AMvB Huisvesting) worden voorgeschreven; - Gratis saldering via een verplichte depositiebank; - Het saneren van veehouderijbedrijven die een te hoge depositie veroorzaken (piekbelastingen); - Monitoring van de afname in depositie en bijsturen wanneer nodig.	De beleidsregel geeft richtlijnen hoe om te gaan bij de beoordeling van ammoniakemissie op Natura 2000-gebieden. Het betreft beoordeling van individuele bedrijven.

HOOFDSTUK 4 Milieugebruiksruimte

Dit hoofdstuk beschrijft de milieugebruiksruimte voor veehouderijen. De meest bepalende factor voor de milieugebruiksruimte voor veehouderijen in de gemeente Baarle-Nassau is ammoniak: de depositie van stikstof op de kwetsbare en overbelaste habitats binnen de Natura 2000-gebieden en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Voor intensieve veehouderijen is de milieuruimte voor geur ook een belangrijke factor, naast fijn stof en geluid. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de milieugebruiksruimte, omdat dit, naast de planologische ontwikkelingsruimte en natuurlijk de ontwikkelingswensen vanuit bedrijfseconomische optiek, een belangrijke bouwsteen is voor de inschatting van de ontwikkeling van de veehouderijen in Baarle-Nassau.

4.1 INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Voor de definitie van intensieve veehouderij wordt in dit planMER het volgende aangehouden:
Een agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals de rundveemesterij, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten- of schapenhouderij of een combinatie van deze bedrijfsvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsvormen. (artikel 3.3.1.i Verordening Ruimte, fase 1)

4.2 AMMONIAK

4.2.1 STIKSTOF EN NATURA 2000

In hoofdstuk 3 zijn de achtergronden en de inhoud van de provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000 beschreven. De mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen in de gemeente Baarle-Nassau worden in belangrijke mate bepaald door de eisen en randvoorden die voortvloeien uit de Verordening Stikstof en Natura 2000 die juli 2010 door Provinciale Staten is vastgesteld[5].

Vanuit het oogpunt van stikstof en Natura 2000 kunnen ten aanzien van milieugebruiksruimte twee vragen gesteld te worden:

1. Is bedrijfsontwikkeling in de gemeente Baarle-Nassau mogelijk onder toepassing van de saldering van de Verordening of door binnen het gecorrigeerd emissieplafond te blijven?
2. Hoeveel bedrijven resulteren in een depositie van meer respectievelijk minder dan 5 mol/ha,jaar en zijn er bedrijven met een depositie van meer dan 50 mol/ha,jaar? Dit omdat er verschillende spelregels gelden voor deze categorieën bedrijven.

[5] Inclusief de juridische verankering in de Crisis- en Herstelwet.

Bedrijfsontwikkeling mogelijk?

Per saldo geldt voor veehouderijbedrijven dat zij niet mogen toenemen met hun depositie op Natura 2000-gebieden. In de gemeente Baarle-Nassau liggen geen Natura 2000-gebieden. Vanuit de systematiek van depositiesaldering heeft dit als gevolg dat de veehouderij-bedrijven in deze gemeente een goede uitgangspositie hebben voor bedrijfsontwikkeling. Immers, zij hebben zelf over het algemeen een beperkte depositie op Natura 2000 (vanwege de grote afstand tot die gebieden) en behoeven dus betrekkelijk weinig saldo aan te kopen uit de depositiebank.
Uitbreiding boven het gecorrigeerd emissieplafond zal lastig zijn, omdat er nog relatief weinig salderingsrechten in de depositiebank beschikbaar is. Voor intensieve veehouderij zijn er echter diverse mogelijkheden om de ammoniakemissie omlaag te brengen door toepassing van emissie-arme staltechnieken.

Deposities boven 5 respectievelijk 50 mol/ha,jaar

In de Verordening is bepaald dat bedrijven met depositie >5 mol/ha,jaar alleen mogen salderen met rechten van andere bedrijven met depositie >5 mol/ha,jaar. Verder is in de Verordening bepaald dat saldering niet mogelijk is voor bedrijven met een depositiepiek van 50 mol/ha,jaar of meer, omdat het streven is om zoveel mogelijk bedrijven met een hoge piekdepositie te saneren.
In de gemeente liggen naar inschatting drie veehouderijbedrijven met een depositie boven 5 mol/ha,jaar. Er liggen geen veehouderijbedrijven met een depositie boven 50 mol/ha,jaar.

4.2.2 WET AMMONIAK EN VEEHOUDERIJ

Ook het beschermingsregime voor Wav-gebieden (gebieden die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur) is van belang voor de milieugebruiksruimte t.a.v. het aspect ammoniak. In de Wav-gebieden en in een zone van 250 meter hebben bedrijven te maken met een gecorrigeerd emissieplafond (vergunde emissie gecorrigeerd voor de AMvB Huisvesting). Saldering is hierbij niet aan de orde.
In Figuur 4.9 zijn de zeer kwetsbare Wav-gebieden mét 250 meter-zones weergegeven.

Figuur 4.9

Wav-gebieden in de gemeente Baarle-Nassau

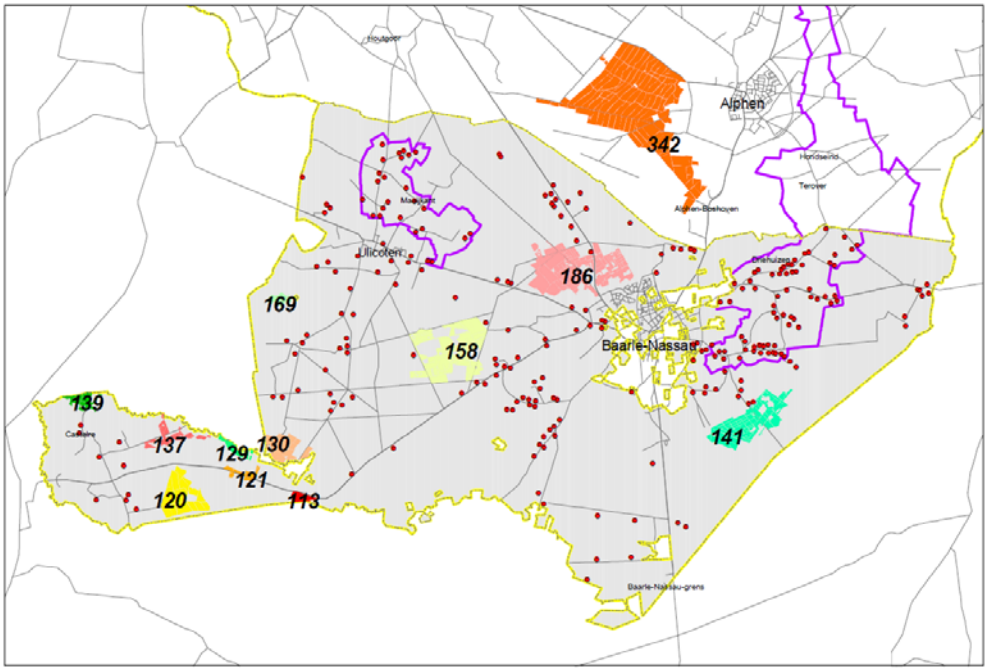

In de gemeente Baarle-Nassau zijn geen veehouderijen en veehouderijen met een (neven)tak in de intensieve veehouderij gelegen in een Wav-zone.

De Wav-gebieden overlappen grotendeels met de extensiveringsgebieden zoals aangewezen in het reconstructieplan De Baronie en waarnaar ook wordt verwezen in de provinciale Verordening Ruimte fase 1. De ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen (of een tak intensieve veehouderij) zijn ingeperkt tot het vigerende bouwblok of (vanaf 1 oktober 2010) tot de bestaande bebouwing.

4.2.3 GEUR

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 7 november 2006 gepubliceerd in Staatsblad 2006, nr. 531 en in werking gereden op 1 januari 2007. De Wgv beschermt geurgevoelige objecten, zoals woningen, tegen geuroverlast. Dit kan beperkingen stellen aan de mogelijkheden (milieugebruiksruimte) voor her- en nieuwvestiging van veehouderijbedrijven.

Voor de agrarische bedrijven die niet tot de intensieve veehouderij behoren (bijvoorbeeld rundveehouderij) geldt een afstandsnorm van 50 meter tot gevoelige objecten in het buitengebied. Ten opzichte van de bebouwde kom geldt een afstandsnorm van 100 meter. Voor IV-bedrijven wordt deze norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour, die een grillige vorm kan hebben. Voor IV bedrijven geldt de standaardnorm van 3 OU[6] binnen de bebouwde kom en 14 OU buiten de bebouwde kom.

Het reconstructiegebied Baarle-Nassau grenst voor een groot deel aan Vlaanderen. In Vlaanderen is geen Reconstructieplan van toepassing en er is ook geen specifiek geurbeleid. De aard van het buitengebied en de situatie van de veehouderij is vergelijkbaar met die in Baarle-Nassau. Daarom is in dit planMER aangenomen dat voor Vlaamse geurgevoelige objecten normen van binnen het reconstructiegebied gelden, dus 3 OU binnen de bebouwde kom en 14 OU buiten de bebouwde kom. De gemeente Baarle-Nassau heeft ervoor gekozen om ook de verblijfsrecreatie tot de bebouwde kom te rekenen wat betreft de geurnormering (zie Figuur 4.10).

WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

De Wet geurhinder en veehouderij stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning.

Odour units

In de Wet geurhinder en veehouderij wordt de geurbelasting berekend in ou (Odour Units). De geuremissie wordt uitgedrukt in ou/s. Normen (geurimmissie) die gehanteerd dienen te worden in de reconstructiegebieden zijn 14 ou/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en 3 ou/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel).

Gemeentelijk geurbeleid

De gemeenten kunnen, binnen de wettelijk vastgestelde bandbreedte, eigen normen vaststellen die afwijken van de vaste waarden uit de wet. De gemeente Baarle-Nassau heeft geen eigen geurbeleid vastgesteld, zodat de wettelijke contouren van toepassing zijn.

[6] OU staat voor odour units en is een objectieve maat voor geuroverlast, voorgeschreven door de Wgv.

Geurgevoelige objecten

Geurgevoelige objecten zijn gebouwen, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, worden gebruikt.

Figuur 4.10

Geurnormering 3 en 14 OU: de bebouwde kommen, waarvoor de 3 OU-norm geldt, zijn gearceerd weergegeven. In het buitengebied geldt de 14 OU-norm.

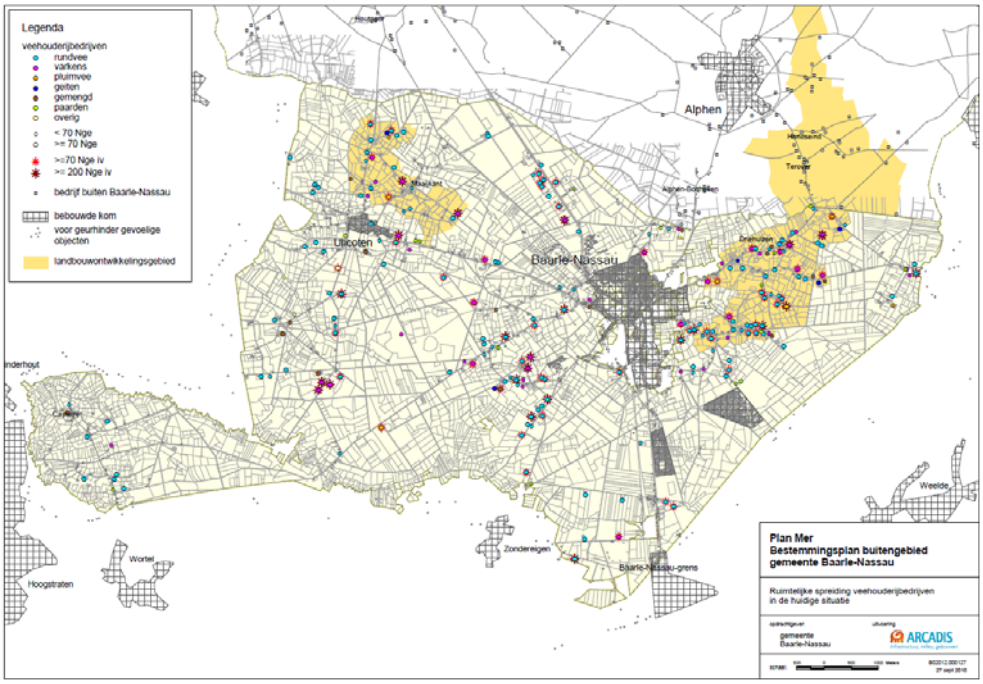

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor veehouderijen, vooral intensieve veehouderijen. Omdat de wet- en regelgeving is veranderd, is er bij intensieve veehouderijen relatief een grotere kans dat de milieuruimte beperkt wordt door de aanwezigheid van geurgevoelige objecten binnen of nabij de maximale geurbelastingscontouren. Door toepassing van technieken als luchtwassers, technieken die de geuremissie en –belasting sterk beperken, is wel groei (van het aantal dieren) binnen een bepaald plafond mogelijk.

Het voldoen aan de minimale afstanden voor bedrijven met vaste afstanden is, vooral in het buitengebied, oplosbaar op inrichtingsniveau. Omdat deze afstanden al sinds lange tijd gelden, is er meestal geen sprake van een geurgevoelig object dat gelegen is binnen de vaste afstand contour en daarmee is er ook weinig impact op de milieuruimte voor deze veehouderijen (de vaste afstand verandert immers niet bij een toename van het aantal dieren).

De geurbelasting is afhankelijk van de afstand tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden. Figuur 4.11 laat de indicatieve ruimte voor geuremissie zien. Deze figuur geeft indicatief aan hoeveel Ou veehouderijbedrijven (met dieren waarvoor een emissiefactor geldt, zoals varkens, pluimvee en vleeskalveren) mogen uitstoten, voordat zij tegen de 3 Ou-norm ‘aanlopen’ van de bebouwde kom en tegen de 14 Ou-norm voor het buitengebied. In Figuur 4.11 is te zien dat de milieuruimte in en rondom de woonkernen en woningen in het buitengebied beperkt is. De meeste benutbare milieuruimte voor wat betreft geur is aanwezig ten zuid-westen van de kern Baarle-Nassau.

Figuur 4.11

Indicatie milieuruimte ten aanzien van geurhinder.

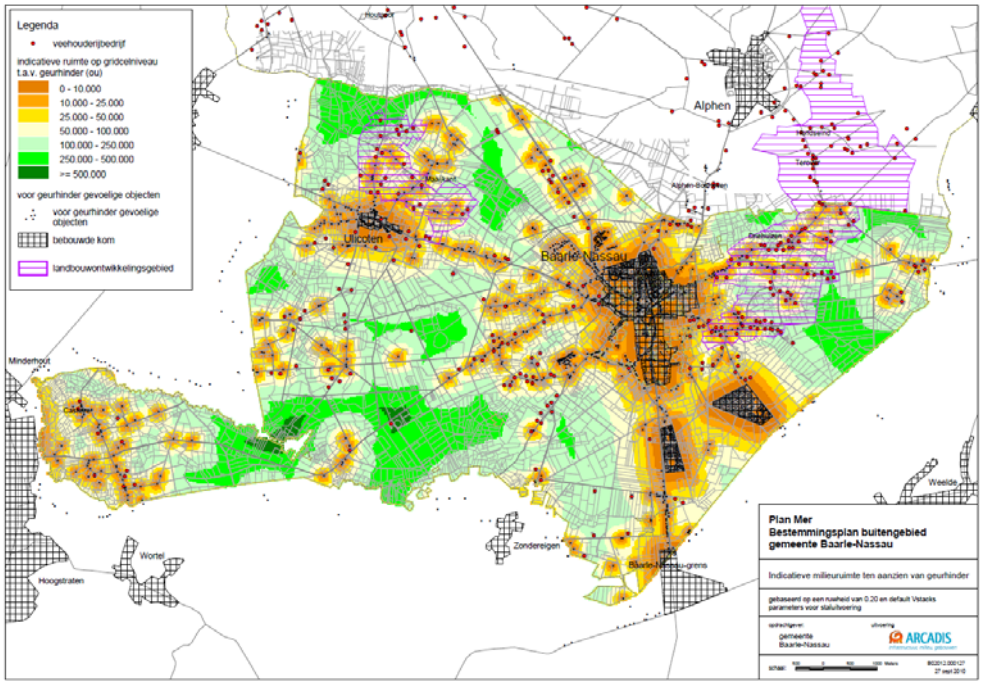

In Tabel 4.6 is de voor de veehouderijen indicatief weergegeven hoeveel extra geuremissie vergunbaar is, uitgaande van een standaard uitvoering van stallen en een indicatie van de locatie van de bedrijven (stallen, emissiepunten) en de voor geurhinder gevoelige objecten (bebouwde kom en buitengebied).

Tabel 4.6

Milieuruimte veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor

Indicatie ruimte voor groei geuremissie	Alle veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor	Veehouderijen met een volwaardige tak (minimaal 70 nge) intensieve veehouderij
Geen of nauwelijks ruimte	53	42
Ruimte tot 10.000 Ou	20	5
Ruimte tussen 10.000 en 25.000 Ou	27	6
Meer dan 25.000 Ou	64	22
Totaal	164	75

Het aantal veehouderijen met een substantiële milieuruimte voor een toename van de geuremissie is circa 40% van de veehouderijen. Voor het overgrote deel van de veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor) is de milieuruimte met betrekking tot geur beperkt.

Net zoals voor ammoniak zullen veel intensieve veehouderijen die willen groeien in het aantal dierplaatsen gebruik moeten maken van technieken om de emissie of belasting te beperken. Die technieken zijn beschikbaar en vergunbaar, maar zullen ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt betaalbaar moeten zijn. In de regel zijn bedrijven met een grotere omvang hiertoe beter in staat dan kleinere bedrijven.

4.2.4 FIJN STOF

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM10) gerekend. Fijn stof blijft in de lucht zweven en bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, en dus met een verschillende chemische samenstelling.

Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Mogelijk vormt dit een beletsel bij de vergunningverlening voor grotere intensieve veehouderijen.

Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt van de wet- en regelgeving. In het kader van vergunningverlening zal de gemeente Baarle-Nassau rekening houden met de wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof. Deze wet- en regelgeving is relatief nieuw. Inmiddels is er door het ministerie van VROM gewerkt aan het opstellen van een toetsingskader, een verspreidingsmodel en een handreiking over fijn stof en de landbouw. Voor fijn stof gelden de volgende normen:

- Een jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m3 fijn stof in de buitenlucht.
- Een daggemiddelde concentratie van 50 µg/m3 welke maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden.

Medio 2008 is het verspreidingsmodel uitgekomen, aangevuld met de handreiking en per 24 december 2008 is ook het te hanteren toetsingskader vastgelegd in de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. In het toetsingskader is opgenomen dat de concentratie van fijn stof uitsluitend wordt beoordeeld op woonlocaties en op locaties die voor het publiek toegankelijk zijn. Met behulp van dit toetsingskader en de tabel met emissiefactoren fijn stof kan en zal de gemeente de milieuaanvragen toetsen op het onderwerp fijn stof.

De concentraties worden voor een belangrijk deel bepaald door de heersende achtergrondconcentraties.

Figuur 4.12

Achtergrondconcentraties fijn stof in de gemeente Baarle-Nassau.

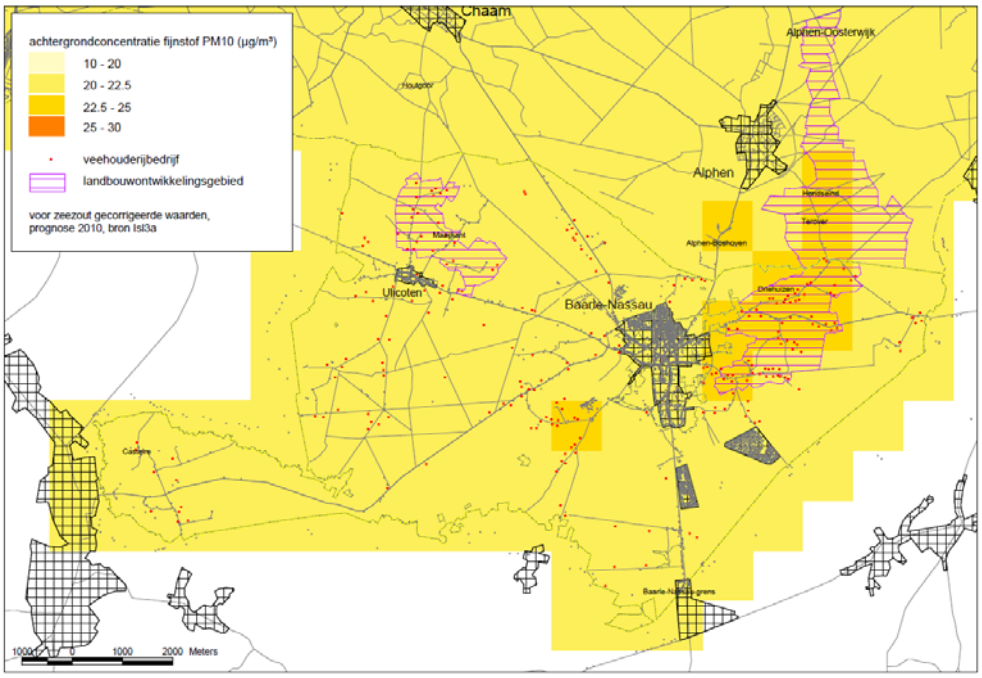

Uit de Grootschalige Concentratiekaart Nederland (www.mnp.nl) blijkt dat in 2010 de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM10) in het buitengebied niet hoger is dan 22,5 µg/m^3 / 25 µg/m^3 wat ruim onder de maximale jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m^3 fijn stof in de buitenlucht ligt (zie Figuur 4.12).

In 2020 zullen de concentraties mogelijk lager zijn, doordat de emissies uit verkeer mogelijk afnemen. Of de emissies uit de veehouderij afnemen hangt af van de bedrijfsontwikkeling. Enerzijds is waarschijnlijk sprake van afname door de maatregelen vanwege de AMvB-Huisvesting (vooral voor intensieve veehouderijen), anderzijds zal tengevolge van het legbatterijverbod en de omschakeling naar scharrelhuisvesting of andere systemen (pluimvee, leghennen) de emissie van fijn stof kunnen gaan toenemen. Verwacht mag worden dat in Baarle-Nassau, mede vanwege de beperkte milieuruimte vanwege ammoniak en geur, de emissie en concentratie van fijn stof door de veehouderij niet zal toenemen, maar eerder zal afnemen.

Figuur 4.13

Aantal overschrijdingsdagen fijnstof in de gemeente Baarle-Nassau.

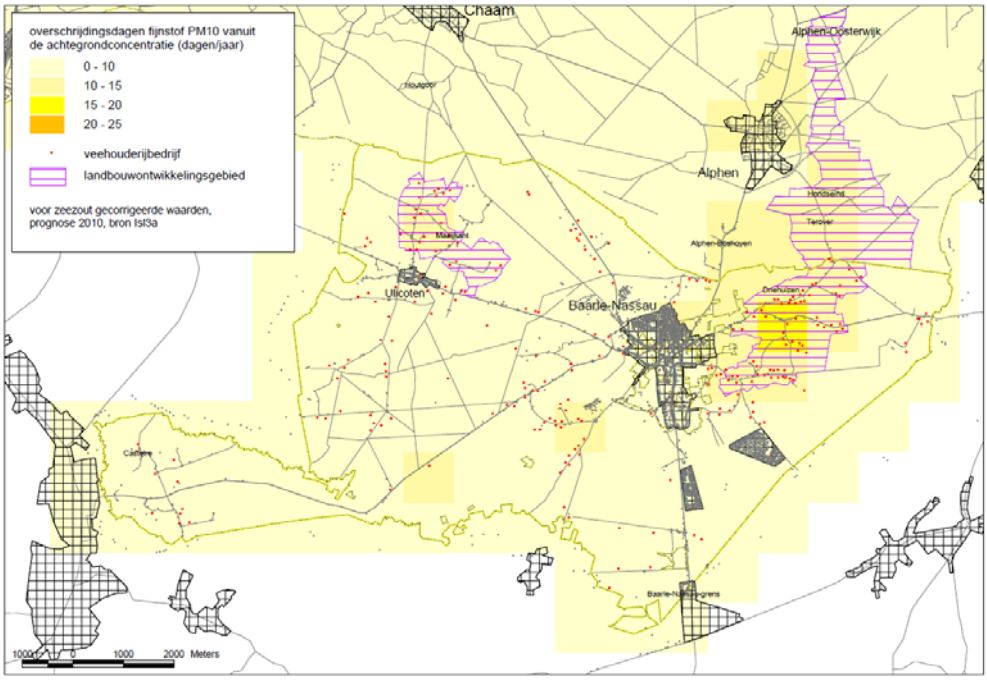

Daarnaast mogen de gestelde grenswaarden niet meer dan 35 dagen per jaar worden overschreden. Figuur 4.13 geeft een beeld van de overschrijdingsdagen fijn stof vanuit de achtergrondconcentratie. In het figuur is te zien dat er in de hele gemeente Baarle-Nassau geen sprake is van meer dan 15-20 overschrijdingsdagen fijn stof in het jaar. Daarmee wordt de wettelijke norm van maximaal 35 keer per jaar niet gehaald.

Figuur 4.14

Fijnstof (PM10) uit veehouderijen in de gemeente Baarle-Nassau, huidige situatie

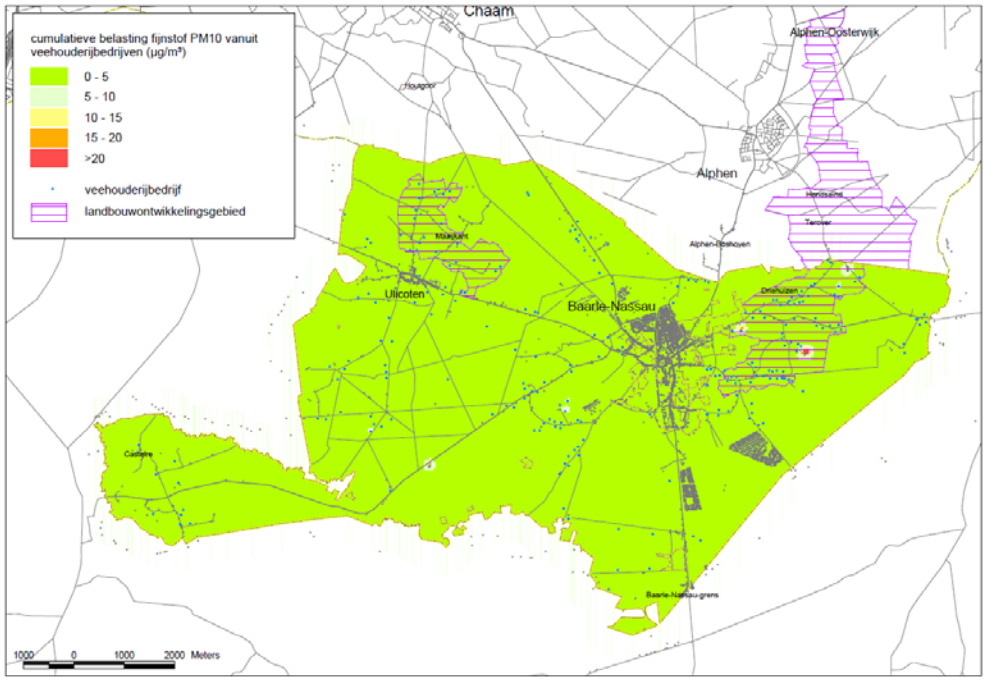

Er kan dus gesteld worden dat er op het thema fijn stof geen belemmeringen (beperking milieuruimte) noch problemen (hoge concentratie en/of veel overschrijdingsdagen) zijn te verwachten.

Fijn stof is voor veehouderijen in Baarle-Nassau geen bepalend of beperkend criterium voor wat betreft de milieuruimte. Voor zover die er kunnen zijn of ontstaan, betreft het vooral pluimveebedrijven en is het invloedsgebied beperkt, veel binnen de grens van de eigen inrichting (zie Figuur 4.14).

4.2.5 GELUID

Wegverkeer is de belangrijkste bron van geluidhinder in Nederland, gevolgd door geluid van buren en vliegverkeer. Vanwege de verspreide ligging van veehouderijen in het landelijk gebied, een gebied met gemiddeld lagere geluidsniveaus, kunnen activiteiten van veehouderijen lokaal geluidsoverlast veroorzaken. Ook kan de wet- en regelgeving ten aanzien van geluid van invloed zijn op de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen. Relevante bronnen van geluid zijn bijvoorbeeld ventilatoren, het laden en lossen van vee, voer en mest en indirecte hinder door transportbewegingen (vooral vrachtauto's en tractoren) van en naar de veehouderijen.

Omdat er in Baarle-Nassau sprake is van een grote spreiding van veehouderijen worden er geen grote knelpunten verwacht op het gebied van geluidsbelasting. Geluid zal vooral voor de grotere intensieve veehouderijen (gebruik van ventilatoren, transport van vee, voer en mest) relevant zijn voor de vergunbaarheid van (nieuwe) activiteiten.

In Nederland zijn er ter bescherming van burgers tegen geluidhinder normen gesteld in de Wet geluidhinder (Wgh).[7] De gewijzigde Wet geluidhinder (Wgh) gh is op 1 januari 2007 in werking getreden. De Wgh bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (woningen, scholen, ziekenhuizen, verpleeghuizen, zorginstellingen en woonwagenstandplaatsen) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-)grenswaarde komt.

In het landelijk gebied geldt in de regel een richtwaarde van 45 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau (bron: Handreiking industrielawaai en vergunning, 1998). Het maximale geluidniveau mag, hoger zijn dan dit langtijdgemiddelde, bij voorkeur niet meer bedragen dan 55 dB(A). Voor verkeer van en naar de veehouderijen (de zogenaamde indirecte hinder) gelden andere normen. Voor woningen van derden gelegen aan de aan- en afvoerwegen geldt een voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A). Hogere geluidsniveaus mogen toegestaan worden, bijvoorbeeld als het achtergrondgeluidsniveau in de omgeving ook al hoger is. Ook voor speciale bedrijfsactiviteiten die minder frequent voorkomen, kunnen ruimere voorschriften opgenomen worden.

Vooral de ligging van woningen van derden (in het buitengebied of de bebouwde kom) ten opzichte van de locaties van de veehouderijen is bepalend voor eventuele geluidhinder en de milieuruimte.

Woningen

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen). Deze afstand is kleiner dan de vaste afstand die geldt voor geurhinder voor objecten in de bebouwde kom en gelijk aan de afstand voor het buitengebied (voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals melkveehouderijen. Voor (grotere) intensieve veehouderijen kan een grotere afstand ten aanzien van geluid nodig zijn, maar zal ook een grotere afstand ten aanzien van geur gelden. De milieuruimte voor wat betreft geluid in verband met de aanwezigheid van woningen is voor deze bedrijven niet onderscheidend/meer beperkend dan de milieuruimte met betrekking tot geur.

Overige geluidgevoelige gebouwen en terreinen

In de omgeving van de veehouderijen zijn geen bijzondere geluidgevoelige gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen aanwezig, die beïnvloed zouden kunnen worden door geluid van veehouderijen. Ook geluidsgevoelige terreinen, te weten terreinen die behoren bij zorginstellingen en woonwagenstandplaatsen, liggen niet nabij de veehouderijen.

Stiltegebieden

In de provinciale milieuverordening zijn binnen de gemeente Baarle-Nassau de "Chaamdijk" en "Singelheide" aangewezen als stiltegebied. In dit gebied wordt (ook) niet-agrarische bebouwing en infrastructuur geweerd en gestreefd naar het weren of reduceren van de geluidsbelasting van intensieve recreatie en het beperken van het gebruik van wegen door gemotoriseerd verkeer. Ontwikkeling van veehouderij in of in de directe omgeving van dit gebied zal vanwege geluid niet of beperkt mogelijk zijn.

---

[7] De geluidsbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren, laden en lossen) wordt gereguleerd via de Wet Milieubeheer/milieuvergunning (voor vergunningplichtige bedrijven, zoals intensieve veehouderijen) of via het Besluit landbouw / meldingen (voor bedrijven die niet vergunningplichtig zijn, zoals melkveebedrijven).

HOOFDSTUK 5 Alternatieven

In dit hoofdstuk wordt de referentiesituatie beschreven. Daarnaast worden de mogelijkheden van het oude bestemmingsplan versus het nieuwe bestemmingsplan uitgewerkt. Vervolgens wordt de opbouw van de alternatieven beschreven en zullen de alternatieven afzonderlijk worden uitgewerkt.

5.1 DE REFERENTIESITUATIE = AUTONOME GROEI EN AMVB HUISVESTING

Ligging veehouderijen

In de gemeente Baarle-Nassau blijken 233 veehouderijbedrijven te liggen (situatie 2010 op basis van provinciaal BVB-bestand). In Figuur 5.15 staan de veehouderijbedrijven weergegeven.

Figuur 5.15

Ligging veehouderijbedrijven

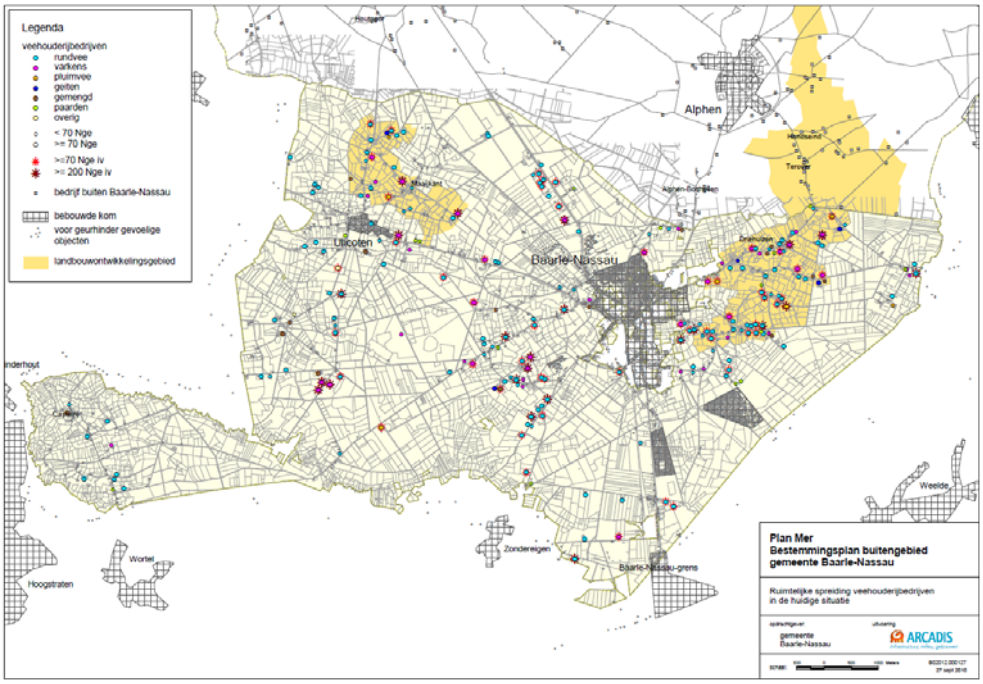

Omvang en type veehouderijen

Van de 233 locaties met een (vergunde) tak veehouderij zijn er 75 locaties met een tak intensieve veehouderij van een omvang die gelijk staat aan 1 of meer volwaardige arbeidskracht(en) (tak intensieve veehouderij van 70 nge of meer, op basis van de vergunning en kengetallen van CBS/LEI over bedrijfseconomische omvang).

In de gemeente bevinden zich 23 intensieve veehouderijen met een omvang groter dan 200 nge (zie de grote sterren op Figuur 5.15). Daarvan liggen er 6 in één van beide LOG's, de overige liggen in het verwevingsgebied (14x) of in het extensiveringsgebied overig (= randzones rond kernen, 3x).

WAT IS NGE?

De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een reële economische maatstaf die gebaseerd is op het brutostandaardsaldo (bss, opbrengsten minus bepaalde specifieke kosten). Het is een maat waarmee de economische omvang van agrarische activiteiten wordt weergegeven. Een nge staat bij prijsniveau 2002 (Landbouwtellingen 2005 en 2006) voor 1.400 euro aan saldo (bron: www.lei.wur.nl).

In totaal bevindt zich in de gemeente een kleine 33 duizend aan nge in de veehouderij. Opvallend is dat de kalvermesterij een groot aandeel heeft in de omvang van de veehouderij, namelijk bijna een kwart van de totale omvang. Binnen de intensieve veehouderij betreft het bijna de helft van de productieomvang.

Tabel 5.7

Typen veehouderij en omvang in nge in de gemeente Baarle-Nassau (bron: BVB-bestand van de provincie Noord-Brabant).

Soort veehouderij	Nge	Percentage van totaal*	Percentage intensief*
Melk- overig rundvee	13711	42	0
Vleeskalveren	7879	24	44
Schapen	15	0	0
Geiten	869	3	0
Varkens	8785	27	49
Kippen	1052	3	6
Konijnen	134	0	1
Paarden	553	2	0
Alle typen veehouderij	**33229**		

* Afgerond op hele procenten.

Van de productieomvang veehouderij in de gemeente Baarle-Nassau blijkt iets meer dan een derde te liggen in de LOG's. De productieomvang in de extensiveringsgebieden is ongeveer 12 procent. Het reconstructiestreven is om hier de veehouderij af te bouwen. De LOG's waren oorspronkelijk bedoeld om vanuit extensiveringsgebied naar toe te verplaatsen en tevens ruimte te bieden aan groei van bestaande veehouderijen (verplaatsing waarbij nieuwvestiging aan de orde is, is niet meer mogelijk).

Tabel 5.8

Productieomvang veehouderij, verdeeld over de integrale zones van de reconstructie in Baarle-Nassau (bron: BVB-bestand van de provincie Noord-Brabant).

Integrale zonering reconstructie	Aantal veebedrijven	Productie-omvang (nge)	Productie-omvang in %, alle vee*	Productie-omvang intensief (nge)	Productie-omvang in %, intensief*
LOG	88	11949	36	6205	35
Verweving	107	16686	51	9216	52
Extensivering natuur	22	2687	8	1026	6
Extensivering overig	13	1336	4	1196	7
Stedelijk gebied	2	340	1	207	1
Totaal	**233**	**32998**		**17850**	

* Afgerond op hele procenten.

Agrarische bedrijven en bewoning in de LOG's

In het LOG Ulicoten liggen 35 agrarische bedrijven. De 21 burgerwoningen liggen vooral in de bebouwingslinten van Maaijkant en langs de Chaamseweg/Hazenberg. Het gedeelte van het LOG Oostflank omvat 83 agrarische bedrijven. Er liggen 26 burgerwoningen in dat deel van het LOG dat ligt in Baarle-Nassau (bron: Ontwikkelingsplan, waarin gebruik is gemaakt van gegevens uit 2007).
In beide LOG's samen blijken er in 2010 88 veehouderijbedrijven te liggen (zie Tabel 5.8). Hieruit kan geconcludeerd worden dat in beide LOG's de veehouderij een relatief groot aandeel heeft in de agrarische bedrijvigheid.

Autonome ontwikkelingen

Aangezien bestemmingsplannen een looptijd hebben van minstens 10 jaar, is het voor dit planMER relevant om te bepalen hoe de intensieve veehouderij zich autonoom zal ontwikkelen. Als ijkjaar voor de autonome ontwikkeling zal 2020 worden genomen.

Met name is vervolgens van belang een zo goed mogelijke inschatting te maken van de groei die dit met zich brengt in het buitengebied van de gemeente Baarle-Nasau. Hieronder wordt ingegaan op de trends tot nu toe. Dit vertaalt zich in een redelijk te verwachten omvang van de veehouderij in Baarle-Nassau in 2020.

Landelijke trend

De afgelopen jaren is op landelijk niveau sprake van stabilisatie van de omvang van de intensieve veehouderij. Dit wordt geïllustreerd door Figuur 5.16. T.a.v. varkens valt op te maken dat – na een toename tot medio jaren negentig en een afname in de jaren erna – er sinds drie jaar min of meer een stabilisatie is van het aantal. Bij pluimvee is de laatste drie jaar het aantal dieren aanmerkelijk lager dan in de jaren ervoor, maar over lange tijd kent de curve een grillig verloop. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de vogelpestuitbraak. Bij rundvee is een afname te zien vanaf 1984 (superheffing), vanaf 2000 min of meer stabilisatie.

Figuur 5.16

Landelijke trend dieraantallen over enkele decennia.

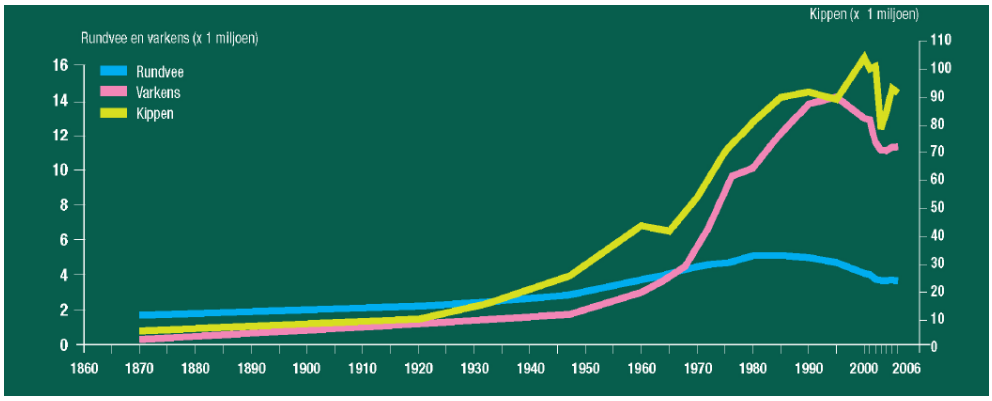

Gegevens uit de publicatie *Land- en tuinbouwcijfers 2008* (LEI, 2008) voor de meest kenmerkende diercategorieën van de intensieve veehouderij geven de aantallen over de afgelopen jaren. Opvallend is de toename van vleeskalveren zie Tabel 5.9.

Tabel 5.9

Aantal vleesvarkens, vleeskuikens en leghennen van 1975-2007 in Nederland (bron: LEI (2008): *Land- en tuinbouwcijfers 2008*).

Diercategorie > Jaar v	Vleesvarkens > 50 kg	Vleeskuikens	Leghennen > 18 wkn	Vleeskalveren
1980	2.9 mln	38.6 mln	26.6 mln	582.000
1990	3.9 mln	41.2 mln	33.2 mln	602.000
2000	3.8 mln	50.9 mln	32.6 mln	783.000
2007	3.4 mln	43.4 mln	31.4 mln	860.000

Uit de *Land- en tuinbouwcijfers 2008* blijkt daarnaast dat in de afgelopen jaren het aantal intensieve veehouderijbedrijven (hokdierbedrijven) is afgenomen. Aangezien de veestapel gelijk is, is er sprake van een toename van de gemiddelde bedrijfsomvang. De productieruimte die vrijkomt van stoppende veehouderijen wordt gecompenseerd door een toename van de veestapel bij de blijvers.

Trend Baarle-Nassau

Via de interactieve CBS website (Statline) is voor de gemeente Baarle-Nassau de trendmatige ontwikkeling van de veehouderij verkregen. Gezien de zeer beperkte relatieve aantallen zijn relatieve kleine diercategorieën als pony's, geiten en schapen uit de tabel gelaten (zie bijlage 3).

Tabel 5.10

Trendmatige ontwikkeling veehouderij in Baarle-Nassau.

Jaartal	Melkvee	Vleeskalveren	Overig rundvleesvee	Varkens totaal	Biggen	Vleesvarkens	Fokvarkens	Kippen totaal	Vleeskuikens	Leghennen
2000	9 175	31 433	2 433	115 667	49 310	51 638	14 719	301 438	203 638	97 800
2001	9 216	27 639	2 205	121 886	56 314	53 287	12 285	357 065	243 335	113 730
2002	8 532	32 136	2 304	104 427	49 249	43 152	12 026	352 586	259 586	93 000
2003	8 211	30 664	1 812	95 264	43 110	41 292	10 862	320 245	223 845	96 400
2004	7 922	34 438	1 703	90 860	39 778	41 260	9 822	394 400	282 800	111 600
2005	8 049	29 722	1 614	89 400	38 359	41 176	9 865	397 650	283 200	114 450
2006	7 814	37 279	1 409	96 476	43 341	41 289	11 846	415 450	320 500	94 950
2007	7 792	33 507	1 197	96 472	42 985	41 267	12 220	484 806	381 100	103 706
2008	7 992	33 996	1 433	98 545	43 173	44 133	11 239	495 954	372 131	123 823

Figuur 5.17 A-D

Trend aantallen dieren in de gemeente Baarle-Nassau van 2000-2008:
- linksboven: melkrundvee
- rechtsboven: vleeskalveren
- linksonder: varkens
- rechtsonder: kippen.

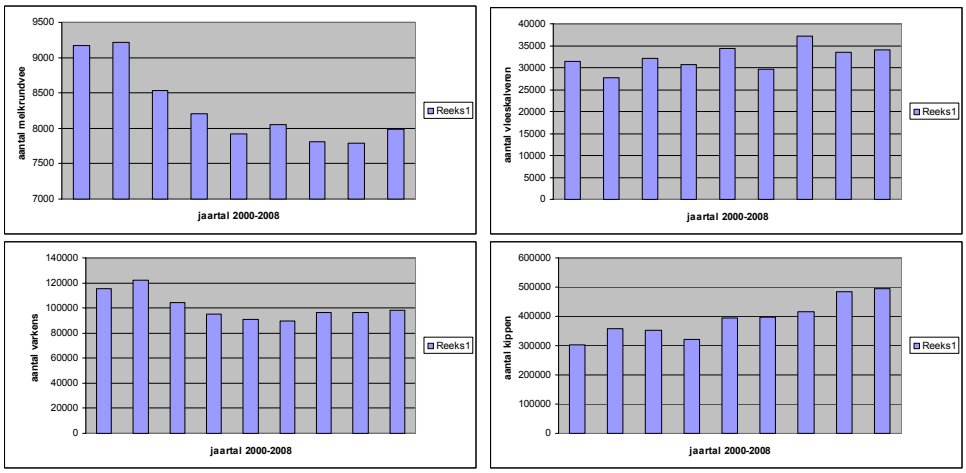

Uit bovenstaande trend in de figuren valt op te maken dat in de afgelopen jaren het aantal stuks melkrundvee is gedaald, dat het aantal varkens en vleeskalveren ongeveer gelijk is gebleven en dat het aantal kippen is toegenomen. Er zijn geen prominent andere trends te zien ten opzichte van het landelijke beeld. Ook de schaalvergroting (combinatie van afname aantal bedrijven en toename dieraantallen per bedrijf) is in Baarle-Nassau aan de orde.

Trends tot 2020

Op basis van de ontwikkelingen in de afgelopen jaren, de wet- en regelgeving (milieu, mest, huisvesting) en de verwachte economische ontwikkelingen van de intensieve veehouderij in Nederland en Noord-Brabant[8], worden de volgende trends verwacht voor de periode tot 2020:

- Varkensbedrijven: marges blijven structureel krap; hogere milieueisen en -kosten, druk op verdere efficiencyverhoging.
- Pluimveebedrijven: in verhouding tot de varkenshouderij minder gevoelig voor krimp. Mogelijk lichte groei leghennen.
- Een veestapel die ongeveer op (pluimvee) of onder (varkens) het niveau ligt van dat van 2010.
- Een versterkte daling van het aantal bedrijven (vooral varkensbedrijven).
- Een verdergaande opschaling van de activiteiten op bedrijfsniveau.
- De bedrijven worden kapitaals- en kennisintensiever en arbeidsextensiever.

De hoofdtrend is en blijft een verdere daling van het aantal locaties en een groei van de "overblijvende" bedrijven.

Referentiesituatie in planMER

Op basis van de verdeling van productieruimte en de trendmatige ontwikkeling in de intensieve veehouderij in de gemeente Baarle-Nassau wordt het volgende verondersteld voor de referentiesituatie:

- Bestaande bedrijven worden op basis van vergunde rechten in kaart gebracht.
- Alle stallen voldoen aan het Besluit huisvesting.
- Per saldo is sprake van stabilisatie, oftewel nulgroei.

In de gemeente Baarle-Nassau liggen 152 intensieve veehouderijen. Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau 81 bedrijven zonder intensieve veehouderij. In totaal zijn er 233 veehouderijen (zie Figuur 5.18).

[8] Agribusiness Noord-Brabant 2009, Stuurgroep Landbouw Innovatie Brabant (Provincie Noord-Brabant en ZLTO), VDW research

Figuur 5.18

Classificatie van IV-bedrijven t.b.v. referentiesituatie in de gemeente Baarle-Nassau.

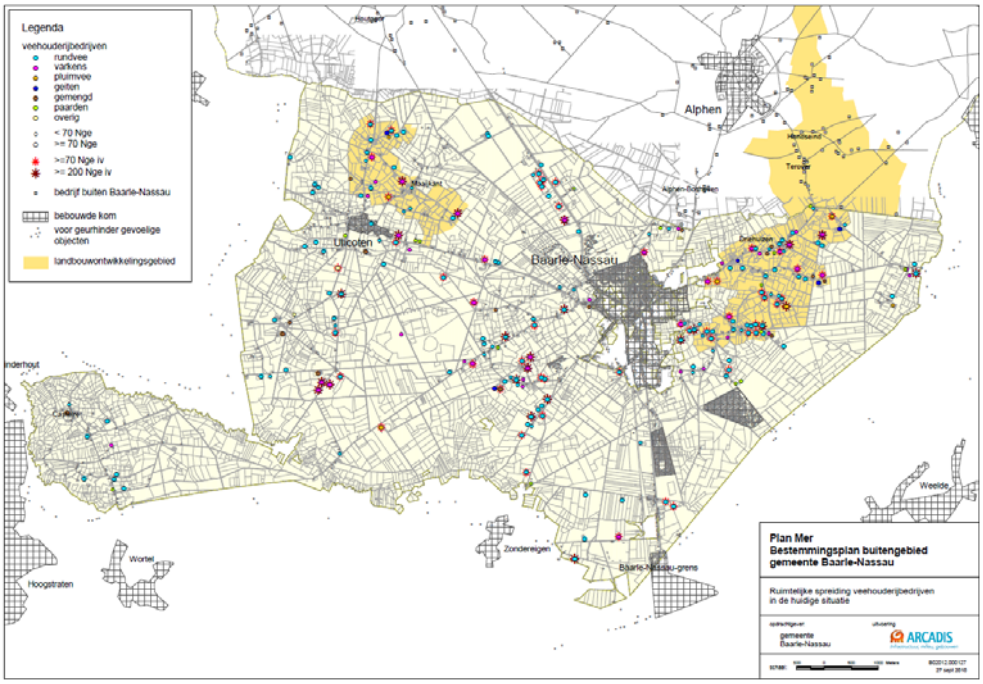

Tabel 5.11

Typering bedrijven voor de referentiesituatie

Typering bedrijf	Aantal bedrijven referentiesituatie
Totaal aantal bedrijven met IV	152
Grondgebonden bedrijven zonder IV	81

Door vergelijking van de referentiesituatie met de alternatieven wordt in dit PlanMER in beeld gebracht hoe de negatieve milieueffecten die samenhangen met het benutten van de ontwikkelingsruimte (zoals geboden wordt in verschillende opzet in de alternatieven) zich verhouden tot de positieve effecten die samenhangen met de invoering van de AMvB Huisvesting (= de referentiesituatie).

5.2 VERGUND VS WERKELIJK GEBRUIK

Zoals ook de Commissie voor de m.e.r. in de uitgebrachte richtlijnen aangeeft, is de vergunde situatie niet altijd in overeenstemming met het werkelijke aantal gehouden dieren. Daarom is inzichtelijk gemaakt hoe groot dit verschil ongeveer is binnen de gemeente Baarle-Nassau. De vergelijking is gemaakt aan de hand van de meitellingen van het CBS. Een verschil tussen beide cijfers, kan ontstaat door niet opgerichte stallen of stallen waar tijdelijk geen dieren in aanwezig zijn.

Uit Tabel 5.12 kan geconcludeerd worden dat er een verschil van 41% procent is tussen de Vergunde en de Werkelijke Huidige Situatie in de gemeente Baarle-Nassau.

Tabel 5.12

Verschil Werkelijke huidige situatie en Vergunde situatie

Diercategorie	CBS 2009 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund NH3	Bezetting	Indicatie CBS emissie NH3 bezetting x emissie*
Melk-, kalf-, vlees- en weidekoeien	4387	10187	91270	43%	39305
Overig melk- en fokvee	3903	8332	32501	47%	15225
Vleeskalveren	34172	52207	130530	65%	85438

Diercategorie	CBS 2009 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund NH3	Bezetting	Indicatie CBS emissie NH3 bezetting x emissie*
Overig vlees- en weidevee	1243	1914	15205	65%	9875
Schapen	170	261	183	65%	119
Geiten	4019	12146	12873	33%	4260
Biggen	25289	39170	11889	65%	7676
Fokvarkens*	9040	14002	41275	65%	26648
Vleesvarkens	45326	77478	127641	59%	74672
Leghennen (inclusief ouderdieren)	123435	169540	15676	73%	11413
Vleeskuikens (inclusief ouderdieren)	375488	467510	36012	80%	28924
Overig pluimvee	0	0	0	0%	0
Overige hokdieren	10631	11922	4683	89%	4176
Paarden en pony's	198	504	2052	39%	806
Totaal			521790		308536
Verschil tussen vergunning en CBS				41%	

** Biggen zijn omgerekend naar bezetting fokvarkens*

5.3 UITBREIDINGSRUIMTE VIGEREND VERSUS NIEUWE BESTEMMINGSPLAN

Op verzoek van de Commissie voor de m.e.r. is tevens in beeld gebracht wat de uitbreidingsruimte is vanuit het vigerende bestemmingsplan. Dit zou namelijk kunnen worden opgevat als een referentie, waartegen effecten kunnen worden uitgezet. Bij het hanteren van twee referenties zou het aantal beoordelingen in dit planMER echter verdubbelen, omdat steeds ten opzichte van twee referenties een score zou moeten worden toegekend. Omwille van een heldere communicatie is er voor gekozen om één referentie te hanteren in dit planMER.

Wel is het zinvol om te beoordelen welke fysieke uitbreidingsruimte het vigerend bestemmingsplan biedt aan (intensieve) veehouderij en welke consequenties dit zou kunnen hebben voor de totale emissie aan ammoniak. Dit is vergeleken met de ruimte aan ammoniakemissie herleid uit de fysieke ruimte die zal worden geboden in het nog vast te stellen bestemmingsplan.

Ammoniakemissie per hectare

Allereerst is de ammoniakemissie per hectare bepaald voor Baarle-Nassau en uitgesplitst over de sectoren intensieve veehouderij en rundveehouderij. Om te bepalen hoeveel ammoniakemissie de fysieke ruimte in het vigerende en in de nieuwe bestemmingsplannen betekent, is op grond van bouwblokoppervlakten en emissiegegevens bepaald wat een realistische aanname is voor ammoniakemissie per hectare.[9]

[9] De hieruit berekende getallen zijn globaal. Het bouwblokkenbestand biedt een goed indicatief beeld. Gekoppelde bouwblokken zijn zoveel mogelijk uit het bestand gehaald. De bepaalde emissiegegevens liggen iets hoger dan die van een vergelijkbaar planMER voor Venray. Dit komt waarschijnlijk door het relatief hoge aandeel kalverhouderij in de gemeente Baarle-Nassau.

De ammoniakemissie van gespecialiseerd varkens/pluimvee/kalf vleeskalver bedrijven in de gemeente Baarle-Nassau is gemiddeld 3300 kg NH_3/ha, jaar.

Fysieke ruimte voor IV-ontwikkeling in vigerend bestemmingsplan
In het buitengebied van Baarle-Nassau staan op de kaart van het vigerende bestemmingsplan in totaal 403 bouwblokken.

Uitgaande van 403 bouwblokken met een potentiële groei tot 1,5 ha IV, is er totaal een oppervlakte van 604,5 ha IV in de gemeente Baarle-Nassau mogelijk verondersteld onder het vigerend bestemmingsplan (zie Tabel 5.13).

Tabel 5.13
Fysieke ruimte in vigerend bestemmingsplan voor veehouderij en de consequenties voor de ammoniakemissie.

Bestemming in vigerend bestemmingsplan	Aantal bouwblokken	Totale omvang in hectare	Totale NH_3-emissie (mln kg)
Agrarisch: intensieve veehouderij is mogelijk	403	604,5	1.994.850

Fysieke ruimte voor IV-ontwikkeling in de nieuwe bestemmingsplannen
In het nieuwe bestemmingsplan buitengebied is als uitgangspunt opgenomen dat op alle locaties een uitbreiding van het bouwvlak tot 2,5 ha mogelijk is. Echter is dit uitgangspunt niet meer mogelijk gezien de Verordening Ruimte fase 1 (zie paragraaf 3.3). De verordening maakt een bouwvlakgrootte mogelijk tot 1,5 ha, onder voorwaarde dat tenminste 10% van een bouwblok wordt aangewend voor landschappelijke inpassing. Dat laatste betekent in feite dat nog 1,35 ha met bijkomende NH3-emissie zou kunnen resteren per bouwvlak.
Uit het gemeentebestand blijkt een 40-tal agrarische bouwvlakken reeds groter te zijn dan 1,5 ha, waarbij uitgangspunt is dat deze planologische ruimte als bestaand recht geldt. Voor het aantal bouwvlakken dat maximaal bestemd zou kunnen worden en de bijbehorende totale omvang is een inschatting gemaakt, waarbij verondersteld is dat bovengenoemde constateringen (te weten 1,35 ha resteert versus 40 bouwvlakken met oppervlakte groter dan 1,5 ha) elkaar compenseren. In Tabel 5.14 staan de resultaten vermeld.

Tabel 5.14
Fysieke ruimte in nieuw bestemmingsplan voor veehouderij en de consequenties voor de ammoniakemissie.

Bestemming in nieuw bestemmingsplan	Aantal bouwblokken	Totale omvang in hectare	Totale NH_3-emissie (mln kg)
Agrarisch: intensieve veehouderij is mogelijk	304	456	1.504.800

Vergelijking ammoniakemissie vigerend versus nieuw planologisch beleid
Bij toepassing van de 'Baarle-Nassau' ammoniakemissiefactor per hectare (zie boven), blijkt dat de totale potentiële ammoniakemissie van het vigerende bestemmingsplan 1.994.850 miljoen kg is en van het nieuwe bestemmingsplan 1.504.800 miljoen kg. Conclusie is dat met de nieuwe bestemmingsplannen buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau het potentieel aan ammoniakemissie uit de stallen met ongeveer een kwart kan afnemen.

Daarbij moet wel worden benadrukt dat de berekening alleen is gebaseerd op de fysieke ruimte, dus niet op de doorwerking van reconstructiezonering in het vigerende bestemmingsplan, niet op het natuurbeschermingsbeleid (met name de Natuurbeschermingswet 1998) en niet op beperkingen vanuit de leefomgeving (met name geurcontouren).

De conclusie kan echter getrokken worden dat met het nieuwe bestemmingsplan een aanzienlijke afname van de (potentiële) ammoniakemissie wordt bewerkstelligd ten opzichte van de mogelijkheden die het vigerende bestemmingsplan nu biedt.

5.4 UITGANGSPUNTEN ALTERNATIEFONTWIKKELING

Voor een zinvolle alternatiefontwikkeling in dit planMER is een tweetal onderwerpen van belang:

1. de randvoorwaarden;
2. de beleidsvragen vanuit de gemeente.

1. Randvoorwaarden

Bepalend voor het ontwikkelen van de alternatieven is enerzijds een aantal randvoorwaarden: de beschikbare fysieke ruimte voor groei, de beschikbare geurruimte op basis van de Wet geurhinder veehouderij, de ontwikkelingen in de markt, de planperiode die loopt van 2010 tot 2020 en de algehele trend van schaalvergroting: doorgroei van grotere IV-bedrijven en stoppen van kleinere IV-bedrijven. Voorgaand hoofdstuk beschreef de milieugebruiksruimte. Dit is ten behoeve van de alternatiefontwikkeling geconfronteerd met de ontwikkelbehoefte in Baarle-Nassau. Op basis hiervan zijn de randvoorwaarden voor alternatieven in dit planMER verkend.

2. Beleidsvragen

Anderzijds staat de gemeente voor de keuze om richting te geven aan de ontwikkelruimte voor (intensieve) veehouderij, waarbij zij informatie wil krijgen uit het planMER om die keuze op te baseren. Het gaat hierbij om de bestemmingsplannen voor de beide LOG's en eventueel aanpassing van het reeds vastgestelde bestemmingsplan voor het resterende buitengebied.

Uitwerking randvoorwaarden

Onderstaande randvoorwaarden zijn toegepast voor de ontwikkeling van vier alternatieven die in dit planMER aan de orde komen.

- Bestaande bedrijven worden op basis van vergunde rechten in kaart gebracht.
- De schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven zet door en de productieomvang van de intensieve veehouderij binnen de gemeente blijft gelijk. Er is dus sprake van een trendmatige nulgroei in het studiegebied: de doorgroei compenseert de beëindigingen.
- Alle stallen voldoen aan het Besluit huisvesting.

De volgende uitgangspunten ten aanzien van stoppende bedrijven zijn verder nog van belang:

- Agrarische bedrijven met een tak intensieve veehouderij zoals varkens, pluimvee kleiner dan 40 nge stoppen met hun IV bedrijfsvoering.

Bedrijven zijn klein en hebben geen uitbreidingsmogelijkheden. Zeer aannemelijk, dat deze bedrijven op korte termijn stoppen, omdat de investeringen om te voldoen aan de AMvB-huisvesting te grootschalig zullen zijn t.o.v. de omvang van het bedrijf.

- Agrarische bedrijven met een tak intensieve veehouderij zoals varkens, pluimvee kleiner dan 70 nge gelegen in onderstaande zones stoppen hun met hun IV bedrijfsvoering:
  - binnen zeer kwetsbare verzuringsgevoelige natuurgebieden in verband met Wet ammoniak en veehouderij;
  - en/of in extensiveringsgebied en bebouwde kom.

Bedrijven hebben een redelijke omvang. Aannemelijk, dat investeringen om te voldoen aan deAMvB-huisvesting rendabel kunnen zijn, afhankelijk van leeftijd ondernemer, bedrijfsopvolging, overige bedrijfsactiviteiten, etc. Aangezien deze bedrijven geen uitbreidingsmogelijkheden hebben, is het aannemelijk dat deze bedrijven op de korte dan wel lange termijn potentiële stoppers zijn. Vooralsnog zijn deze bedrijven in de berekening aangemerkt als blijvers.

- Agrarische bedrijven met een tak intensieve veehouderij groter dan 70 nge in onderstaande zones worden beschouwd als blijvers.
  - en/of in extensiveringsgebied en bebouwde kom;
  - binnen zeer kwetsbare verzuringsgevoelige natuurgebieden in verband met Wet ammoniak en veehouderij;
  - binnen 500 meter van een habitatrichtlijnengebied.

Bedrijven > 70 nge worden beschouwd als volwaardige bedrijven. Het is aannemelijk, dat deze bedrijven investeren om te voldoen aan de AMvB-huisvesting. Ondanks dat deze bedrijven geen groeimogelijkheden hebben, kennen deze bedrijven in de huidige situatie al een dusdanige omvang, dat ook op de lange termijn sprake is van blijvers.

- Als agrarische bedrijven met een tak intensieve veehouderij groter dan 70 nge die op basis van de Wet geurhinder en veehouderij niet in omvang kunnen toenemen, worden deze gezien als blijvers.
- Alle andere agrarische bedrijven met een tak intensieve veehouderij worden beschouwd als potentiële groeiers.

Uiteraard dient de kanttekening gemaakt te worden dat de indeling niet dwingend is, maar indicatief, en dat deze een goede basis vormt voor de verdeling van de productieruimte voor de alternatiefontwikkeling voor dit planMER.

5.5 ALTERNATIEVEN

Om de effecten die samenhangen met het nieuwe bestemmingsplan te kunnen beoordelen is het van belang de nieuwe ontwikkelingen te vergelijken met de bestaande situatie/referentiesituatie (zie paragraaf 5.1). Aan de orde is de vraag in hoeverre de milieuruimte, met name op het gebied van ammoniak in relatie tot Natura2000-gebieden, mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen of juist sterk sturend zijn voor die ontwikkelingen. In dit planMER is ingegaan op de milieuruimte (zie hoofdstuk 4), de effecten van de verwachte “trendmatige” ontwikkeling van de intensieve veehouderij, de benutting van de planologische ruimte die voor grondgebonden veehouderijen wordt geboden en de latent aanwezige milieuruimte (verschil tussen vergund en feitelijk bezet). Hierbij is voortgebouwd op het advies van de Commissie voor de m.e.r.

De onderzochte alternatieven verschillende met de alternatieven welke zijn beschreven in de NRD. Dit naar aanleiding van nieuwe provinciale (beleids)ontwikkelingen en nieuwe ontwikkelingen vanuit de gemeente Baarle-Nassau.

Om de nieuwe ontwikkelingen van de bestemmingsplannen te vergelijken met de bestaande situatie/referentiesituatie is een viertal alternatieven ontwikkeld (zie Figuur 5.19)

Figuur 5.19

Overzicht alternatieven

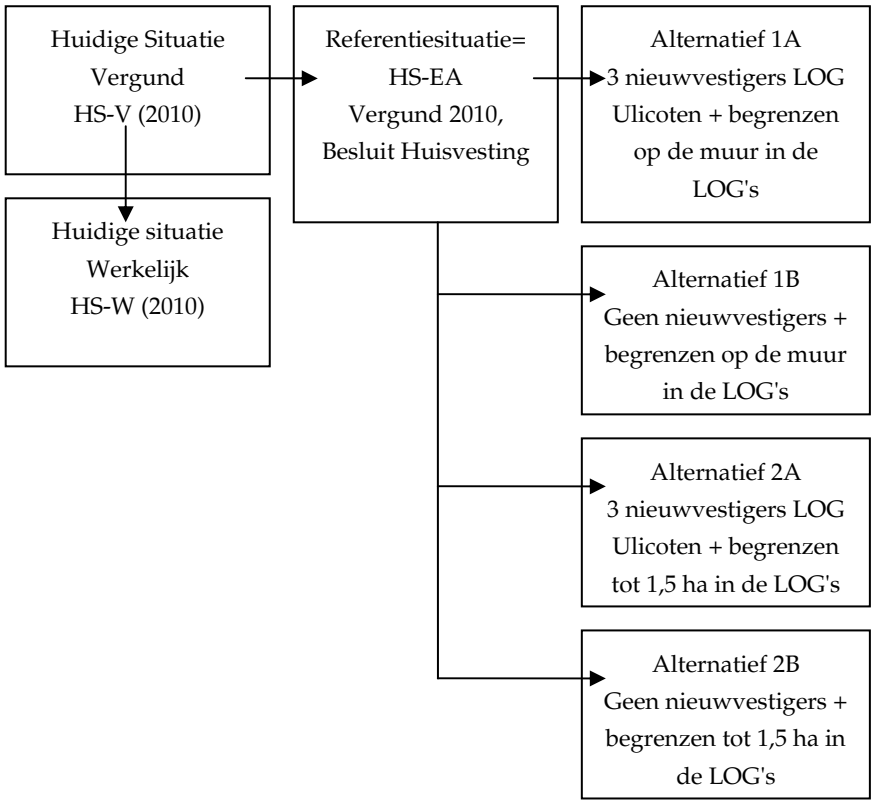

HS-V

Het definiëren van de bestaande situatie vormt het startpunt. In de Huidige Situatie Vergund (HS-V) is deze bestaande situatie berekend. Deze is gebaseerd op de vergunde aantallen dieren en stallen.

HS-W

Omdat bekend is dat niet alle vergunningen maximaal gebruikt worden in Nederland, wordt de Huidige Situatie Vergund vergeleken met het opgegeven aantal gehouden dieren (op het schaalniveau van de gemeente Baarle-Nassau) in de CBS landbouwtellingen: de Huidige Situatie Werkelijk (HS-W). Deze situatie wordt uitsluitend vergeleken met de Huidige Situatie Vergund t.b.v. het aspect ammoniak/Natura2000, omdat deze extra referentiesituatie daarvoor relevant is.

REFERENTIESITUATIE = HS-EA

Omdat veehouderijen gedurende de planperiode autonoom moeten voldoen aan het Besluit Huisvesting en de daarin opgenomen maximale emissiewaarden, is de invloed van de maximale emissiewaarden uit dit besluit op de emissies en milieubelasting (ammoniak, geur) in beeld gebracht, de Huidige Situatie Emissiearm (HS-EA) vormt tevens de referentiesituatie.

Voor alle vier de ontwikkelingsalternatieven geldt als basis de vergunde dieraantallen (2010), maar alle stallen voldoen aan de maximale emissiewaarden uit de AMvB Huisvesting (uiterlijk 2013). De kleinere IV-bedrijven stoppen of stoppen met hun tak intensieve veehouderij. Hierbij is uitgegaan van een omvang die kleiner is dan 40 nge. Uitgangspunt is, dat de krimp van de kleinere bedrijven evenredig wordt opgevangen door groei van de grotere bedrijven, oftewel nulgroei IV en rundvee.

De variabelen voor de vier alternatieven staan in onderstaande tabel. Er is gevarieerd met:

- begrenzing tot op de muur óf begrenzing tot 1,5 ha[10];
- wel of geen nieuwvestiging in het LOG Ulicoten.

Tabel 5.15

Overzicht variabelen en resulterende alternatieven.

Variabele: FYSIEKE BEGRENZING LOG> LOPENDE ZAKEN NIEUWVESTIGING V	Begrenzen op de muur	Groei tot 1,5 ha bouwvlak
Drie nieuwvestigingen LOG Ulicoten	Alternatief 1A	Alternatief 2A
Geen nieuwvestigingen LOG Ulicoten	Alternatief 1B	Alternatief 2B

Deze vier alternatieven vormen het hart van de analyses van milieueffecten in dit planMER.

ALTERNATIEF 1A

In dit alternatief is sprake van 3 nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in de LOG's en het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied is de maximale bouwblokgrootte 1,5 ha.

ALTERNATIEF 1B

In dit alternatief is geen sprake van nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in de LOG's en het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied is de maximale bouwblokgrootte 1,5 ha.

ALTERNATIEF 2A

In dit alternatief is sprake van 3 nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied en de LOG's is de maximale bouwblokgrootte 1,5 ha.

ALTERNATIEF 2B

In dit alternatief is geen sprake van nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied en de LOG's is de maximale bouwblokgrootte 1,5 ha.

[10] Dit is een fictieve situatie, die zou ontstaan als de gemeente stringent vestigingsbeleid zou doorvoeren voor de LOG's, in feite vergelijkbaar met de extensiveringsgebieden. Een dergelijk beleid is niet in overeenstemming met de gedachte achter de Reconstructieplannen en de provinciale Verordening Ruimte. Om toch inzicht te krijgen in de effecten van ontwikkeling van intensieve veehouderijen in de LOG's versus geen ontwikkeling en de gemeente en andere belanghebbenden over deze effecten te informeren, is deze situatie in alternatieven vorm gegeven en doorgerekend.

5.5.1 ALTERNATIEF 1A

In Tabel 5.16 en Figuur 5.20 is de classificatie van de veehouderij weergegeven voor alternatief 1A, onderverdeeld in groeier (16 IV-bedrijven), blijver (70 IV-bedrijven) en stopper (63 IV-bedrijven) en nieuwvestiger (3 IV-bedrijven). Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau 81 bedrijven zonder intensieve veehouderij.
In totaal zijn er 233 landbouwbedrijven.

Figuur 5.20

Classificatie van IV-bedrijven t.b.v. alternatief 1A in de gemeente Baarle-Nassau.

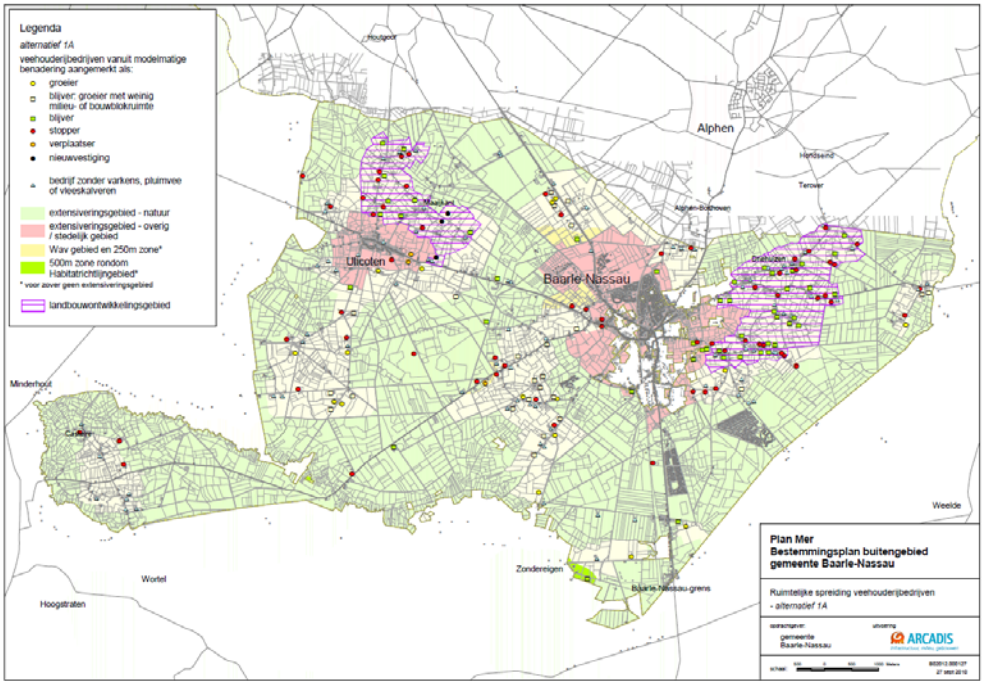

Tabel 5.16

Typering bedrijven voor alternatief 1A

Typering bedrijf	Aantal bedrijven referentiesituatie
Groeier	16
Stopper	63
Blijvers	70
Verplaatser	3
Totaal aantal bedrijven met IV	152
Grondgebonden bedrijven zonder IV	81

5.5.2 ALTERNATIEF 1B

In Tabel 5.17 en Figuur 5.21 is de classificatie van de veehouderij weergegeven voor alternatief 1A, onderverdeeld in groeier (16 IV-bedrijven), blijver (73 IV-bedrijven) en stopper (63 IV-bedrijven). Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau 81 bedrijven zonder intensieve veehouderij. In totaal zijn er 233 landbouwbedrijven.

Figuur 5.21

Classificatie van IV-bedrijven t.b.v. alternatief 1B in de gemeente Baarle-Nassau.

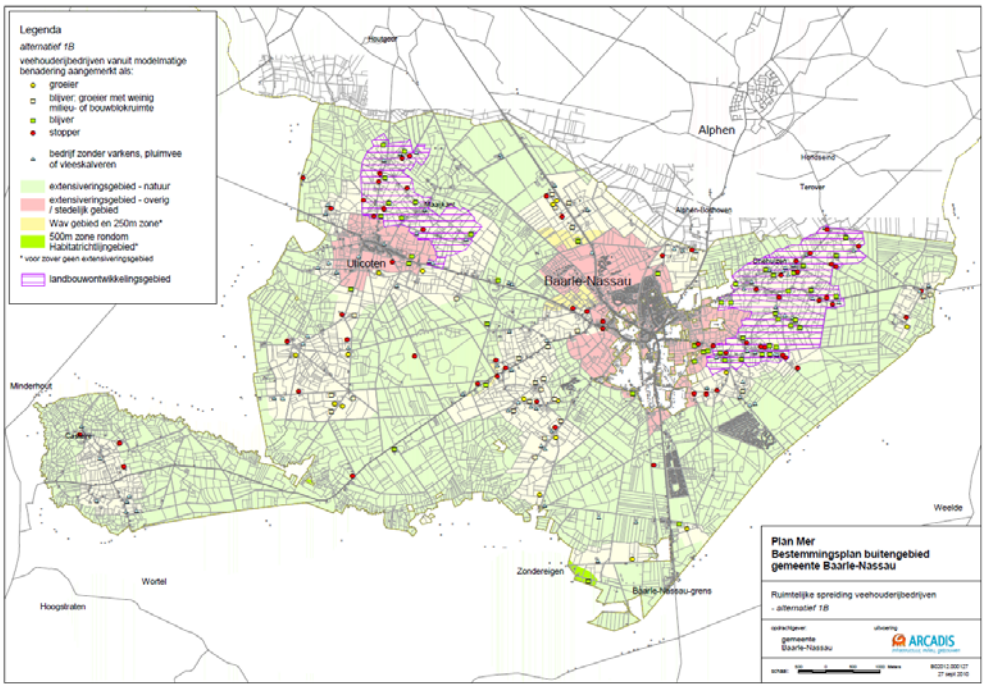

Tabel 5.17

Typering bedrijven voor alternatief 1B

Typering bedrijf	Aantal bedrijven referentiesituatie
Groeier	16
Stopper	63
Blijvers	73
Totaal aantal bedrijven met IV	152
Grondgebonden bedrijven zonder IV	81

5.5.3 ALTERNATIEF 2A

In Tabel 5.18 en Figuur 5.22 is de classificatie van de veehouderij weergegeven voor alternatief 1A, onderverdeeld in groeier (30 IV-bedrijven), blijver (56 IV-bedrijven) en stopper (63 IV-bedrijven) en nieuwvestiger (3 IV-bedrijven). Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau 81 bedrijven zonder intensieve veehouderij.
In totaal zijn er 233 landbouwbedrijven.

Figuur 5.22

Classificatie van IV-bedrijven t.b.v. alternatief 2A in de gemeente Baarle-Nassau.

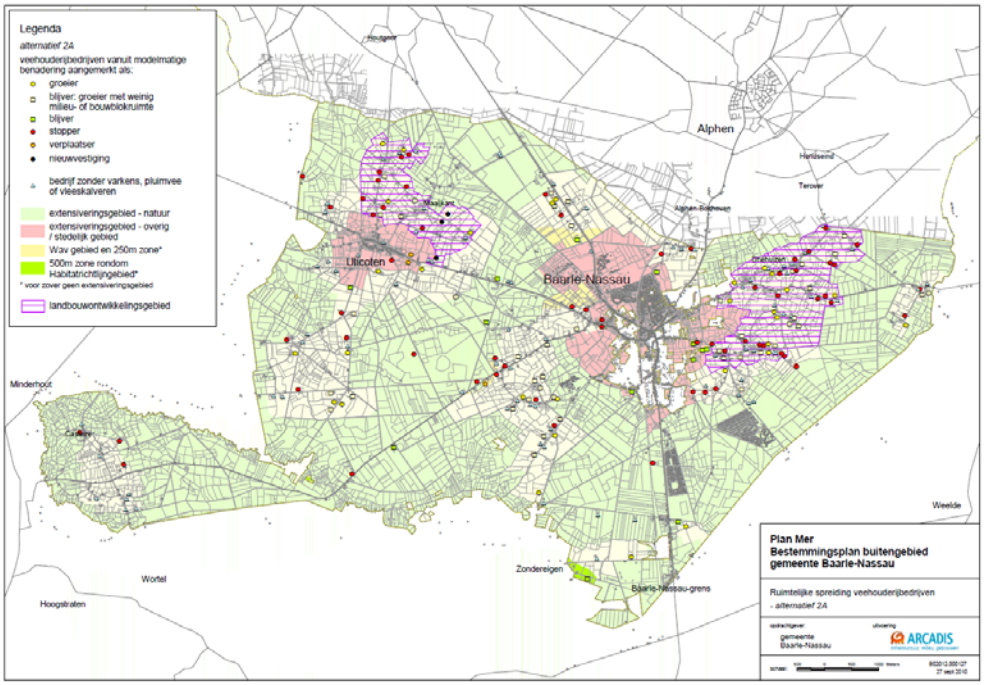

Tabel 5.18

Typering bedrijven voor alternatief 2A

Typering bedrijf	Aantal bedrijven referentiesituatie
Groeier	30
Stopper	63
Blijvers	56
Verplaatser	3
Totaal aantal bedrijven met IV	152
Grondgebonden bedrijven zonder IV	81

5.5.4 ALTERNATIEF 2B

In Tabel 5.19 en Figuur 5.23 is de classificatie van de veehouderij weergegeven voor alternatief 1A, onderverdeeld in groeier (30 IV-bedrijven), blijver (59 IV-bedrijven) en stopper (63 IV-bedrijven). Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau 81 bedrijven zonder intensieve veehouderij. In totaal zijn er 233 landbouwbedrijven.

Figuur 5.23

Classificatie van IV-bedrijven t.b.v. alternatief 2B in de gemeente Baarle-Nassau.

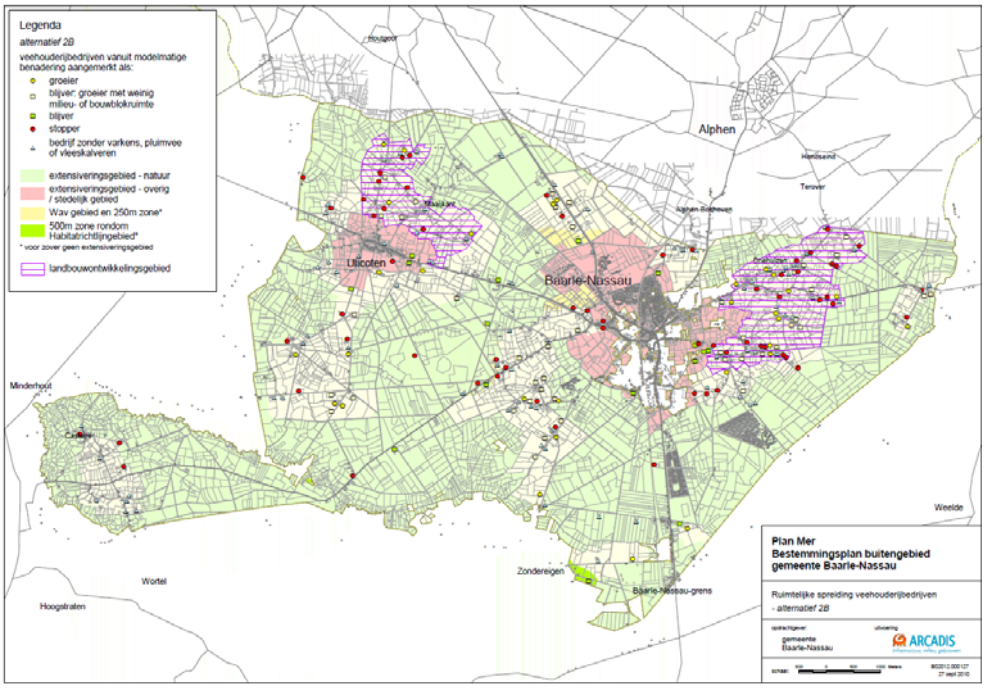

Tabel 5.19

Typering bedrijven voor alternatief 2B

Typering bedrijf	Aantal bedrijven referentiesituatie
Groeier	30
Stopper	63
Blijvers	59
Totaal aantal bedrijven met IV	152
Grondgebonden bedrijven zonder IV	81

HOOFDSTUK 6 Effecten

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten voor de aspecten natuur (ammoniak), geur, landschap, cultuurhistorie en archeologie, verkeer, fijn stof, geluid, bodem en water, gezondheid en duurzaamheid voor de vier alternatieven voor het gehele buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau. Alvorens de effectbeschrijving te behandelen worden eerst enkele algemene beschouwingen gegeven voor een beter begrip hiervan.

6.1 INLEIDING

6.1.1 STUDIEGEBIED

Dit planMER zal zich richten op de milieugevolgen door de ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Dit betekent dat de gemeente Baarle-Nassau als geheel studiegebied is. Naargelang het type effect dat in beeld wordt gebracht, dient het studiegebied nog ruimer genomen te worden. Denk bijvoorbeeld aan de ammoniakdepositie op buiten gemeente Baarle-Nassau gelegen Natura 2000-gebieden.

6.1.2 PLANHORIZON

Voor de aspecten Landschap, cultuurhistorie, archeologie, bodem en water is de volgende bron gebruikt bij het beschrijven van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling: Gemeente Baarle-Nassau, 16 september 2009: *Bestemmingsplan buitengebied 2008 toelichting*.

6.1.3 EFFECTCRITERIA

De effectbeoordeling (kwalitatieve scores) is per aspect samengevat op basis van de volgende schaal (zie Tabel 6.20):

Tabel 6.20

Toelichting effectscores.

Score	Toelichting
++	zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	neutraal
0/-	licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	negatief ten opzichte van de referentiesituatie
- -	sterk negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Leeswijzer per aspect

Per aspect wordt de methode van effectbepaling beschreven, en wordt de referentiesituatie toegelicht. De effecten worden bepaald aan de hand van criteria. De effecten voor deze criteria worden vervolgens beoordeeld per alternatief ten opzichte van de referentiesituatie (= huidige situatie en autonome ontwikkeling). Indien de alternatieven leiden tot overschrijdingssituaties, worden mitigerende maatregelen beschreven.

De ontwikkelingen van de intensieve veehouderij die mogelijk wordt gemaakt door het bestemmingsplan buitengebied leiden tot effecten voor het milieu. Dit hoeven niet altijd negatieve effecten te zijn, maar dit kunnen ook positieve effecten zijn. In dit planMER zullen de volgende thema's te beschreven:

- Natuur (ammoniak);
- Geur;
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- Verkeer, fijn stof en geluid;
- Bodem en water;
- Gezondheid;
- Duurzaamheid.

Voor de aspecten landschap, cultuurhistorie, archeologie, bodem en water is de volgende bron gebruikt bij het beschrijven van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling: Gemeente Baarle-Nassau, 16 september 2009: *Bestemmingsplan buitengebied 2008 toelichting.*

Elk aspect sluit af met een beschouwing van mogelijk te treffen mitigerende en compenserende maatregelen en van aangetroffen leemten in kennis en informatie, inclusief de gevolgen ervan voor de besluitvorming.

6.2 NATUUR (AMMONIAK)

Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Ammoniakdepositie op Natura 2000 en overige EHS-gebieden.

Huidige situatie

De provincie Noord-Brabant heeft de natuurwaarden in de hele provincie onderzocht en aangegeven welke gebieden een bijzondere waarde hebben voor specifieke planten- of diersoorten. In deze gebieden staat het behoud van het leefmilieu van die karakteristieke soorten voorop. Voor het opstellen van de bestemmingsplannen buitengebied zijn, naast de provinciale gegevens, onder andere ook de gegevens die in het kader van het Ruimtelijk-Economisch Kaderplan zijn verzameld van belang. In deze paragraaf wordt aan de hand van deze gegevens kort ingegaan op de actuele en potentiële natuurwaarden in het buitengebied van Baarle-Nassau. Voor meer informatie wordt verwezen naar bovengenoemde rapporten.

Actuele natuurwaarden

De actuele natuurwaarden hangen sterk samen met het abiotische systeem zoals beschreven in de volgende paragrafen. De natuurwaarden zijn in de gemeente Baarle-Nassau met name gesitueerd in de volgende gebieden:

- Het dal van het Merkske/Markske. Dit beekdal geldt als een van de meest oorspronkelijke beken in Nederland met een nog onbegraven meanderend verloop, broekbosjes en zeer fraaie bloemrijke hooilanden. Het gebied is belangrijk voor (afwisselend) levensgemeenschappen van amfibieën en reptielen, planten, struweelvogels en in de omgeving van de Broskens voor levensgemeenschappen van weidevogels, zwanen en ganzen.
- Het dal van de Hollandsche Loop is grotendeels nog authentiek. Het dal is van belang voor onder andere struweelvogels.

- Het gebied ten westen van Groot Bedaf is van belang voor levensgemeenschappen van weidevogels, zwanen en ganzen en gedeeltelijk voor struweelvogels.
- De Castelreesche Heide komen levensgemeenschappen van bossen en amfibieën en reptielen voor.
- Het gebied de Withagen en omgeving komen levensgemeenschappen van struweelvogels, planten en amfibieën en reptielen voor.
- Het gebied de Witte Bergen en omgeving komen levensgemeenschappen van struweelvogels en amfibieën en reptielen voor.
- Het gebied (in de omgeving van) van de Hollandse Bossen is van belang voor levensgemeenschappen van bossen, struweelvogels en amfibieën en reptielen.
- Het gebied de Tommelsche Heide is van belang voor de levensgemeenschappen van amfibieën en reptielen.
- Het gebied Schaluinen en Rethsche Heide is van belang voor levensgemeenschappen van amfibieën en reptielen en bossen.
- De bossen van het Goordonk zijn enerzijds van belang voor de levensgemeenschappen van bossen en anderzijds (gedeeltelijk) voor de levensgemeenschappen van amfibieën en reptielen.
- Het gebied ten zuidwesten van Maaijkant (op de Ulicootsche Heide) is van belang voor de levensgemeenschappen van weidevogels, zwanen en ganzen.
- Het gebied ten noordwesten van Maaijkant is van belang voor de levensgemeenschappen van amfibieën en reptielen.
- Het gebied in de omgeving van de Oude Loop in het noordwesten van de gemeente is van belang voor levensgemeenschappen van amfibieën en struweelvogels.
- Het gebied tussen de Withagen en de omgeving Oude Loop is van belang voor de levensgemeenschappen van amfibieën en reptielen. Het gebied ten westen van Lijmbeek is van belang voor de levensgemeenschappen van planten.
- Het gebied in de omgeving van de Kwaalburgsche Heide is van belang voor de levensgemeenschappen van struweelvogels.

Wav-gebieden

In Figuur 6.24 zijn de Wav-gebieden weergegeven die gelegen zijn in en rondom het plangebied. Alleen ‘voor verzuring gevoelige’ gebieden die liggen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen. De aanwezige Wav-gebieden zijn met name te vinden in de extensiveringsgebieden.

Figuur 6.24

Wav-gebieden in de gemeente Baarle-Nassau

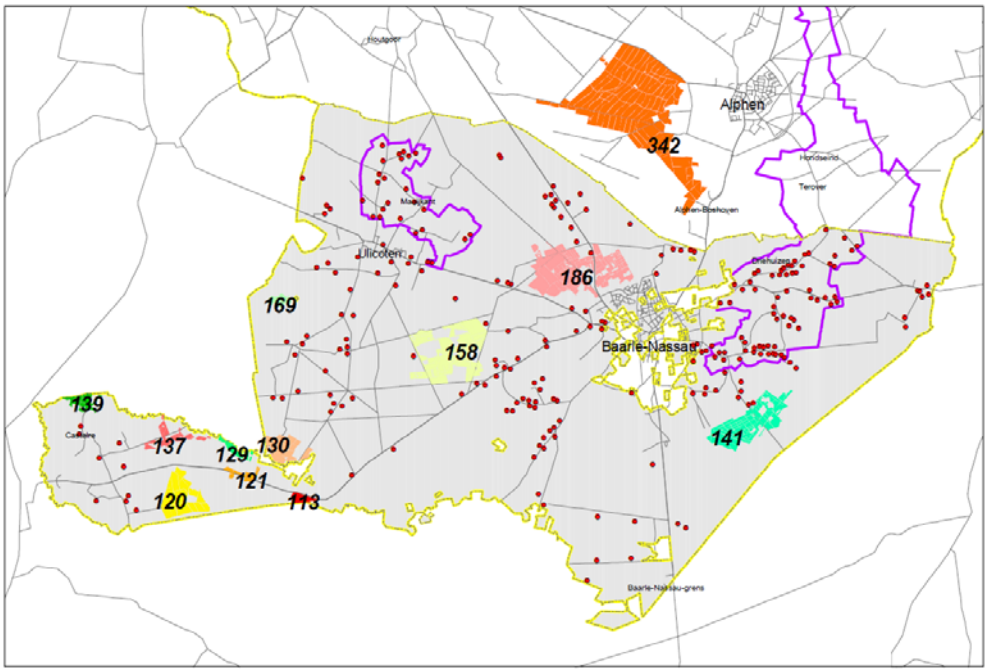

Autonome ontwikkeling

De provincie Noord-Brabant heeft voor de gemeente Baarle-Nassau een aantal EHS-gebieden aangewezen. Daarnaast zijn door de provincie in de gemeente verschillende Ecologische verbindingszones aangewezen. Uitwerking van deze verbindingszones moet nog plaatsvinden. In het Natuurbeheerplan heeft de provincie Noord-Brabant in 2009 de natuurdoelen voor de EHS-gebieden vastgelegd. De basis van dit plan bestaat uit een tweetal kaarten:

- Beheertypenkaart.
- Ambitiekaart.

In Figuur 6.25 is de ambitiekaart weergegeven voor de gehele gemeente Baarle-Nassau. Op deze kaart staan de natuurbeheertypen aangegeven zoals gesteld in het Natuurbeheerplan.

Figuur 6.25

Uitsnede gemeente Baarle-Nassau uit de ambitiekaart met daarop aangegeven de natuurbeheertypen.

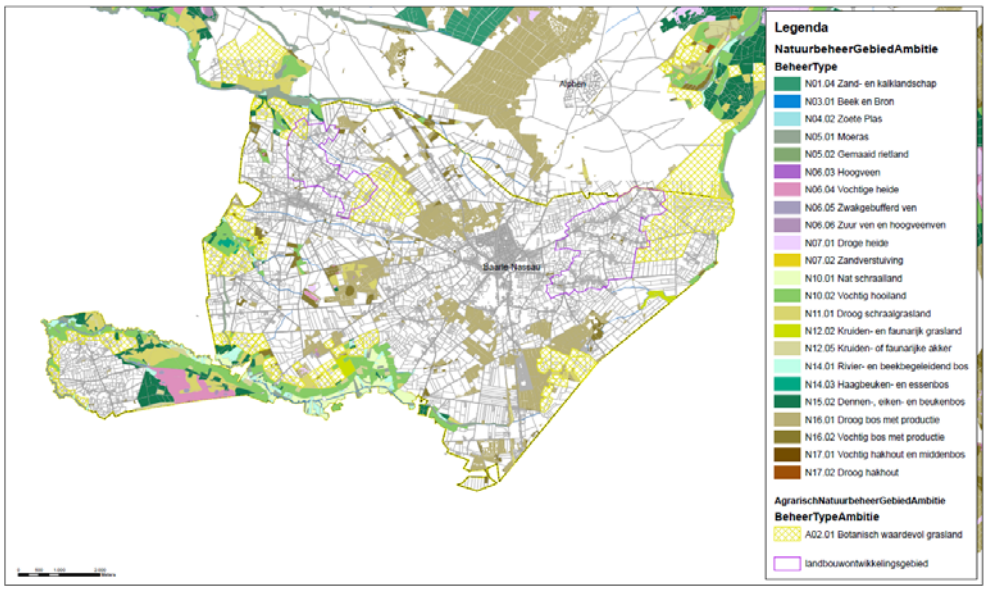

De meeste natuurbeheertypen zijn te vinden ten oosten van de kern Castelré in het zuiden van de gemeente Baarle-Nassau. De vochtige natuurdoeltypen (“vochtig hooiland” en “Nat schraalland”) bevinden zich met name in het beekdal van Het Merkske. De droge typen en vennen zijn te vinden op Castelreesche heide en de verschillende boscomplexen binnen de gemeente. Daarnaast zijn er binnen de gemeente verschillende agrarische gebieden aangewezen als “botanisch waardevol grasland”. Hier zijn mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer.

In de omgeving van LOG Ulicoten zijn natuurbeheertypen gelegen, waaronder “Vochtige hooiland”, “Beek en Bron”, “Droog schraalgrasland” en “Dennen-, eiken- en beukenbossen”, “Vochtige heiden” en“Zuur ven en hoogveen”. In het LOG Oostflank zijn enkele percelen aanwezig welke weergegeven zijn als “Droog bos met productie” en “Vochtig bos met productie”. Daarnaast zijn delen van het LOG Oostflank en LOG Ulicoten aangewezen als “Botanisch waardevol grasland” (zie Figuur 6.26 en Figuur 6.27).

Figuur 6.26

Uitsnede LOG Ulicoten uit de ambitiekaart met daarop aangegeven de natuurbeheertypen.

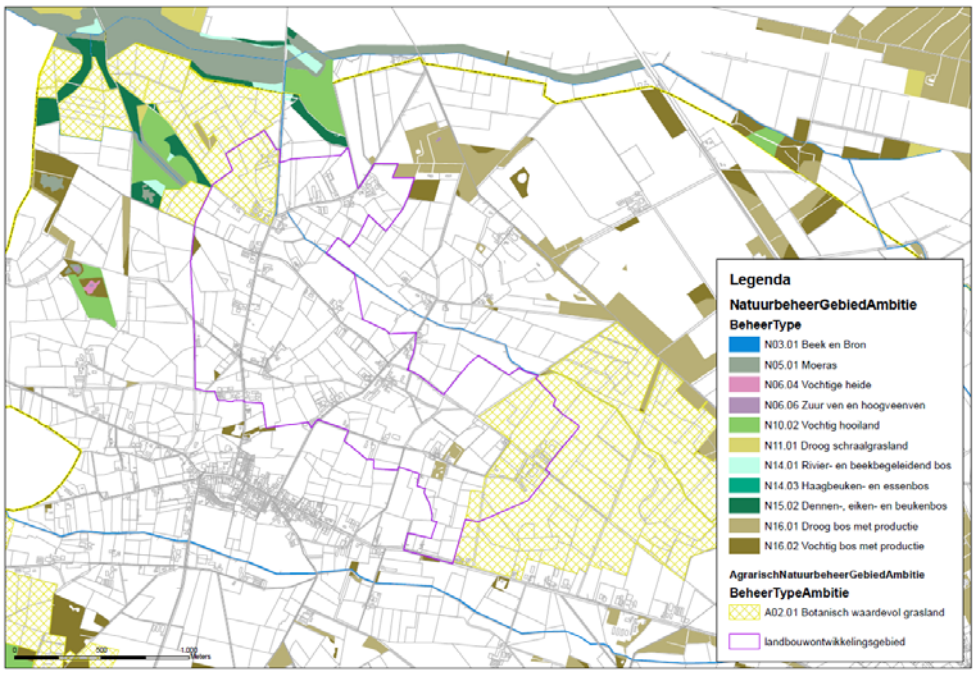

Figuur 6.27

Uitsnede LOG Oostflank uit de ambitiekaart met daarop aangegeven de natuurbeheertypen.

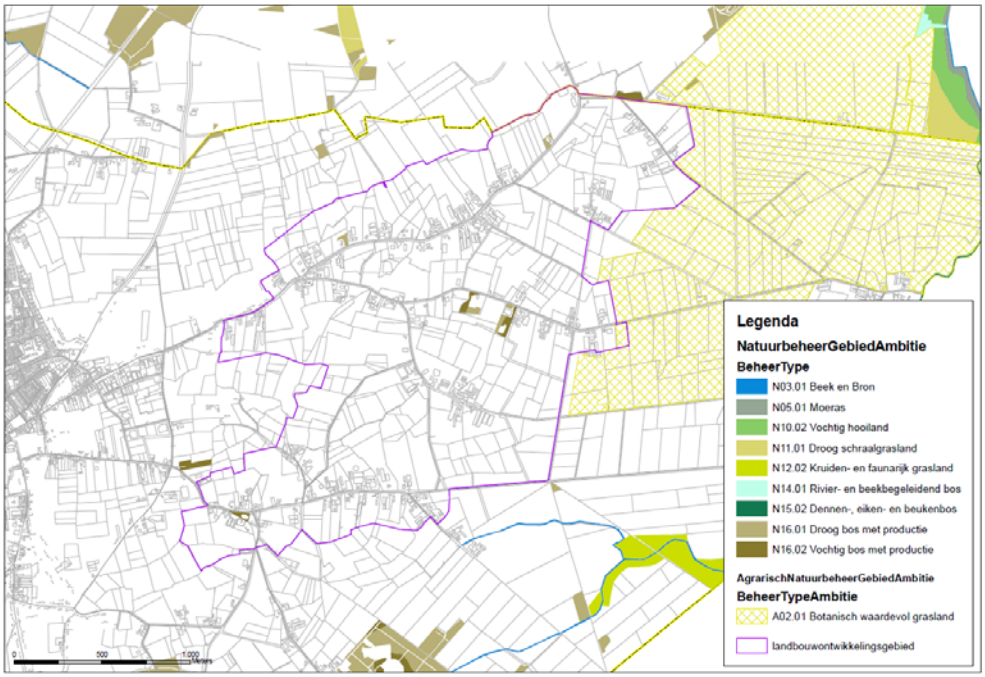

Effectbeschrijving

In de beoordeling van de effecten wordt bepaald in hoeverre ontwikkeling uit de vier alternatieven leiden tot aantasting van de natuurbeheertypen door depositie van stikstof. Relevant zijn de Wav-gebieden, omdat deze onderdeel uitmaken van de EHS en gevoelig zijn voor stikstof. Uit depositieberekeningen blijkt dat alle alternatieven beter scoren dan de referentie. In onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven.

Tabel 6.21

Stikstofdepositie op de Wav-gebieden, referentie en alternatieven.

Wav-gebiedsnummer	Referentie	Alternatief 1A	Alternatief 1B	Alternatief 2A	Alternatief 2B
113	99	99	98	97	96
120	119	116	116	115	114
121	85	85	85	84	83
129	80	80	80	79	79
130	169	174	174	170	169
137	114	103	102	102	101
139	91	72	71	71	71
141	396	389	388	389	388
158	430	406	408	401	403
169	168	173	172	171	170
186	491	486	481	481	476
342	213	215	211	214	209

Alle alternatieven leiden overwegend tot een lichte afname van de stikstofdepositie (uitzondering vormen de Wav-gebieden 130 en 169 waar sprake is van een lichte toename). Bij alternatieven 2A en 2B is deze afname relatief het hoogst. Deze scoren beide positief (+), alternatieven 1A en 1B scoren licht positief (0/+).

Effectenbeschrijving Natura 2000

De gebieden die beïnvloed worden door de vier alternatieven betreffen enkele Natura 2000-gebieden op Nederlands grondgebied en op Belgisch grondgebied. Om eventuele effecten te beoordelen, is een passende beoordeling opgesteld in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). Deze Passende Beoordeling is opgenomen in bijlage 2 bij dit planMER. Voor een beschrijving van de referentiesituatie voor deze Natura 2000-gebieden wordt verwezen naar de Passende Beoordeling in bijlage 2.
Op basis van de passende beoordeling waarin de vier alternatieven vergeleken zijn met de referentiesituatie kan het volgende geconcludeerd worden:

- In alternatief 1A neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag en Ulvenhoutse Bos beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Kempenland-West, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie. Het alternatief 1A scoort daarmee licht positief (0/+) ten opzichte van de referentiesituatie.
- In alternatief 1B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag, Kempenland-West en Ulvenhoutse Bos beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie. Het alternatief 1B scoort daarmee positief (+) ten opzichte van de referentiesituatie.
- In alternatief 2A neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie. Het alternatief 2A scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.
- In alternatief 2B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag, Ulvenhoutse Bos en Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Kempenland-West en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie. Het alternatief 2B scoort daarmee licht positief (0/+) ten opzichte van de referentiesituatie.

Bij alternatief 1B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden het meeste af ten opzichte van de referentiesituatie en de huidige situatie. Daarop volgen het alternatief 1A en alternatief 2B. In alternatief 2A blijft de situatie ten opzichte van de referentiesituatie onveranderd. Het alternatief 2A scoort echter wel een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor natuur(ammoniak):

Tabel 6.22

Totale effectscore natuur (ammoniak)

	1A	1B	2A	2B
(P)EHS en Ecologische verbindingszones	0/+	0/+	+	+
Ammoniakdepositie Natura 2000	0/+	+	0	0/+

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk mitigerende maatregel.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

6.3 GEUR

Methodiek

Op basis van het gemeentelijke vergunningbestand is voor de huidige situatie, referentiesituatie en de alternatieven met een door ARCADIS ontwikkelde GIS-applicatie berekend en in kaart gebracht welke achtergrondbelasting aan geur optreedt tengevolge van de stalemissies in Baarle-Nassau (zie bijlage 4). Deze achtergrondbelasting geeft samen met onderstaande milieukwaliteitscriteria (Tabel 6.23) een beeld van het leefklimaat in het buitengebied van Baarle-Nassau. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Leefklimaat binnen de bebouwde kom (geur).
- Leefklimaat buiten de bebouwde kom (geur).

Tabel 6.23

Milieukwaliteitcriteria voor geurhinder.

Achtergrondbelasting (OU/m^3)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0-3.0	<5%	Zeer goed
3.1-7.4	5-10%	Goed
7.5-13.1	10-15%	Redelijk goed
13.2-20.0	15-20%	Matig
20.1-28.3	20-25%	Tamelijk slecht
28.4-38.5	25-30%	Slecht
38.6-50.7	30-35%	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

Referentiesituatie en effecten van alternatieven

De figuren in bijlage 4 geven de achtergrondbelasting weer bij de huidige situatie, referentiesituatie en de verschillende alternatieven.

Het is van belang om te bepalen hoe de geurhinder zich ter plaatse ontwikkelt. Daarbij is het nodig om de achtergrondbelasting te relateren aan milieukwaliteit en aan het aantal geurgehinderden. In Tabel 6.24 en in Tabel 6.25 zijn de resultaten weergegeven ten opzichte van de geurgevoelige objecten, voor de huidige situatie, referentiesituatie en voor de alternatieven. In alle gevallen wordt gekeken naar het leefklimaat in de betreffende gebieden.

Tabel 6.24

Beoordeling leefklimaat voor geur aan de hand van de Wgv-classificatie (in absolute aantallen).

	Huidige situatie	Referentie	1A	1B	2A	2B
Binnen bebouwde kom *						
1. zeer goed	111	111	110	110	139	139
2. goed	1675	1850	1924	1899	1925	1890
3. redelijk goed	1132	963	899	918	869	898
4. matig	27	21	12	18	12	18
5. tamelijk slecht	3	3	3	3	3	3
Buiten de bebouwde kom						
1. zeer goed	62	69	67	69	76	79
2. goed	179	199	194	203	197	204
3. redelijk goed	172	159	160	143	155	142
4. matig	87	83	88	92	81	82
5. tamelijk slecht	73	78	74	75	80	80
6. slecht	34	22	27	28	21	23
7. zeer slecht	10	9	10	10	9	9
8. extreem slecht	11	9	8	8	9	9

Tabel 6.25

Beoordeling leefklimaat voor geur aan de hand van de Wgv-classificatie (procentueel).

	Huidige situatie	A) (Referentie - situatie)	1A	1B	2A	2B
Binnen bebouwde kom *						
1. zeer goed	4	4	4	4	5	5
2. goed	57	63	65	64	65	64
3. redelijk goed	38	33	30	31	29	30
4. matig	1	1	0	1	0	1
5. tamelijk slecht	0	0	0	0	0	0
Buiten de bebouwde kom						
1. zeer goed	10	11	11	11	12	13
2. goed	29	32	31	32	31	32
3. redelijk goed	27	25	25	23	25	23
4. matig	14	13	14	15	13	13
5. tamelijk slecht	12	12	12	12	13	13
6. slecht	5	4	4	4	3	4
7. zeer slecht	2	1	2	2	1	1
8. extreem slecht	2	1	1	1	1	1

* De classificatie slecht en zeer slecht is niet aanwezig binnen de bebouwde kom en is om die reden niet opgenomen in bovenstaande tabellen.

Effectbeschrijving

Binnen de bebouwde kom verbetert het leefklimaat in de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie (Zie Tabel 6.24 en bijlage 4). De verbetering van het leefklimaat binnen de bebouwde kom is groter in de alternatieven 2A en 2B dan bij de alternatieven 1A en 1B. Dit leidt tot een zeer positief (++) effect voor de alternatieven 2A en 2B en tot een positief effect (+) voor de alternatieven 1A en 1B.

Ook buiten de bebouwde kom verbetert het leefklimaat in de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie. De verbetering van het leefklimaat in de alternatieven 2A en 2B is in vergelijking met de referentiesituatie positief (+). In de alternatieven 1A en 1B is de verbetering in vergelijking met de referentiesituatie licht positief (0/+).

Geconcludeerd kan worden dat vanuit geuroptiek beschouwd een beleid met een maximering van bouwvlakken in de LOG's tot 1,5 ha gunstiger uitpakt dan begrenzing in de LOG's tot op de muur. Dit is te verklaren vanuit de systematiek dat vrijgekomen productieruimte van stoppende bedrijven bij begrenzing op de muur in de LOG's zal worden ingevuld in de verwevingsgebieden. Daar liggen waarschijnlijk meer geurgevoelige objecten, die vervolgens te maken krijgen met een extra geurlast.

Effecten van de alternatieven

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor geur:

Tabel 6.26

Totale effectscore geur

	1A	1B	2A	2B
Leefklimaat binnen de bebouwde kom (geur)	+	+	++	++
Leefklimaat buiten de bebouwde kom (geur)	0/+	0/+	+	+

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Gelet op de effectscores zijn er op het niveau van het bestemmingsplan geen mitigerende maatregelen noodzakelijk. Ook hier is het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven een mogelijk extra mitigerende maatregel.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

6.4 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

In de volgende drie subparagrafen worden het landschap, de cultuurhistorie en de archeologie beoordeeld. Gezien het hoge abstractieniveau van het planMER, wordt ook de huidige situatie in hoofdlijnen beschreven.

6.4.1 LANDSCHAP

Methodiek

Het volgende criterium wordt gehanteerd:

- Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.

Voordat echter wordt ingegaan op de beoordeling komt eerst de referentiesituatie aan bod.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Landschap is de benaming van het visuele beeld van het landelijk gebied, bepaald door geomorfologie, bodem, (oppervlakte)water, vegetatie, bebouwing en infrastructuur. Het landschap is dus op te vatten als het zichtbare resultaat van de onderlinge samenhang en wisselwerking tussen de landschapsvormende elementen. Deze elementen worden vaak opgesplitst in abiotische (klimaat, geologie, bodem), biotische (flora en fauna) en antropogene (menselijk handelen) componenten. De combinatie van deze elementen, de verscheidenheid en de schaal van de ruimte in het landschap bepalen de aantrekkelijkheid. Voor het landelijk gebied van de gemeente Baarle-Nassau zijn diverse elementen bepalend voor de opbouw en samenhang in het landschap. Vooral de groene elementen zijn overheersend en bepalend voor het beeld:

- Er zijn delen met een gesloten karakter. Deze delen worden vooral bepaald door bos. Delen met bos zijn tamelijk verspreid in het gebied. Voor een deel zijn deze ontoegankelijk of voor een ander doel in gebruik (camping, bungalowpark, particulier bos e.d.). De boscomplexen zijn onder meer als een ring om de kern Baarle gelegen.
- Het landschap met halfopen karakter komt verspreid over het gebied voor. Deze delen worden gekenmerkt door verspreide kleine bosjes, al dan niet aangevuld met houtwallen en bomenrijen. Naar gelang de afstand tot de kern toeneemt, wordt het gebied kleinschaliger door de aanwezigheid van meer houtwalrestanten en kleine bosjes.
- Delen met een uitgesproken open karakter (zonder bosjes, bomenrijen e.d.) komen met name in het noordoosten van het gebied voor.
- Een coulisselandschap dat wordt gekenmerkt door een regelmatige indeling met lijnelementen zoals bomenrijen en houtwallen. Het coulisselandschap komt ten noordwesten van de kern van Baarle voor.
- Voor het overige deel van de gemeente Baarle-Nassau geldt dat het niet een duidelijk ruimtelijk kenmerk heeft: verspreide bosjes, bosschages, bomenrijtjes, solitairen, verspreide bebouwing en onregelmatige verkaveling.
- Het landschap in de gemeente Baarle-Nassau kent nauwelijks grote storende elementen (o.a. rijkswegen, hoogspanningsleidingen, elektriciteitscentrales).

Een combinatie van de ruimtelijke opbouw door groene elementen met water, nederzettingen, cultuurhistorische elementen en natuurlijke elementen maakt een waardering van het landschap mogelijk. Samenvattend zijn voornamelijk de volgende gebieden landschappelijk waardevol:

- omgeving Castelré: historische groenstructuur, historisch landschappelijk waardevol vlak, historisch waardevol stedenbouwkundige structuur, aardkundig waardevol, relatie met het beekdal van het Merkske;
- beekdal van de Hollandsche Loop en het Merkske/Markske: aardkundig waardevol, historische groenstructuur, historisch waardevol landschappelijk (zeer) hoog vlak;
- omgeving van de Withagen: historische groenstructuur en historisch waardevol landschappelijk vlak;
- gebied omgeving Oude Loop: o.a. ligging ten opzichte van boscomplexen en historische groenstructuur, onderdeel van de regionale natuur- en landschapseenheid;
- gebied ten westen van de kern Baarle-Nassau, omgeving Loveren: historisch landschappelijk waardevol vlak;
- Kwaalburgsche Heide: coulissenlandschap, onderdeel van de regionale natuur- en landschapseenheid;
- omgeving Groot Bedaf: historische groenstructuren, beekdalen Poppelsche Leij, halfopen landschap;

- noordelijk deel beekdal Rethse Loop: beekdalen, aardkundig waardevol;
- een aantal grote boscomplexen die zich bij de Castelreesche Heide, de Ulicootsche Heide (Hollandse Bossen), de Retsche Heide, rondom de Tommelsche Heide en op het Goordonk bevinden zijn beeldbepalend voor het landschap. Ook de kleinere delen bos, onder meer gesitueerd bij Kromme Hoek, de Witte Bergen en verspreid rond het gebied De Withagen, zijn typerende elementen in het landschap.

In bijlage 5 is de kaart opgenomen met de landschappelijke waarden in de gemeente Baarle-Nassau.

Effectbeschrijving

De landschappelijk waardevolle gebieden ondervinden weinig tot geen negatief effect van de vier alternatieven. Dit komt doordat deze waardevolle gebieden niet in de buurt liggen van de nieuwvestigingen en doorgaans ook niet in de buurt van de doorontwikkelingen van de IV-bedrijven. Het gesloten karakter voor sommige delen van de gemeente Baarle-Nassau blijft behouden in alle vier de alternatieven. Aangenomen wordt dat het halfopen karakter op sommige plekken door de vier alternatieven zal worden aangetast. Dit door de nieuwvestigingen in alternatief 1A en 2A en de doorontwikkelingen in alle alternatieven. De effecten zullen zich manifesteren op natuurlijke landschapselementen, zoals bos, houtwallen, solitaire bomen, water en niveauverschillen. Wel is het effect van het alternatief 2A groter ingeschat dan bij alternatief 1B. Dit komt door de 3 nieuwvestigingen en de mogelijkheden om veel bouwblokken uit te breiden tot 1,5 ha bij alternatief 2A. Bij dat laatste geldt echter als voorwaarde dat 10% van het bouwblok wordt aangewend voor een goede landschappelijke inpassing. De vier alternatieven zullen niet of nauwelijks effect hebben op de overwegend ongeschonden beekdalen.

Bovenstaande effectbeoordeling leidt er toe dat voor alternatief 2A het effect op landschap het meest negatief is beoordeeld (-). Het alternatief 2B is beoordeeld als licht negatief (0/-) vanwege de mogelijkheid tot 1,5 ha bouwblokgrootte in de LOG's en in het verwevings-gebied. Ook de alternatieven 1A en 1B zijn beide beoordeeld als licht negatief (0/-).

Effecten van de alternatieven

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor landschap:

Tabel 6.27

Totale effectscore landschap

	1A	1B	2A	2B
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.	0/-	0/-	-	0/-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de landschappelijke kwaliteit te bewaken zal in het bestemmingsplan buitengebied opgenomen worden dat bij een mogelijke bouwvlakvergroting of –aanpassing altijd aandacht besteedt moet worden aan een goede ruimtelijke inpassing van de nieuw te bouwen objecten. Extra mitigatie is mogelijk door de bestaande bebouwing een zo rustig en eenvoudig mogelijk karakter te geven en in schaal zoveel mogelijk bij het landschap aan te sluiten. Hierbij kan gedacht worden aan de situering, erfbeplanting en wegbeplanting. Dit wordt afgestemd op het landschapstype.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.4.2 CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

Methodiek

De volgende criteria worden voor cultuurhistorie en archeologie gehanteerd:

- Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten.
- Beïnvloeding van de archeologische waarden.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Cultuurhistorisch waardevolle elementen geven een indruk van de wijze waarop vroeger geleefd werd en hoe het landschap werd vormgegeven. Kleinschalige, geleidelijke ingrepen en veranderingen vormen vaak een verrijking. Op deze manier ontstaat een aantrekkelijke combinatie van cultuur en natuur. Grootschalige ingrepen worden vaak in eerste instantie als storend ervaren maar kunnen later een interessante toevoeging blijken.

In de gemeente Baarle-Nassau is eeuwenlang sprake geweest van een geleidelijke ontwikkeling tot een zeer gevarieerd kleinschalig cultuurlandschap in combinatie met grotere ongerepte natuurlandschappen. Vanwege het ontbreken van grootschalige cultuurtechnische maatregelen is veel van het oorspronkelijke cultuurlandschap van Baarle-Nassau bewaard gebleven en herkenbaar. De laatste decennia is het landschap rond Baarle onderhevig geweest aan een aantal ingrijpende ontwikkelingen. Als gevolg van ruilverkavelingen zijn de landbouwpercelen groter geworden. Houtsingels en kleine waterloopjes zijn verdwenen en beken gekanaliseerd ten gunste van een economische bedrijfsvoering. Het landschap rond Baarle is grootschaliger en opener geworden.
De ruimtelijke verscheidenheid is afgenomen: beekdalen en dekzandruggen met bolle akkers zijn minder herkenbaar. Daarnaast zijn grote bebouwingsclusters (Baarle-Noord, Hoogbraak en het bedrijventerrein Baarle-Nassau-Oost) het buitengebied ingedrongen. Zij domineren het beeld van de dorpsrand en verstoren de karakteristiek van Baarle: groen tot aan het centrum van Baarle. Niettemin zijn er ondanks alle nivellerende ontwikkelingen nog cultuurhistorische waarden behouden gebleven. Rondom Castelré, langs het Merkske/Markske, en rondom de kern van Baarle zijn oude verkavelingspatronen (oude akkercomplexen in combinatie met historische groenstructuren) te vinden. De grond wordt veelal gebruikt als (open) akkercomplex, bouwland en grasland. Met name rond de kernen overheerst het cultuurhistorische landschap. Zo ligt de kern Baarle centraal in een interessant patroon van wegen dat vanuit alle richtingen op deze kern gericht is. Dit patroon in combinatie met de ring van akker- en weidegronden en daaromheen een krans van boscomplexen en kleine nederzettingen, maakt het landschap rond Baarle aantrekkelijk. Cultuurhistorisch waardevol is eveneens de omgeving van het buurtschap Castelré.
Met name de verwevenheid van de agrarische nederzetting op de grens van hogere gronden en het fraaie dal van het Merkske is hier interessant. In onder andere Castelré, Oude Strumpt en Loveren zijn gave nederzettingen gelegen. Ook bevinden zich, verspreid over het gebied, oude wegen (18e eeuw), oude waterlopen en oude houtwallen (beide sinds 1890 niet meer gewijzigd). Helaas gaat het meer en meer om resten van een verloren gegaan systeem. Niettemin is het herstel van cultuurhistorische waarden door het ontbreken van grootschalige inbreuken (industrieterreinen, rijkswegen) nog mogelijk.

Samenvattend zijn de volgende gebieden uit cultuurhistorisch oogpunt van belang:

- *Beekdal Merkske, Hollandse Loop:* het complex karakteriseert zich als een beekdal van twee beekjes: het Merkske en de Hollandse Loop die vlak voordat ze het Nederlands grondgebied verlaten samenvloeien. Beide beekdalen kenmerken zich door middel van kleinschalige percelering in de beemden die teruggaat tot in de Middeleeuwen;
- *Groene beekdalen van Hollandse Loop en Merkske*: ook uit een oogpunt van historisch groen zijn de beekdalen als zeer hoog te waarderen;
- *Akkercomplex Castelré*: dit open akkercomplex is gelegen op de landtong die wordt begrensd door het Merkske en de Hollandse Loop. Het wegen- en padenpatroon evenals het nederzettingspatroon en grote delen van de percelering zijn bewaard gebleven en geven een goed beeld van een middeleeuws akkercomplex met volledige sequentie van openakkercomplex aansluitend op de nederzetting, beekdalen en heide complex;
- *Heideontginning De Withagen*: dit gebied betreft een kleinschalige landbouwontginning (1700-1800) ten zuidwesten van Ulicoten, op voormalige heide- en bosterreinen;
- *Heideontginning Martina's Hoeve*: op het einde van 1900 aangeplante productiebossen met naaldhout binnen rationele structuur van parallelle en dwarse brandgangen met loofhoutaanplantingen. Later, tussen 1920 en 1930 ontgonnen als landbouwgebied, met verspreid liggende hoeven, waarbinnen de hoofdstructuur is bewaard gebleven;
- *Hollandse Bossen:* de aanplant van naaldbossen stamt uit de periode 1870-1900, waarbij de natuurlijke vennen (veenplekken) omgevormd werden tot vijvers;
- *Beekdal De Broskens, Eikelenbosch*: de beemdgronden, die onderdeel uitmaken van het stroomgebied van het Merkske, worden gekenmerkt door een enigszins gewijzigde structuur van de percelering en relicten van knotbomen, houtkanten en bomenrijen;
- *Bos, laanbeplanting, perceelsrandbegroeiing Gorpeind, Eikelenbosch, Baarle-Nassau*: het betreft kleinschalig cultuurland met houtwallen, bos en zandpaden beplant met onder meer eik, populier, grauwe wilg, berk, wilde lijsterbes en geoorde wilg. Dit is een zeldzaam relict van een kleinschalig cultuurlandschap uit 1850-1920;
- *Akkercomplex Akkerstraat*: open oud akkercomplex, gesitueerd ten zuidwesten van de kom van Baarle-Nassau, met waardevol microreliëf en weinig gewijzigde perceleringstructuur);
- *Akkercomplex Oordeel, Nijhoven*: oud open akkercomplex met aan de randen (Oordeelse Straat) de boerderijen (met veel recentere exemplaren.
- *Bos, laanbeplanting Retsche Heide, Schaluinen*: jonge heideontginning met landbouwgronden, lanen en kleine bossen met eik, beuk, Amerikaanse eik, winterlinde en grauwe wilg;
- *Landgoed Kievitshof*: landgoed met rationele lanenstructuur, productiebos met naald- en loofhoutaanplantingen en centraal gelegen vijver, aangelegd rond 1900.

Archeologie

Archeologie is de wetenschap die zich bezig houdt met de aanwijzingen die de bodem of resten daarin geeft over de historie van de vindplaats. Om die geschiedenis nog te kunnen traceren is het van belang dat de bodem of de daarin voorkomende waardevolle archeologische fragmenten niet zodanig geroerd wordt dat deze aangetast of zelfs verwijderd worden. Sommige locaties zijn op voorhand aan te wijzen als archeologisch zeer interessant, van andere is dit minder duidelijk. Om een beeld te krijgen hoe groot de archeologische waarde in het plangebied is of naar verwachting zal zijn is in opdracht van de gemeente nader onderzoek gedaan. Dit onderzoek heeft geresulteerd in de Archeologische Verwachtingskaart die verwerkt is in bijlage 5.

Deze Verwachtingskaart geeft met redelijke zekerheid aan waar en in welke mate archeologische waarden aanwezig zijn of verwacht mogen worden. Het is een hulpmiddel om te voorkomen dat bij bepaalde ontwikkelingen (bouwen, graven, heien) archeologische waarden verloren gaan. Het kan daarbij nodig zijn dat aanvullend veldonderzoek alsnog moet plaatsvinden om de waarden exact te bepalen.

Effectbeschrijving

De gebieden die uit cultuurhistorisch oogpunt waardevol zijn ondervinden weinig tot geen negatief effect van de vier alternatieven. Dit komt doordat deze cultuurhistorisch waardevolle gebieden niet in de buurt liggen van de nieuwvestiging en doorontwikkelingen van de IV bedrijven. Wel zal nieuwvestiging en doorontwikkeling van de IV bedrijven oude akkercomplexen en historische groenstructuren zoals houtwallen aantasten. Zo kunnen oude akkercomplexen en historische groenstructuren verdwijnen door nieuwvestiging en schaalvergroting van IV bedrijven en zal daardoor het cultuurhistorische landschap van Baarle-Nassau worden aangetast. Daar staat tegenover dat bij doorgroei vanuit de provinciale verordening landschapsinpassingsmaatregelen geëist worden, die het effect zullen verzachten. Strikt vanuit cultuurhistorie genomen is dit echter kunstmatige verzachting, het verdient de voorkeur om bestaande waarden te handhaven.

Wat betreft archeologie zal het effect van de alternatieven per gebied verschillen. Zo zijn er op een aantal gebieden hoge archeologische verwachtingen, daar waar nieuwvestiging en doorontwikkeling onderdeel vormt van het alternatief. Maar daarnaast zijn er ook gebieden met een lage archeologische verwachting waar doorontwikkelingen plaatsvinden van IV bedrijven. Effect van de alternatieven met nieuwvestigers (1A en 2A) op het bodemarchief is reëel, vanwege vergravingswerkzaamheden op terreinen die tot nu toe als landbouw-percelen hebben dienstgedaan. Uit de gemeentelijke archeologische waardenkaart (bijlage 5) blijkt dat één van de nieuwvestigingen ligt in gebiedsaanduiding hoge archeologische verwachtingswaarde, de andere twee liggen in gebied aangeduid met lage verwachtingswaarde. De kans op aantasting is echter bij alle nieuwvestigingen reëel. Risico op aantasting door uitbreidingen bestaat ook, maar dikwijls zal dit plaatsvinden op bouwblokken of zeer nabij bouwblokken, waar de bodem in het verleden al verstoord is.

Al met al kan gesteld worden dat alle alternatieven licht negatief scoren voor cultuurhistorie, en dat de alternatieven met nieuwvestigingen negatief scoren voor archeologie vanwege verhoogde kans op verstoring van het bodemarchief.

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor cultuurhistorie en archeologie:

Tabel 6.28

Totale effectscore cultuurhistorie en archeologie

	1A	1B	2A	2B
Beïnvloeding (context van) historisch land-schappelijke patronen, elementen of objecten	0/-	0/-	0/-	0/-
Beïnvloeding van archeologische waarden	-	0/-	-	0/-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

De invloed op cultuurhistorische waarden kan door zorgvuldig ontwerp en doordachte inpassing beperkt worden; zie hiervoor de mitigerende maatregelen en de mogelijke inpassingsmaatregelen bij landschap. Hierbij kan gedacht worden aan de situering, erfbeplanting en wegbeplanting. Dit dient afgestemd te worden op het landschapstype.

Een goede regeling in het bestemmingsplan die dit mogelijk maakt / regelt kan hier invulling aan geven. Voor het bodemarchief is van belang dat eventueel aanwezige archeologische waarden binnen de gemeente via het aanlegvergunningenstelsel in de bestemmingsplannen beschermd worden. Afhankelijk van uit te voeren werkzaamheden zal voor een initiatief een aanlegvergunning moeten worden aangevraagd. In het kader van deze aanvraag zal worden nagegaan wat de archeologische (verwachtings) waarde ter plaatse van het initiatief is. Specifiek voor de bouw van stallen kan hier invulling aan worden gegeven aan een detailonderzoek en bouwbegeleiding.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.5 VERKEER, FIJN STOF EN GELUID

6.5.1 VERKEER

Een toename van intensieve veehouderij of een andere ligging van IV-bedrijven heeft invloed op de hoeveelheid en oriëntatie van het vrachtverkeer in het buitengebied. Het grootste probleem met vrachtwagens zijn de potentiële conflicten met andere weggebruikers, in het bijzonder het langzaam verkeer (met name fietsers). Dit speelt vooral op het lokale wegennet, dus niet op provinciale en rijkswegen. Op de hoofdwegenstructuur zijn deze verkeersdeelnemers standaard gescheiden. Ook is op dit type wegen de toename van vrachtverkeer door IV-ontwikkeling relatief klein.

Methodiek

De volgende criteria worden voor verkeer gehanteerd:

- Gevolgen voor de verkeersafwikkeling.
- Beïnvloeding van de verkeersveiligheid.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In de gemeente Baarle-Nassau komt een groot aantal plattelandswegen voor. Afhankelijk van de functie van de weg (ontsluiting van slechts agrarisch land of kleine nederzettingen) varieert de wegbreedte en de verkeersintensiteit. De belangrijkste wegen in het plangebied zijn de provinciale wegen N268, de weg van Turnhout naar Breda en de N260, de weg van Baarle-Nassau naar Tilburg. Lokaal zijn de Baarleseweg, de Oordeelsestraat en de Hoogstatensebaan structuurbepalende wegen. Er wordt voorzien in een nieuwe omleiding van de N260 oostelijk om Baarle-Nassau. In verband daarmee zal ook de Turnhoutseweg geherstructureerd worden. Door het LOG Ulicoten zal langs de Chaamseweg-Hazenberg een vrijliggend fietspad worden gerealiseerd. Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau geen knelpunten wat betreft verkeersveiligheid zodat geen andere fietspaden gepland zijn.

Effectbeschrijving

Een toename of afname van intensieve veehouderij of een andere ligging van IV-bedrijven heeft invloed op de hoeveelheid en oriëntatie van het vrachtverkeer in het buitengebied. Het grootste probleem met vrachtwagens zijn de potentiële conflicten met andere weggebruikers, in het bijzonder het langzaam verkeer (met name fietsers). Dit speelt vooral op het lokale wegennet, dus niet op provinciale en rijkswegen. Op de hoofdwegenstructuur zijn deze verkeersdeelnemers standaard gescheiden.

Gevolgen voor de verkeersafwikkeling

Er is sprake van een toename van het aantal verkeersbewegingen (vrachtwagens en personenauto's) in de vier alternatieven. De verkeersbewegingen veroorzaken op een aantal plekken problemen op de verkeersafwikkeling en doorstroming op de lokale wegen. In de alternatieven 2A en 2B vindt een toename plaats van verkeersafwikkeling in de LOG's.
De afwikkeling van het vrachtverkeer vanuit LOG Oostflank zal grotendeels plaatsvinden via de Oordeelstraat richting Alphen-Chaam. Daar zullen de vrachtwagens vervolgens na passage van het bedrijfsterrein via een rotonde de N260 op draaien. De alternatieven 1A en 2A zorgen tevens voor een extra verslechtering van de verkeersafwikkeling in LOG Ulicoten vanwege de drie nieuwvestigers. De wegen in de LOG's zijn circa 6 meter breed, wanneer deze wegen ook gebruikt worden door fietsers en voetgangers zijn conflicten niet te vermijden en zal de verkeersafwikkeling verslechteren. Daar staat echter tegenover dat het verkeer op andere wegen in het buitengebied zal afnemen. Al met al scoren derhalve alle alternatieven neutraal (0).

Beïnvloeding van de verkeersveiligheid

De nieuwe IV-veehouderijen en uitbreidingen van bestaande bedrijven zorgen in alle vier de alternatieven voor een toename van verkeer, maar omdat deze gecompenseerd worden door stoppers waar geen IV-geöriënteerd verkeer meer plaatsvindt, is de hoeveelheid verkeer per saldo. Een belangrijk deel hiervan is vrachtverkeer. Het grootste probleem met dit zware verkeer zijn de te verwachten potentiële conflicten (kruispunten en wegvakken) met andere weggebruikers, in het bijzonder het kwetsbare langzame verkeer, zoals schoolgaande jeugd, recreatie(fietsers) en wandelaars. Dit speelt vooral op de lokale wegen met een duidelijke mengfunctie (verblijven en ontsluiten) waar er geen aparte of onvoldoende voorzieningen zijn voor langzaam verkeer. Door de lokale toename van verkeersbewegingen in de vier alternatieven, zal de verkeersveiligheid afnemen in vooral de gebieden waar nieuwvestiging en doorontwikkelingen van IV bedrijven plaatsvinden, voornamelijk het LOG Ulicoten. Daar staat een afname van vrachtverkeer elders tegenover. Het geplande vrijliggende fietspad in het LOG Ulicoten zal ervoor zorgen dat het negatieve effect op de verkeersveiligheid minder groot zal zijn. In het LOG Oostflank is geen vrijliggend fietspad aanwezig en de verkeersveiligheid zal hier dan ook afnemen. Het effect van alle alternatieven is neutraal (0).

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor verkeer:

Tabel 6.29

Totale effectscore verkeer

	1A	1B	2A	2B
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	0	0	0
Beïnvloeding van de verkeersveiligheid	0	0	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

De verkeersbewegingen op de Chaamseweg-Hazenberg leiden er toe dat de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid negatief worden beïnvloed. Een maatregel die genomen kan worden is een vrijliggend fietspad langs de Chaamseweg-Hazenberg. Dit vrijliggende fietspad heeft als effect dat de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid zal verbeteren. Uit nadere verkeersstudies zal moeten blijken of de verkeersbewegingen in het LOG Ulicoten en het buitengebied van Baarle-Nassau leiden tot negatieve effecten op de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.5.2 FIJN STOF

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof-normen verhogen. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande intensieve veehouderijen al inbegrepen. Nieuwe overschrijdingen door ontwikkelingen in de toekomst kunnen niet plaatsvinden aangezien er geen vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) wordt afgegeven als de norm voor fijn stof of stikstofdioxide wordt overschreden. Een aanvraag voor een nieuwe stal of uitbreiding van een bestaande stal moet dus altijd voldoen aan de grenswaarden. De alternatieven zijn dus bij voorbaat al niet onderscheidend voor fijn stof of stikstofdioxide.

Methodiek

Criteria waarop de luchtkwaliteit wordt beoordeeld:

- Oplossen bestaande knelpunten.
- Verkeer: fijn stof (PM10[11]).

Beschrijving referentiesituatie en effecten van de alternatieven

In paragraaf 4.2.4 is ingegaan op de fijn stof-situatie in de gemeente Baarle-Nassau. Er kan dus gesteld worden dat in de gemeente de normen voor fijn stof niet worden overschreven, althans op globaal niveau. Fijn stof is voor veehouderijen in Baarle-Nassau geen bepalend of beperkend criterium voor wat betreft de milieuruimte. Voor zover die er kunnen zijn of ontstaan, betreft het vooral pluimveebedrijven en is het invloedsgebied beperkt.

Effectbeschrijving

Bij uitbreiding, nieuwvestiging of omschakeling dient getoetst te worden of aan de fijn stof-emissie-normen kan worden voldaan. Indien niet wordt voldaan aan de normen, zal voor de uitbreiding, nieuwvestiging of omschakeling geen milieuvergunning worden verleend. Op deze manier kunnen dan ook geen “nieuwe” knelpunten ontstaan. Om deze reden, en omdat gelijktijdig met doorgroei (alle alternatieven) en nieuwvestiging (alternatieven 1A en 2A) een afname door stoppers is gekoppeld, is het effect van alle alternatieven neutraal (0).

Gezien de relatief lage achtergrondconcentraties worden er bij de toename van het verkeer in de vier alternatieven geen knelpunten verwacht met betrekking tot de luchtkwaliteit langs de ontsluitingswegen. Daarnaast zullen er door de verspreiding van de verkeersbewegingen over het gehele buitengebied geen plaatselijke knelpunten ontstaat wat betreft verkeer en fijn stof. De invloed van de vier alternatieven op de luchtkwaliteit kan beoordeeld worden als neutraal (0).

[11] Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van PM2,5 in PM10. Op dit moment zijn de rekenmethoden voor PM2,5 nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit.

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor fijn stof:

Tabel 6.30

Totale effectscore

	1A	1B	2A	2B
Oplossen van knelpunten	0	0	0	0
Verkeer en fijn stof	0	0	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Gelet op de effectscores, zijn er geen aanvullende maatregelen nodig ten opzichte van de effectbeperkende maatregelen (luchtreiniging) zoals hiervoor beschreven. Uit bovenstaande lijkt de noodzaak niet aanwezig om grote prioriteit te leggen bij de aanpak van fijn stof-knelpunten in de gemeente Baarle-Nassau.

Voor beperking van fijn stof emissies uit de veehouderij bestaan desgewenst de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (coating) & huisvesting (strooisel, mest afdekken).
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter.
- Aanpak luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi-)wasser, watergordijn, filters, groensingels.
- Sanering of verplaatsing van bedrijven: de gemeente kan er eventueel voor kiezen om dit uit te voeren als flankerend beleid in het kader van bestemmingsplan buitengebied.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn nog leemten in kennis en informatie ten aanzien van fijn stof. Op planMER-niveau kan worden geconstateerd dat die niet van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming over het bestemmingsplan. Specifieke knelpunten dienen separaat aangepakt te worden, hetzij via het vergunningenspoor, hetzij via het fijn stof beleid van provincie en Rijk.

6.5.3 GELUID

De geluidsbelasting in het buitengebied 's wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmingsverkeer en doorgaand verkeer. Door ontwikkeling van intensieve veehouderijen kunnen de geluidemissies toenemen. Toename van geluidsemissies van stationaire bronnen zal vooral ontstaan door het toepassen van ventilatie, omdat ventilatoren zich aan de buitenzijde van de stallen bevinden. De meeste geluidproducerende activiteiten bij intensieve veehouderij vinden verder inpandig plaats. Ook de toename van vrachtverkeer (onder andere aan- en afvoer van vee) kan een oorzaak van de toename van geluidemissies zijn.

De geluidsbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren, laden en lossen) wordt gereguleerd met de Wet milieubeheer vergunning. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (zoals woningen in het buitengebied) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-)grenswaarde komt.

Methodiek

De ligging van de locaties waar er sprake is van uitbreiding of omschakeling van intensieve veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder.
Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of nieuwvestiging, uitbreiding en omschakeling van IV invloed kan hebben op de geluidgevoelige functies; bebouwde kom, geluidsgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden.

De volgende criteria worden voor geluid gehanteerd:

- Verandering geluidsemissie bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden.

Beschrijving referentiesituatie en effecten van alternatieven

Bebouwde kom

De LOG's en de verwevingsgebieden zijn op minimaal 250 meter van de bebouwde kommen geprojecteerd. Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen). Er kan geconcludeerd worden dat er ten aanzien van de bestaande IV bedrijven voldoende afstand blijft tussen emissiebronnen van geluid en de gevoelige functie.

Geluidgevoelige gebouwen en terreinen

In of in de nabijheid van de LOG's en verwevingsgebieden zijn geen geluidgevoelige gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen aanwezig, die beïnvloed zouden kunnen worden door toename van intensieve veehouderij. Ook geluidsgevoelige terreinen, te weten terreinen die behoren bij zorginstellingen en woonwagenstandplaatsen, liggen niet in of nabij de verwevingsgebieden.

Woningen

In en nabij de LOG's en verwevingsgebieden is een aantal woningen gelegen. Het betreft burgerwoningen en agrarische bedrijfswoningen. Er kan hierdoor in de referentiesituatie (waarbij bedrijven stoppen en uitbreiden) sprake zijn van geluidhinder. De ingreep bij de verschillende alternatieven bestaat uit de aanwijzing van bouwblokken/zones voor her- en nieuwvestiging van IV-bedrijven. Dit leidt tot geluidemissies veroorzaakt door de bedrijfsvoering en daarmee samenhangende transportbewegingen. Nieuwvestigingslocaties liggen tenminste op 100 meter van omliggende bouwblokken met (bedrijfs)woningen.

Stiltegebieden

Stiltegebieden zijn milieubeschermingsgebieden waarin het aspect stilte bijzondere bescherming nodig heeft, aangezien het anders verloren dreigt te gaan. De provincies wijzen stiltegebieden aan via het provinciaal milieubeleidsplan. In de gemeente Baarle-Nassau liggen twee stiltegebieden namelijk: Chaamdijk en Singelheide. Aan de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan die mogelijk invloed hebben op geluid in deze gebieden, is de voorwaarde gesteld dat het geluidskarakter van de stiltegebieden niet mag worden aangetast.
De LOG's in de gemeente Baarle-Nassau en de verwevingsgebieden liggen alle op ruime afstand van de stiltegebieden. Het dichtstbijgelegen LOG is het LOG Ulicoten met een afstand van circa 4 kilometer ten opzichte van het stiltegebied Singelheide. Het LOG Ulicoten ligt hiermee op ruime afstand van het stiltegebied Singelheide en de verkeerstoename in dit LOG is zeer beperkt. Een eventuele geluidstoename vanuit geconcentreerde IV-ontwikkeling in de LOG's en de verwevingsgebieden zal naar verwachting niet waarneembaar zijn in de stiltegebieden.

Conclusie

De verwachting is dat met de ontwikkeling van intensieve veehouderijen in de vier alternatieven een mogelijk neutraal effect optreedt op de geluidsemissie. Het is niet te bepalen in hoeverre ontoelaatbare geluidsbelasting op gevoelige bestemmingen optreedt.

Bij alle vergunningverleningen zullen specifieke geluidsgegevens verkregen moeten worden en zal dit aspect mee worden genomen in het nemen van een besluit over de aanvraag en bij het opstellen van de voorschriften. Nieuwvestigingslocaties liggen minimaal op 100 meter en 200 meter van omliggende bouwblokken respectievelijk de voorgevel van woningen of andere kwetsbare objecten. Dit betekent dat aangenomen mag worden dat hierop geen geluidhinder plaatsvindt.

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor geluid:

Tabel 6.31

Totale effectscore geluid

	1A	1B	2A	2B
Verandering geluidsemissie bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden	0	0	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Gelet op de effectscores zijn er op het niveau van het bestemmingsplan geen mitigerende maatregelen noodzakelijk. Hoewel dit niet verwacht wordt kunnen indien noodzakelijk extra emissiebeperkende maatregelen (bijvoorbeeld ventilatoren en laden en lossen inpandig) in het kader van de Wm-vergunning worden voorgeschreven.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.6 BODEM EN WATER

Methodiek

De volgende criteria worden voor bodem en water gehanteerd:

- Beïnvloeding van bodem, geomorfologische of geologische patronen of elementen.
- Beïnvloeding van het watersysteem.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Geomorfologie

De geomorfologie beschrijft de vormen van de aardoppervlakte. Deze heeft sterk te maken met de ontstaanswijze van de ondergrond en het latere gebruik van de grond door de mens (ophogen, afgraven). Ongeveer 10.000 jaar geleden is op het gebied van de huidige gemeente Baarle-Nassau door water en wind dekzand afgezet. Hierop zijn de eerste nederzettingen ontstaan, vanwege hun hogere en drogere ligging. De kern Baarle-Nassau en de nabije omgeving zijn gelegen op een dergelijk dekzandplateau. Ook om de kernen Ulicoten en Castelré zijn delen van een dekzandrug te vinden. De waterlopen hebben, aanvankelijk door smeltwater, geulen in het dekzand uitgesleten. Rond bestaande en verdwenen beken zijn de lagere beekdalgronden te vinden. Het niveauverschil is relatief klein, maar toch van groot belang voor de hydrologische situatie. Voor het overige deel van het landelijke gebied is sprake van een gelijkmatig vlak aardoppervlak (door ontginning).

In het gebied is sprake van hoogteverschillen[12]. Deze hoogteverschillen zijn echter slechts bescheiden en vallen door de grote omvang van het gebied niet op. Er is sprake van natuurlijk reliëf en kunstmatig aangebracht reliëf. Onder natuurlijk reliëf vallen de diepe beekdalen (het Merkske/Markske, de overige beken), de laagten ter plaatse van de voormalige vennen, de overgebleven vennen en poeltjes en enkele landduinen die als een waaier om de kern Baarle-Nassau liggen (Schaluinen, Witte Bergen, Goordonk). Ook ten noorden van Castelré bevindt zich een dergelijk landduin. Kunstmatig reliëf komt voor in de vorm van afgravingen in natuurlijk reliëf (bijvoorbeeld bij de aanleg van wegen), in de vorm van steilranden langs bolle akkers (ten westen van de kern Baarle-Nassau) en in de vorm van kunstmatige ophogingen (onder meer de voormalige stortplaats aan de Nieuwe Strumptsebaan). Het beekdal van het Merkske/Markske is één van de meest oorspronkelijke beekdalen in Nederland met een nog onvergraven meanderend verloop. Het is dan ook door de provincie aangeduid als aardkundig waardevol gebied. In Figuur 6.28 is de geomorfologie van Baarle Nassau aangegeven.

Figuur 6.28

Geomorfologie (Provincie Noord-Brabant, 2004)

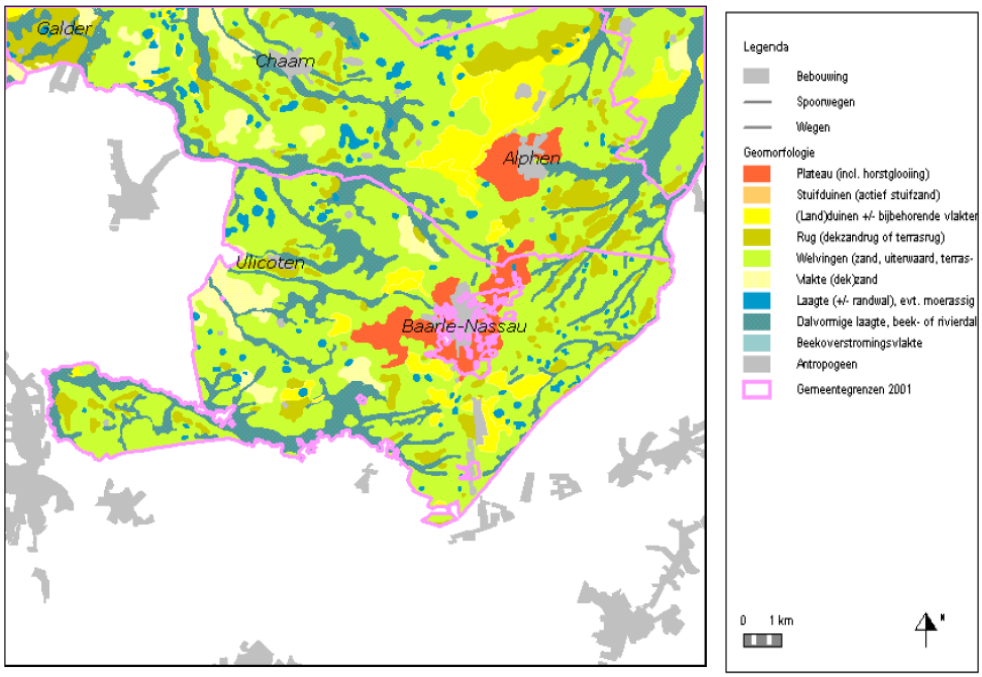

Bodem

De bodem is het bovenste deel van het aardoppervlak en de groeiplaats van planten. De bodem bepaalt voor een belangrijk deel de mogelijkheden voor land- en natuurbouw. De bodemopbouw is het resultaat van een eeuwenlange wisselwerking tussen het aanwezige moedermateriaal (al dan niet van elders aangevoerd) en de inwerking daarop van klimaat, planten- en dierenwereld en vooral de mens (het in cultuur brengen van bodem, bebouwing, weg- en waterbouw, afval).

[12] De kern Baarle-Nassau ligt op een plateau van circa 27 meter +N.A.P. De omgeving ligt één tot enkele meters lager met uitzondering van de voormalige heidegebieden. Zo ligt de Ulicootsche Heide op ca. +20 à 23,5 meter. De kernen Ulicoten en Castelré liggen aanmerkelijk lager op respectievelijk circa 17 à 18 meter en 15 meter +N.A.P.. De beekdalen liggen in het algemeen nog wat lager. Zo ligt het Merkske op circa +12 meter N.A.P.

De bodem van het buitengebied van Baarle-Nassau kan globaal onderverdeeld worden in drie categorieën (zie Figuur 6.29):

1. Oude cultuurgronden (eerdgronden)

Deze gronden komen voor in een groot gebied rond de kernen Baarle-Nassau, Ulicoten, Castelré (oude akkercomplexen) en verder over kleinere oppervlakten rond Oude en Nieuwe Strumpt en Bedaf. Deze gronden zijn in de lange periode van gebruik als akker opgehoogd met stalmest. Hierdoor hebben ze een dikke humushoudende bovengrond verkregen die ten noordoosten van Baarle-Nassau sterk leemhoudend is. Deze gronden bezitten een relatief hoge waarde voor de land- en tuinbouw.

2. Lagere ontginningsgronden (voedselarme zandgronden)

Het zijn zandgronden met een ondiepe humushoudende bovenlaag. Het betreft heidevelden die bij het invoeren van kunstmest in cultuur zijn gebracht als bouwland en grasland, dan wel beplant zijn met dennen. Deze voedselarme zandgronden vormen vaak enorm uitgestrekte blokken op enige afstand van de oude woonkernen. Deze bodemopbouw treft men verspreidt over het grootste deel van het plangebied aan. De eerdgronden en de voedselarme zandgronden in het gebied zijn op sommige plaatsen moeilijk van elkaar te onderscheiden.

3. Beekdalgronden

Dit zijn smalle stroken langs bestaande of verdwenen rivieren en beken. Ze liggen relatief laag en kennen vrij ondiepe grondwaterstanden. Op dergelijke vochtige bodems hebben zich vaak veenbodems ontwikkeld. Deze bodems bakenen in feite de grens af van de gronden die 's winters onder water kwamen te staan (winterbedding). Beekdalgronden worden vaak gebruikt als grond voor weide- en natuurontwikkeling. Vaak zit de humushoudende laag diep. Er zijn echter ook gedeelten waar de grond ondiep matig humushoudend is.

Figuur 6.29

Bodemkundige hoofdeenheden (provincie Noord-Brabant, 2004)

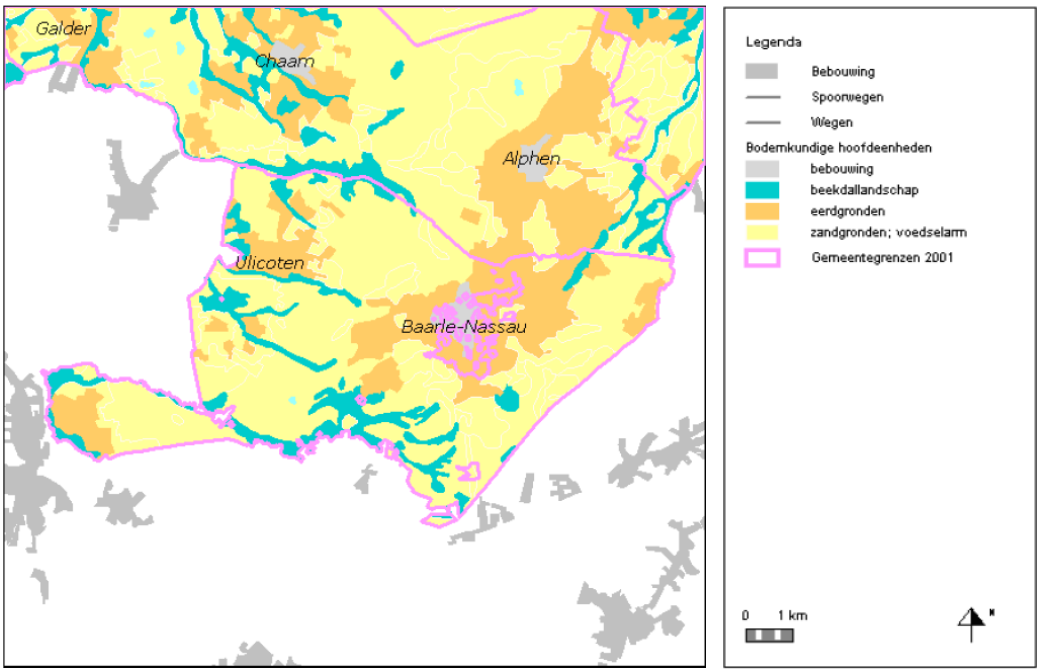

Waterhuishouding

De waterhuishouding bepaalt samen met de bodemopbouw de mogelijkheden voor onder andere de grondgebonden landbouw en natuurontwikkelingen. Kennis van de waterhuishouding is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of beoogde ontwikkelingen c.q. ingrepen verantwoord zijn. Onderscheid kan worden gemaakt naar het (zichtbare) oppervlaktewater en het onzichtbare grond- en kwelwatersysteem.

Oppervlaktewater

Het dekzandplateau waarop Baarle-Nassau zich bevindt vormt een scheiding tussen het stroomgebied van de Mark (ten westen) en de stroomgebieden van de Donge en de Leij (ten oosten). Oorspronkelijk komen in het gebied te midden van de woeste (heide-)gronden veel vennen en bronnen voor van waaruit het water via veel beekdalen naar de Maas afwatert. Deze zogenaamde laaglandbeken, zoals het Merkske zijn vrij zeldzaam. De beken zijn smalle ondiepe waterlopen met een gering verhang en lage stroomsnelheden. Door een soms sterk afwisselend debiet hebben de beken veelal een meanderend karakter. De beken zijn diep ingesneden en worden meestal door opgaande begroeiing begeleid.
De beekdalgronden komen in het landschap voor als relatief laag liggende gronden (glooiende bodems) met een ondiepe grondwaterstand. Deze zijn met name rondom Ulicoten herkenbaar. Kenmerkend voor het stroomgebied van de Mark is de overwegend oost-west ligging van de beken. Deze beken komen samen in grotere beken, zodat de volgende substroomgebieden zijn te onderscheiden, namelijk dat van de Strijbeekse Beek, de Heerlese Loop, het Merkske/Markske en van de Noordermark. Ten oosten van Baarle-Nassau stromen onder andere de bovenlopen van de Leij en de Poppelse Leij van zuidwest naar noordoost, respectievelijk richting Donge en richting Dommel. Door vergraving en kanalisering ter verbetering van de waterafvoer, hebben veel beken hun meanderend karakter verloren. De snelle waterafvoer in combinatie met drainage heeft geleid tot versnelde verdroging. Hierdoor werd intensieve besproeiing noodzakelijk. Voor deze intensieve besproeiing werd water aan de bodem onttrokken, hetgeen verlaging van het grondwaterpeil tot gevolg had. Naast de verschillende beken in het gebied is er tevens sprake van oppervlaktewater in de vorm van vennen en poelen. In het verleden is een groot aantal van deze karakteristieke en aantrekkelijke landschapselementen verdwenen. Door aantasting van hun biotoop zijn bepaalde waterafhankelijke flora en fauna daardoor verdwenen. Om verdere teruggang van de amfibieën te voorkomen zijn er in het kader van de ruilverkaveling in aangekochte reservaatsgebieden enige tientallen poelen gegraven, terwijl ook Staatsbosbeheer in de boswachterijen grenzend aan het ruilverkavelingsgebied poelen heeft gecreëerd.

Grondwater

De grondwaterstand is onder te verdelen in een aantal trappen. Deze trappen variëren van zeer vochtig (categorie I) tot zeer droog (categorie VII). Vrij vochtige delen worden aangetroffen in de dalvormige laagten, zoals het beekdal van het Merkske. Het noordwesten en het oosten van het gebied zijn 's winters vochtig en 's zomers droog (categorie V). Droge gebieden (categorie VI en VII) komen voor op oude bouwlanden, onder meer rondom Baarle-Nassau en de Castelreesche Akkers.
Een probleem dat onder meer te maken heeft met een verlaging van de grondwaterstand, zoals hierboven aangegeven, is verdroging. Hierdoor kan onder andere de grondwaterafhankelijke vegetatie en aquatische fauna negatief beïnvloed worden.

In de gemeente Baarle-Nassau heeft onder andere het Merkske-dal te maken met verdroging. Ook het gebied rond de Withagen en een aantal plekken rond Ulicoten zijn verdrogingsgevoelige gebieden.

Kwel- en infiltratiegebieden

Hooggelegen gronden zijn belangrijke infiltratiegebieden, watergangen zijn in deze gebieden schaars. De neerslag wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater en het grondwater. Dit grondwater kwelt deels op binnen het zandgebied in beekdalen, deels op de overgang van het zandnaar het kleigebied of in het kleigebied zelf. In deze kwelgebieden is een dicht stelsel van sloten en beken aanwezig, dat zorgt voor de afvoer van het kwelwater en van de ter plaatse gevallen neerslag. Gedurende de stroming van het neerslagwater door de ondergrond verandert de samenstelling ervan door natuurlijke processen. In deze kwelgebieden bevinden zich belangrijke natuurwaarden. Deze waarden hangen nauw samen met de samenstelling van het kwelwater. De belangrijkste kwelgebieden in de gemeente Baarle-Nassau zijn rondom het Merkske/Markske, Kromme Hoek, ten noorden en westen van de Castelreesche Heide en ten zuiden van Eikelenbosch gesitueerd. Ook op een aantal andere plekken (zoals bij de Withagen) zijn (kleinere) kwelgebieden gelegen. Belangrijke infiltratiegebieden bevinden zich met name op hoger gelegen delen, zoals op en rondom de kernen Baarle-Nassau en Castelré zie Figuur 6.30.

Figuur 6.30

Kwel- en infiltratiegebieden (provincie Noord-Brabant, 2004)

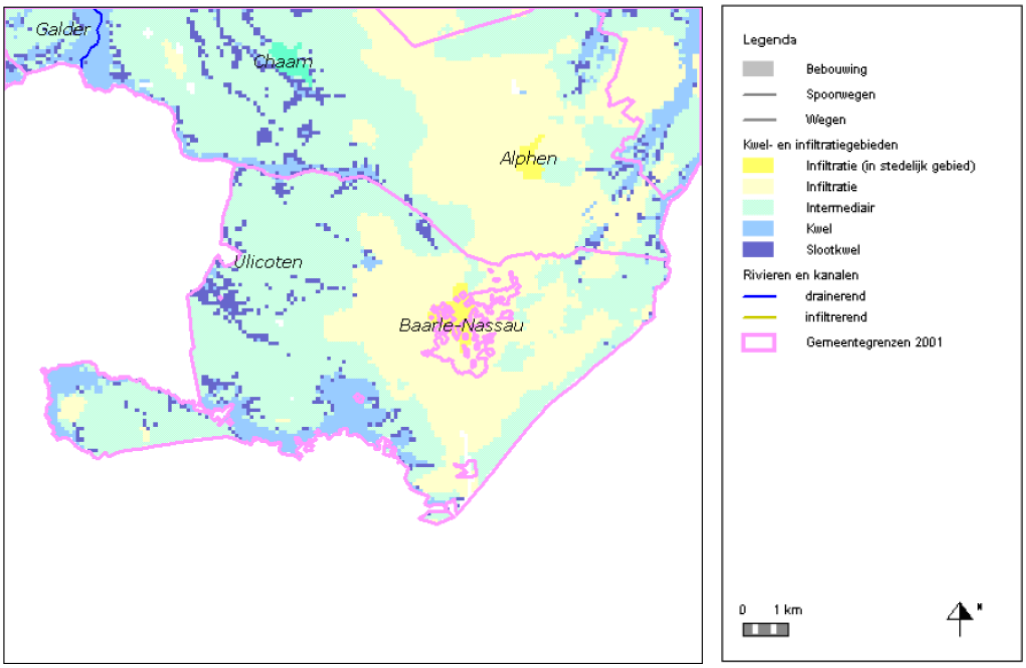

Effectenbeschrijving

Bodem

De nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven heeft weinig tot geen invloed op de geomorfologie en bodem in de gemeente Baarle-Nassau.

Water

Waterneutraal bouwen is een belangrijk uitgangspunt bij de alternatieven. Dit betekent dat er geen wijziging (ingreep) in de grondwaterstand, grondwaterstroming en waterberging als gevolg van de her- en nieuwvestiging van IV bedrijven plaatsvindt.

Ook vindt er geen emissie van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater plaats door het gebruik van vloeistofdichte vloeren. Er komen verder geen bijzondere functies of kwaliteiten voor waardoor er geen sprake is van negatieve effecten als gevolg van de modellen.

Conclusie bodem en water

Omdat er (vrijwel) geen bijzondere kwaliteiten of functies voorkomen in de LOG's en verwevingsgebieden en er waterneutraal (incl. vloeistofdichte vloeren) wordt gebouwd, is het aspect bodem en water niet onderscheidend voor de locatiekeuze van de bouwblokken voor her- en nieuwvestiging. Er treden op dit thema geen milieueffecten op en is om deze reden neutraal (0) beoordeeld.

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor water/bodem:

Tabel 6.32

Totale effectscore bodem en water

	1A	1B	2A	2B
Beïnvloeding van geomorfologische of geologische patronen of elementen	0	0	0	0
Beïnvloeding van het watersysteem	0	0	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er zijn, mede gelet op de neutrale score op dit aspect, geen mitigerende maatregelen voorzien ten opzichte van de effectbeperkende maatregelen die deel uitmaken van de ingreep bij de alternatieven.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.7 GEZONDHEID

Gezondheid in relatie tot de intensieve veehouderij is op basis van de bestaande kennis en beleidsstandpunten globaal behandeld.

Methodiek

- Het berekenen van de te verwachten effecten op de gezondheid op basis van "dosis-effect relaties" is niet zinvol omdat de bestemmingsplanbesluiten een algemeen ontwikkelingskader bieden voor intensieve veehouderijen. Door de vele aannames waarop het scenario is gebaseerd wordt niet voldaan aan de voorwaarde dat er per bron (IV-bedrijf) voldoende betrouwbare blootstellingsgegevens zijn.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Uit het informatieblad "Intensieve veehouderij en gezondheid" van de GGD'en Brabant en Zeeland (januari 2009) blijkt dat voor de componenten geur, fijn stof en Q-koorts een effect op het gezondheidsrisico te verwachten is in de algemene leefomgeving. Voor de componenten endotoxinen, influenza en MRSA is het onduidelijk of effect optreedt vanwege het ontbreken van blootstellingsgegevens op leefomgevingsniveau. Overigens zijn er veel tegenstrijdige meningen en ideeën over de relatie veehouderij-gezondheid.

In bijlage 6 wordt nader ingegaan op biologische agentia in relatie tot de intensieve veehouderij. De gezondheidsaspecten voor geur en fijn stof worden behandeld in respectievelijk paragrafen 6.3 en 6.5.2. Hieronder volgt een beschrijving van Q-koorts.

Q-KOORTS

Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie Coxiella burnetii. Deze bacterie komt voor bij vrijwel alle diersoorten. De twee grootste kringlopen waarbinnen deze bacterie circuleert zijn enerzijds wilde knaagdieren en anderzijds gedomesticeerde dieren, zoals rund, schaap en geit. Tussen de landbouwhuisdieren kan besmetting voornamelijk optreden door het inademen van stofdeeltjes met daarin bacteriën.
Het inademen van besmette stofdeeltjes is ook de voornaamste oorzaak van besmetting bij de mens, afkomstig van de landbouwhuisdieren. In Nederland zijn in de periode 1998-2004 jaarlijks tussen de 11 en de 41 humane gevallen gemeld van Q-koorts. Waarschijnlijk is het ware aantal gevallen hoger, enerzijds doordat een deel van de infecties symptoomloos verloopt en anderzijds doordat er door de vage klachten vaak niet aan Q-koorts gedacht wordt. In 2007 was er een uitbraak van Q-koorts in de provincie Brabant, waarbij ongeveer 140 mensen ziek geweest zijn. Het lijkt erop dat het uitzonderlijk droge en warme weer voor verspreiding door de lucht van de bacterie gezorgd heeft van geitenbedrijven met abortusproblemen. In 2008 zijn, in meerdere regio's, ook al relatief veel gevallen van Q-koorts gemeld. (bron: RIVM).

Effectenbeschrijving

Er is een groot hiaat in kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's. Aangezien er relaties bestaan tussen IV en gezondheid, kan beredeneerd worden dat een aanzienlijke groei van de sector ook kan leiden tot een aanzienlijke groei van de gezondheidseffecten. De vier alternatieven leiden alle tot nulgroei, dus scoren alle neutraal voor dit thema.

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor gezondheid:

Tabel 6.33

Totale effectscore gezondheid

	1A	1B	2A	2B
Effecten op gezondheid	0	0	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Schaalvergroting in de intensieve veehouderij betekent niet alleen een verslechtering van de gezondheidsrisico's. Bij nieuwbouw van veehouderijbedrijven kunnen maatregelen worden genomen die een aantal dreigingen voor de volksgezondheid kunnen beperken. Ook via de bedrijfsvoering kunnen risico's worden beperkt (bron: brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705; d.d. 29 mei 2009).

Leemten in kennis en informatie

Er is nog een behoorlijk hiaat in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheids-risico's, vooral wat betreft de uitstoot van grotere bedrijven en concentraties van bedrijven (bron: brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede Kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705; d.d. 29 mei 2009). De relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen van omwonenden vereist nader onderzoek volgens het Ministerie van VWS. Het RIVM heeft recent onderzoek verricht naar de aanwezigheid van veegerelateerde MRSA bij omwonenden van intensieve varkenshouderijen en kwam daarbij tot de conclusie dat er geen verhoogd risico is voor omwonenden (bron: RIVM briefrapport 2151011002. Volksgezondheidsaspecten van veehouderijbedrijven in Nederland: zoönosen en antibioticumresistentie).

Echter huisartsen in gebieden met intensieve veehouderij geven aan meer symptomen van de luchtwegen en respiratoire aandoeningen te vermoeden in hun praktijken. Symptomen en aandoeningen die overigens wel zijn aangetoond bij werknemers in de veehouderij.

6.8 DUURZAAMHEID

Methodiek

De effecten op het thema duurzaamheid kunnen op verschillende manieren vertaald worden. Schaalvergroting en clustering van bedrijven brengt een efficiëntere bedrijfsvoering met zich mee voor onder meer verkeersbewegingen, energiezuinige technieken kunnen eerder doorgevoerd worden en er is zo mogelijk synergie-voordeel te behalen. Een efficiëntere bedrijfsvoering kan daardoor leiden tot verduurzaming van de IV-sector.

Beschrijving referentiesituatie

In de huidige situatie wordt er volgens de gemeente Baarle-Nassau door bedrijven geen gebruik gemaakt van mestvergisting en bewerking. Ook in de autonome ontwikkeling ziet de gemeente Baarle-Nassau geen mestvergisting en bewerking toepassingen ontstaan bij bedrijven.

Effecten van alternatieven

De alternatieven onderscheiden zich niet ten opzichte van elkaar, omdat er geen specifieke duurzaamheidsdoelen – met daaraan gekoppelde eisen – worden gesteld in het bestemmingsplan. Door mogelijkheden te bieden voor mestvergisting en bewerking kan duurzaam gebruik worden gemaakt van producten van de IV-bedrijven. In de gemeente Baarle-Nassau is ervoor gekozen om mestvergisting en bewerking buitenplans te regelen. De alternatieven zijn daarmee niet onderscheidend van elkaar en leveren daarmee geen bijdrage aan het aspect duurzaamheid ten opzichte van de referentiesituatie. Anderzijds kan de ruwheid van het terrein door groene inpassingsmaatregelen toenemen waardoor de uitstoot beperkt wordt. De alternatieven zijn niet onderscheidend voor wat betreft groene inpassingsmaatregelen en scoren daarmee gelijk ten aanzien van het duurzaamheidsaspect. De alternatieven scoren wat betreft het effect op duurzaamheid neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Effectbeoordeling

De resultaten leiden tot de volgende effectscores voor duurzaamheid:

Tabel 6.34
Totale effectscore duurzaamheid

	1A	1B	2A	2B
Effecten op duurzaamheid	0	0	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er zijn, mede gelet op de neutrale score op dit aspect, geen mitigerende maatregelen voorzien ten opzichte van de effectbeperkende maatregelen die deel uitmaken van de ingreep bij de alternatieven.

Leemten in kennis en informatie

Het aspect duurzaamheid in relatie tot de intensieve veehouderij is nog volop in ontwikkeling. Echter zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.9 VERGELIJKING ALTERNATIEVEN

In onderstaande tabel zijn de effectscores per alternatief en per aspect weergegeven, aan de hand van de volgende schaal en kleurschakering:

Score	Toelichting
++	zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	neutraal
0/-	licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	negatief ten opzichte van de referentiesituatie
- -	sterk negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Tabel 6.35

Overzicht effecten van de vier alternatieven voor alle aspecten.

Aspect	Criteria	1A	1B	2A	2B
Natuur (ammoniak)	(P)EHS en Ecologische verbindingszones	0/+	0/+	+	+
	Ammoniakdepositie Natura 2000	0/+	+	0	0/+
Geur	Leefklimaat binnen de bebouwde kom (geur)	+	+	++	++
	Leefklimaat buiten de bebouwde kom (geur)	0/+	0/+	+	+
Landschap	Landschappelijke patronen/objecten en elementen	0/-	0/-	-	0/-
Cultuurhistorie en archeologie	Historisch landschapp.patronen,elementen,objecten	0/-	0/-	0/-	0/-
	Beïnvloeding van archeologische waarden	-	0/-	-	0/-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	0	0	0
	Beïnvloeding van de verkeersveiligheid	0	0	0	0
Fijn stof	Oplossen van knelpunten	0	0	0	0
	Verkeer en fijn stof	0	0	0	0
Geluid	Geluidsemissie geluidsgevoelige categorieën	0	0	0	0
Bodem en water	Geomorfologische patronen/ elementen	0	0	0	0
	Beïnvloeding van het watersysteem	0	0	0	0
Gezondheid	Effecten op gezondheid	0	0	0	0
Duurzaamheid	Synergie en inpassing	0	0	0	0

De enige verschillen tussen alternatieven en afwijkende effecten ten opzichte van de referentie zitten bovenin de tabel. Gesteld moet worden dat de verschillen tussen de alternatieven betrekkelijk klein zijn en dat effecten die zijn gesignaleerd ten opzichte van de referentie niet substantieel genoemd kunnen worden. Zo zijn de stikstofdepositie van de alternatieven en het leefklimaat t.a.v. geur maar beperkt gunstiger dan de referentie. Zou de referentie vergeleken worden met de huidige situatie, dan zal blijken dat invoering van generieke maatregelen, met name de AMvB-Huisvesting, een aanzienlijk positief milieu-effect heeft. De daaropvolgende herrangschikking van productieruimte in de gemeente Baarle-Nassau leidt vervolgens tot genuanceerde verbetering of verslechtering.

Ten aanzien van natuur en leefklimaat kan geoordeeld worden dat de alternatieven alle positief scoren. Dit heeft te maken met ontwikkeling van IV op gemiddeld genomen relatief gunstiger locaties. Daar staat tegenover dat ontwikkeling van IV-bedrijven leidt tot landschappelijke aantasting. Deze wordt echter op zijn beurt gemitigeerd, doordat immers aan uitbreiding een landschappelijke tegenprestatie gekoppeld is.

Er is geen duidelijk beeld dat duidt op voor- of nadelen van drie nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten, immers de A-alternatieven (1A en 2A, met nieuwvestigingen) scoren soms beter en soms slechter en meestal gelijk aan de B-alternatieven (1B en 2B, zonder nieuwvestigingen). In het volgende hoofdstuk wordt op deze drie nieuwvestigingen nog nadrukkelijker ingezoomd.

HOOFDSTUK 7 Effecten LOG Ulicoten

Dit hoofdstuk beschrijft voor 3 concrete nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten de effecten op de geursituatie, de conclusie van een quick scan voor flora en fauna en informatie over een ecologische verbindingszone.

7.1 INLEIDING

De geursituatie, quick scan flora en fauna en ecologische verbindingszone zijn in dit hoofdstuk meer in detail beschreven. Deze onderwerpen krijgen op verzoek van de gemeente Baarle-Nassau extra aandacht, omdat de gemeente ervoor kiest om drie nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten te beschouwen als lopende zaken, en derhalve wenst op te nemen in het bestemmingsplan voor dat LOG.

7.2 GEURSITUATIE

De Wet geurhinder en veehouderij beschermt geurgevoelige objecten, zoals woningen, tegen geuroverlast. Dit kan beperkingen stellen aan de mogelijkheden voor nieuwvestiging van veehouderijbedrijven. In het LOG Ulicoten zijn 3 concrete nieuwvestingen van intensieve veehouderij bedrijven gepland.

Voor deze IV-bedrijven wordt de norm tot gevoelige objecten in het buitengebied uitgedrukt in een geurcontour, die een grillige vorm kan hebben. Voor IV-bedrijven geldt de standaardnorm van 3 OU binnen de bebouwde kom en 14 OU buiten de bebouwde kom. In onderstaand figuur zijn de 3 OU- en 14 OU-contouren weergegeven voor de drie nieuwvestingen van intensieve veehouderij in het LOG Ulicoten. Hieruit blijkt dat de 3 OU norm niet ligt over de bebouwde kom van Ulicoten en dat de 14 OU-contour niet ligt over geurgevoelige objecten.

Geconcludeerd kan worden dat de drie nieuwvestigingslocaties geen invloed hebben op de geurgevoelige objecten in de gemeente Baarle-Nassau.

Figuur 7.31

3 OU- en 14 OU-contouren voor drie nieuwvestingen van nieuw te vestigen IV-bedrijven in het LOG Ulicoten.

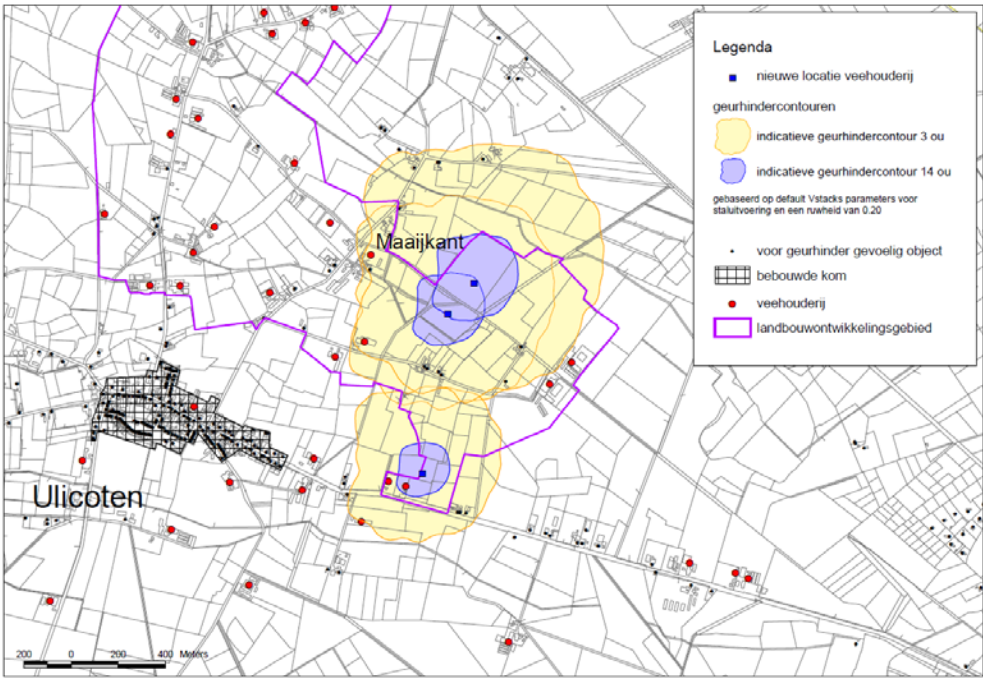

7.3 QUICK SCAN FLORA EN FAUNA

De quick scan is opgenomen als bijlage 10 in dit planMER. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van de quick scan voor de 3 nieuwvestingslocaties in het LOG Ulicoten:

- Verandering van het gebruik van de percelen kan leiden tot een toename in stikstofdepositie. Negatieve effecten van deze toename op gebieden die beschermd zijn middels de Natuurbeschermingswet 1998, zijn op basis van deze quick scan niet uit te sluiten.
- Negatieve effecten op de EHS ten gevolge van de toename in stikstofdepositie, zijn op basis van deze quick scan niet uit te sluiten.
- Negatieve effecten op beschermde gebieden ten gevolge van de bouwwerkzaamheden zijn niet te verwachten.
- Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden (dus voor 15 maart en na 15 juli). Als dit niet mogelijk is moet het gebied voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden voor broedvogels.
- Binnen de plangebieden zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen tijdens het veldbezoek.
- Binnen de plangebieden zijn geen geschikte verblijfplaatsen of vaste vliegroutes van vleermuizen aanwezig.
- Voor de overige beschermde zoogdier- en amfibiesoorten ten aanzien waarvan verboden handelingen te verwachten zijn, geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in het kader van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij de Minister van LNV. Bij deze soorten moet de zorgplicht wel in acht genomen worden.
- Naar aanleiding van deze quick scan zijn geen hiaten in kennis geconstateerd met betrekking tot beschermde soorten, welke nader onderzoek noodzakelijk maken.

7.4 ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONE

De Nota Ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin het nationaal ruimtelijk beleid zoveel mogelijk is ondergebracht. In de nota is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) opgenomen. De EHS is een samenhangend netwerk van natuurgebieden dat wordt aangelegd als tegenhanger van de verstedelijking en om de kwaliteit en levensvatbaarheid van natuurgebieden te verbeteren. De EHS bestaat uit bestaande natuurgebieden, te ontwikkelen natuurgebieden en verbindingen hiertussen (de zogenaamde ecologisch verbindingszones). In het LOG Ulicoten ligt een verbindingszone zoals te zien in Figuur 7.32. Ecologische verbindingszones zijn veelal langgerekte landschapselementen langs dijken, waterlopen, wegen, spoor- en vaarwegen, door middel waarvan natuurgebieden met elkaar kunnen worden verbonden. Ecologische verbindingszones kunnen ook bestaan uit een reeks van kleine landschapselementen zoals bosjes, struwelen, houtsingels, ruigten, poelen of moerasjes. Zij moeten zodanig zijn of kunnen worden ingericht, dat planten- of diersoorten zich van het ene naar het andere natuurgebied kunnen verplaatsen. De breedte en de inrichting van de ecologische verbindingszones is afhankelijk van de natuurfunctie die zij moeten vervullen.
Vanuit de gemeente Baarle-Nassau is vernomen dat de ecologische verbindingszone in het LOG Ulicoten naar alle waarschijnlijkheid niet zal worden uitgevoerd. Om deze reden zal er in dit planMER dan ook niet verder op worden ingegaan.

Figuur 7.32

Zonering van het buitengebied Paraplunota ruimtelijke ordening.

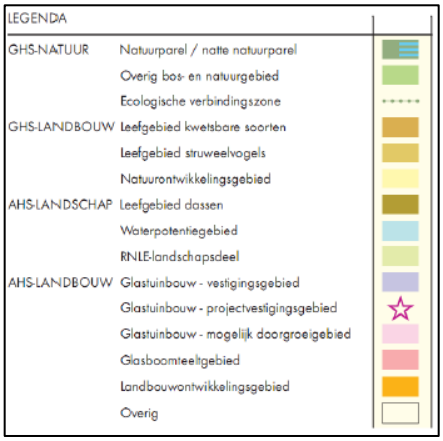

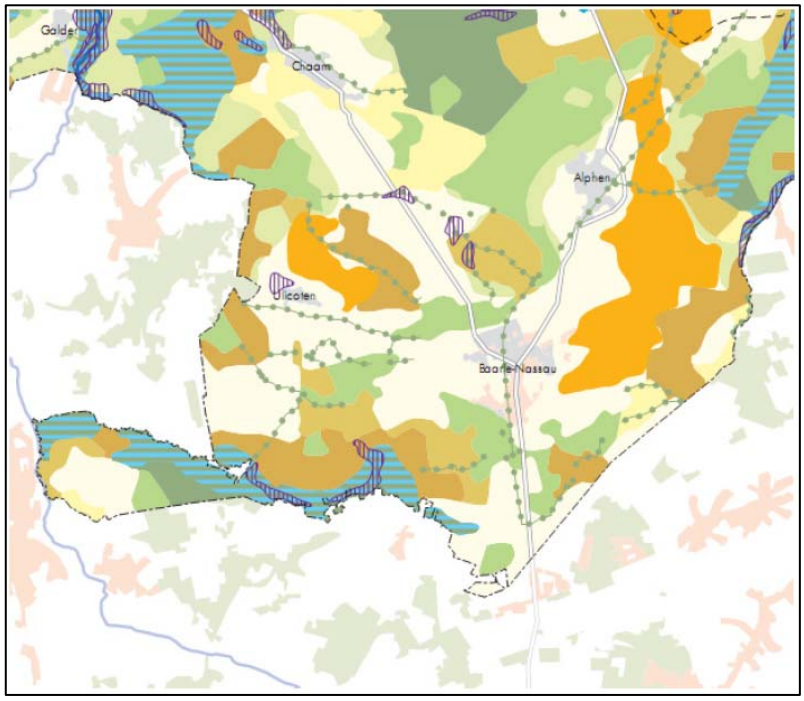

HOOFDSTUK 8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 CONCLUSIES

Modelaanpak

Op grond van aannamen over de ontwikkeling van de intensieve veehouderij en een inschatting van vier alternatieven, is voor het grondgebied van de gemeente Baarle-Nassau bepaald wat de effecten zijn voor een aantal thema's. Vanwege de nieuwvestiging van een drietal intensieve veehouderijen in het LOG Ulicoten is er in dit planMER extra aandacht besteed aan dit LOG. Verwacht wordt dat de gekozen aanpak de bandbreedte dekt voor te verwachten ontwikkelingen door de planologische besluiten.

Vigerend versus nieuw bestemmingsplan

Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan biedt het nieuwe bestemmingsplan op grond van fysieke (ontwikkel)ruimte een afname van de milieubelasting in de vorm van ammoniakemissie.

Verschillen tussen alternatieven

Ten aanzien van de vier alternatieven is te concluderen dat er voor een aantal thema's verschillen zijn. De verschillen tussen de alternatieven zijn te vinden in de aspecten natuur (ammoniak), geur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. Voor de overige aspecten zijn er in de beoordeling geen verschillen tussen de vier alternatieven naar voren gekomen en onderscheiden deze alternatieven zich bovendien niet ten opzichte van de referentie.

Effecten LOG Ulicoten

De 3 nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten zijn inpasbaar vanuit het kader van de Wet geurhinder en veehouderij. De alternatieven waarin de drie nieuwvestigers zijn opgenomen resulteren in een betere geursituatie op gemeenteniveau. Negatieve effecten van de 3 nieuwvestigingen op de gebieden die beschermd zijn door de Natuurbeschermingswet 1998 en de EHS-gebieden zijn op basis van de quick scan niet uit te sluiten. Vanuit de gemeente Baarle-Nassau is vernomen dat de ecologische verbindingszone in het LOG Ulicoten naar alle waarschijnlijkheid niet zal worden uitgevoerd.

Leemten in kennis

Er is een aantal leemten in kennis aangetroffen, die echter geen belemmering behoeven te zijn voor de verdere besluitvorming. Er is voldoende informatie voorhanden om de bestemmingsplannen op te baseren.

8.2 AANBEVELINGEN

Overleg

Omdat in het buitengebied, en dan met name in de LOG's, omwonenden op verschillende manieren extra hinder zullen ondervinden van de ontwikkelingen, wordt aangeraden om de plannen in goed overleg gestalte te geven. Derhalve dienen omwonenden tijdig betrokken te worden bij planvorming. Dit zal vooral gelden bij de situatie waarbij nieuwvestigingen worden gerealiseerd. De gemeente dient goed op de hoogte te zijn en te blijven van inzichten in de relatie tussen veehouderij en gezondheid. Dit is een belangrijk kritiekpunt vanuit de maatschappij en de inzichten hierin zullen naar verwachting gaan groeien de komende jaren.

Beleidsontwikkelingen t.a.v. LOG's

De ontwikkelruimte in de provinciale beleidsdocumenten (Verordening Ruimte) die wordt geboden aan IV-bedrijven in de LOG's is nog aan discussie onderhevig. Te verwachten is dat na de Statenverkiezingen in 2011 duidelijk zal worden hoeveel ruimte er beschikbaar is in de LOG's Ulicoten en Oostflank (via de op te stellen Verordening Ruimte fase 3). Het zal daarbij o.a. gaan over de mogelijkheden en voorwaarden voor het verlenen van een ontheffing voor bouwblokken groter dan 1,5 hectare. De gemeente wordt aangeraden deze ontwikkelingen goed te blijven volgen en haar eigen ruimtelijk beleid in overeenstemming te brengen c.q. niet te laten conflicteren met de Verordening Ruimte.

Ammoniak en Natura 2000

Er is vooralsnog geen juridische zekerheid omtrent beleid en beoordelingskader voor ammoniakdepositie op Natura 2000. De provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000 stuurt aan op saldering, waarbij uitbreiding in emissie/depositie op de ene locatie gepaard dient te gaan met gelijktijdige vermindering ervan elders middels en depositiebank.
De gemeente wordt aangeraden de beleidsontwikkelingen hierover nauwgezet te volgen en te bezien of een eventuele uitwerking van dit beleid in het bestemmingsplan buitengebied dient te worden opgenomen.
Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan een voorwaarde op te nemen dat alleen bij zicht op toestemming vanuit de Natuurbeschermingswet medewerking te verlenen aan een verzoek tot uitbreiding of wijziging van het bouwvlak. Overwogen kan worden om aanvullend daaraan te verwijzen naar de provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000.

Controle en handhaving

Bij de modelleringen in dit planMER is het uitgangspunt dat de bedrijven in werking zijn conform de vergunning. Het blijft van belang dat de gemeente toeziet op een goede uitvoering van plannen en een goede leefomgeving door op passende wijze invulling te geven aan haar controlerende en handhavende functie. Door controle en handhaving kan wellicht nog milieuwinst geboekt worden. Het grote verschil tussen vergunde ruimte en benutte ruimte (41%) duidt daar op.

Monitoring

Gelet op de beperkte omvang van de te verwachten ontwikkelingen is een apart monitoringsprogramma niet nodig. Het is voldoende om de monitoring mee te nemen in de beheerplannen Regte Heide & Riels Laag, Kempenland-West en Ulvenhoutse Bos, die betrekking hebben op hetzelfde gebied.

BIJLAGE 1 Consultatie: verwerking in planMER

Naar aanleiding van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het planMER bestemmingsplan Gemeente Baarle-Nassau is een aantal reacties en adviezen verkregen. Onderstaande volgen kort de essenties van het advies en de reacties, hoe hiermee is omgegaan en waar in het planMER de informatie is terug te vinden.

Tabel

Verwerking advies van Commissie MER in het planMER bestemmingsplan Baarle-Nassau

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het planMER	Hoofdstuk of paragraaf
zelfstandig leesbare samenvatting	Verwerkt	samenvatting
achtergrond keuze bestemmingsplannen	Verwerkt	Zie par 2.1
hoe bestemmingsplan buitengebied op basis van de gevoeligheidsanalyse aan te passen	Er is geen gevoeligheidsanalyse gedaan. Wel bevat planMER aanbevelingen aan gemeente.	Zie hoofdstuk 8
relevante beleidskaders, eisen en randvoorwaarden	Verwerkt	Zie hoofdstuk 3.
Rol gemeente t.a.v. instandhouding-doelstelling Natura 2000-gebieden vs. faciliteren intensieve veehouderij sector	Is verwerkt in passende beoordeling.	Zie bijlage 2 Passende beoordeling
op hoofdlijnen planonderdelen bestemmingsplan, motiveer maximale ontwikkelingen op basis hiervan	Dit is toegelicht bij de alternatiefontwikkeling.	Hoofdstuk 5
ruimte die bestemmingsplan maximaal biedt voor IV per LOG en hoeveel later stadium via wijzigingsbevoegdheid	Dit is verwerkt in een beschouwing over de ruimte en de ammoniakemissie.	Paragraaf 5.3
verzurende en vermestende stoffen volgens 4 stappensystematiek	Verzurende en vermestende stoffen in beeld gebracht	Hst 4 en 6 Bijlage 2
referentiesituaties uitwerken	Referentiesituatie in dit planMER is de huidige situatie + de autonome ontwikkeling	Zie paragraaf 5.4
overleg met de (Belgische) overheden	Verwerkt	paragraaf 2.2
omvang studiegebied	Verwerkt	hst 2, par 6.1.1
effecten cumulatief met referentiesituatie incl. autonome ontwikkelingen in beeld	Verwerkt	Zie hoofdstuk 6
detailniveau effectbeschrijving afstemmen op besluitvorming	Verwerkt	Zie hst 6
bandbreedtes, leemten in kennis en onzekerheden	Verwerkt	Zie hst 6
beschrijf bij overschrijdingssituaties mitigerende maatregelen.	Verwerkt	Zie hst 6
passende beoordeling	Verwerkt	par 6.2, bijlage 2
wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS en in hoeverre deze worden beïnvloed	Verwerkt	Zie paragraaf 6.2
zeer kwetsbare gebieden op grond van de Wet ammoniak en veehouderij	Verwerkt	Zie paragraaf 4.2.2 en 6.2
aandacht voor natte ecologische verbindingzone.	Verwerkt	Zie hoofdstuk 7
beschermde soorten Flora en faunawet	Relevant voor concrete situaties: nieuwvestigingen LOG Ulicoten	Zie paragraaf 7.3

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het planMER	Hoofdstuk of paragraaf
geurhinder op objecten in Baarle-Hertog en omliggen gemeenten	Verwerkt	paragraaf 4.2.3 en 6.3
landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden en samenhang	Verwerkt	paragraaf 6.4
effecten op bestaande landschappen en kansen om landschapskwaliteiten te verhogen of nieuwe te maken	Verwerkt	paragraaf 6.4
t.a.v. recreatieve en utilitaire routes en ingaan op potentiële conflicten	Verwerkt	paragraaf 6.5.1
effecten fijn stof en NO2	Verwerkt	paragraaf 6.5.2
geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidsbeleid	Verwerkt	paragraaf 6.5.3
bodembeschermingsgebieden, hydrologische aandachtsgebied en verdroogde gebieden	Verwerkt	paragraaf 6.6
depositieboekhouding op te zetten voor het hele gebied	Er is inmiddels een provinciale verordening en een depositie-bank in wording	Par. 3.1.1
aanzet tot evaluatieonderzoek, daarbij verband met geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden	Verwerkt	paragraaf 8.2
volgende kaarten: - ligging en omvang van bestaande veehouderijbedrijven; - ligging van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur; - situering en status van landschappelijk en cultuurhistorische waardevolle gebieden en elementen; - alle gebruikt topografische aanduidingen en relevante deelgebieden; - landschapseffecten en wijze van inpassen van nieuwe bebouwing en verkeersrouten op een inzichtelijk wijze visualiseren.	De kaarten zijn ter illustratie zoveel mogelijk opgenomen in de tekst. Daarnaast zijn in de bijlagen kaarten opgenomen.	bijlagen

Tabel

Verwerking reactie van Het Waterschap Brabantse Delta in het planMER bestemmingsplan Baarle-Nassau

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het planMER	Hoofdstuk of paragraaf
(water)aspecten reconstructieplan De Baronie uitgebreider behandelen dan in notitie R&D	Verwerkt	Zie paragraaf 6.6
waterbeleid uitwerken in planMER	Verwerkt	paragraaf 3.2

Tabel

Verwerking reactie van ABC in het planMER bestemmingsplan Baarle-Nassau

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het planMER	Hoofdstuk of paragraaf
rekening houden met stank uit Belgische bedrijven (zie stankkaart)	Geurwetgeving en beleid vanuit Nederland aangenomen als norm. Handmatig zijn geurgevoelige objecten in België ingevoerd.	Zie paragraaf 4.2
rekening houden met Belgische Vogelrichtlijn-gebieden	Verondersteld is dat deze niet gevoelig zijn voor N-depositie.	Zie bijlage 2

Tabel

Verwerking reactie van het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid (GGD) en het bureau Brabant/Zeeland (GMV) in het planMER bestemmingsplan Baarle-Nassau

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het planMER	Hoofdstuk of paragraaf
Criteria beoordeling duurzame locaties	Er is inmiddels nieuw provinciaal beleid.	Paragraaf 2.1
Luchtkwaliteit ontbreekt in paragraaf 4.1	Verwerkt	paragraaf 6.5.2
Beschrijving geurcontouren effecten bedrijven België meenemen	Geurwetgeving en beleid vanuit Nederland aangenomen als norm. Handmatig zijn geurgevoelige objecten in België toegevoegd.	Zie paragraaf 4.2 en 6.3
Leefomgevingkwaliteit bewoners verwevings- en LOG-gebieden moet behouden blijven	Kennis van genomen.	-
Factsheet 'concrete handvatten voor m.e.r. intensieve veehouderij' van C-MER gebruiken bij gezondheidsbeoordeling met betrekking geur en volgende aanvullingen: - Voorgrondbelasting huidige situatie; - Verwachte hinder huidige situatie; - Absoluut aantal gehinderde. - Cumulatieve geurhinder huidige situatie; - Verwachte hinder cumulatieve geurhinder; - Absoluut aantal gehinderde cumulatieve geurhinder. - Advies om maximale geurbelasting 6 ou/m3 te hanteren - Bekijk mogelijkheden om geur overlast te beperken bij dorpskernen	Conform andere planMERren, die ook door de Commissie voor de m.e.r. positief getoetst zijn, zijn de effecten qua geur in beeld gebracht.	Zie paragraaf 6.3
Fijn stof-concentraties ook beneden norm beperken: - Identificeer gevoelige objecten - Invloed buitenluchtconcentraties op gevoelige locaties - Beschrijf maatregelen om fijn stof-concentraties van intensieve veehouderijen te beperken	Conform andere planMERren, die ook door de Commissie voor de m.e.r. positief getoetst zijn, zijn de effecten qua fijn stof in beeld gebracht.	Zie paragraaf 6.5.2
Volg lopende blootstellings- en gezondheidsonderzoeken over intensieve veehouderijen en anticipeer daarop ten aanzien van gezondheidsrisico's	Kennis van genomen. De onderzoeken hebben nog geen resultaten opgeleverd voor dit planMER. Aanbevelingen gedaan aan Gemeente.	Paragraaf 8.2
Aandacht voor preventiemaatregelen om introductie ziekteverwekkers op bedrijven te voorkomen	Verwerkt	Zie paragraaf 6.7 en bijlage 6
Verwachte geluidsbelasting voorgenomen activiteiten en alternatieven in kaart brengen via akoestisch onderzoek	O.b.v. algemeen beschikbare gegevens is ingeschat of nieuwvestiging en uitbreiding van IV invloed kan hebben op geluidgevoelige functies; bebouwde kom, geluidsgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden.	Zie paragraaf 6.5.3

Essentie opmerking	Hoe behandeld in het planMER	Hoofdstuk of paragraaf
Geluidsbelasting: - binnen de inrichting installaties - verrichte werkzaamheden en activiteiten, dag, avond en nachtperiode - verkeersaantrekkende werking - verwachte geluidshinder omwonende	Zie opmerking hierboven	-
Beleid IV t.a.v. gezondheidskundige aspecten meenemen bij besluitvorming: - Milieu, gezondheid en beleving verankeren in beleid gemeente - Gemeente gezondheideffecten en leefbaarheidsaspecten onderzoeken - Onderbouw keuze ontwikkelings-mogelijkheden bedrijven in verwevingsgebied ten opzichte van LOG - Beleving burgers periodiek onderzoeken - Beleidsbesluiten en –afwegingen opnemen hoeveel blootstellingen aan milieuaspecten zowel hinderpercentages als absolute aantallen	In het algemeen kan gesteld worden dat de gevraagde onderzoeken niet op dit detailniveau geleverd kunnen worden. Dit heeft deels te maken met het gemeente-dekkend, dus globale karakter, van dit planMER. Anderzijds is sprake van grote leemten in kennis over IV en gezondheid, zoals de GGD zelf ook constateert.	Paragraaf 6.7 en bijlage 6
Plan van aanpak voor monitoring van de emissies van bedrijfsactiviteiten en handhaving	Hierover is een aanbeveling opgenomen.	paragraaf 8.2

BIJLAGE 2 Passende beoordeling conform Natuurbeschermingswet 1998

PASSENDE BEOORDELING PLANMER BESTEMMINGSPLANNEN BUITENGEBIED BAARLE-NASSAU
TOETSING VAN EFFECTEN AAN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

11 november 2010
075163800:0.2
B02012.000127.0120

ARCADIS

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Probleem- en vraagstelling 5
1.3 Het project 5
1.4 Methode 6
1.5 Afbakening 6
1.6 Leeswijzer 6

2 Projectbeschrijving 7
2.1 PlanMER voor bestemmingsplan buitengebied 7
2.2 Referentiesituatie 8
2.3 Alternatieven 9

3 Wet- en regelgeving 10
3.1 Natuurbeschermingswet 1998 10
3.2 Passende Beoordeling 11
3.3 Recente ontwikkelingen beoordeling stikstofdepositie 12
3.3.1 Ontwikkelingen beoordeling stikstofdepositie 12
3.3.2 Beschouwing t.a.v. de kritische depositiewaarde 13

4 Kwalificerende habitattypen en soorten 16
4.1 Regte Heide & Riels Laag 16
4.1.1 Gebiedsbeschrijving 16
4.1.2 Instandhoudingsdoelstellingen 16
4.2 Kempenland-West 17
4.2.1 Gebiedsbeschrijving 17
4.2.2 Instandhoudingsdoelstellingen 17
4.3 Ulvenhoutse bos 18
4.3.1 Gebiedsbeschrijving 18
4.3.2 Instandhoudingsdoelstellingen 19
4.4 Belgische Natura 2000-gebieden 19
4.5 Stikstofgevoelige habitattypen 22

5 Effectbepaling en –beoordeling 24
5.1 Inleiding 24
5.1.1 Methodiek 24
5.1.2 Basisgegevens 24
5.2 Huidige situatie 25
5.2.1 Regte Heide & Riels Laag 25
5.2.2 Kempenland-West 26
5.2.3 Ulvenhoutse Bos 26
5.2.4 Belgische Natura 2000-gebieden 26
5.2.5 Bijdrage gemeente Baarle-Nassau 26

5.3 Autonome ontwikkeling 27
5.3.1 Regte Heide & Riels Laag 27
5.3.2 Kempenland-West 28
5.3.3 Bijdrage gemeente Baarle-Nassau 28
5.4 Alternatieven 29

6 Conclusies en aanbevelingen 31
6.1 Conclusies 31
6.2 Gemeentelijk beleid in samenhang met Natura 2000 32

7 Literatuurlijst 33

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

Het College van Burgemeester en Wethouders van Baarle-Nassau is bezig met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Eén van de ontwikkelingen die hiermee gestalte krijgt is het vestigingsbeleid van de intensieve veehouderij in verwevingsgebieden.

Bij de voorbereidingen van dit bestemmingsplan buitengebied is sprake van de plicht voor een planMER. Deze plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten (alleen varkens- en pluimveebedrijven zijn m.e.r.-beoordelingsplichtig);
- en/of waarvoor een Passende Beoordeling nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

De gebieden die beïnvloedt worden betreffen de op Nederlandse grondgebied gelegen Natura 2000-gebieden:

- Regte heide & Riels laag;
- Kempenland-West;
- Ulvenhoutse bos.

en op Belgisch grondgebied gelegen Natura 2000-gebieden:

- Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout;
- Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout;
- Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop (zie Tabel 1.1).

Tabel 1.1

Beschermingsregime van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Gebied	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn	Beschermd Natuurmonument
Regte heide & Reils laag		X	
Kempenland-West		X	X (deels)
Ulvenhoutse bos		X	
Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout	X		Nvt
Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop		X	Nvt
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	X	X	Nvt

Het gebied "Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout " is alleen aangewezen voor vogelsoorten. Effecten in het kader van dit project zijn uit te sluiten omdat er alleen sprake is van een toename of afname van stikstofdepositie. Het gebied zal in deze Passende Beoordeling niet behandeld worden.

Om eventuele effecten te beoordelen, dient een Passende Beoordeling opgesteld te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De voorliggende toetsing betreft een Passende Beoordeling zoals deze gesteld wordt voor een planMER.

Deze beoordeling is nodig om aan te geven of activiteiten leiden tot negatieve effecten op beschermde natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden. Het doel van deze toetsing is de mogelijk optredende effecten van de ruimtelijke ingreep op de bestaande natuurwaarden te inventariseren waarvoor het gebied is aangemeld.

De centrale vraag bij deze beoordeling is of de plannen leiden tot significante effecten op de natuurwaarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. In het geval de plannen leiden tot significant negatieve effecten kan hiervoor alleen toestemming gegeven worden onder zeer strenge voorwaarden.

Indien de activiteiten wel negatieve gevolgen hebben, maar niet significant blijken te zijn, is een vergunningaanvraag nodig via de Verslechteringstoets. Bij deze toets wordt nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de habitattypen en/of -soorten. Bij de aanvraag brengt de initiatiefnemer gedetailleerd in kaart wat de effecten kunnen zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen hij van plan is te nemen. In het kader van het planMER wordt op globaal niveau bepaald of en zo ja welk alternatief een effect heeft op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Deze worden vervolgens met elkaar vergeleken en er wordt aangegeven welke het meest en minst gunstig zijn. De toetsing is daarmee nog niet gedetailleerd genoeg voor een vergunningaanvraag.

1.2 PROBLEEM- EN VRAAGSTELLING

In deze toets draait het om de beantwoording van de volgende centrale vragen:

1. Tot welke effecten leidt het project?
2. Wat is de reikwijdte van de effecten?
3. Hoe beïnvloeden de effecten de natuurwaarden?
4. Zijn mogelijke negatieve effecten significant?
5. Op welke wijze kunnen negatieve effecten voorkomen of verminderd worden?

1.3 HET PROJECT

De gemeente Baarle-Nassau is voornemens het bestemmingsplan voor het buitengebied te actualiseren. Voor de besluitvorming hieromtrent wordt het planMER opgesteld om milieu-informatie te bieden ter onderbouwing van deze besluitvorming. De gemeente streeft naar planologische vastlegging in drie bestemmingsplannen. Aangezien significante effecten niet zijn uit te sluiten, is een Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

1.4 METHODE

In het kader van het PlanMER zijn verschillende alternatieven ontwikkeld. Deze alternatieven worden onderzocht in een Milieueffectrapport, afgekort MER. Omdat gevolgen zouden kunnen optreden op de Natura 2000-gebieden. Een toename van de stikstofdepositie als gevolg van vestiging of uitbreiding van landbouwbedrijven kan mogelijk leiden tot significante effecten. In het planMER zijn vier alternatieven opgesteld. Elk alternatief wordt beoordeeld op effecten op een gebied. Er is getoetst aan de Crisis en herstelwet. Mogelijk verandert dit toetsingskader bij de inwerkingtreding van de PAS (programmatische aanpak stikstof) (voornemen dat dit in november 2010 gereed is).

1.5 AFBAKENING

Toetsing aan wetgeving dient op twee manieren plaats te vinden: gebiedsbescherming en soortenbescherming. Deze toetsing is gericht op gebiedsbescherming, de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft een Passende Beoordeling zoals op detailniveau van een planMER. Om de gehele Nbw-procedure te kunnen doorlopen dient een gemotiveerde keuze in alternatieven gemaakt te worden en dienen nadere bepalingen plaats te vinden van de haalbaarheid van zowel natuurdoelen als voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

De soortbeschermingstoets betreft de toets aan de Flora- en faunawet. Toetsing aan de Flora- en faunawet is niet opgenomen in deze rapportage.

1.6 LEESWIJZER

In Hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op het project en de alternatieven op hoofdlijnen. Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijk kader. De noodzaak van de huidige rapportage wordt daarmee aan de orde gesteld en welke instandhoudingsdoelen er voor ieder gebied zijn gesteld en waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 4 beschrijft het beoordelingskader. Hierbij wordt aangegeven wanneer een gebruik beoordeeld wordt als significant negatief en welke aannames zijn gemaakt bij de beoordeling. De beoordeling vindt plaats in hoofdstuk 5. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

HOOFDSTUK 2 Projectbeschrijving

Hoofdstuk 2 geeft de projectomschrijving welke overeenstemt met het planMER bestemmingsplannen buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau. Belangrijk zijn de uitgangspunten, die de basis vormenvoor de effectbepaling van het veranderde vestigingsbeleid voor de intensieve veehouderij.

2.1 PLANMER VOOR BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

De provincie Noord-Brabant heeft naar aanleiding van het ontwerp-bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Baarle-Nassau aangegeven dat er een planMER voor de landbouwontwikkelingsgebieden dient te worden opgesteld. De gemeente Baarle-Nassau heeft er vervolgens voor gekozen om het bestemmingsplan voor het buitengebied op te splitsen in:

- een deel dat betrekking heeft op het buitengebied, met uitzondering van de landbouwontwikkelingsgebieden (verder 'bestemmingsplan buitengebied' genoemd);
- een deel dat betrekking heeft op het landbouwontwikkelingsgebied Ulicoten;
- en een deel dat betrekking heeft op het landbouwontwikkelingsgebied Oostflank, voor zover gelegen op grondgebied van Baarle-Nassau.

In Figuur 2.1 is te zien waar de beide landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) liggen en waar het overige buitengebied is gelegen. Om de besluitvorming omtrent de beide bestemmingsplannen voor de LOG's en het bestemmingsplan voor het overige buitengebied te onderbouwen is het planMER (milieueffectrapport voor een plan) opgesteld. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor activiteiten waarvoor later misschien een milieueffectrapport moet worden opgesteld. Het gaat daarbij om intensieve veehouderijen van een bepaalde omvang.

Figuur 2.1

Integrale zonering intensieve veehouderij.

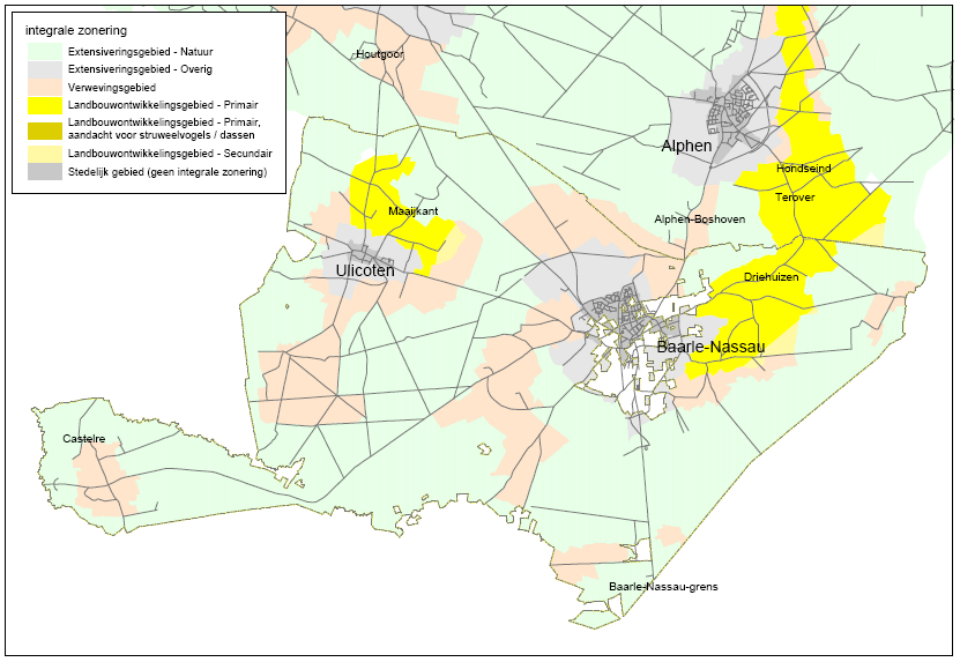

2.2 REFERENTIESITUATIE

Op basis van de verdeling van productieruimte en de trendmatige ontwikkeling in de intensieve veehouderij in de gemeente Baarle-Nassau wordt het volgende verondersteld voor de referentiesituatie:

- Bestaande bedrijven worden op basis van vergunde rechten in kaart gebracht.
- Alle stallen voldoen aan het Besluit huisvesting.

In de gemeente Baarle-Nassau liggen 152 intensieve veehouderijen (zie Figuur 2.2). Verder zijn er in de gemeente Baarle-Nassau 81 bedrijven zonder intensieve veehouderij. In totaal zijn er 233 landbouwbedrijven.

Figuur 2.2

Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven in de huidige situatie

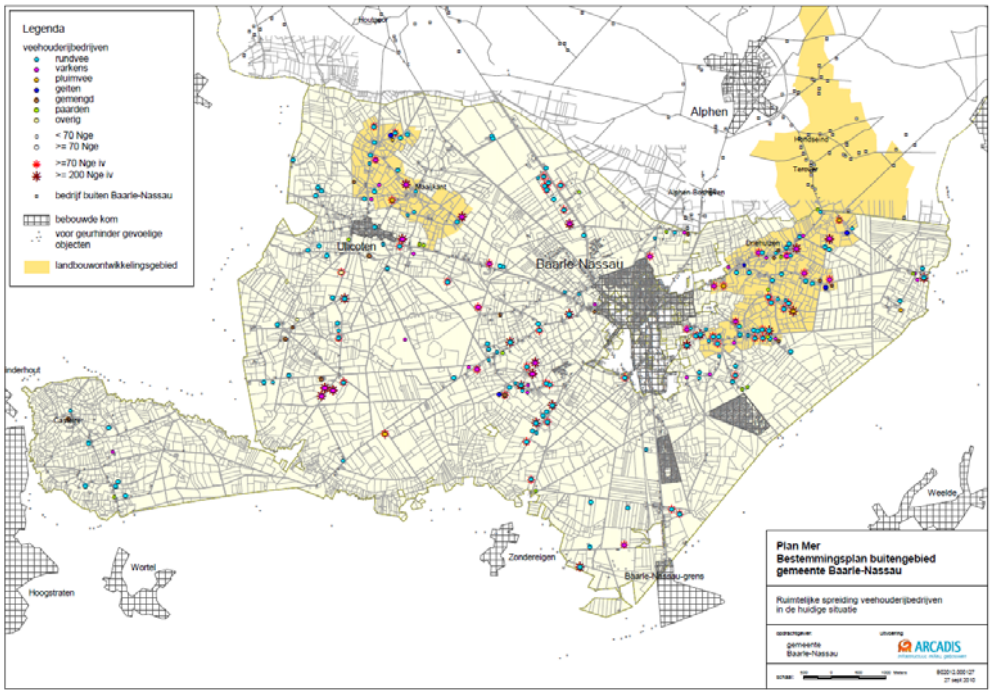

2.3 ALTERNATIEVEN

In het planMER is – naast de referentie – een viertal alternatieven uitgewerkt:

1. Alternatief 1A: 3 nieuwvestigers LOG Ulicoten + begrenzen op de muur in de LOG's. In dit alternatief is sprake van 3 nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in de LOG's en het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied is de maximale bouwblokgrote 1,5 ha.
2. Alternatief 1B: Geen nieuwvestigers + begrenzen op de muur in de LOG's. In dit alternatief is geen sprake van nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in de LOG's en het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied is de maximale bouwblokgrote 1,5 ha.
3. Alternatief 2A: 3 nieuwvestigers LOG Ulicoten + begrenzen tot 1,5 ha in de LOG's. In dit alternatief is sprake van 3 nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied en de LOG's is de maximale bouwblokgrote 1,5 ha.
4. Alternatief 2B: Geen nieuwvestigers + begrenzen tot 1,5 ha in de LOG's. In dit alternatief is geen sprake van nieuwvestigingen in het LOG Ulicoten. De begrenzing in het extensiveringsgebied vindt plaats tot op de muur. In het verwevingsgebied en de LOG's is de maximale bouwblokgrote 1,5 ha.

HOOFDSTUK 3 Wet- en regelgeving

Hoofdstuk 3 beschrijft de relevante wet- en regelgeving voor de Passende Beoordeling. Rond stikstofdepositie en de (mogelijke) effecten spelen de laatste jaren verschillende kwesties. De wetten, regels en rechtelijke uitspraken dienen als toetsingskader, waaraan effecten van de alternatieven aan worden getoetst.

3.1 NATUURBESCHERMINGSWET 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 geeft uitvoering aan Europese richtlijnen. Daarbij gaat het om de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).

NATURA 2000

Op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn beschermde gebieden in ontwerp aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een ecologisch netwerk te vormen.
De te beschermen waarden in de Natura 2000-gebieden (habitattypen, soorten) zijn opgenomen in de instandhoudingdoelstellingen van de afzonderlijke gebieden. Binnenkort worden alle Natura 2000-gebieden in Nederland (opnieuw) aangewezen en worden voor deze gebieden de instandhoudingdoelstellingen definitief geformuleerd. Op de website van het ministerie van LNV zijn ontwerp-aanwijzingsbesluiten gepubliceerd.

Om de instandhoudingsdoelstellingen te waarborgen geldt een vergunningplicht voor alle plannen en projecten die mogelijkerwijs (significante) gevolgen hebben voor een Natura 2000-gebied. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend, indien vooraf zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de instandhoudingdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken èn wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Redenen van economische aard gelden als dwingende reden van groot openbaar belang, tenzij prioritaire soorten voorkomen in het Natura 2000-gebied. Als prioritaire soorten of habitattypen deel uitmaken van de instandhoudingsdoelstellingen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.

STAPPENSCHEMA

Indien een vergunning wordt verleend, moet vooraf zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt. In Figuur 3.3 is een stappenschema opgenomen voor de afweging bij vergunningverlening (Ministerie van LNV, 2005).

Figuur 3.3

Afwegingsschema vergunningverlening met rechtsonder de Passende Beoordeling (Ministerie van LNV, 2005)

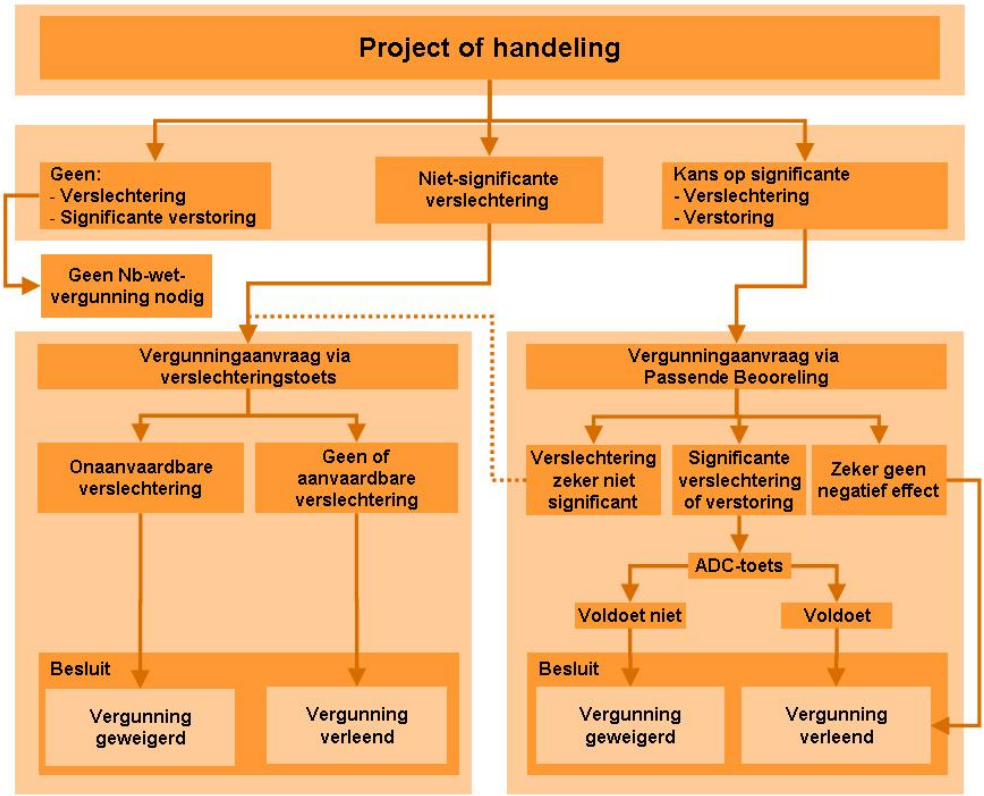

3.2 PASSENDE BEOORDELING

SIGNIFICANTE GEVOLGEN

Een Passende Beoordeling is aan de orde als op grond van objectieve gegevens niet op voorhand kan worden uitgesloten, dat de activiteit significante gevolgen heeft. Artikel 19f lid 1 van de Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat een zogenaamde Passende Beoordeling moet worden opgesteld van de gevolgen voor een Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingdoelstellingen van dat gebied.

CUMULATIEVE EFFECTEN

In een Passende Beoordeling worden systematisch alle mogelijke gevolgen van de activiteit voor de instandhoudingsdoelstellingen geïnventariseerd. Daarbij moeten volgens de systematiek van de Natuurbeschermingswet 1998 ook de effecten worden bekeken die mogelijk optreden in combinatie met andere activiteiten of plannen ('cumulatieve effecten'). Verschillende activiteiten die elk afzonderlijk beperkte gevolgen hebben, kunnen immers samen wél een significant effect opleveren. Er zijn volgens het Kokkelvisserijarrest (HvJ EG zaak C-127/02, 7 september 2004) géén schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van een gebied, wanneer wetenschappelijk gezien "redelijkerwijs geen twijfel over bestaat dat geen schadelijke gevolgen zijn voor het Natura 2000-gebied".

DEFINITIE SIGNIFICANTE EFFECTEN

Een activiteit heeft significant negatieve effecten als zij de instandhoudingdoelstellingen van het gebied in gevaar brengt. Hiervoor is geen objectieve grens, per geval zal bekeken worden of een effect significant is. Het is onder andere afhankelijk van de instandhoudingdoelstellingen, de staat van instandhouding, voortschrijdend inzicht en van de context. Het oordeel moet gebaseerd zijn op de specifieke situatie die van toepassing is. Hierbij dienen ook cumulatieve effecten in beeld gebracht worden (Ministerie van LNV, 2006).

Een vergunning wordt derhalve alleen verleend, indien uit de Passende Beoordeling met zekerheid blijkt, dat geen (significante) negatieve effecten optreden. Dit dient te worden beoordeeld op basis van de best beschikbare wetenschappelijke kennis.

De kwantitatieve instandhoudingsdoelstellingen moeten gezien worden als een absolute norm, waarvan nooit kan worden afgeweken. De specifieke kenmerken van de activiteit, dan wel de specifieke omstandigheden van het gebied kunnen maken dat ondanks een negatief effect toch geen sprake is van mogelijke significante gevolgen. Maatwerk op gebiedsniveau kan tot een andere conclusie leiden (Steunpunt Natura 2000, 2009).

3.3 RECENTE ONTWIKKELINGEN BEOORDELING STIKSTOFDEPOSITIE

3.3.1 ONTWIKKELINGEN BEOORDELING STIKSTOFDEPOSITIE

Jurisprudentie

Op 1 april 2009 heeft de Afdeling geoordeeld dat aan een vigerende milieuvergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 geen rechten kunnen worden ontleend (zie de uitspraken met de zaaknummers 200802600/1/R2 en 200807857/1/R2) en dat een Passende Beoordeling moet worden gemaakt.

Sinds de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 in 2005 zijn bij de provincie Noord-Brabant 269 stikstofgerelateerde vergunningaanvragen ingediend (waarvan er 230 werden verleend; Brief Ministerie van LNV aan Tweede Kamer, 2 juni 2009a). Landelijk ging het in deze periode om 500 aanvragen. Het grootste deel van de aanvragen in Noord-Brabant betreft intensieve veehouderijen rondom Natura 2000-gebieden. Als gevolg van bovengenoemde uitspraken van de Afdeling dient in een aantal lopende bezwaarprocedures een nieuw besluit te worden genomen.

Deze besluiten dienen goed gemotiveerd te worden, dat wil zeggen dat een Passende Beoordeling opgesteld dient te worden. Hieruit moet blijken of significant negatieve effecten als gevolg van stikstof-/ammoniakdepositie kunnen worden uitgesloten. Vergunningverlening kan vervolgens alleen plaatsvinden op basis van een ecologische en juridische motivering waarin is uitgesloten dat het project, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante negatieve gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied, afgezet tegen de instandhoudingsdoelstellingen daarvan. Als niet kan worden gemotiveerd dat uitgesloten is dat het project, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen heeft voor het gebied afgezet tegen de instandhoudingsdoelstellingen, dienen daarvan de redenen en ecologische en/of juridische oplossingsrichtingen te worden aangegeven.

Ontbreken toetsingskader en adviesgroep Huys

Voor het beoordelen van effecten van stikstofdepositie op gevoelige Natura 2000-gebieden bestaat op het moment van het opstellen van onderliggende rapport geen toetsingskader. Het oorspronkelijke Toetsingskader Ammoniak is door de Raad van State vernietigd. Naar aanleiding daarvan deed de Commissie Trojan (2008) aanbevelingen voor een meer op maatwerk gebaseerde aanpak. Mede op basis van deze aanbevelingen stelde het Ministerie van LNV (2008a) de “Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden” op.

In juni 2009 adviseerde de Adviesgroep Huys (2009) aan de Minister van LNV over de problematiek. In een brief van de Minister van LNV (2009b) aan de Tweede Kamer d.d. 30 juni 2009 over Natura 2000, reageert zij op het advies van de Adviesgroep Huys d.d. 19 juni 2009 'Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese natuurwetgeving'. De adviesgroep Huys geeft aan dat de kritische depositiewaarde in het Nederlandse beleid een te grote aandacht heeft gekregen en dat die waarde te strikt is geformuleerd en toegepast. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid dat depositie slechts één van de elementen is, die eraan bijdragen dat geen gunstige staat van instandhouding kan worden bereikt of behouden. De adviesgroep beveelt aan het belang van de kritische depositiewaarde te relativeren en verwacht dat daardoor de nadruk bij toetsing door de Afdeling zal verminderen. Deze aanbeveling is in lijn met het advies van de Commissie Trojan (2008). De Minister geeft aan dat zij van mening is dat de kritische depositiewaarde niet in absolute termen moet worden gebruikt. Deze waarde is richtinggevend voor de langere termijn, maar niet noodzakelijkerwijs een realistisch streven voor de korte termijn. Dat geldt zeker in gebieden waar de feitelijke depositie al vele malen hoger is dan de kritische depositiewaarde. De minister onderschrijft als belangrijk element zoals genoemd door de adviesgroep, het door middel van een Passende Beoordeling inzichtelijk maken van dat instandhoudingsdoelstellingen dichterbij worden gebracht.

Crisis- en herstelwet

'STANDSTILL-SITUATIE'

De Natuurbeschermingswet 1998 is gewijzigd als onderdeel van de Crisis- en herstelwet. De belangrijkste bepalingen van de wet in dit kader is een stikstof-standstill ten opzichte van 7 december 2004 en een programmatische aanpak stikstof (PAS), naar verwachting oktober 2010 gereed, gericht op het structureel terugbrengen van de stikstofdepositie. Aangezien de PAS nog niet gereed is, wordt getoetst aan de eisen gesteld in de Crisis- en herstelwet. Wanneer de PAS gereed is kunnen de resultaten uit dit rapport getoetst worden aan de PAS. De minister bereidt een voorstel voor, dat voorziet in een specifiek beoordelingsregime voor stikstof. In de situatie dat een activiteit per saldo niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in een gebied, heeft deze activiteit geen invloed op de stikstofdepositie en is er feitelijk sprake van een 'standstill-situatie'. In een dergelijke situatie is geen sprake van een project met mogelijk significante effecten, die verband houden met de stikstofemissie. Dergelijke activiteiten zouden volgens de minister doorgang moeten vinden. Zij wil dat de stikstofdepositie bij de vergunningverlening buiten beschouwing wordt gelaten als sprake is van een standstill-situatie. Of dit ten aanzien van deze casus zo is, kan beoordeeld worden op grond van een analyse van de historische ontwikkeling van de stikstofdepositie van het bedrijf door de tijd heen, in relatie tot de op die momenten geldende wetgeving. Wettelijk moet worden verzekerd dat bij gelijkblijvende depositie een vergunning niet kan worden geweigerd.

3.3.2 BESCHOUWING T.A.V. DE KRITISCHE DEPOSITIEWAARDE

Voor een kwantitatieve beoordeling van het effect van stikstofdepositie op de kwalificerende habitats wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarde. Dit is de grens waarboven niet kan worden uitgesloten, dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. Als de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde, zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet uit te sluiten.

CRITICAL LOAD

De term 'critical load' wordt in de milieuwetenschappen gedefinieerd als: '*een kwantitatieve schatting op basis van de best beschikbare kennis van de belasting door één of meer verontreinigingen waar beneden geen significante schadelijke effecten optreden bij specifieke gevoelige elementen van het milieu*' (Langan & Hornung, 1992).

KRITISCHE DEPOSITIEWAARDE

Van Dobben & Van Hinsberg (2008) geven de meest recente gegevens van kritische depositiewaarden voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden. De kritische depositiewaarden voor stikstof zijn op een zodanige manier bepaald dat verzuring en vermesting hierin zijn verdisconteerd. Het effect van stikstofdepositie omvat daarom zowel de effecten van verzuring als vermesting. Het rapport is vastgesteld na beoordeling door een internationale reviewcommissie. In het rapport wordt de kritische depositie als volgt gedefinieerd: '*de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie*'. Deze definitie komt overeen met de internationaal gebruikte definiëring van het begrip "critical load". Dit betekent dat de kritische depositiewaarde de grens vormt waarboven niet kan worden uitgesloten, dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. Als de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde, zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

Van Dobben & Van Hinsberg (2008) geven aan dat de beschikbaarheid van habitatspecifieke drempelwaarden (in plaats van gebiedsspecifieke) de mogelijkheid opent ruimtelijk te differentiëren naar effecten op verschillende habitats. In de begeleidende brief van het ministerie van LNV, bij het vrijgeven van het bovengenoemde rapport, wordt het volgende gesteld over het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof: "*Het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof bij vergunningverlening moet aanzienlijk worden genuanceerd. Beschouw deze waarden veeleer als hulpmiddel op basis waarvan de uiteindelijk te behalen doelstelling mede is gebaseerd*". Dit komt overeen met een conclusie uit het rapport "Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000" van de door de Minister van LNV ingestelde Taskforce Ammoniak (Commissie Trojan, 2008). Volgens de Taskforce zijn kritische depositiewaarden niet meer dan een nuttig wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van milieubelasting op natuurgebieden. Deze waarden kunnen niet strikt worden toegepast bij het beantwoorden van de vraag of een vergunning voor uitbreiding kan worden verleend.

INSTANDHOUDINGS-DOELSTELLINGEN

Een vergunningsaanvraag moet worden getoetst in hoeverre een initiatief een belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zijn meer factoren van belang dan alleen depositie. De Minister van LNV heeft dit standpunt ingenomen in de brief waarbij het rapport van Van Dobben en Van Hinsberg (2008) openbaar is gemaakt. In deze brief (Ministerie van LNV, 2008b) (van 16 juli 2008) wordt een lijst van factoren gegeven die, naast stikstofdepositie, eveneens van belang zijn. Dit wordt bevestigd in de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" (Ministerie van LNV, 2008a).

CONCLUSIE BEOORDELING DEPOSITIE STIKSTOF OP NATURA 2000

De conclusie is dat bij de toetsing van mogelijk schadelijke initiatieven, aan de kritische depositiewaarden geen absolute betekenis kan worden gehecht. Een significant negatief effect op de staat van instandhouding kan niet worden afgeleid van alleen het overschrijden van de kritische depositiewaarde. Voor een dergelijke conclusie dienen meer factoren te worden bekeken. De kritische depositiewaarden moeten worden gezien als een wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van de milieubelasting van Natura 2000-gebieden. Door middel van de Crisis- en herstelwet is geen stijging van de milieubelasting mogelijk. Echter is toch de kritische depositiewaarde weergegeven vanwege mogelijke afwijkingen in het toetsingskader naar aanleiding van de PAS.

HOOFDSTUK 4 Kwalificerende habitattypen en soorten

Hoofdstuk 4 beschrijft aangewezen natuurwaarden voor natuurgebieden. Voor de verschillende Natura 2000-gebieden zijn de gebiedsbeschrijvingen en instandhoudings-doelstellingen beschreven. Daarna is gekeken naar gevoeligheid van habitattypen voor stikstofdepositie. Vanuit de Crisis- en herstelwet geldt een stand-still. Dit houdt in dat een stijging van de depositie op Natura 2000-gebieden ten opzichte van 7 december 2004 niet is toegestaan. Omdat in november 2010 de PAS verwacht wordt en nog niet geheel duidelijk is wat hierin wordt gesteld, worden de stikstofgevoelige habitattypen beschreven. Hierdoor kan bij wijzigingen eenvoudig gekeken worden naar eventuele effecten en daaraan conclusies ontlenen.

4.1 REGTE HEIDE & RIELS LAAG

4.1.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het gebied Regte Heide & Riels Laag liggen tussen de beken Lei en Roppelsche Leij, waarvan de laatste buiten de begrenzing valt. Het gebied is te verdelen in de beekdalen en het daarbuiten gelegen licht golvende dekzandlandschap waarin hier en daar lage duingebiedjes voorkomen. Het gebied bestaat uit droge en vochtige heide, moerassige laagten, zure en zwakgebufferde vennen en loof- en naaldbossen.

4.1.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Algemene doelen

1. Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
2. Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
3. Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
4. Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
5. Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 4.2 geeft de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen waarvoor Regte Heide & Riels laag is aangewezen (ontwerpbesluit Ministerie van LNV).

Tabel 4.2

Habitattypen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Regte Heide & Riels Laag. De doelstelling is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud van oppervlakte / kwaliteit. > staat voor uitbreiding oppervlakte / verbetering kwaliteit.

Code	Habitattype	Doelstelling (oppervlakte / kwaliteit)
H2310	Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*	= / >
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*	= / =
H3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren	= / >
H4010A	Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*	= / >
H4030	Droge Europese heide	= / >
H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*	= / =

Voorgenomen wijzigingen is dat habitattype H91E0C (*Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)) toegevoegd wordt met een behoudsdoelstelling voor zowel omvang als kwaliteit.

4.2 KEMPENLAND-WEST

4.2.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het heide- en vennengebied van Kempenland-West bestaat uit enkele enigszins verspreid liggende delen: in het westen de Rovertse Heide, meer naar het oosten de Mispeleindsche Heide en Neterselsche Heide, dan de Landschotsche Heide, en tenslotte nog verder naar het oosten tussen Vessem en Wintelre, het Grootmeer. Tussen deze heideterreinen stromen de meanderende lopen van de laaglandbeken Reusel, Groote Beerze en Kleine Beerze. De Rovertsche Heide, oorspronkelijk een groot heidegebied dat in de 20ste eeuw met naaldhout is bebost, omvat hier de Rovertsche Leij met beekbegeleidend bos alsmede het ven Papschot. De Mispeleindsche en Neterselsche Heide zijn droge en vochtige heiderestanten met vennen (De Flaes, Het Goor) van de voorheen uitgestrekte en kenmerkende Kempische heiden. De Neterselsche Heide omvat het gebied 'Grijze Steen' (met snavelbiesbegroeiingen) en broekbossen. De Landschotse Heide bestaat uit overgangen van droge en vochtige heiden met hierin enkele heidevennen (Keijenhurk, Kromven, Wit Hollandven en Berkven). Het Groot en Klein Meer zijn voormalige heidevennen te midden van een groot bosgebied.

4.2.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Algemene doelen

1. Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
2. Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
3. Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.

4. Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
5. Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 4.3 geeft de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen waarvoor Kempenland-West is aangewezen (ontwerpbesluit Ministerie van LNV).

Tabel 4.3

Habitattypen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Kempenland-West. De doelstelling is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud van oppervlakte / kwaliteit. > staat voor uitbreiding oppervlakte / verbetering kwaliteit.
* = prioritair habitattype.

Code	Habitattype	Doelstelling (oppervlakte / kwaliteit)
H2310	Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*	= / >
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*	= / >
H3260A	Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitrichio-Batrachion*	> / >
H4010A	Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*	= / >
H4030	Droge Europese heide	= / >
H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*	= / =
H91E0C	*Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)	= / >

Naast bovenstaande habitattypen is Kempeland-West ook aangewezen voor verschillende Habitatrichtlijnsoorten. Deze staan in Tabel 4.4.

Tabel 4.4

Habitatrichtlijnsoorten voor het Natura 2000-gebied Kempenland-West.

Code	Soort	Instandhoudingsdoelstelling leefgebied
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit voor behoud populatie
H1831	Drijvende waterweegbree	Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

4.3 ULVENHOUTSE BOS

4.3.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het Ulvenhoutse Bos is een klein bosgebied ten zuidoosten van Breda. Het beekbegeleidende bos ligt langs de Broekloop en de Bavelse Leij, zijbeekjes van de Mark. In de ondergrond bevinden zich slecht doorlatende, kalkrijke leemlagen, die voor een schijngrondwaterspiegel en hoge waterstanden zorgen. Er zijn gradiënten aanwezig van droge tot vochtige, lemige zandgronden naar natte leem- en veengronden waar basenrijk kwelwater toestroomt. Om het natte bos beter te kunnen exploiteren zijn in het verleden greppels gegraven en werden de (hakhout)bomen op de tussenliggende hogere delen (rabatten) geplaatst. Dit patroon is nog steeds overal in het bos aanwezig en wordt doorkruist door de verschillende beeklopen.

De meeste hogere gronden zijn bedekt met beuken-zomereikenbos, op armere gronden ook met eiken-berkenbossen. Langs de beken en op de lage delen van dalflanken staan eiken-haagbeukenbos en vogelkers-essenbossen. Op enkele zeer natte plekken langs beekjes zijn kleine stukjes kwelgevoed elzenbroekbos aanwezig.

4.3.2 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 4.5 geeft de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen waarvoor Ulvenhoutse Bos is aangewezen (ontwerpbesluit Ministerie van LNV).

Tabel 4.5

Habitattypen uit het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos. De doelstelling is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud van oppervlakte / kwaliteit. > staat voor uitbreiding oppervlakte / verbetering kwaliteit.
* = prioritair habitattype.

Code	Habitattype	Doelstelling (oppervlakte / kwaliteit)
H9120	Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*)	= / =
H9160	Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion-betuli*	> / >
H91E0	*Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en Fraxinus excelsior (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)	> / >

4.4 BELGISCHE NATURA 2000-GEBIEDEN

In Vlaanderen is een aantal speciale beschermingszones aangewezen of voorgesteld. Van bijzonder belang zijn de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden die samen vormgeven aan 'Natura 2000'. De instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied (S-IHD) zijn de verbeter- of behoudopgaven voor de Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermde soorten en hun leefgebieden, waarvoor het Europees te beschermen gebied is aangemeld of die in het Europees te beschermen gebied voorkomen. Instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport.

De ecologische vereisten van een Europees te beschermen habitat of soort zijn de wetenschappelijk vaststelbare, abiotische en biotische vereisten waaraan moet worden voldaan, zodat deze habitats, of populaties van deze soorten en hun leefgebieden, kunnen worden behouden, hersteld of ontwikkeld in een gunstige staat van instandhouding.

Aanpak in België

Fase 1 de opmaak van de gewestelijke natuurdoelen
De natuurdoelen voor heel Vlaanderen worden de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen genoemd, of kortweg G-IHD. Ze geven weer wat in totaal in Vlaanderen nodig is om de bedreigde Europese soorten en habitats een veilige toekomst te geven.

Fase 2 de opmaak van de specifieke natuurdoelen per Natura 2000-gebied
In welke gebieden Vlaanderen inspanningen moet leveren voor welke soorten en habitats, is een volgende stap. De G-IHD worden dan verfijnd per Natura 2000-gebied. Dit zijn de specifieke natuurdoelen, of kortweg S-IHD.

Eens de natuurdoelen zijn goedgekeurd, kan voor elk Natura 2000-gebied een gebiedsplan worden opgemaakt. Een gebiedsplan zegt hoe de natuurdoelen voor dat gebied gehaald kunnen worden en wie wat gaat doen. Het is met andere woorden het draaiboek van een Natura 2000-gebied. De gebiedsplannen roepen geen nieuwe wettelijke instrumenten in het leven. Wel passen ze de bestaande instrumenten toe op maat van het gebied: de juiste maatregelen op de juiste plaats dus. De maatregelen moeten ook haalbaar en betaalbaar zijn. Ook die afweging tussen natuurdoelen enerzijds en economie, cultuur, recreatie … anderzijds, zit in het gebiedsplan vervat.

Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop
Gebiedscode: BE2100020
Oppervlakte: 678 ha

Tabel 4.6

Aangemelde habitattypen en soorten voor het gebied Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop

Code	Habitattype	Oppervlakte	Rel. Opp	Behoud	Representativiteit	Algemeen
2310	Psammofiele heide met *Calluna*- en *Genista*-soorten	ca 1%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	goede representativiteit	waardevol
2330	Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen	ca 2%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	goede representativiteit	waardevol
4030	Droge heide (alle subtypen)	ca 4%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	goede representativiteit	waardevol
6510	Laaggelegen, schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)	ca 10%	15% >= p > 2%	passabele of verminderde instandhouding	goede representativiteit	beduidend
7150	Slenken in veengronden (*Rhynchosporion*)	ca <1%	2% >= p > 0%	passabele of verminderde instandhouding	goede representativiteit	waardevol
9190	Oude zuurminnende bossen met *Quercus robur* op zandvlakten	ca 30%	2% >= p > 0%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol

Code	Soort	Populatie	Behoud	Isolatie	Algemeen
1166	Kamsalamander	ca 15% >= p > 2%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	waardevol

Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout

Gebiedscode: BE2100024

Oppervlakte: 3627 ha

Tabel 4.7

Aangemelde habitattypen, soorten en (Broed)vogels voor het gebied Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout

Code	Habitattype	Oppervlakte	Rel. Opp	Behoud	Representativiteit	Algemeen
2310	Psammofiele heide met *Calluna*- en *Genista*-soorten	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
2330	Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen	ca 2%	15% >= p > 2%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3110	Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: *Lobelia*, *Littorellia* en *Isoëtes*	ca 1%	15% >= p > 2%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3130	Oligotrofe wateren van het Middeneuropese en peri-alpiene gebied met *Littorella*- of *Isoëtes*-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevallen oevers (*Nanocyperetalia*)	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3150	Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamium* of *Hydrocharition*	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
4010	Noordatlantische vochtige heide met *Erica tetralix*	ca 3%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
4030	Droge heide (alle subtypen)	ca 2%	2% >= p > 0%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems	ca 2%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
7140	Overgangs- en trilveen	ca <1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
7150	Slenken in veengronden (*Rhynchosporion*)	ca <1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
9160	Eikenbossen van het type *Stellario-Carpinetum*	ca 1%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
9190	Oude zuurminnende bossen met *Quercus robur* op zandvlakten	ca 1%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	beduidende representativiteit	waardevol
91E0	* Overblijvende of relictbossen op alluviale grond (*Alnion glutinoso-incanae*)	ca 5%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol

* prioritair habitattype

Code	Soort	Populatie	Behoud	Isolatie	Algemeen
1831	*Luronium natans* - Drijvende waterweegbree	ca 15% >= p > 2%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	uiterst waardevol

Soort	Max. populatie-grootte	Isolatie
Aalscholver	7	Niet broedend Annex I
Bergeend	6	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Blauwborst	2	Niet broedend Annex I
Blauwe Reiger		Wintergast of doortrekker niet Annex I
Boomleeuwerik	10	Broedvogel Annex I
Dodaars		Wintergast of doortrekker niet Annex I
Fuut	20	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Ijsvogel	3	Niet broedend Annex I
Kemphaan	1	Niet broedend Annex I
Knobbelzwaan	3	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Korhoen	6	Broedvogel Annex I
Krakeend	9	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Kuifeend	35	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Meerkoet	320	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Nachtzwaluw	5	Broedvogel Annex I
Nonnetje		Wintergast of doortrekker niet Annex I
Parelduiker		Niet broedend Annex I
Pijlstaart	15	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Slobeend	40	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Smient	6	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Tafeleend	350	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Wilde Eend	2050	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Wintertaling	65	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Witoogeend		Niet broedend Annex I
Zwarte Specht	9	Broedvogel Annex I

4.5 STIKSTOFGEVOELIGE HABITATTYPEN

Bij stikstofdepositie gaat het om vermestende en verzurende depositie. Met de huidige gegevens is het niet mogelijk een onderscheid te maken tussen vermestende en verzurende depositie. In de bepaling van de kritische depositiewaarden zijn zowel verzuring als vermesting verdisconteerd.

Van Dobben & Van Hinsberg (2008) hebben een overzicht gemaakt van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Uit dit overzicht is per habitattype de gevoeligheidsklasse voor stikstof overgenomen. In Tabel 4.8 zijn de verkorte namen voor de habitattypen gebruikt om de leesbaarheid te vergroten. De tabel geeft aan dat een groot deel van de habitattypen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden gevoelig of zeer gevoelig is voor stikstofdeposities.

Tabel 4.8

Gevoeligheid van verschillende habitattypen voor stikstofdepositie. In de tabel zijn ook de habitattypen aangewezen waarvoor de verschillende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Gevoeligheidsklassen uit Van Dobben & Van Hinsberg, 2008: zg = zeer gevoelig, g = gevoelig, m / ng = minder / niet gevoelig.

Code	Habitattype	Regte heide & Riels laag	Kempenland-West		Heesbossen e.a.	Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	Gevoeligheidsklasse	Kritische depositie (mol N / ha / ja)
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	X	X		X	X	zg	1100
H2330	Zandverstuivingen				X	X	zg	740
H3110	Zeer zwak gebufferde vennen					X	zg	410
H3130	Zwak gebufferde vennen	X	X			X	zg	410
H3150	Meren met krabbescheer en fonteinkruiden					X	g	2100
H3160	Zure vennen		X				zg	410
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten	X					m/ng	>2400
H4010A	Vochtige heiden	X	X			X	zg	1300
H4030	Droge heiden	X	X		X	X	zg	1100
H6230	Heischrale graslanden					X	zg	830
H6510	Glanshaverhooilanden				X		g	1400
H7140	Overgangs- en trilvenen					X	zg	1200
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	X	X		X	X	g	1600
H9120	Beuken-eikenbossen met Hulst			X			g	1400
H9160	Eiken-haagbeukenbossen			X		X	g	1400
H9190	Oude eikenbossen				X	X	zg	1100
H91E0	Vochtige alluviale bossen	(X)[1]	X	X		X	g	1860

[1] Dit habitattype wordt als instandhoudingsdoel waarschijnlijk toegevoegd.

Uit Tabel 4.8 is het meest en minst kritische habitattype af te leiden voor elk Natura 2000-gebied (Tabel 4.9):

Tabel 4.9

Meest en minst kritische habitattype van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebied	Meest kritische habitattype	Waarde (mol N/ha/ja)
Regte Heide & Riels Laag	Zwak gebufferde vennen	410
Kempenland-West	Zwak gebufferde / zure vennen	410
Ulvenhoutse Bos	Beuken-eikenbossen met Hulst / Eiken-haagbeukenbossen	1100
Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop	Zandverstuivingen	740
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	(Zeer) zwak gebufferde vennen	410

Natura 2000-gebied	Minst kritische habitattype	Waarde (mol N/ha/ja)
Regte Heide & Riels Laag	Beken en rivieren met waterplanten	> 2400
Kempenland-West	Vochtige alluviale bossen	1860
Ulvenhoutse Bos	Vochtige alluviale bossen	1860
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	Vochtige alluviale bossen	1860
Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop	Pioniervegetaties met snavelbiezen	1600

HOOFDSTUK 5 Effectbepaling en –beoordeling

In dit hoofdstuk wordt globaal beoordeeld welke negatieve effecten op huidige habitattypen – en soorten kunnen optreden. De mate waarin dit optreedt dient getoetst te worden. De uitgevoerde berekeningen zijn alle uitgerekend op basis van vergunningsgegevens. Tevens is een berekening gegeven van de depositie bij aftrek van de zogenaamde latente ruimte (de ruimte tussen de vergunde hoeveelheid en de daadwerkelijke bezetting).

5.1 INLEIDING

Her- en nieuwvestiging van bedrijven leidt tot een verandering van de ammoniakemissie ten opzichte van de referentiesituatie. Dit kan een indirect effect hebben op beschermde gebieden als gevolg van (extra) depositie (neerslag) van stikstof.

5.1.1 METHODIEK

De verandering in emissie bij de alternatieven leidt tot een verandering van de ammoniakdepositie in beschermde natuurgebieden. De grootte hiervan is berekend met een computermodel voor ammoniakberekeningen. De berekeningen geven weer wat de bijdrage van de veehouderij is in de gemeente Baarle-Nassau en wat de veranderingen zijn bij de verschillende alternatieven. Deze gegevens zijn in GIS verwerkt tot depositiecontouren. De depositie van ammoniak op Natura 2000 gebieden is berekend met behulp van Ops-pro 4.1. De depositie in de verschillende alternatieven is cumulatief berekend op basis van een 50*50m grid voor alle veehouderijbedrijven in Baarle-Nassau gemiddelde depositie op een Natura 2000 gebied is bepaald als de gemiddelde waarde van de gridcellen welke zijn gelegen in een Natura 2000 gebied. De gemiddelde depositie betreft dan ook slechts een deelgebied, en de berekende getallen dienen enkel voor de vergelijking van alternatieven en zijn als absolute waarden niet bruikbaar.

5.1.2 BASISGEGEVENS

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de milieuvergunningen. Voor een planMER kan hiermee worden volstaan aangezien het een beeld geeft per alternatief wat de verschillen zijn. Voor het aanvragen van een NB-wet vergunning is het noodzakelijk te toetsen aan de werkelijke, feitelijke, situatie in de gemeente Baarle-Nassau. In Tabel 5.10 is aangegeven wat feitelijk aanwezig was ten opzichte van de milieuvergunning. Het tussenliggende verschil, bij de gemeente Baarle-Nassau 41%, wordt latente ruimte genoemd.

Tabel 5.10

Verschil Werkelijke huidige situatie en Vergunde situatie

	CBS 2009 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund NH3	Bezetting	Indicatie CBS emissie NH3 bezetting x emissie*
Melk-, kalf-, vlees- en weidekoeien	4387	10187	91270	43%	39305
Overig melk- en fokvee	3903	8332	32501	47%	15225
Vleeskalveren	34172	52207	130530	65%	85438
Overig vlees- en weidevee	1243	1914	15205	65%	9875
Schapen	170	261	183	65%	119
Geiten	4019	12146	12873	33%	4260
Biggen	25289	39170	11889	65%	7676
Fokvarkens*	9040	14002	41275	65%	26648
Vleesvarkens	45326	77478	127641	59%	74672
Leghennen (inclusief ouderdieren)	123435	169540	15676	73%	11413
Vleeskuikens (inclusief ouderdieren)	375488	467510	36012	80%	28924
Overig pluimvee	0	0	0	0%	0
Overige hokdieren	10631	11922	4683	89%	4176
Paarden en pony's	198	504	2052	39%	806
Totaal			521790		308536
Verschil tussen vergunning en CBS				41%	

** Biggen zijn omgerekend naar bezetting fokvarkens*

De gemiddelde deposities op de Natura 2000 gebieden, zoals berekend en opgenomen in de volgende tabellen, komen goed overeen met de eerder met behulp van Aagro-stacks bepaalde cumulatieve deposities op de habitats binnen de Natura 2000 gebieden.

5.2 HUIDIGE SITUATIE

In de huidige situatie is de achtergronddepositie, dat wil zeggen de depositie ten gevolge van de huidige luchtkwaliteit, ter plekke van alle beschreven Natura 2000-gebieden, al hoger dan de kritische depositiewaarde van deze gebieden. Er is dus al sprake van een overbelaste situatie ten aanzien van stikstof. In de onderstaande paragrafen wordt per Natura 2000-gebied aangegeven wat de huidige depositie is. De waarden zijn ontleend uit het rapport "Stikstofdepositie in 9 Natura 2000-gebieden".

5.2.1 REGTE HEIDE & RIELS LAAG

Op basis van de uitgevoerde modelberekeningen gelden voor het gebied de volgende waarden voor de stikstofdepositie.

Tabel 5.11

Huidige depositie (achtergronddepositie) op Natura 2000-gebied Regte Heide & Riels Laag in mol N/ha/jr.

	2005	2007	Afname 2005-2007
Minimale depositie	2258	2150	5%
Maximale depositie	3276	3201	2%
Gemiddelde depositie	2522	2404	5%

De minimale depositie is in de huidige situatie te hoog voor het minst kritische habitattype (Pioniervegetaties met snavelbiezen), een overschrijding van ca. 35%. Voor de meest kritische habitattypen (Zwakgebufferde vennen) wordt de kritische depositie ruim 5 maal overschreden. In de periode van 2005 tot 2007 is sprake van een afname van de minimale en de gemiddelde depositie.

5.2.2 KEMPENLAND-WEST

Op basis van de uitgevoerde modelberekeningen gelden voor het gebied de volgende waarden voor de stikstofdepositie.

Tabel 5.12

Huidige depositie (achtergronddepositie) op Natura 2000-gebied Kempenland-West in mol N/ha/jr.

	2005	2007	Afname 2005-2007
Minimale depositie	2183	2085	4%
Maximale depositie	4760	4587	4%
Gemiddelde depositie	2577	2444	5%

De minimale depositie is in de huidige situatie lager dan de kritische depositie voor het minst kritische habitattype (beken en rivieren met waterplanten). Voor het meest kritische habitattype (zwakgebufferde vennen) overschrijdt de huidige depositie minimaal 5 maal de kritische depositie. In de periode van 2005 tot 2007 is sprake van een afname van de minimale en de gemiddelde depositie.

5.2.3 ULVENHOUTSE BOS

Voor Ulvenhoutse Bos is door de provincie Noord-Brabant geen berekening uitgevoerd. De achtergronddepositie voor het gebied is 2640 mol/ha/jr.

5.2.4 BELGISCHE NATURA 2000-GEBIEDEN

Voor de Belgische Natura 2000-gebieden zijn geen gegevens over achtergronddepositie beschikbaar.

5.2.5 BIJDRAGE GEMEENTE BAARLE-NASSAU

In Tabel 5.13 is weergegeven wat de huidige bijdrage van de gemeente is aan depositie op de Natura 2000-gebieden.

Tabel 5.13

De gemiddelde bijdrage van depositie op de Natura 2000-gebieden door de gemeente Baarle-Nassau in mol N/ha/jr.

Natura 2000-gebied	Kritische depositiewaarde	Achtergrond depositie	Bijdrage uit gemeente Baarle-Nassau
Regte Heide & Riels Laag	410	2404	88
Kempenland-West	410	2444	54
Ulvenhoutse Bos	1100	2640	28
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	740	-	31
Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop	410	-	34

De achtergronddepositie is hoog. Deze overstijgt de kritische depositiewaarde van het gebied. De depositie vanuit de gemeente Baarle Nassau overstijgt van geen enkel gebied de kritische depositiewaarde.

5.3 AUTONOME ONTWIKKELING

De ammoniakemissie in de referentiesituatie zal veranderen ten opzichte van de huidige situatie. De ammoniakemissie neemt af omdat alle bedrijven naar verwachting in de planperiode aan de AMvB-Huisvesting moeten voldoen. Dit betekent dat de bedrijven een emissiearm huisvesting systeem moeten invoeren of mogelijk zullen stoppen. Sinds 1980 is de emissie van ammoniak in Nederland vrijwel gehalveerd. In 1990 bedroeg de uitstoot van ammoniak nog 226 kton. In 2000 was de emissie gedaald tot 157 kton. (Effecten van ammoniak op de Nederlandse natuur, Alterra 2008). Voor 2010 is het op grond van de NEC-richtlijn vastgelegde emissieplafond voor ammoniak op 128 kton. In het NMP4 is een lange termijndoelstelling voor 2030 aangegeven van 30-55 kton. Dit resulteert in een gemiddelde stikstofdepositie van 550-900 mol/ha/jaar. In 2007 bedroeg de gemiddelde stikstofdepositie 2200 mol/ha/jaar (Ammoniak in Nederland; Planbureau voor de Leefomgeving, 2008). Het planbureau voor de Leefomgeving verwacht dat de depositie in 2010 zal zijn gedaald tot 1900 mol/ha/jaar.
De gerealiseerde daling in de emissies is een gevolg van het door Nederland gevoerde beleid ten aanzien van stalsystemen en de opslag en het gebruik van meststoffen zoals vastgelegd in de Meststoffenwet, het Besluit Mestbassins milieubeheer, Besluit Gebruik dierlijke meststoffen, de Wet ammoniak en veehouderij, het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij.

5.3.1 REGTE HEIDE & RIELS LAAG

Op basis van de uitgevoerde modelberekeningen gelden voor het gebied de volgende waarden voor de stikstofdepositie (zie Tabel 5.14).

Tabel 5.14

Verwachte depositie op Natura 2000-gebied Regte Heide & Riels Laag bij autonome ontwikkeling in mol N/ha/jr.

	2005	2007	AO (inschatting)	Afname (2005-2007)	Afname (2005-AO)
Minimale depositie	2258	2150	1521	5%	33%
Maximale depositie	3276	3201	2524	2%	23%
Gemiddelde depositie	2522	2404	1766	5%	30%

In de autonome ontwikkeling wordt voor het minst kritische habitattype de depositie gelijk aan de kritische depositie. Voor het meest kritische habitattype overschrijdt de verwachte depositie 4 tot 6 maal de kritische depositie. In 2013 zal de depositie met ca. 30% zijn afgenomen. Gezien de beoogde kwaliteitsverbetering van de meeste habitats, zullen aanvullende inspanningen noodzakelijk zijn om de beoogde doelstellingen te halen.

5.3.2 KEMPENLAND-WEST

Op basis van de uitgevoerde modelberekeningen gelden voor het gebied de volgende waarden voor de stikstofdepositie (zie Tabel 5.15).

Tabel 5.15

Verwachte depositie op Natura 2000-gebied Kempenland-West bij autonome ontwikkeling in mol N/ha/jr.

	2005	2007	AO (inschatting)	Afname (2005-2007)	Afname (2005-AO)
Minimale depositie	2183	2085	1492	4	32
Maximale depositie	4760	4587	3535	4	26
Gemiddelde depositie	2577	2444	1787	5	31

In de autonome ontwikkeling is er voor het minst kritische habitattype alleen nog sprake van een overschrijding rondom de concentratie melkrundveebedrijven midden in het gebied. Voor het meest kritische habitattype overschrijdt de verwachte depositie 4 tot 9 maal de kritische depositie. In 2013 zal de gemiddelde depositie met ca. 31% zijn afgenomen. Gezien de beoogde kwaliteitsverbetering van de meeste habitats, zullen aanvullende inspanningen noodzakelijk zijn om de beoogde doelstellingen te halen.

5.3.3 BIJDRAGE GEMEENTE BAARLE-NASSAU

Tabel 5.16 geeft weer wat, door de AMvB-Huisvesting, de verwachte emissie is in de autonome situatie voor de Intensieve Veehouderij. Dit kan worden beschouwd als autonome ontwikkeling (vindt plaats zonder bestemmingsplan buitengebied) en is derhalve de referentie in het planMER.

Tabel 5.16

Berekende gemiddelde waarden aan depositie op de gebieden bij autonome ontwikkeling (AMvB) in mol N/ha/jr.

Natura 2000-gebied	Kritische depositiewaarde	Achtergrond depositie	Bijdrage uit gemeente Baarle-Nassau	
			Huidig	AMvB
Regte Heide & Riels Laag	410	2404	88	72
Kempenland-West	410	2444	54	44
Ulvenhoutse Bos	1100	2640	28	24
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	740	-	31	27
Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop	410	-	34	28

Bij de autonome ontwikkeling neemt de depositie op de gebieden af ten opzichte van de huidige situatie.

5.4 ALTERNATIEVEN

In Tabel 5.17 is weergegeven wat de verwachte depositie zal zijn op de Natura 2000-gebieden per alternatief.

Tabel 5.17

Berekende gemiddelde waarden aan depositie op de gebieden per alternatief in mol N/ha/jr.

Natura 2000-gebied	Kritische depositiewaarde	Achtergronddepositie	Bijdrage gemeente	AMvB (=referentie)	Alternatieven			
					Alternatief 1A	Alternatief 1B	Alternatief 2A	Alternatief 2B
Regte Heide & Riels Laag	410	2404	88	72	70	70	72	71
Kempenland-West	410	2444	54	44	44	43	44	44
Ulvenhoutse Bos	1100	2640	28	24	23	23	24	23
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	740	-	31	27	27	27	27	26
Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop	410	-	34	28	28	28	28	28

Uit Tabel 5.17, waarvan de waarden die voor de verschillende alternatieven zijn verkregen met behulp van het OPS-pro model (in tegenstelling tot het Aagro-stacks model dat vaak wordt gebruikt) blijkt het volgende:

- De bijdrage van de gemeente Baarle-Nassau aan de depositie op Natura 2000-gebieden overstijgt in geen gevallen de kritische depositiewaarde van stikstofgevoelige habitattypen in de betreffende Natura 2000-gebieden.
- Door AMvB huisvesting en provinciaal beleid neemt de bijdrage aan stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden van de gemeente Baarle-Nassau in de toekomst af.
  De referentiesituatie levert een lagere stikstofdepositie dan in de huidige situatie het geval is.
- In alternatief 1A neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag en Ulvenhoutse Bos beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Kempenland-West, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie.
- In alternatief 1B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag, Kempenland-West en Ulvenhoutse Bos beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie.
- In alternatief 2A neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie.

- In alternatief 2B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels laag, Ulvenhoutse Bos en Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout beperkt af ten opzichte van de huidige situatie en de referentiesituatie. De depositie op de Natura 2000-gebieden Kempenland-West en Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop neemt af ten opzichte van de huidige situatie en blijft gelijk ten opzichte van de referentiesituatie.

Bij alternatief 1B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden het meeste af ten opzichte van de referentiesituatie en de huidige situatie. Daarop volgen het alternatief 1A en alternatief 2B. In alternatief 2A blijft de situatie ten opzichte van de referentiesituatie onveranderd. Het alternatief 2A scoort echter wel een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

HOOFDSTUK 6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 CONCLUSIES

De ruimtelijke ingrepen hebben tot doel aan de uitbreidings- en behoudsopgave te voldoen die gesteld zijn in het kader van de aanwijzing als Natura 2000-gebied. Ingrepen in het gebied zijn noodzakelijk om te voldoen aan de instandhoudings- en uitbreidingsopgaven.

Ondanks dat de depositie afkomstig van veehouderijen op gebieden, onder de kritische depositiewaarden blijft, kunnen significant negatieve effecten niet worden uitgesloten. Dit dient per bedrijf individueel te worden getoetst.
Een oordeel hierover moet gebaseerd zijn op de specifieke situatie die van toepassing is. Hierbij moeten ook cumulatieve effecten onderzocht worden (Ministerie van LNV, 2006). Deze passende beoordeling voorziet hier niet in, gezien het globale karakter hiervan voor het totale buitengebied van Baarle-Nassau.

Op basis van de berekeningen kan het volgende over de alternatieven worden samengevat: Bij alternatief 1B neemt de depositie op de Natura 2000-gebieden het meeste af ten opzichte van de referentiesituatie en de huidige situatie. Daarop volgen het alternatief 1A en alternatief 2B. In alternatief 2A blijft de situatie ten opzichte van de referentiesituatie onveranderd. Het alternatief 2A scoort echter wel een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

Verwacht wordt dat er pas na het vaststellen van de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden of na de totstandkoming van een nieuwe landelijke regeling (PAS) uitsluitsel is over de milieuruimte in relatie tot de Natura 2000-gebieden.

De in deze rapportage weergegeven beoordeling is gebaseerd op verleende vergunningen. Bij het verder uitwerken van het bestemmingsplan is het noodzakelijk de effecten te beoordelen op basis van de huidige, actuele situatie. De veebezetting is lager dan de vergunde situatie doordat vergunningrechten niet (volledig) benut zijn.

6.2 GEMEENTELIJK BELEID IN SAMENHANG MET NATURA 2000

De provincie Noord-Brabant heeft een convenant opgesteld hoe om te gaan met ammoniak. Voor gemeenten betekenen de bestuurlijke afspraken in het kader van Natura2000:
1. Gemeenten wordt gevraagd sinds de inwerkingtreding van de provinciale verordening te beoordelen of aanvragen in het kader van de Wet milieubeheer en meldingen in het kader van de AMvB Landbouw (of in later stadium in het kader van de omgevingsvergunning WABO) voldoen aan de spelregels uit het bestuurlijke akkoord:

1 Wordt in het geval dat er nieuwe stallen gebouwd voldaan aan de eisen ten aanzien van toe te passen technieken, en…
2 Betreft het een bedrijf dat een piekbelasting veroorzaakt, dan…
3 Dient er gesaldeerd te worden (via de depositiebank)?

2. Ten aanzien van de depositiebank: er mag door de inwerkingtreding van de provinciale verordening niet worden gesaldeerd buiten de depositiebank om. Ten behoeve van vulling van de depositiebank dienen er lege vergunningen en AMvB-meldingen ingetrokken of vervallen verklaard te worden. Er zal veel inzet gevraagd worden van gemeenten om deze vergunningen en meldingen in te trekken of vervallen te verklaren om zo de depositiebank te vullen. Immers, als de depositiebank niet gevuld is, kan er ook niet (gratis) gesaldeerd worden.

3. Gemeenten worden op twee manieren gefaciliteerd bij het intrekken van vergunningen en laten vervallen meldingen:

1 Door aanlevering van juridisch harde (LNV-)gegevens van gestopte bedrijven. Dit betekent dat de bewijslast dat een bedrijf daadwerkelijk is gestopt voor de gemeenten aanzienlijk vergemakkelijkt wordt;
2 Ondersteuning van gemeenten door Servicepunten Handhaving (SEPH's) op het gebied van bedrijfsbezoeken, aanschrijven van bedrijven en behandelen van bezwaren.

HOOFDSTUK 7 Literatuurlijst

- Adviesgroep Huys, 2009. Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese wetgeving. Perspectief van een programmatische aanpak. 19 juni 2009.
- Broekmeyer, M.E.A., E.P.A.G. Schouwenberg, M. van der Veen, A.H. Prins & C.C. Vos, 2007. Effectenindicator Natura 2000-gebieden; Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375.
- Commissie Trojan, 2008. Stikstof/ Ammoniak in relatie tot Natura 2000. Een verkenning van oplossingsrichtingen in opdracht van de Minister van LNV.
- Convenant Stikstof en Natura 2000., 2009. 's-Hertogenbosch
- De Vries, W., 2008. Verzuring: oorzaken, effecten, kritische belastingen en monitoring van de gevolgen van ingezet beleid. Wageningen, Alterra. Alterra-rapport 1699.
- Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ontwerpbesluit Kempenland-West.
- Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006. Ontwerpbesluit Regte heide & Riels laag.
- Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ontwerpbesluit Ulvenhoutse bos.
- Dobben, H.I. van & A. van Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op de habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654. Alterra, Wageningen.
- Langan, S.J. & M. Hornung, 1992. An application and review of the critical load concept to the soils of northern England. Environmental Pollution 77: 205-210.
- Minister van LNV, 2008b. Brief aan de Tweede Kamer betreffende het Alterra-rapport over kritische depositiewaarden. 16 juni 2008.
- Minister van LNV, 2009a. Brief aan de Tweede Kamer betreffende vergunningverlening Natuurbeschermingswet 1998. 2 juni 2009.
- Minister van LNV, 2009b. Brief aan de Tweede Kamer betreffende Natura 2000. 30 juni 2009.
- Ministerie van LNV, 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.
- Ministerie van LNV, 2006. Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten.
- Ministerie van LNV, 2008a. Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden.
- Ministerie van LNV, 2010. Voorgenomen reactie op gebiedsspecifieke wijzigingsvoorstellen.
- Oorschot, G.M. van & De Bonte, A., 2008. Stikstofdepositie in 9 Natura 2000-gebieden. Document 9T4931/R00001/501350/BW/DenB. In opdracht van Provincie Noord-Brabant.

- Planbureau voor de Leefomgeving, 2008. Ammoniak in Nederland. PBL-publicatienummer 500125003.
- Steunpunt Natura 2000, 2009. Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet.
- Steunpunt Natura 2000, 2009. Leidraad bepaling significantie; Nadere uitleg van het begrip significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Utrecht.

www.natuurenbos.be
www.minlnv.nl
www.belgium.be

BIJLAGE 3 Trendmatige ontwikkeling veehouderij in Baarle-Nassau

Jaartal	Melkvee	Vleeskalveren	Overig rundvleesvee	Varkens totaal	Biggen	Vleesvarkens	Fokvarkens	Kippen totaal	Vleeskuikens	Leghennen
2000	9 175	31 433	2 433	115 667	49 310	51 638	14 719	301 438	203 638	97 800
2001	9 216	27 639	2 205	121 886	56 314	53 287	12 285	357 065	243 335	113 730
2002	8 532	32 136	2 304	104 427	49 249	43 152	12 026	352 586	259 586	93 000
2003	8 211	30 664	1 812	95 264	43 110	41 292	10 862	320 245	223 845	96 400
2004	7 922	34 438	1 703	90 860	39 778	41 260	9 822	394 400	282 800	111 600
2005	8 049	29 722	1 614	89 400	38 359	41 176	9 865	397 650	283 200	114 450
2006	7 814	37 279	1 409	96 476	43 341	41 289	11 846	415 450	320 500	94 950
2007	7 792	33 507	1 197	96 472	42 985	41 267	12 220	484 806	381 100	103 706
2008	7 992	33 996	1 433	98 545	43 173	44 133	11 239	495 954	372 131	123 823

BIJLAGE 4 Kaarten geur

a. Huidige situatie
b. Amvb huisvesting (referentiesituatie)
c. Alternatief 1A
d. Alternatief 1B
e. Alternatief 2A
f. Alternatief 2B

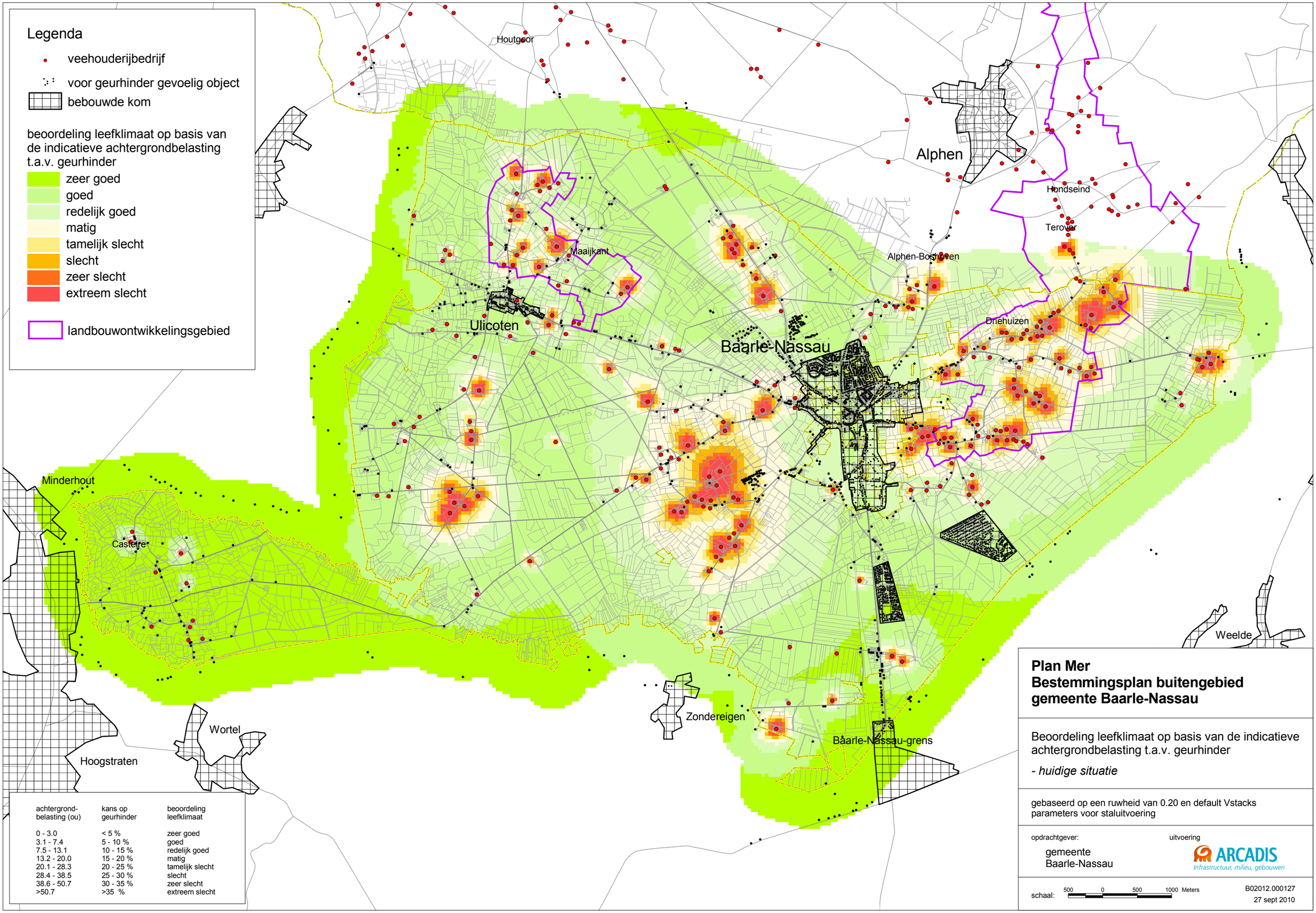
Legenda
veehouderijbedrijf
voor geurhinder gevoelig object
bebouwde kom
beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
zeer goed
goed
redelijk goed
matig
tamelijk slecht
slecht
zeer slecht
extreem slecht
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Castelre
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
achtergrond-belasting (ou)
kans op geurhinder
beoordeling leefklimaat
0 - 3.0 < 5 % zeer goed
3.1 - 7.4 5 - 10 % goed
7.5 - 13.1 10 - 15 % redelijk goed
13.2 - 20.0 15 - 20 % matig
20.1 - 28.3 20 - 25 % tamelijk slecht
28.4 - 38.5 25 - 30 % slecht
38.6 - 50.7 30 - 35 % zeer slecht
>50.7 >35 % extreem slecht
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- huidige situatie
gebaseerd op een ruwheid van 0.20 en default Vstacks parameters voor staluitvoering
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

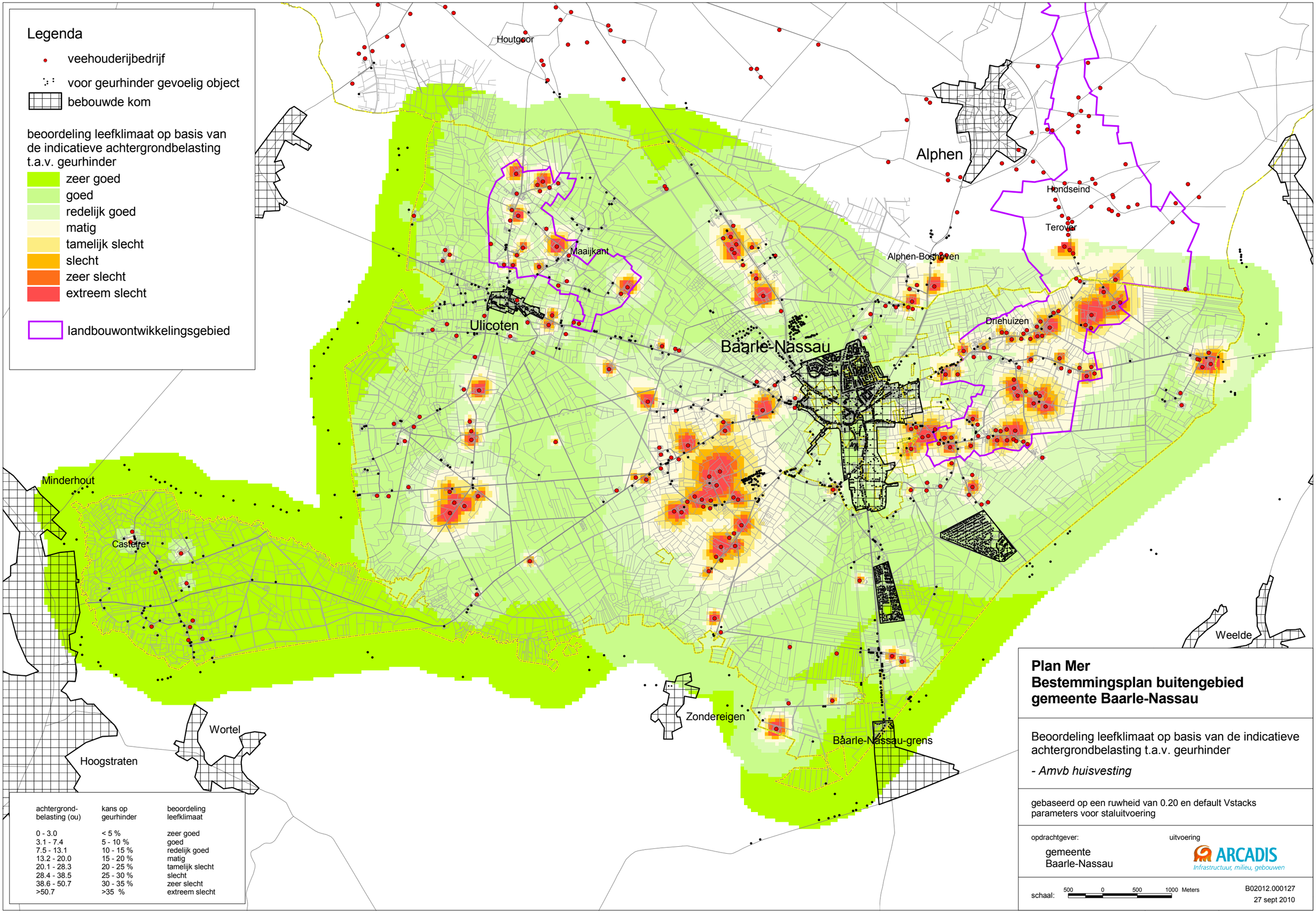
Legenda
veehouderijbedrijf
voor geurhinder gevoelig object
bebouwde kom
beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
zeer goed
goed
redelijk goed
matig
tamelijk slecht
slecht
zeer slecht
extreem slecht
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Castelre
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
achtergrond-belasting (ou)
kans op geurhinder
beoordeling leefklimaat
0 - 3.0 < 5 % zeer goed
3.1 - 7.4 5 - 10 % goed
7.5 - 13.1 10 - 15 % redelijk goed
13.2 - 20.0 15 - 20 % matig
20.1 - 28.3 20 - 25 % tamelijk slecht
28.4 - 38.5 25 - 30 % slecht
38.6 - 50.7 30 - 35 % zeer slecht
>50.7 >35 % extreem slecht
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- Amvb huisvesting
gebaseerd op een ruwheid van 0.20 en default Vstacks parameters voor staluitvoering
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

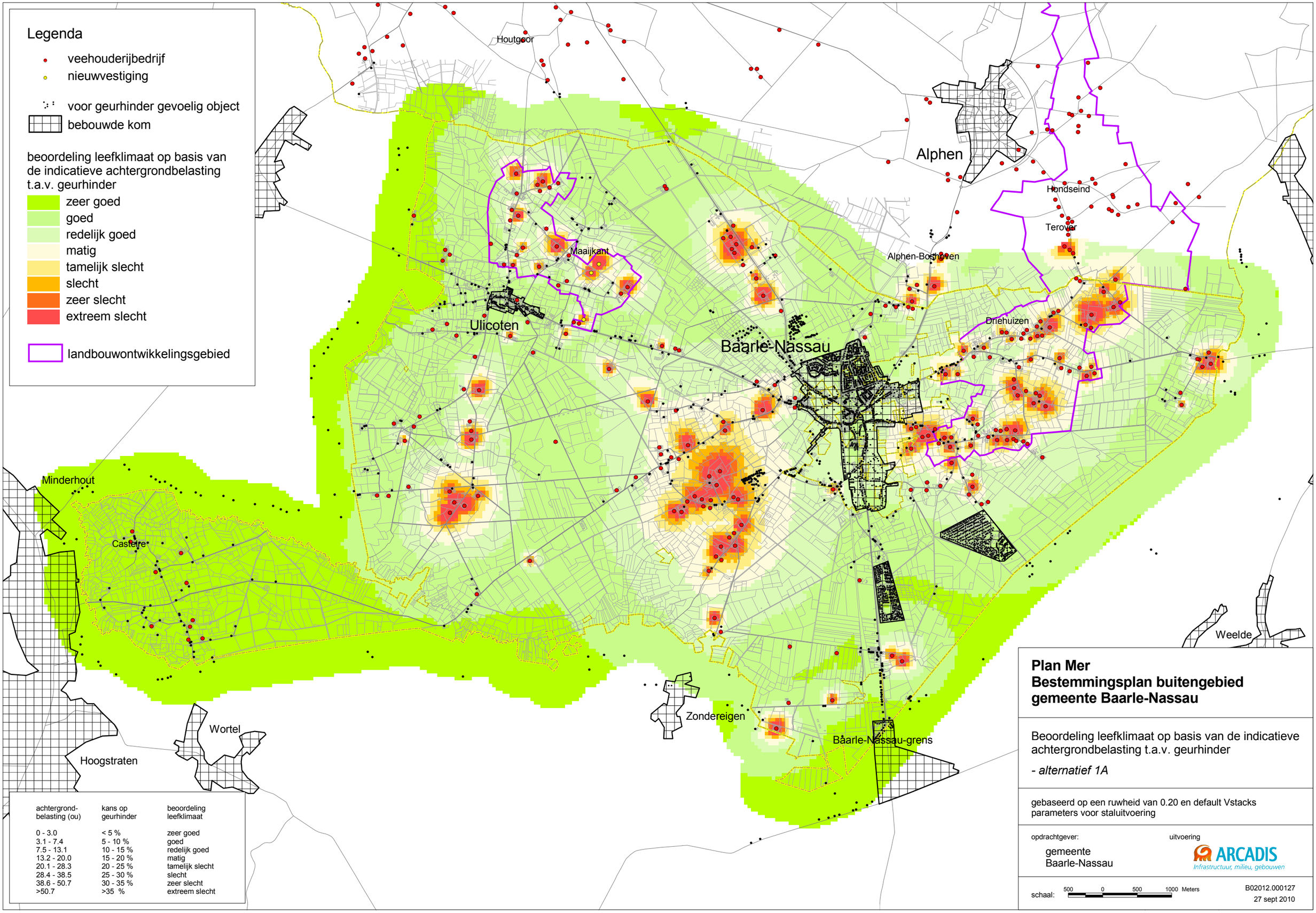
Legenda
veehouderijbedrijf
nieuwvestiging
voor geurhinder gevoelig object
bebouwde kom
beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
zeer goed
goed
redelijk goed
matig
tamelijk slecht
slecht
zeer slecht
extreem slecht
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Driehuizen
Baarle-Nassau
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
achtergrond-belasting (ou)
kans op geurhinder
beoordeling leefklimaat
0 - 3.0 < 5 % zeer goed
3.1 - 7.4 5 - 10 % goed
7.5 - 13.1 10 - 15 % redelijk goed
13.2 - 20.0 15 - 20 % matig
20.1 - 28.3 20 - 25 % tamelijk slecht
28.4 - 38.5 25 - 30 % slecht
38.6 - 50.7 30 - 35 % zeer slecht
>50.7 >35 % extreem slecht
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- alternatief 1A
gebaseerd op een ruwheid van 0.20 en default Vstacks parameters voor staluitvoering
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

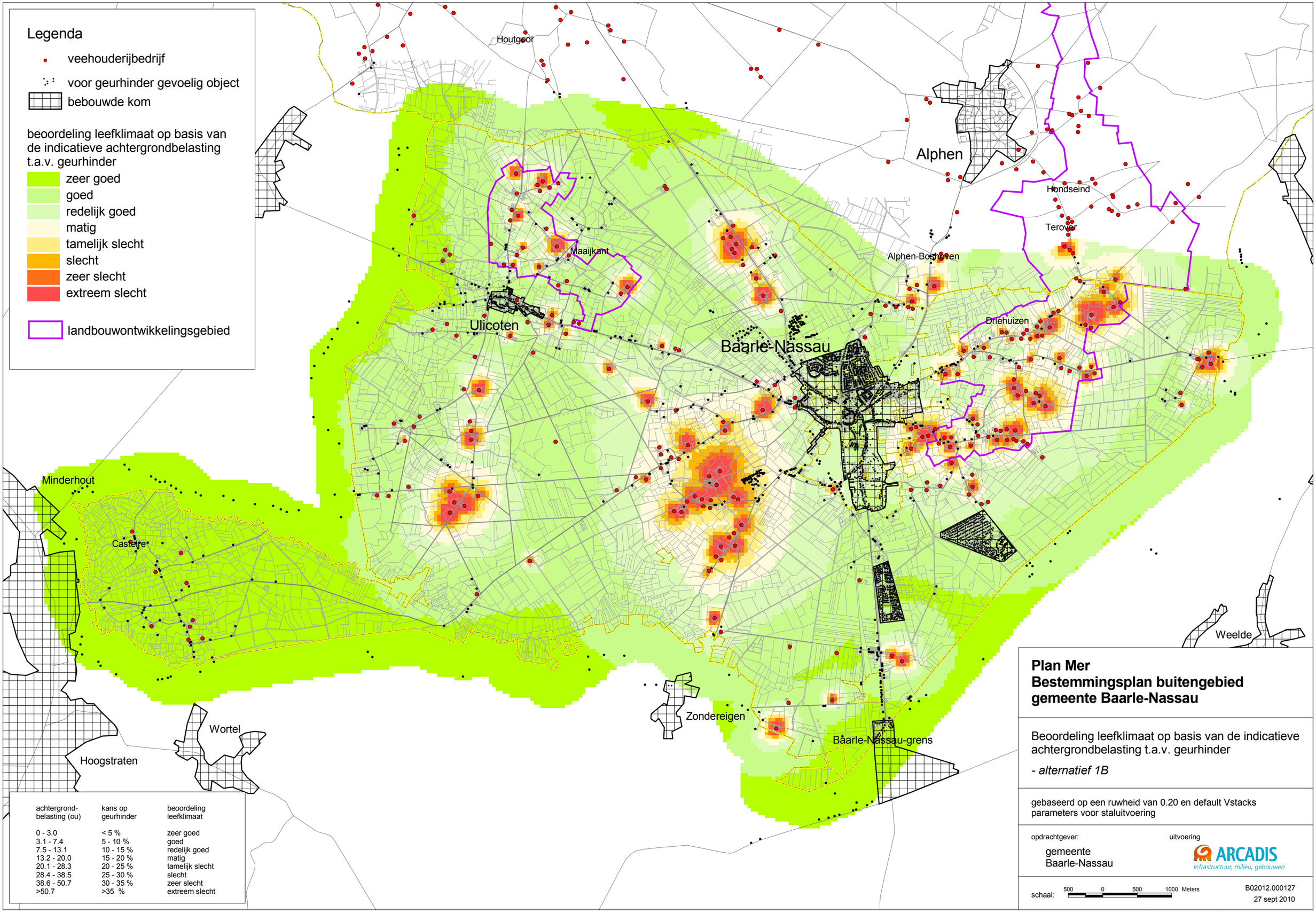
Legenda
veehouderijbedrijf
voor geurhinder gevoelig object
bebouwde kom
beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
zeer goed
goed
redelijk goed
matig
tamelijk slecht
slecht
zeer slecht
extreem slecht
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
achtergrond-belasting (ou)
kans op geurhinder
beoordeling leefklimaat
0 - 3.0 < 5 % zeer goed
3.1 - 7.4 5 - 10 % goed
7.5 - 13.1 10 - 15 % redelijk goed
13.2 - 20.0 15 - 20 % matig
20.1 - 28.3 20 - 25 % tamelijk slecht
28.4 - 38.5 25 - 30 % slecht
38.6 - 50.7 30 - 35 % zeer slecht
>50.7 >35 % extreem slecht
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- alternatief 1B
gebaseerd op een ruwheid van 0.20 en default Vstacks parameters voor staluitvoering
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

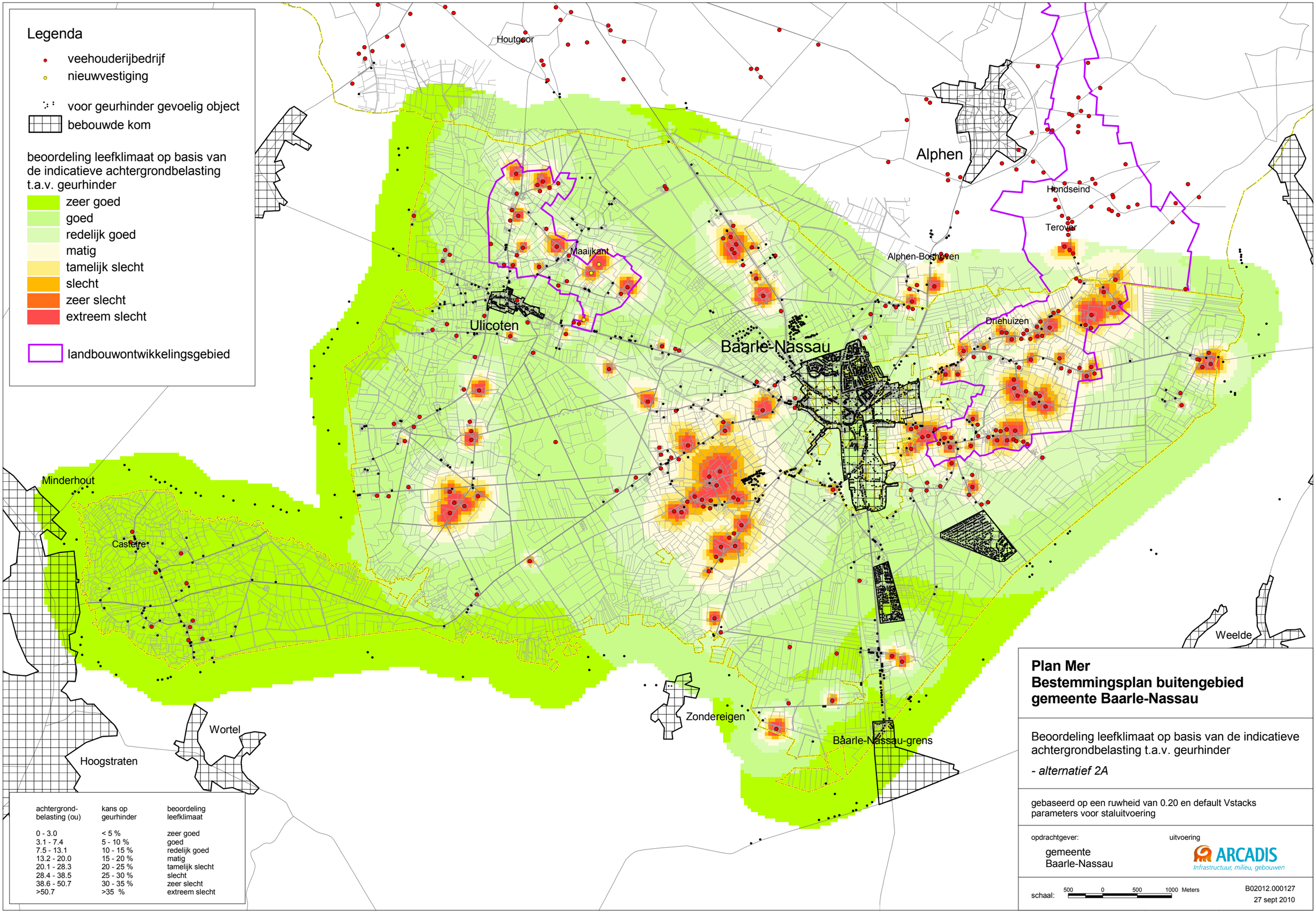
Legenda
veehouderijbedrijf
nieuwvestiging
voor geurhinder gevoelig object
bebouwde kom
beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
zeer goed
goed
redelijk goed
matig
tamelijk slecht
slecht
zeer slecht
extreem slecht
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Driehuizen
Baarle-Nassau
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
achtergrond-belasting (ou)
kans op geurhinder
beoordeling leefklimaat
0 - 3.0 < 5 % zeer goed
3.1 - 7.4 5 - 10 % goed
7.5 - 13.1 10 - 15 % redelijk goed
13.2 - 20.0 15 - 20 % matig
20.1 - 28.3 20 - 25 % tamelijk slecht
28.4 - 38.5 25 - 30 % slecht
38.6 - 50.7 30 - 35 % zeer slecht
>50.7 >35 % extreem slecht
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- alternatief 2A
gebaseerd op een ruwheid van 0.20 en default Vstacks parameters voor staluitvoering
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

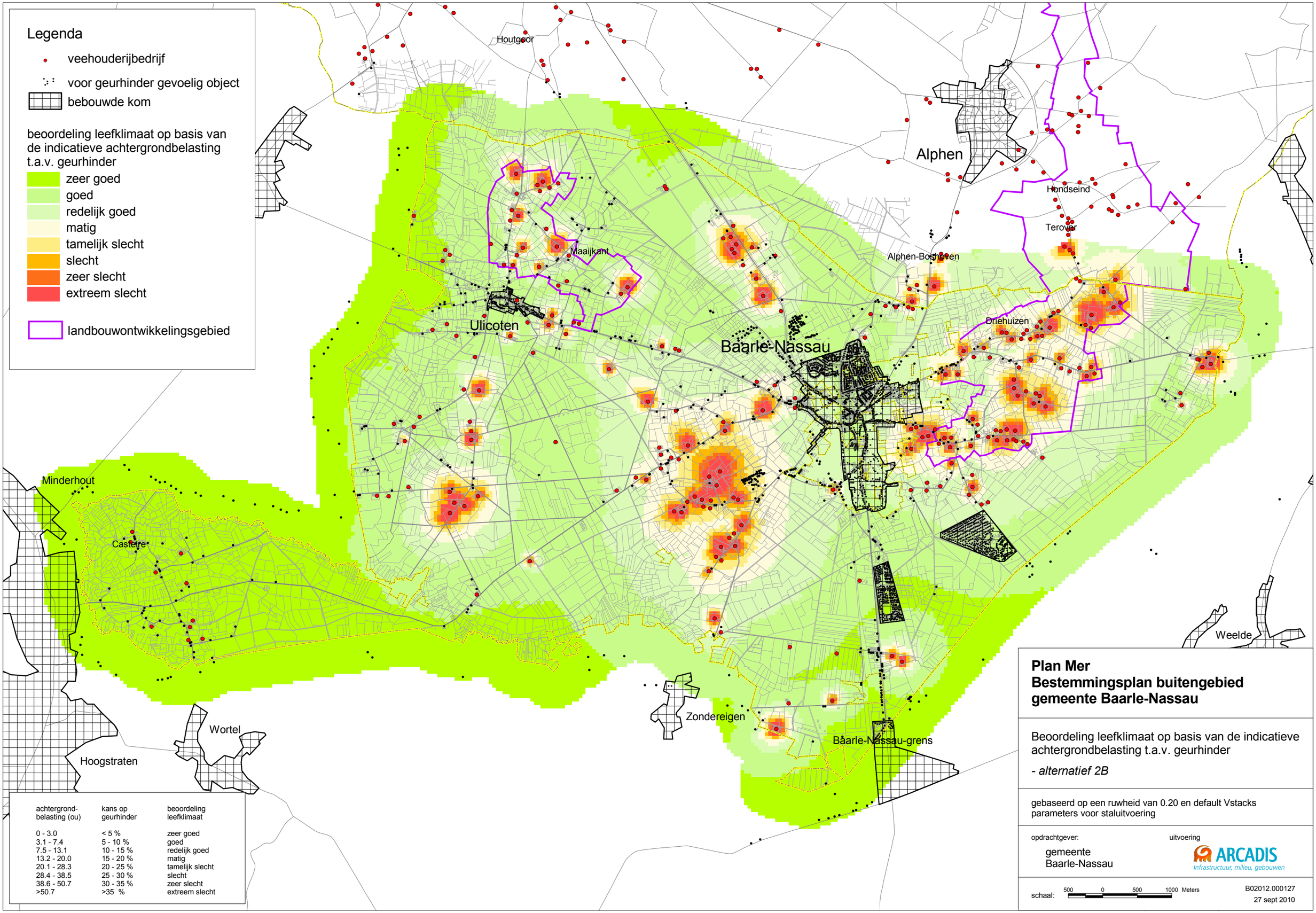
Legenda
veehouderijbedrijf
voor geurhinder gevoelig object
bebouwde kom
beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
zeer goed
goed
redelijk goed
matig
tamelijk slecht
slecht
zeer slecht
extreem slecht
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
achtergrond-belasting (ou)
kans op geurhinder
beoordeling leefklimaat
0 - 3.0 < 5 % zeer goed
3.1 - 7.4 5 - 10 % goed
7.5 - 13.1 10 - 15 % redelijk goed
13.2 - 20.0 15 - 20 % matig
20.1 - 28.3 20 - 25 % tamelijk slecht
28.4 - 38.5 25 - 30 % slecht
38.6 - 50.7 30 - 35 % zeer slecht
>50.7 >35 % extreem slecht
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder
- alternatief 2B
gebaseerd op een ruwheid van 0.20 en default Vstacks parameters voor staluitvoering
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

BIJLAGE 5 Kaarten landschappelijke en archeologische waarde

a. Archeologische waarde Baarle-Nassau
b. Landschappelijke waarde Baarle-Nassau

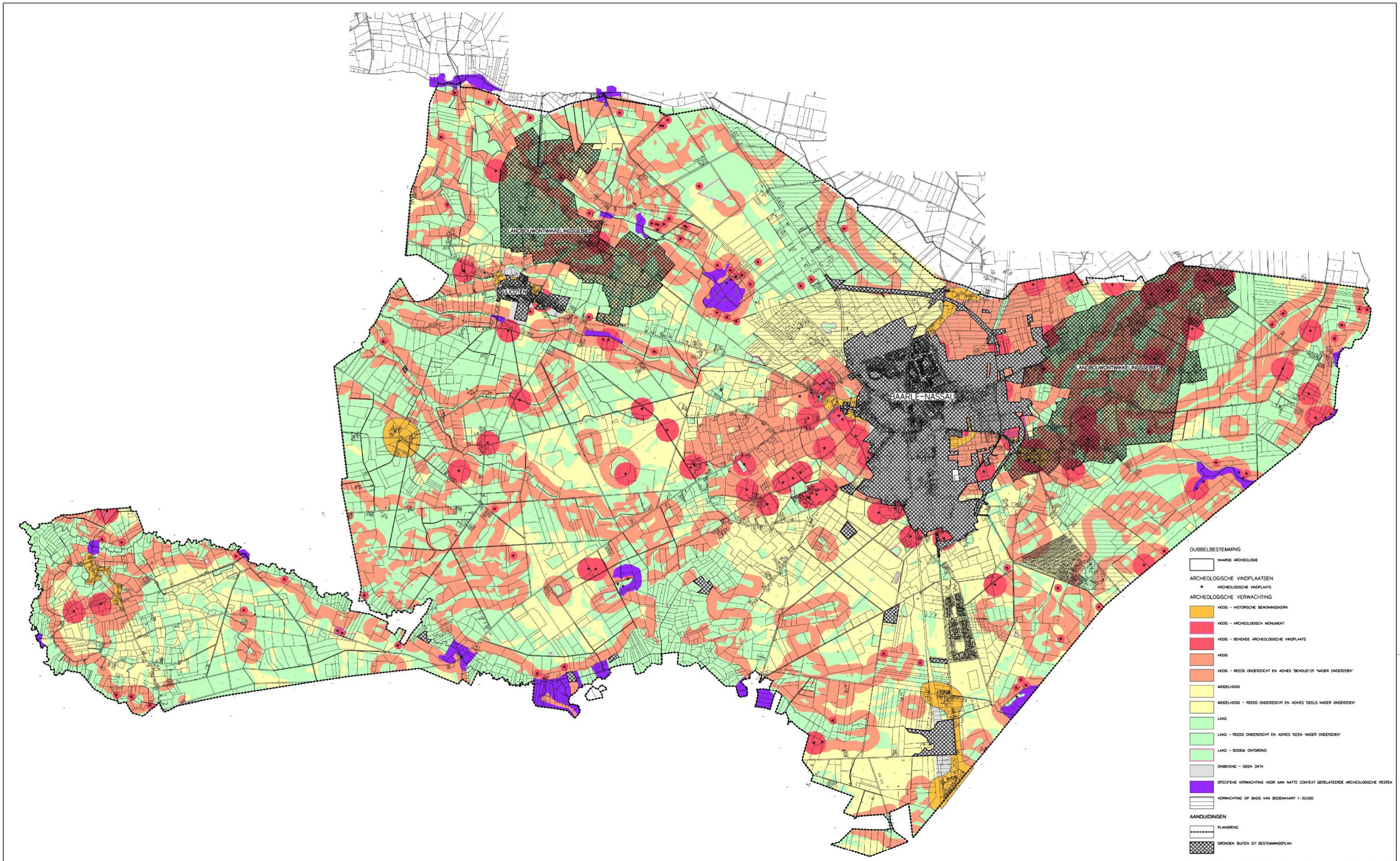

DUBBELBESTEMMING

WAARDE ARCHEOLOGIE

ARCHEOLOGISCHE VINDPLAATSEN

ARCHEOLOGISCHE VINDPLAATS

ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

HOOG - HISTORISCHE BEWONINGSKERN

HOOG - ARCHEOLOGISCH MONUMENT

HOOG - BEKENDE ARCHEOLOGISCHE VINDPLAATS

HOOG

HOOG - REEDS ONDERZOCHT EN ADVIES "BEHOUD OF NADER ONDERZOEK"

MIDDELHOOG

MIDDELHOOG - REEDS ONDERZOCHT EN ADVIES "DEELS NADER ONDERZOEK"

LAAG

LAAG - REEDS ONDERZOCHT EN ADVIES "GEEN NADER ONDERZOEK"

LAAG - BODEM ONTGROND

ONBEKEND - GEEN DATA

SPECIFIEKE VERWACHTING VOOR AAN NATTE CONTEXT GERELATEERDE ARCHEOLOGISCHE RESTEN

VERWACHTING OP BASIS VAN BODEMKAART 1:50.000

AANDUIDINGEN

PLANGRENS

GRONDEN BUITEN DIT BESTEMMINGSPLAN

De raad heeft op 16 juli 2009 het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld.

Compositie 5 stedenbouw bv
Beschutstraat 33 - 37
4813 CB Breda
telefoon 076 - 5223262
telefax 076 - 5213812
e-mail info@c5s.nl
website www.c5s.nl

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2008
VERBEELDING 1A
WAARDE ARCHEOLOGIE

Schaal	Gemaakt	Gewijzigd
1 : 15.000	08.04.2009 M.B.	30.09.2009 M.B.

Werk	Tekeningnummer	Bestanddeelnaam
0653.69	-	baw69a77.dgn

Compositie 5 stedenbouw

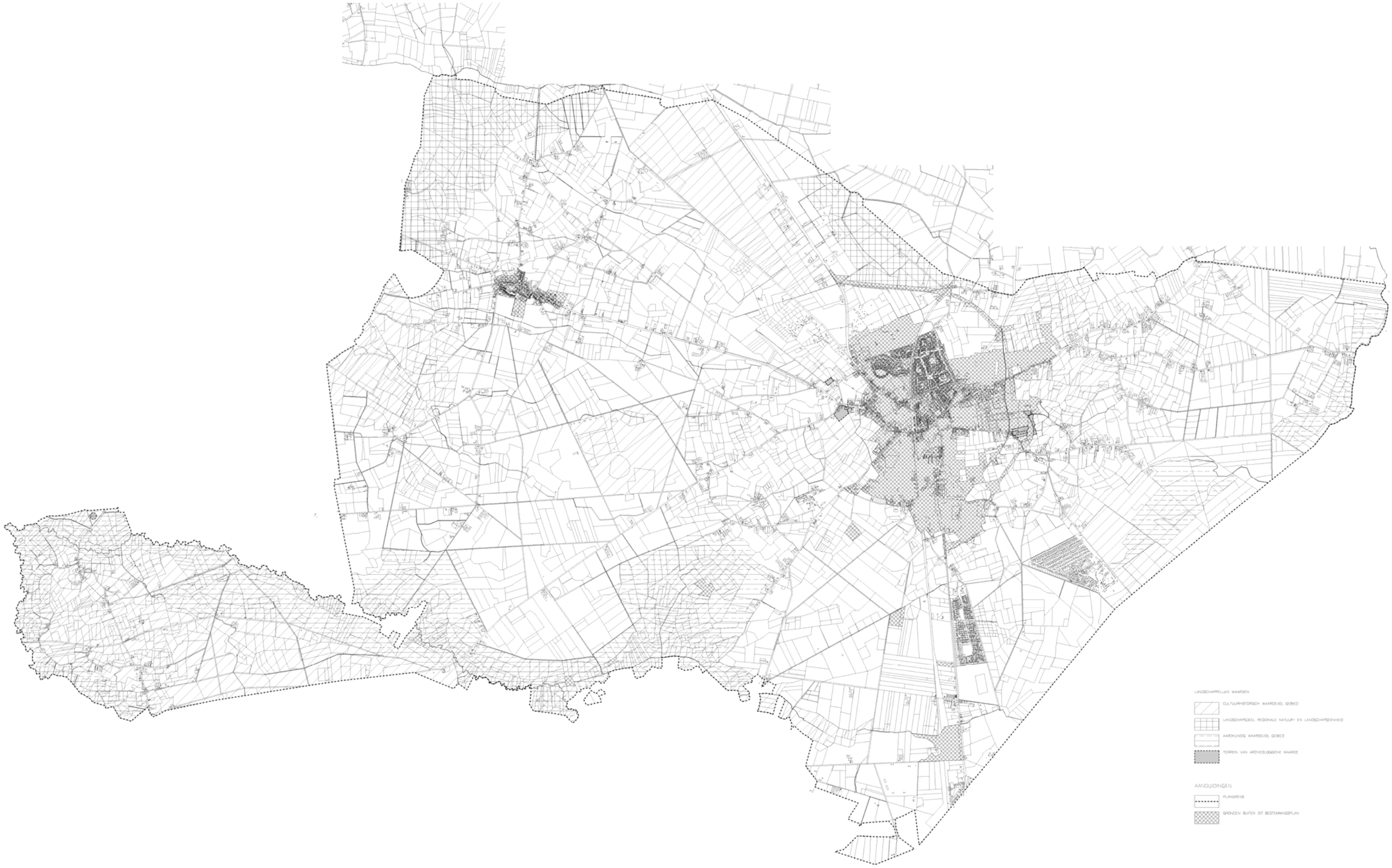

LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN

CULTUURHISTORISCH WAARDEVOL GEBIED

LANDSCHAPSDEEL REGIONALE NATUUR- EN LANDSCHAPSEENHEID

AARDKUNDIG WAARDEVOL GEBIED

TERREIN VAN ARCHEOLOGISCHE WAARDE

AANDUIDINGEN

PLANGRENS

GRONDEN BUITEN DIT BESTEMMINGSPLAN

Compositie 5 stedenbouw bv
Boschstraat 25 - 27
4811 GB Breda
telefoon 076 - 5235262
telefax 076 - 5213812
e-mail info@c5s.nl
website www.c5s.nl

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2008
VERBEELDING 2B
LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN

Schaal	Gemaakt	Gewijzigd
1 : 15.000	01.01.2008 JJW	12.12.2008 JJW
Werk	**Tekeningnummer**	**Bestandsnaam**
0653.69.00	DB 1	bar65x64.dgn

Compositie 5 stedenbouw

BIJLAGE 6 Achtergrondinformatie gezondheid

Biologische agentia

Er zijn vele studies gedaan naar de gezondheidseffecten van werknemers van de intensieve veehouderij. Onder werknemers wordt vooral een hoge prevalentie van luchtwegklachten gevonden waaronder hoesten, slijm opgeven, kortademigheid en benauwdheid. Daarnaast heeft een deel van de werknemers systematische klachten zoals rillingen, transpireren, koorts en gewrichtspijnen. Allergie voor allergenen buiten de werksituatie, zoals graspollen (hooikoorts), huisstofmijt en huisdieren (katten en honden) komt echter juist minder voor bij agrariërs en hun kinderen. Als oorzaak van de werkgerelateerde klachten komt uit de literatuur voornamelijk de blootstelling aan endotoxinen naar voren. Het is mogelijk dat ook andere agentia afkomstig van micro-organismen samen met endotoxine deze effecten veroorzaken. Een veehouderij emitteert stoffen naar de omgeving afhankelijk van onder andere staltype, bedrijfsvoering en aantal en type dieren. De bijdrage van deze emissies aan de concentraties op leefniveau lijkt gering en leidt in elk geval niet tot overschrijding van normen of gezondheidkundige advieswaarden. De blootstelling van omwonenden van de intensieve veehouderij aan diverse stoffen is een ordegrootte 100-1000 lager dan van werknemers. Dit is één van de redenen waardoor uit de bij werknemers gevonden effecten niet direct conclusies kunnen worden getrokken aangaande het risico voor omwonenden. Verder is de concentratie endotoxine in huisstof verhoogd in woningen van agrariërs, maar niet in andere plattelandswoningen. Deze gegevens ondersteunen de conclusie dat blootstelling van omwonenden (niet-agrariërs) naar alle waarschijnlijkheid laag is en alleen in de directe nabijheid van agrarische activiteit is terug te vinden. Het is onduidelijk of de licht verhoogde concentraties rond agrarische bedrijven kunnen leiden tot effecten op de gezondheid.

Een ander virus dat verband houdt met de intensieve veehouderij, is het influenzavirus (griep), maar dit komt zelden voor. Infectie met het influenzavirus kan leiden tot acute klachten van de luchtwegen. Door praten, hoesten of niezen wordt het virus verspreid. Mensen kunnen besmet raken met varkensinfluenzavirus door beroepsmatig in contact te komen met varkens. Verder kunnen mensen geïnfecteerd raken met influenzavirussen door direct contact met geïnfecteerd pluimvee.
Salmonella bij de mens is een belangrijke verwekker van voedselgerelateerde darminfecties bij de mens. Dieren zijn vaak de drager van de Salmonella bacterie zonder er zelf ziek van te worden; door mest besmetten zij elkaar. Door controle programma's is het aantal besmettingen in de pluimveesector afgenomen, onder rundvee en varkens echter niet. Infecties bij de mens treden op door eten van besmet vlees en eieren of producten, die door vlees of eieren zijn besmet.

Ten slotte is toxoplasmose één van de meest voorkomende parasitaire infectieziekten. Mensen kunnen besmet raken door contact met besmette eitjes, besmette aarde (die via katten uitgescheiden worden, welke het weer van muizen hebben of varkens en kippen die tussengastheren zijn) of door het eten van met eitjes besmette groente op het eten van niet (goed) doorbakken vlees. Mensen kunnen het niet overdragen op andere mensen en de meeste infecties verlopen zonder verschijnselen.

Onder omwonenden van intensieve veehouderijen is minder onderzoek gedaan dan onder werknemers. Uit het beschikbare onderzoek blijkt dat omwonenden vaak meer symptomen rapporteren dan vergelijkingsgroepen. Het gaat vooral om klachten van de luchtwegen en verminderde kwaliteit van leven. Het is duidelijk dat rondom intensieve veehouderij vaak geurhinder optreedt. Omdat blootstellingschattingen in vrijwel alle studies ontbreken, is op grond van de beschikbare gegevens geen relatie te leggen tussen blootstelling aan specifieke componenten uit de intensieve veehouderij en de gezondheidsklachten.
Verspreidingsberekeningen en/of blootstellingsmetingen kunnen meer inzicht geven in de verspreiding van stoffen vanuit de grote intensieve veehouderijen (megastallen).
Voor bedrijven van een dergelijke omvang zijn namelijk nog helemaal geen gegevens beschikbaar. Daar is wel behoefte aan, zeker gezien het grote aantal vragen dat de schaalvergroting oproept.

Op het gebied van bacteriën is vooral MRSA een probleem. Ca. 40 % van Nederlandse slachtvarkens is drager van MRSA. Van deze bacterie worden mensen in de algemene bevolking gewoonlijk niet ziek. Een risico ontstaat wanneer deze bacterie wordt geïntroduceerd in ziekenhuizen of verpleeghuizen. Patiënten met een MRSA-besmetting zijn moeilijker met antibiotica te behandelen, en vooral bij mensen met verminderde weerstand vormt dit een gezondheidsrisico. In de algemene bevolking is minder dan 0,1 % drager van de bacterie. Op grond van de huidige inzichten wordt de kans dat de bacterie via het milieu wordt overgedragen aan omwonenden gering geacht omdat in de buitenlucht een sterke verdunning plaatsvindt.
Met name antibioticumresisistentie is een probleem. In de afgelopen tien jaar is de antibioticum resistentie met 50% toegenomen. De verspreiding van resistente micro-organismen wordt vergemakkelijkt door een hoge dichtheid van dieren met nauw contact al dan niet in combinatie met slechte hygiënische omstandigheden.

Voor de meeste micro-organismen is de insleep via introductie van nieuwe dieren een van de belangrijkste factoren. Wanneer bedrijven dichter op elkaar zitten, is dit meer mogelijk maar doordat het weer dichter op elkaar zit, ook weer sneller beheersbaar. In een gesloten bedrijf komt die minder voor omdat dit bedrijf (vrijwel) alle schakels van de keten integreert. Vermindering van het risico bij open bedrijven kan wel door middel van desinfectie, tussentijdse reiniging en leegstand. Schaalvergroting maakt het integreren van een deel of de gehele productieketen op één bedrijf mogelijk. De introductie van micro-organismen kan hierdoor gereduceerd worden. Verder kan er in een nieuwe stal gebruik worden gemaakt van de nieuwste technologieën zoals luchtwassers.

In de naaste omgeving van nieuwe bedrijven nemen milieuhinder door geur en fijn stof en ammoniakdepositie wel toe maar de voordelen zullen per saldo opwegen tegen de nadelen, mits de dierenaantallen gereguleerd blijven door beleid en oude stallen worden gesloopt.

Een megabedrijf dient te voldoen aan de laatste stand der techniek (nieuwste voorzieningen /innovatieve technieken) dus het toepassen van luchtwassers en in het stalontwerp risico's voor introductie en verspreiding van micro-organismen mee te nemen. Verder dient personeel goed geschoold te zijn zodat ziektes snel worden ontdekt en dient het antibioticumgebruik af te nemen en personeel op varkens- en pluimveebedrijven worden geadviseerd gevaccineerd te worden tegen influenza.

Daarnaast dient zoveel mogelijk een gesloten bedrijfsvoering plaats te vinden, bedrijven op tenminste 1-2 km van elkaar verwijderd zijn en te voorkomen dat varkens en kippen op 1 bedrijf worden gecombineerd.

Literatuur:

- RIVM-report 50029001/2005 Trends in the environmental burden of disease in the Netherlands 1980-2020. AB Knol, BAM Staatsen.
- GGD-Richtlijn Gezondheidsaspecten Besluit Luchtkwaliteit. Landelijk Centrum Medische Milieukunde. 8-12-2005.
- GGD-Richtlijn Geurhinder. GGD Nederland. 2002.
- Gezondheidseffectscreening Stad& Milieu 2006: Handboek voor een gezonde inrichting van de woonomgeving. GGD Nederland. Oktober 2006.
- RIVM briefrapport 60930006/2008. Intensieve Veehouderij en gezondheid: overzicht van kennis over werknemers en omwonenden. RIVM, Universiteit Utrecht en Institute for Risk Assessment Studies. Nationale MAC-lijst 2007". Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Sdu Uitgevers:2007.
- RIVM briefrapport 2151011002. Volksgezondheidsaspecten van veehouderijbedrijven in Nederland: zoönosen en antibioticumresistentie.

BIJLAGE 7 Kaarten Ammoniakdepostie

a. Huidige situatie
b. Amvb huisvesting (referentiesituatie)
c. Alternatief 1A
d. Alternatief 1B
e. Alternatief 2A
f. Alternatief 2B

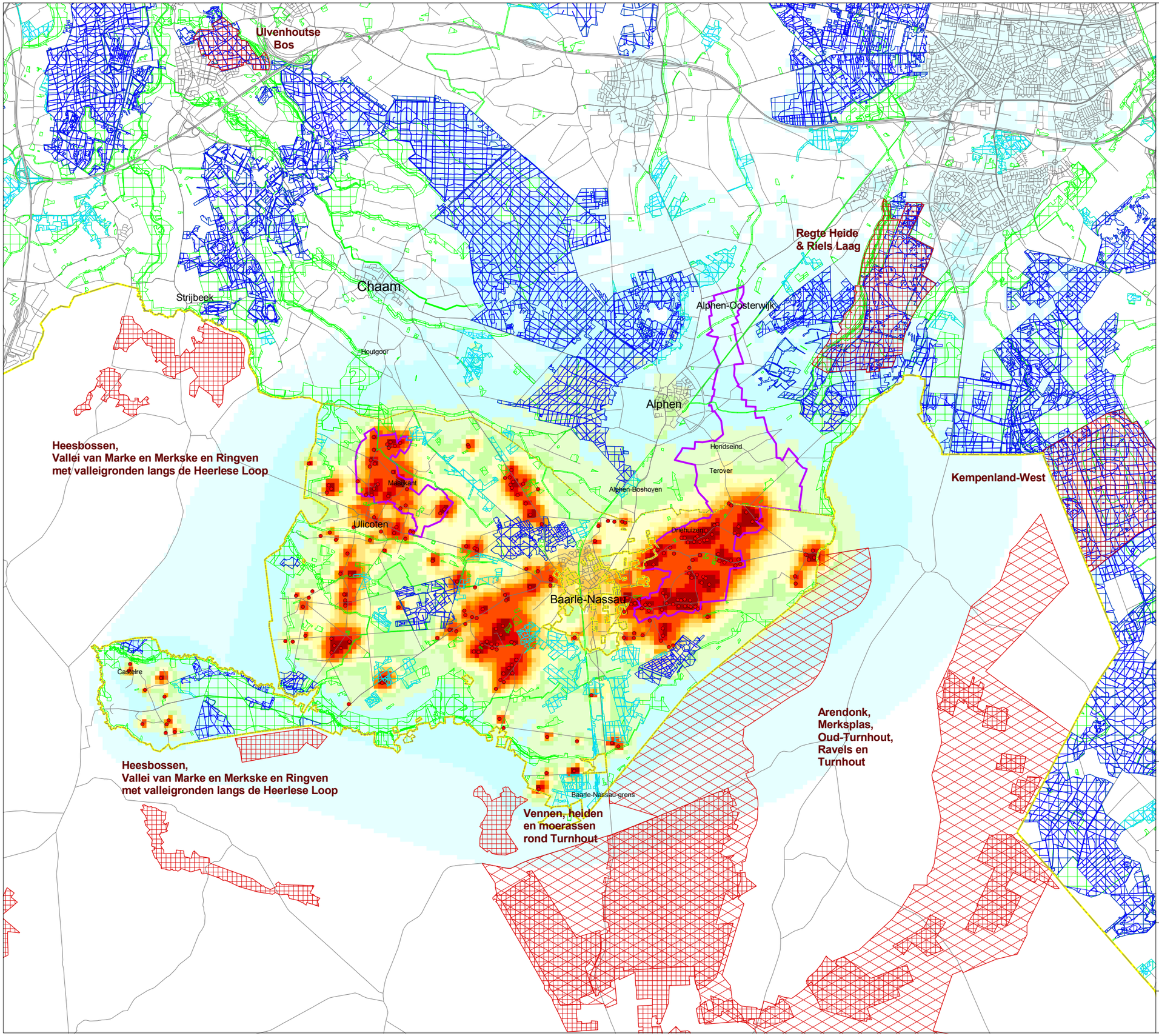

Legenda

- veehouderijbedrijf

depositie van amoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven in Baarle-Nassau (mol N/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >3000

Natura 2000

- Habitatrichtlijngebied
- Vogelrichtlijngebied

- zeer kwetsbaar gebied Wav
- vervallen Wav gebied
- overig GHS - Natuur

- landbouwontwikkelingsgebied

Plan MER Bestemmingsplan buitengebied gemeente Baarle-Nassau

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- huidige situatie

opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau

uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 1000 0 1000 2000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

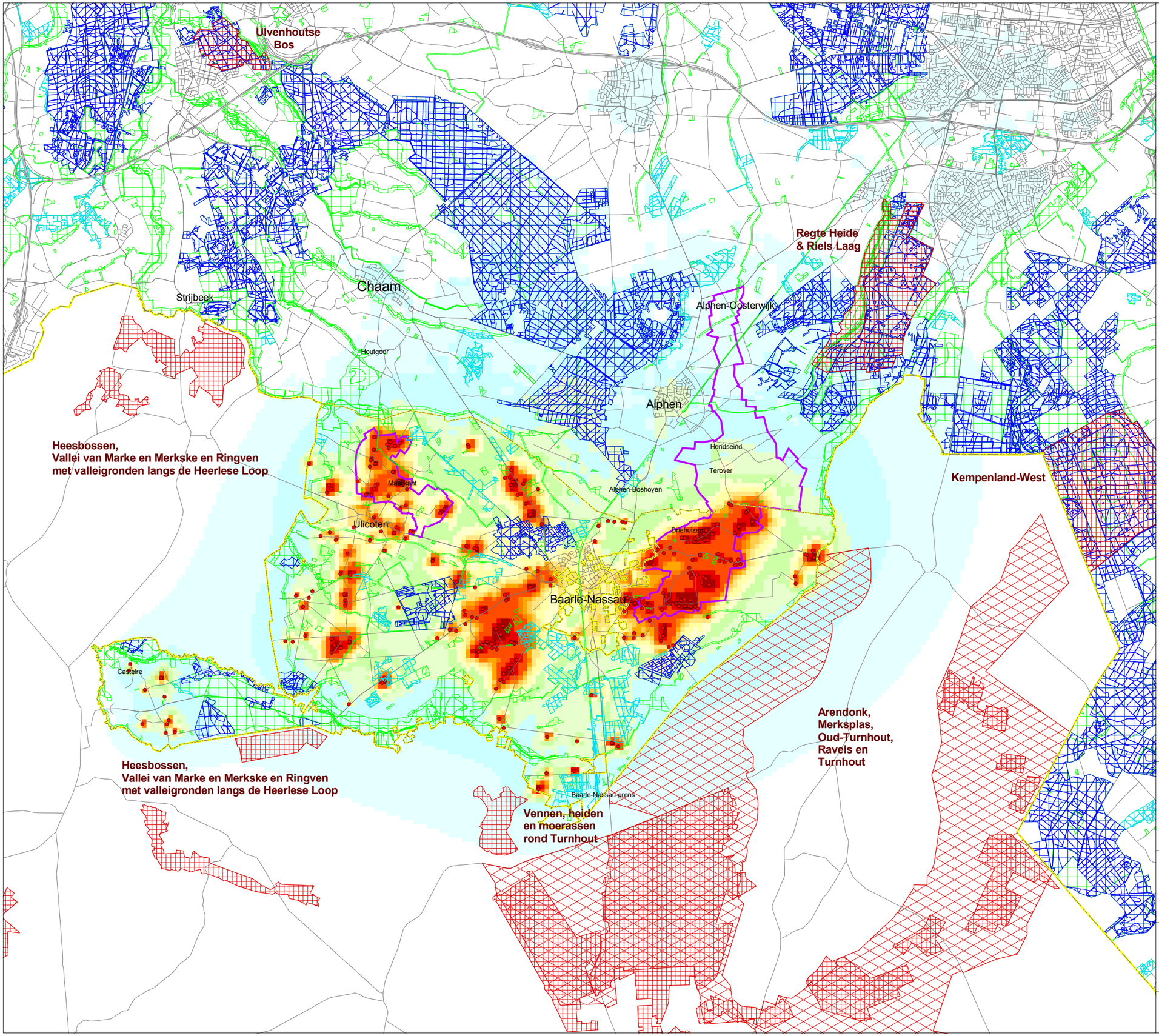

Legenda

- veehouderijbedrijf

depositie van amoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven in Baarle-Nassau (mol N/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >3000

Natura 2000

- Habitatrichtlijngebied
- Vogelrichtlijngebied

- zeer kwetsbaar gebied Wav
- vervallen Wav gebied
- overig GHS - Natuur

- landbouwontwikkelingsgebied

Plan MER Bestemmingsplan buitengebied gemeente Baarle-Nassau

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- Amvb huisvesting

opdrachtgever: gemeente Baarle-Nassau

uitvoering: ARCADIS Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 1000 0 1000 2000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

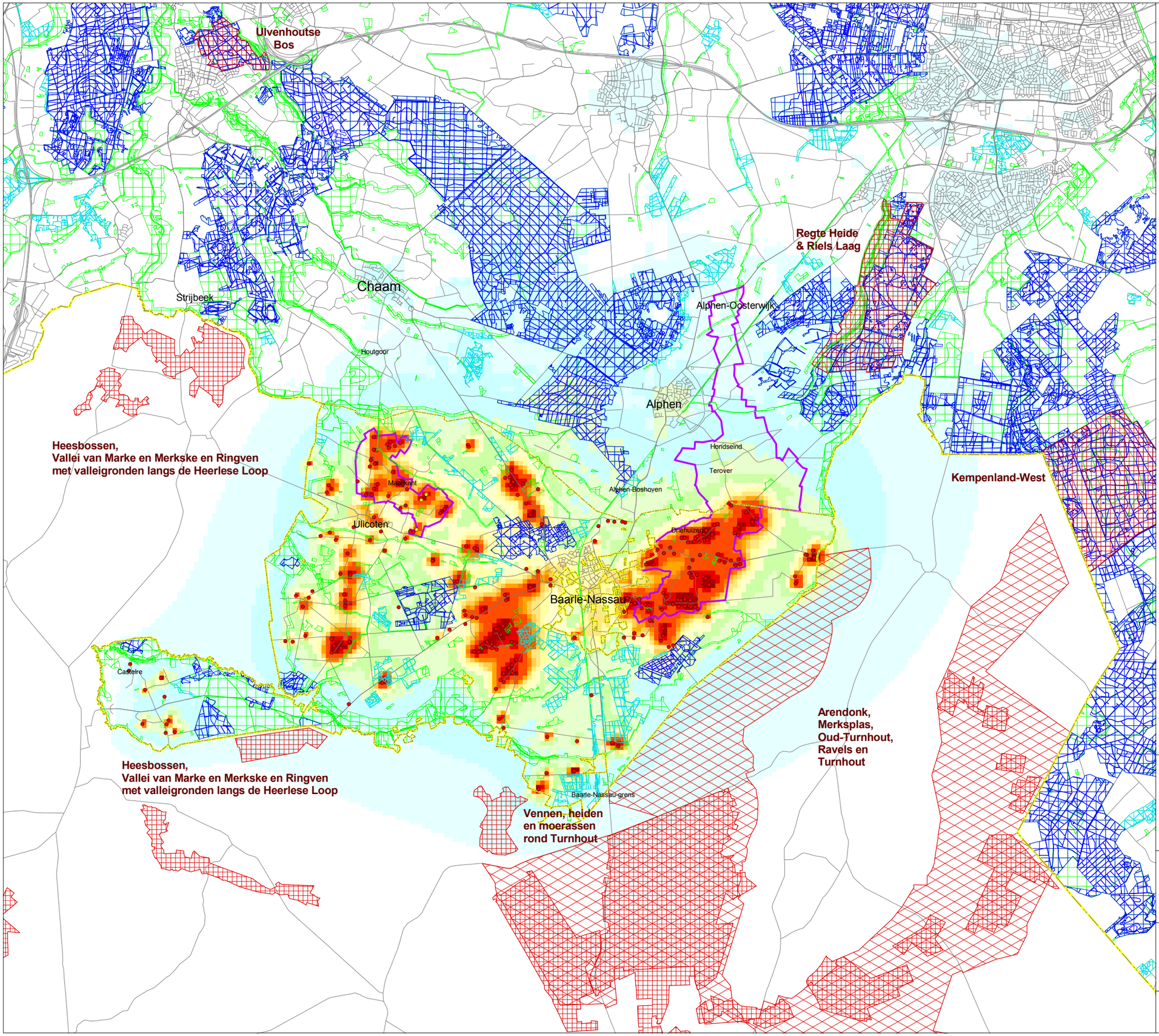

Legenda

- veehouderijbedrijf
- nieuwvestiging

depositie van amoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven in Baarle-Nassau (mol N/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >3000

Natura 2000

- Habitatrichtlijngebied
- Vogelrichtlijngebied

- zeer kwetsbaar gebied Wav
- vervallen Wav gebied
- overig GHS - Natuur

- landbouwontwikkelingsgebied

Plan MER Bestemmingsplan buitengebied gemeente Baarle-Nassau

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- alternatief 1A

opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau

uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 1000 0 1000 2000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

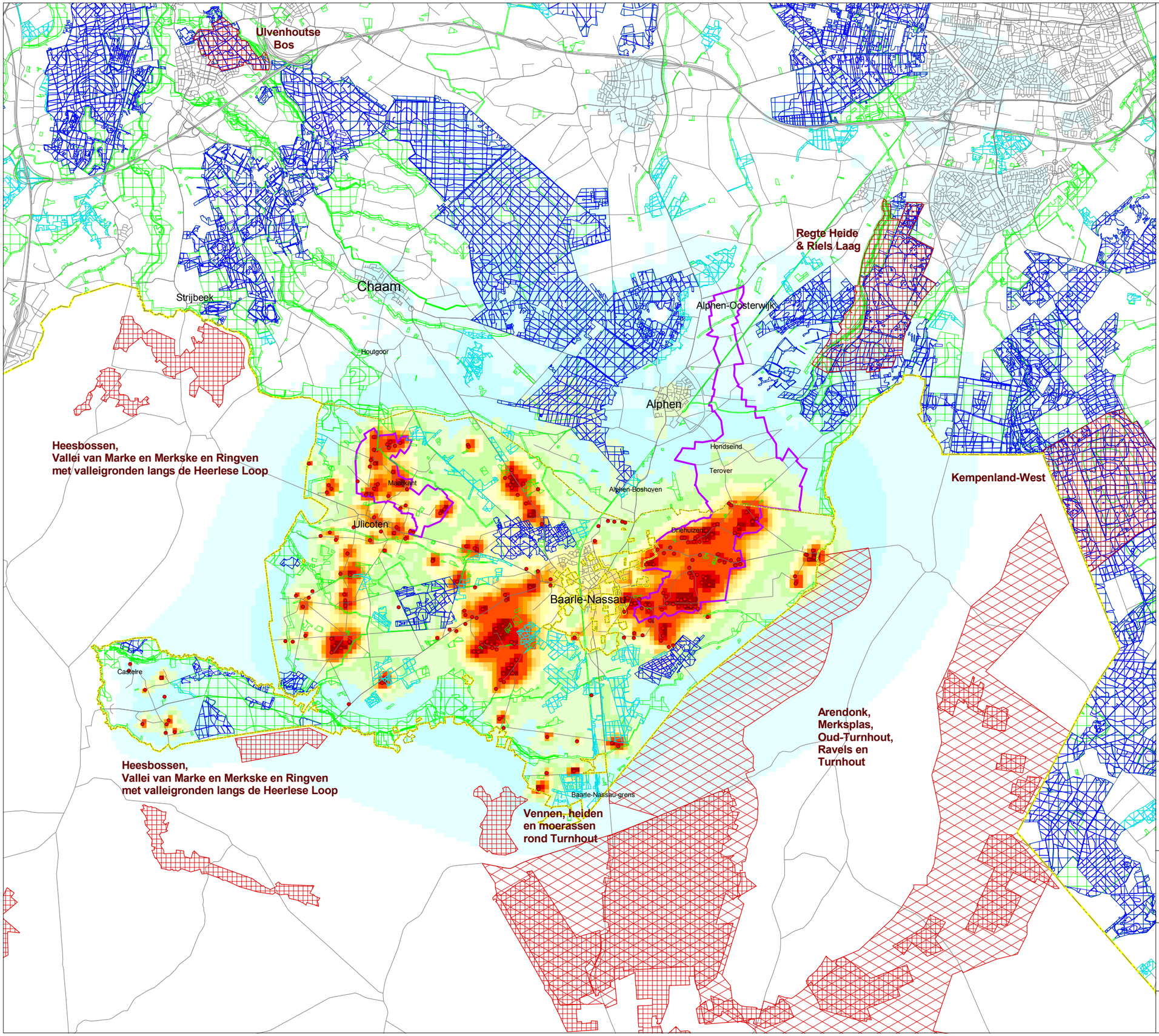

Legenda

- veehouderijbedrijf

depositie van amoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven in Baarle-Nassau (mol N/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >3000

Natura 2000

- Habitatrichtlijngebied
- Vogelrichtlijngebied

- zeer kwetsbaar gebied Wav
- vervallen Wav gebied
- overig GHS - Natuur

- landbouwontwikkelingsgebied

Plan MER Bestemmingsplan buitengebied gemeente Baarle-Nassau

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- alternatief 1B

opdrachtgever: gemeente Baarle-Nassau

uitvoering: ARCADIS Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 1000 0 1000 2000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

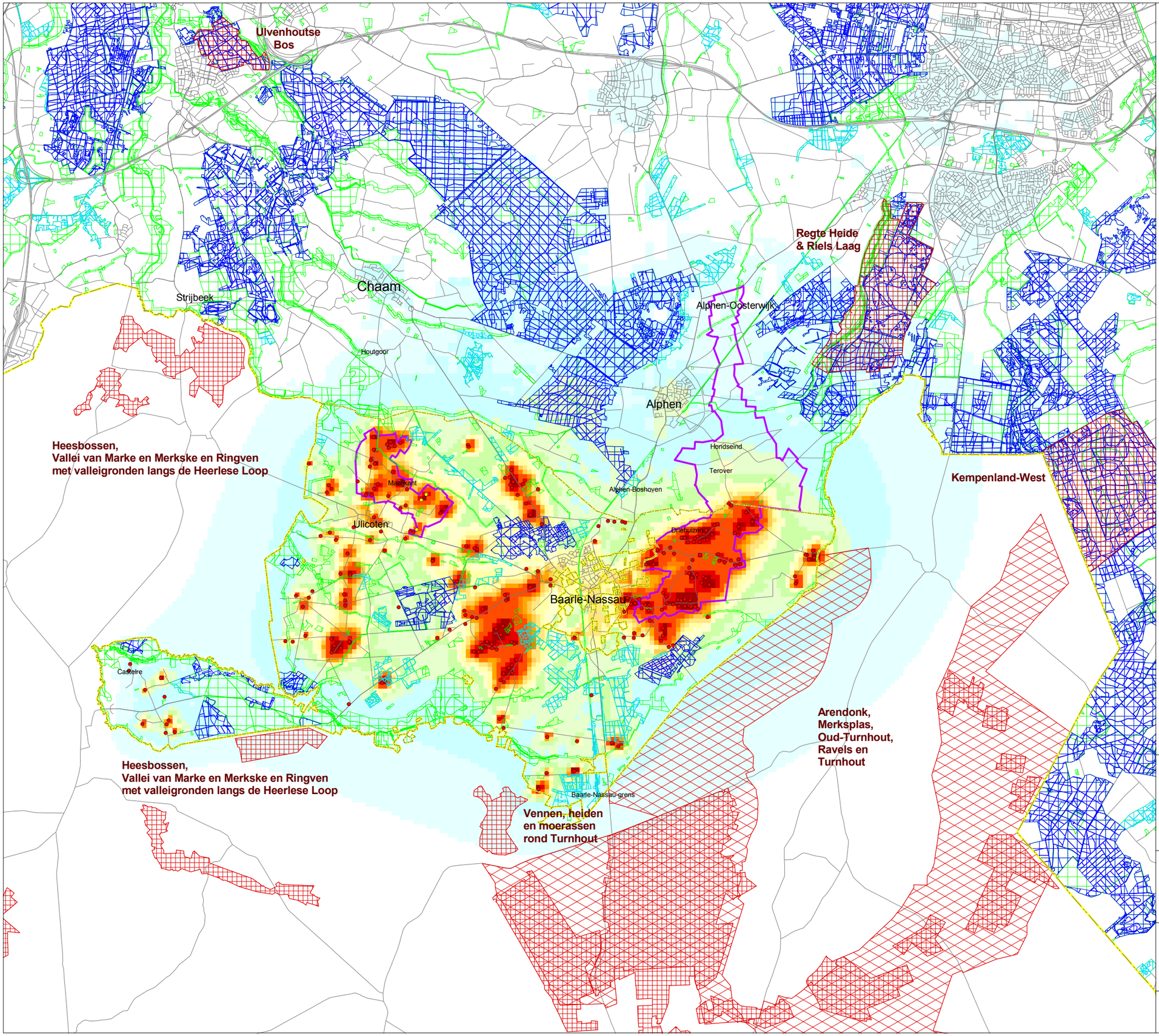

Legenda

- veehouderijbedrijf
- nieuwvestiging

depositie van amoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven in Baarle-Nassau (mol N/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >3000

Natura 2000

- Habitatrichtlijngebied
- Vogelrichtlijngebied

- zeer kwetsbaar gebied Wav
- vervallen Wav gebied
- overig GHS - Natuur

- landbouwontwikkelingsgebied

Plan MER Bestemmingsplan buitengebied gemeente Baarle-Nassau

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- alternatief 2A

opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau

uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 1000 0 1000 2000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

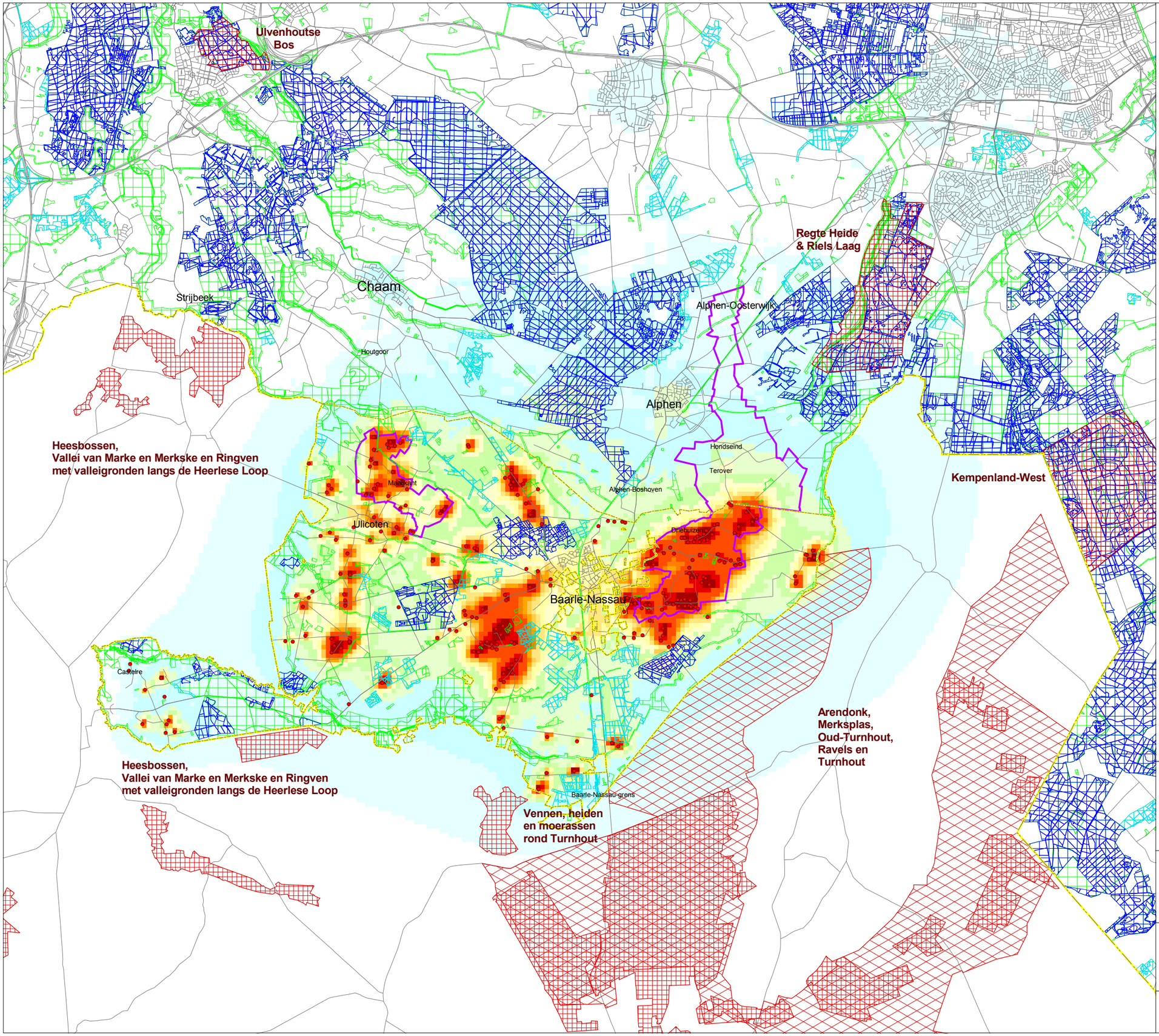

Legenda

- veehouderijbedrijf

depositie van amoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven in Baarle-Nassau (mol N/ha/jr)

- 0 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 700
- 700 - 800
- 800 - 900
- 900 - 1000
- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- >3000

Natura 2000

- Habitatrichtlijngebied
- Vogelrichtlijngebied

- zeer kwetsbaar gebied Wav
- vervallen Wav gebied
- overig GHS - Natuur

- landbouwontwikkelingsgebied

Plan MER Bestemmingsplan buitengebied gemeente Baarle-Nassau

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- alternatief 2B

opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau

uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 1000 0 1000 2000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

BIJLAGE 8 Verklarende woordenlijst

Alternatief	Eén van de mogelijke oplossingen om de doelstellingen te bereiken.
Archeologie	Wetenschap die een bepaalde cultuur of samenlevingsvorm in een bepaalde periode in het verleden tracht te doorgronden via bodemvondsten en andere (stoffelijke) overblijfselen.
Archeologische verwachting	Dit zijn gebieden met potentiële archeologische waarden (op basis van archeologische verwachtingskaart).
Autonome ontwikkeling	De ontwikkeling van het milieu en andere factoren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd; het betreft alleen die ontwikkelingen die kunnen worden afgeleid uit vastgesteld beleid.
Bevoegd Gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is (het m.e.r.-plichtige) besluit te nemen (en die de m.e.r.-procedure organiseert).
Commissie voor de m.e.r. / Cmer	Onafhankelijke commissie die het Bevoegd Gezag adviseert over richtlijnen voor de inhoud van het MER en de beoordeling van de kwaliteit van het MER.
Ecologische verbindingszone (EVZ)	Groenzones die een netwerk vormen ter bevordering van de migratie van bepaalde doelsoorten.
EHS	Ecologische hoofdstructuur (EHS) is een stelsel van natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindende zones in Nederland om de duurzaamheid van ecologische waarden te versterken zoals dat is vastgelegd in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR, kabinetsstandpunt 1993) en later in de Nota Ruimte.
Initiatiefnemer	De rechtspersoon die (de m.e.r.-plichtige activiteit) wil ondernemen.
m.e.r.	Milieueffectrapportage, de procedure.
MER	Milieueffectrapport, het document.
Referentiesituatie	De situatie in het plangebied wanneer enkel de autonome ontwikkelingen en niet de voorgenomen activiteit plaatsvindt. Ten opzichte van deze situatie worden de effecten van de activiteit beoordeeld (ook wel nulalternatief).
Studiegebied	Gebied waarbinnen relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.

BIJLAGE 9 Achtergrondinformatie kaarten

De volgende kaarten zijn gebruikt als achtergrondinformatie voor het bepalen van de effecten voor de verschillende aspecten:

1. Integrale zonering intensieve veehouderij
2. LOG Ulicoten
3. LOG Oostflank
4. Natura 2000-gebieden in Nederland & België
5. Geurnormering 3 en 14 OU
6. Indicatieve milieuruimte ten aanzien van geurhinder
7. Wav-gebieden
8. Achtergrondconcentraties fijnstof
9. Overschrijdingsdagen fijnstof
10. Fijnstof uit veehouderijbedrijven
11. Classificatie van IV-bedrijven t.b.v. referentiesituatie
12. Classificatie van IV-bedrijven t.b.v alternatief 1A
13. Classificatie van IV-bedrijven t.b.v alternatief 1B
14. Classificatie van IV-bedrijven t.b.v alternatief 2A
15. Classificatie van IV-bedrijven t.b.v alternatief 2B
16. Natuurbeheertypen gemeente Baarle-Nassau
17. Natuurbeheertypen LOG Ulicoten
18. Natuurbeheertypen LOG Oostflank
19. Geomorfologie (Provincie Noord-Brabant, 2004)
20. Bodemkundige hoofdeenheden (Provincie Noord-Brabant, 2004)
21. Kwel- en infiltratiegebieden (Provincie Noord-Brabant, 2004)
22. Zonering van het buitengebied Paraplunota ruimtelijke ordening (Provincie Noord-Brabant, 2004)

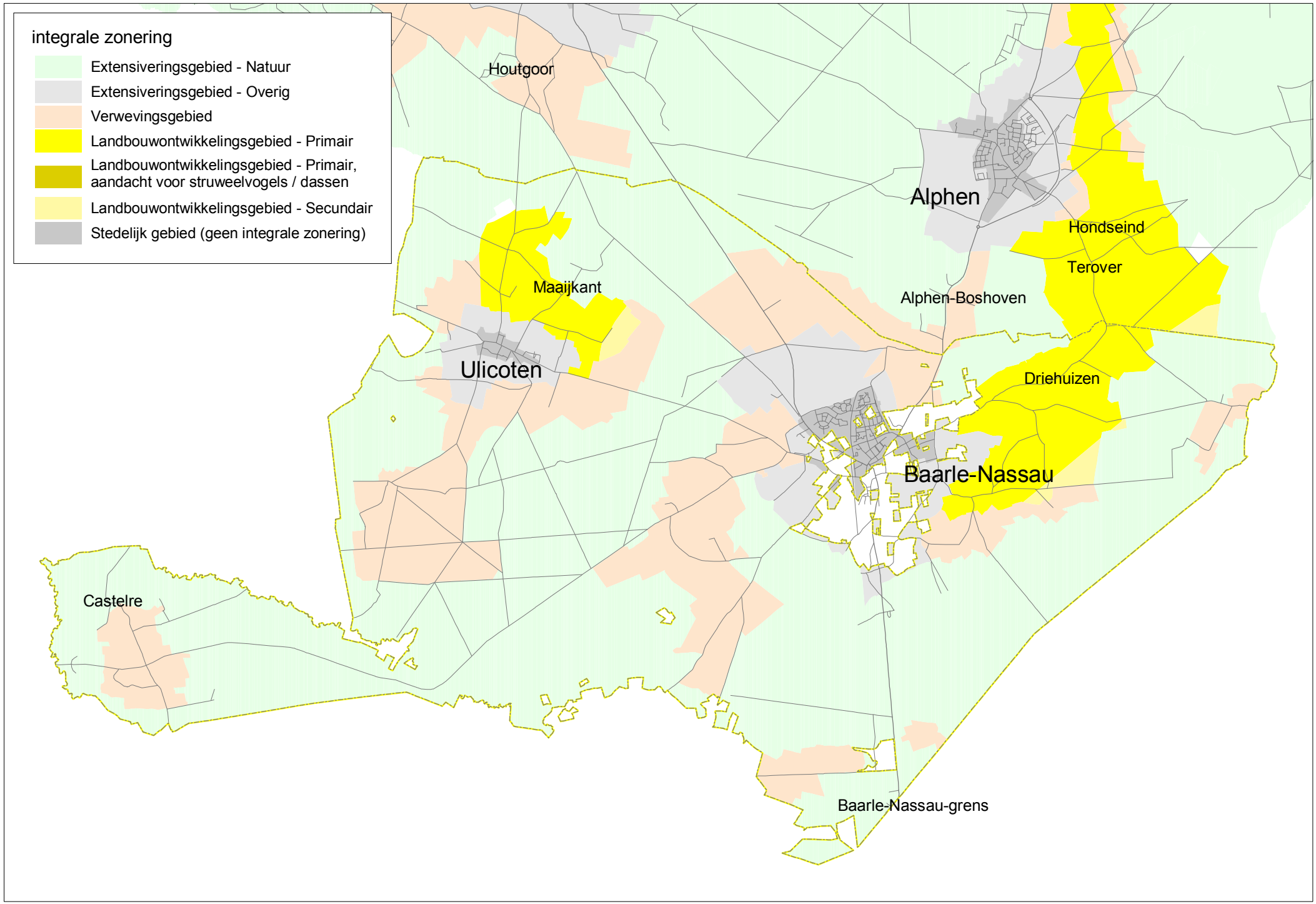
integrale zonering
Extensiveringsgebied - Natuur
Extensiveringsgebied - Overig
Verwevingsgebied
Landbouwontwikkelingsgebied - Primair
Landbouwontwikkelingsgebied - Primair, aandacht voor struweelvogels / dassen
Landbouwontwikkelingsgebied - Secundair
Stedelijk gebied (geen integrale zonering)
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Maaijkant
Alphen-Boshoven
Ulicoten
Driehuizen
Baarle-Nassau
Castelre
Baarle-Nassau-grens

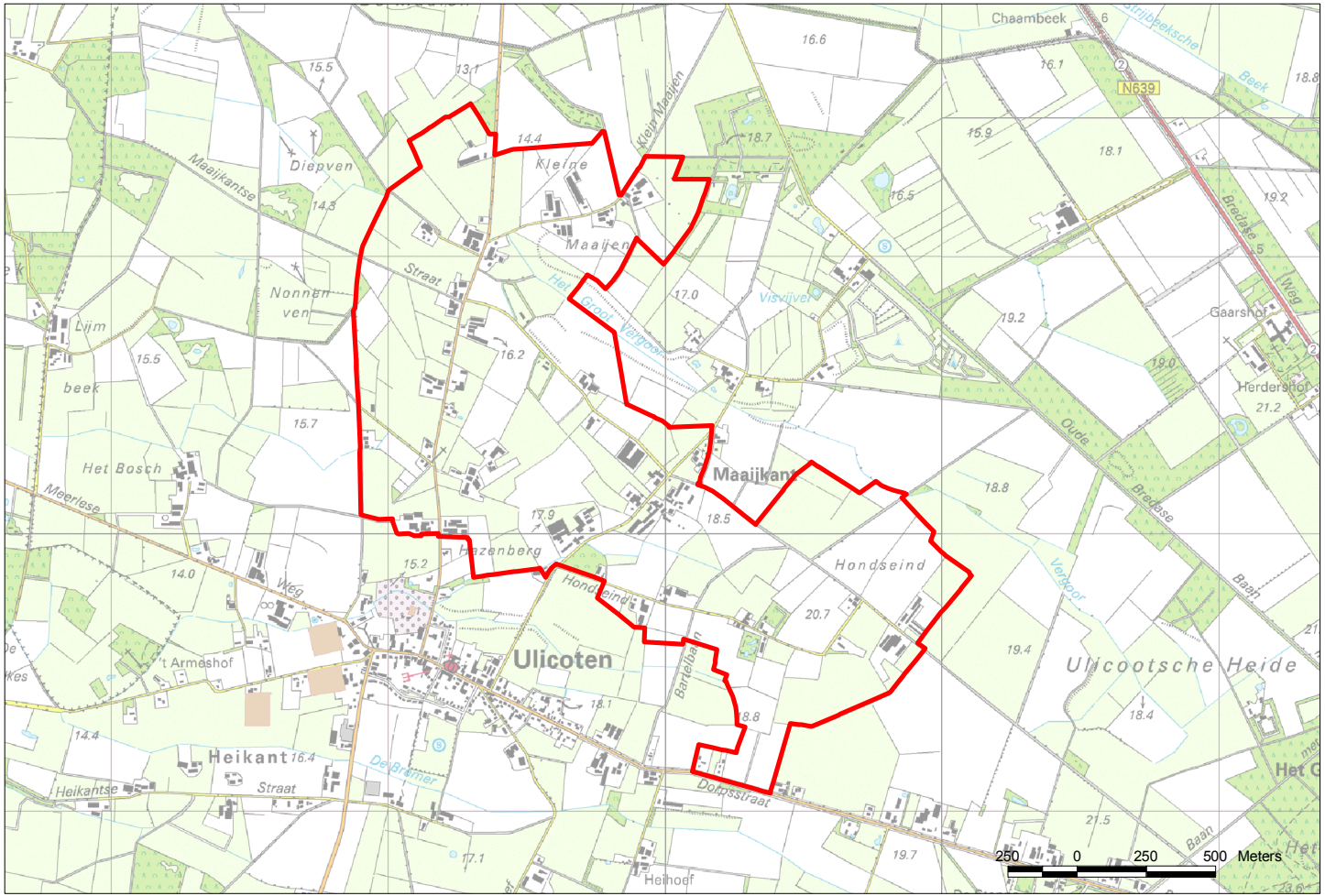
Chaambeek
Strijbeksche
Beek
N639
Bredase
Weg
Gaarshof
Herdershof
Oude
Bredase
Baan
Maaijkantse
Diepven
Kleine
Maaijen
Kleine Maaijen
Nonnen
ven
Straat
Het Groot Vijgroot
Visvijver
Lijm
beek
Het Bosch
Meerlese
Weg
Maaijkant
Hazenberg
Hondseind
Hondseind
Vergoor
Ulicoten
Bartelbaan
Ulicootsche Heide
't Armeshof
Heikant
Heikantse
Straat
De Brammer
Dorpsstraat
Heihoef
Baan
250 0 250 500 Meters

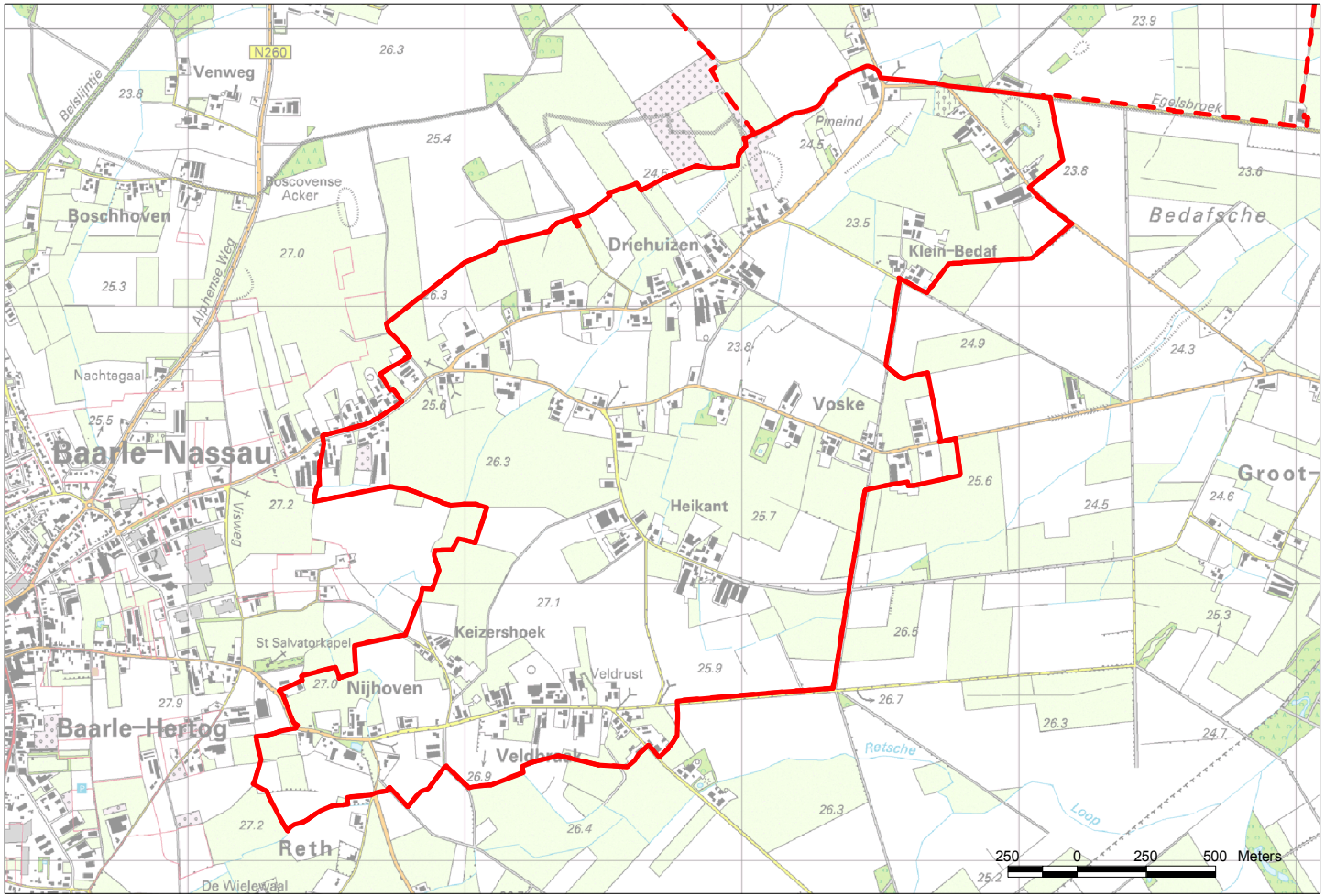
N260
Venweg
Belsliintje
Boscovense Acker
Boschhoven
Alphense Weg
Nachtegaal
Baarle-Nassau
Visweg
St Salvatorkapel
Nijhoven
Baarle-Hertog
Reth
De Wielewaal
Keizershoek
Veldrust
Veldhoek
Heikant
Driehuizen
Pineind
Voske
Klein-Bedaf
Egelsbroek
Bedafsche
Groot-
Retsche
Loop
250 0 250 500 Meters

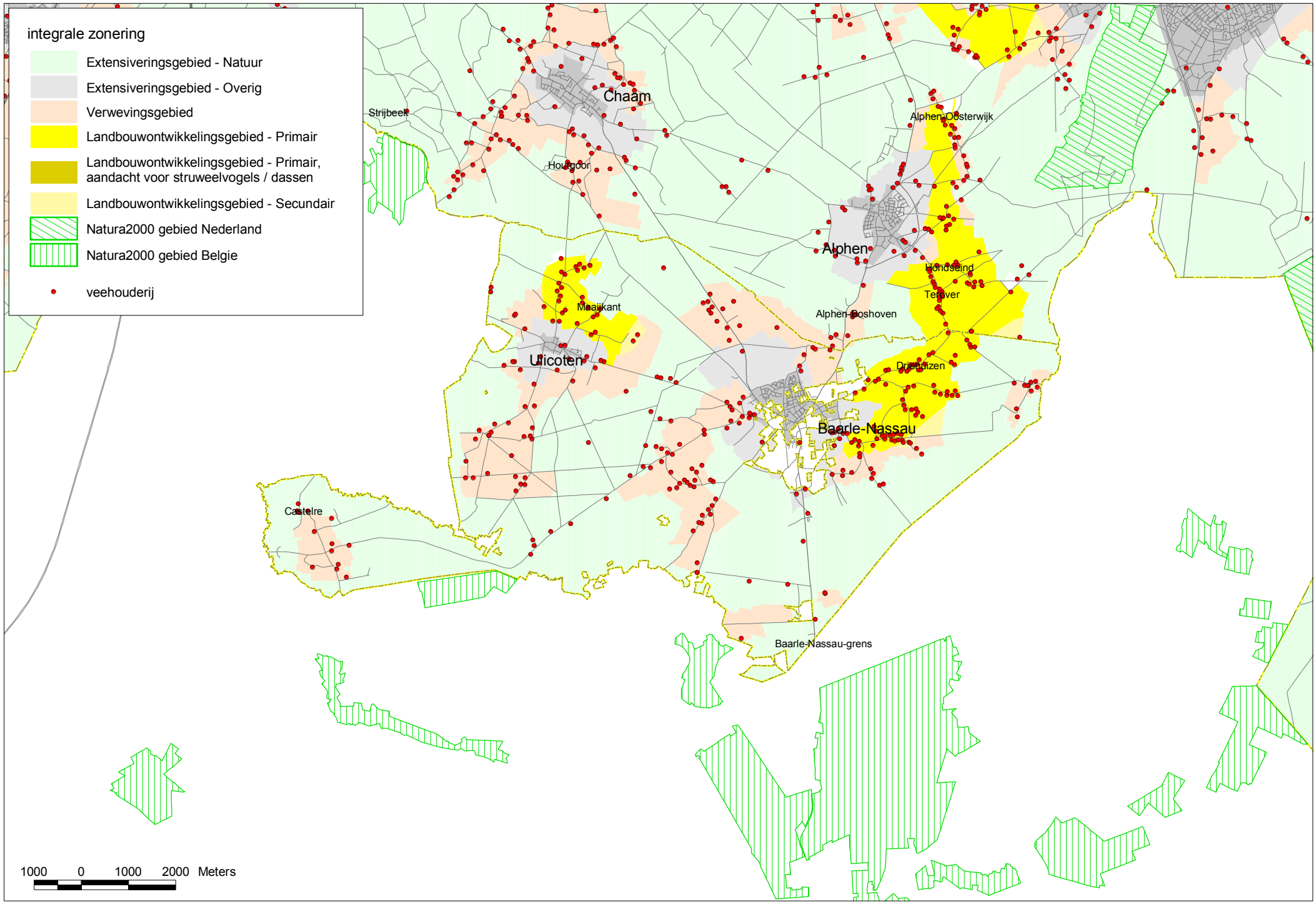
integrale zonering
Extensiveringsgebied - Natuur
Extensiveringsgebied - Overig
Verwevingsgebied
Landbouwontwikkelingsgebied - Primair
Landbouwontwikkelingsgebied - Primair, aandacht voor struweelvogels / dassen
Landbouwontwikkelingsgebied - Secundair
Natura2000 gebied Nederland
Natura2000 gebied Belgie
veehouderij
Chaam
Strijbeek
Houtgoor
Alphen-Oosterwijk
Alphen
Hondseind
Terover
Maaijkant
Alphen-Boshoven
Ulicoten
Drieburgen
Baarle-Nassau
Castelre
Baarle-Nassau-grens
1000 0 1000 2000 Meters

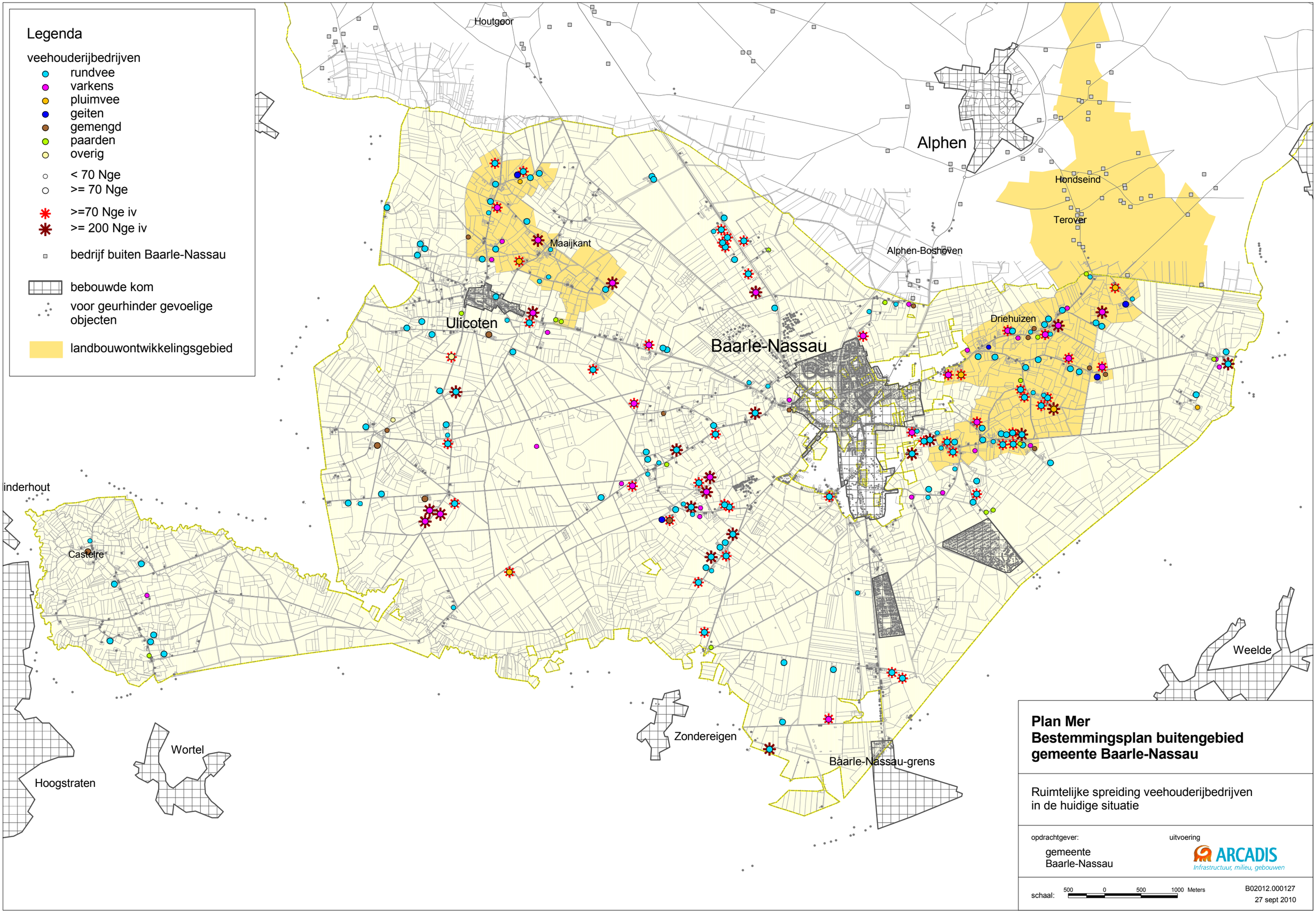

Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau

Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven
in de huidige situatie

opdrachtgever:
gemeente
Baarle-Nassau

uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 500 0 500 1000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

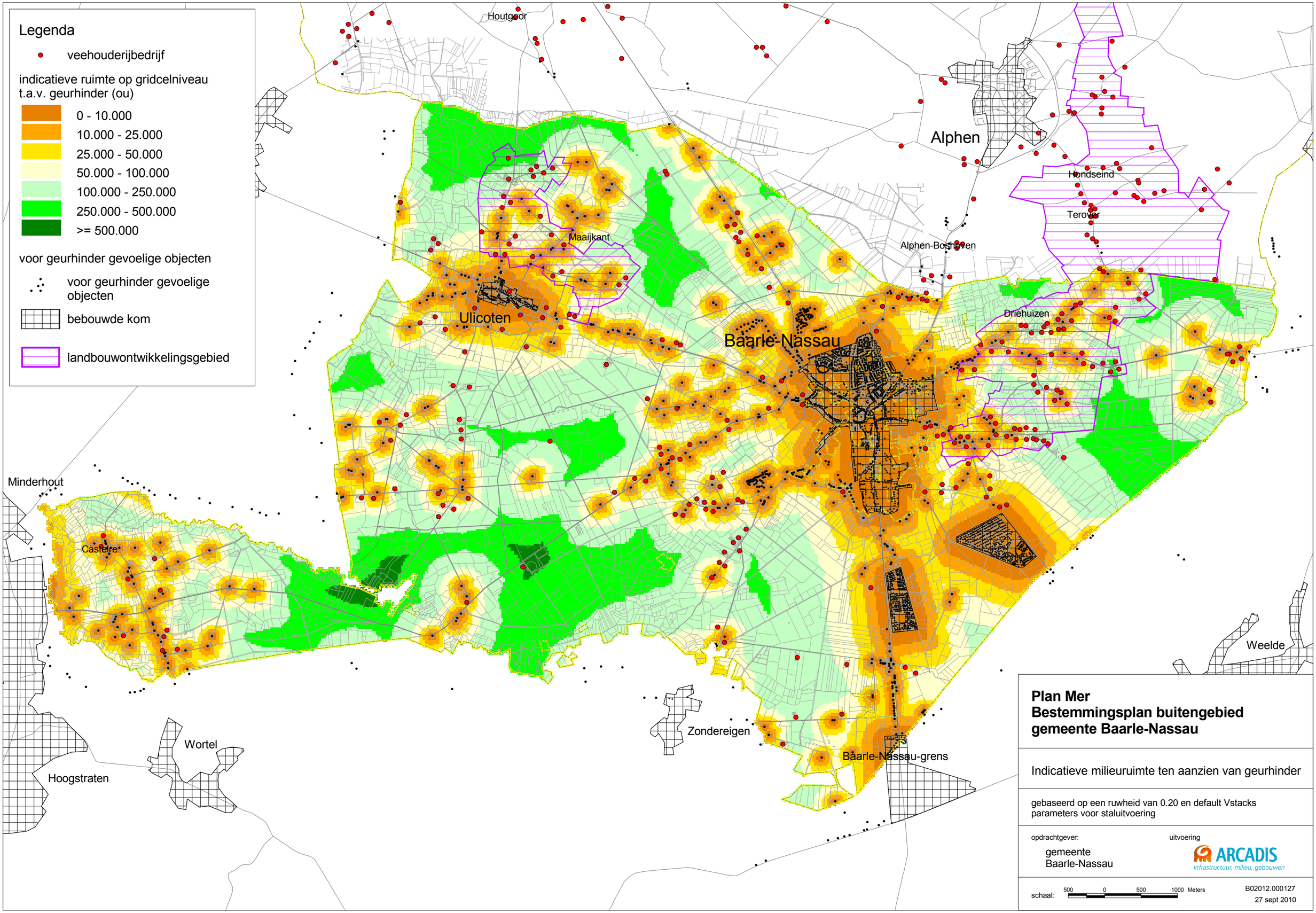
Legenda
veehouderijbedrijf
indicatieve ruimte op gridcelniveau t.a.v. geurhinder (ou)
0 - 10.000
10.000 - 25.000
25.000 - 50.000
50.000 - 100.000
100.000 - 250.000
250.000 - 500.000
>= 500.000
voor geurhinder gevoelige objecten
voor geurhinder gevoelige objecten
bebouwde kom
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Bosheven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Casteren
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Indicatieve milieuruimte ten aanzien van geurhinder
gebaseerd op een ruwheid van 0.20 en default Vstacks parameters voor staluitvoering
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

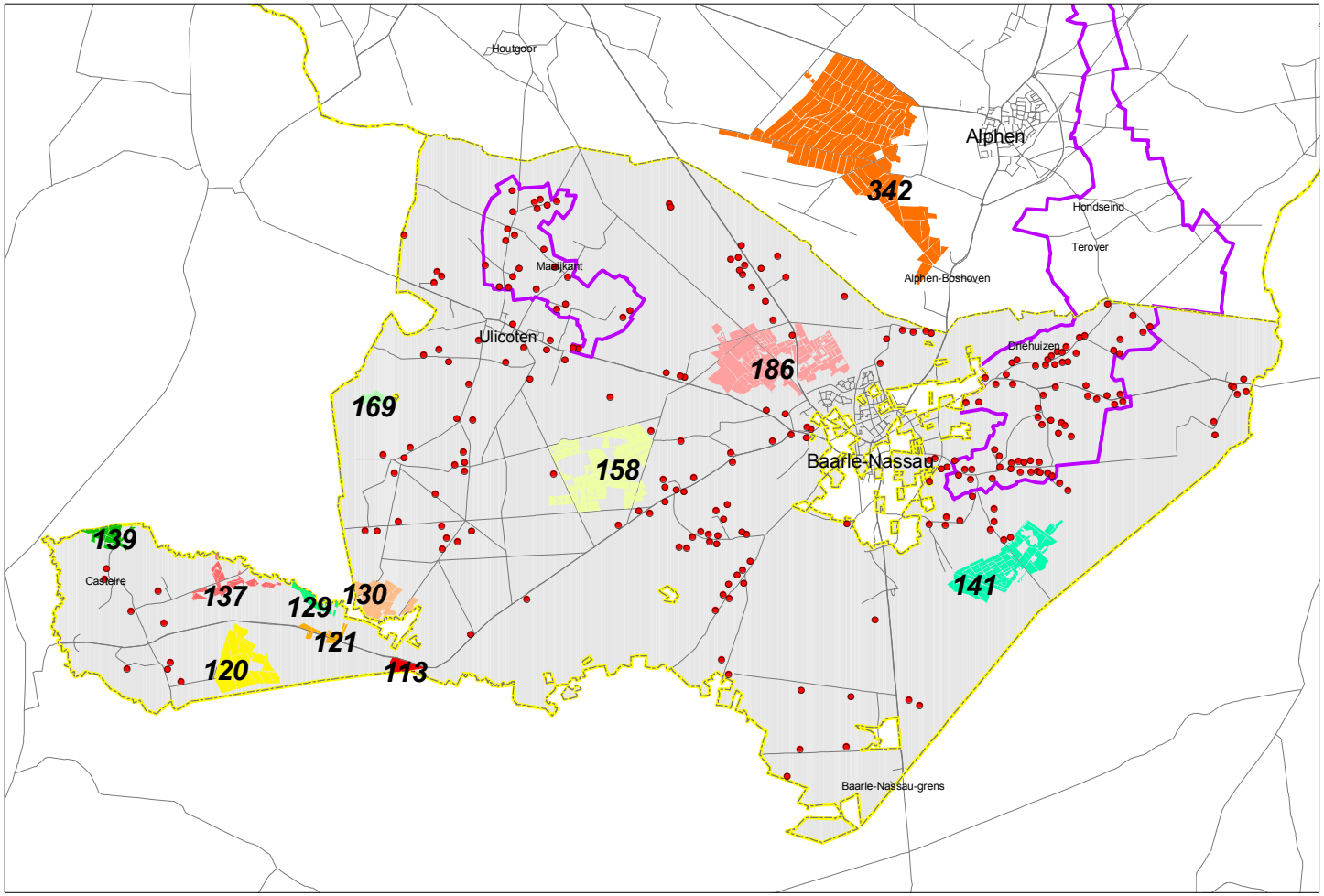
Houtgoor
Alphen
342
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maalkant
Ulicoten
186
Driehuizen
169
158
Baarle-Nassau
139
Casteire
137
129
130
121
120
113
141
Baarle-Nassau-grens

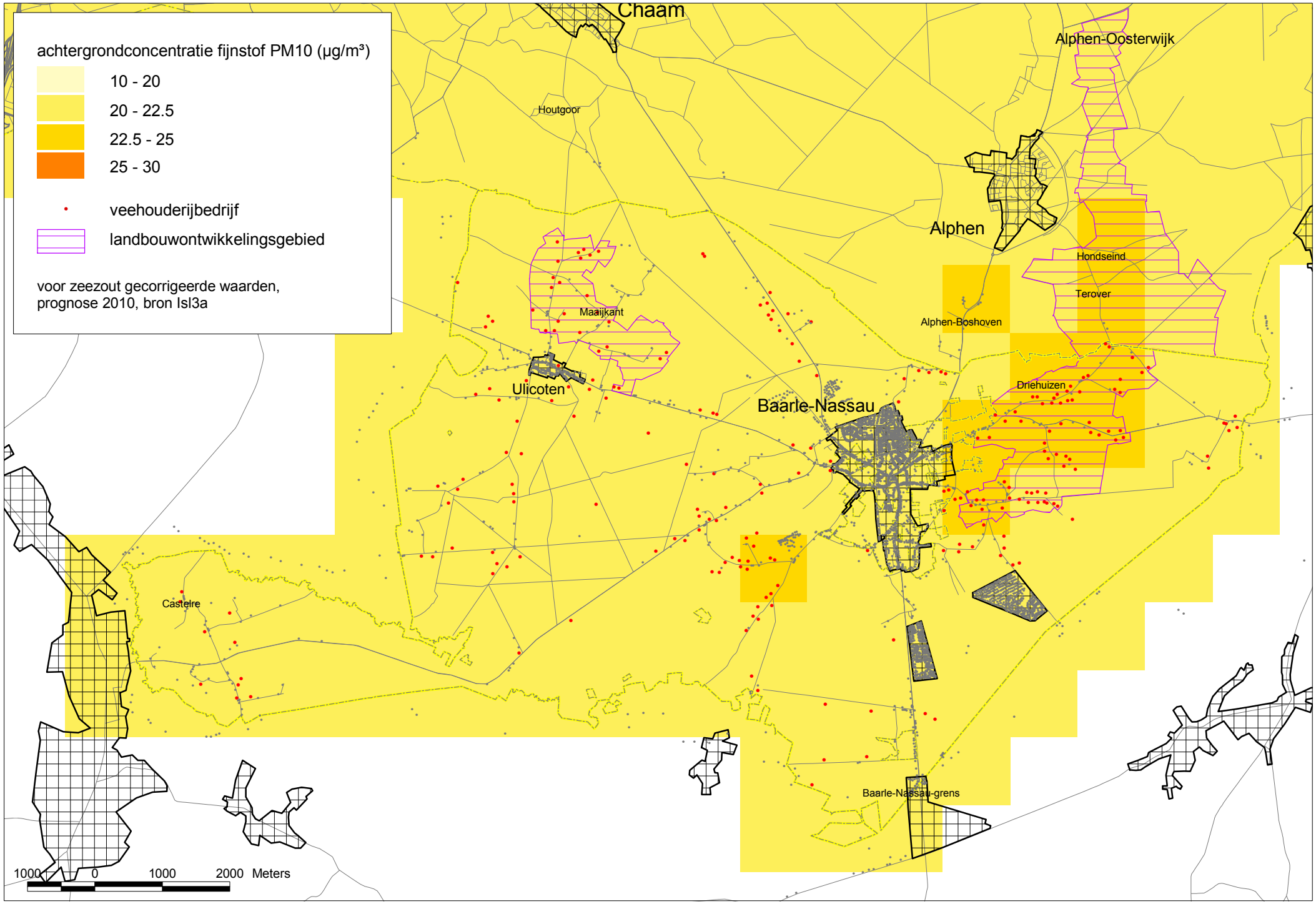
achtergrondconcentratie fijnstof PM10 (µg/m³)
10 - 20
20 - 22.5
22.5 - 25
25 - 30
veehouderijbedrijf
landbouwontwikkelingsgebied
voor zeezout gecorrigeerde waarden,
prognose 2010, bron Isl3a
Chaam
Alphen-Oosterwijk
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Maaijkant
Alphen-Boshoven
Ulicoten
Driehuizen
Baarle-Nassau
Castelre
Baarle-Nassau-grens
1000 0 1000 2000 Meters

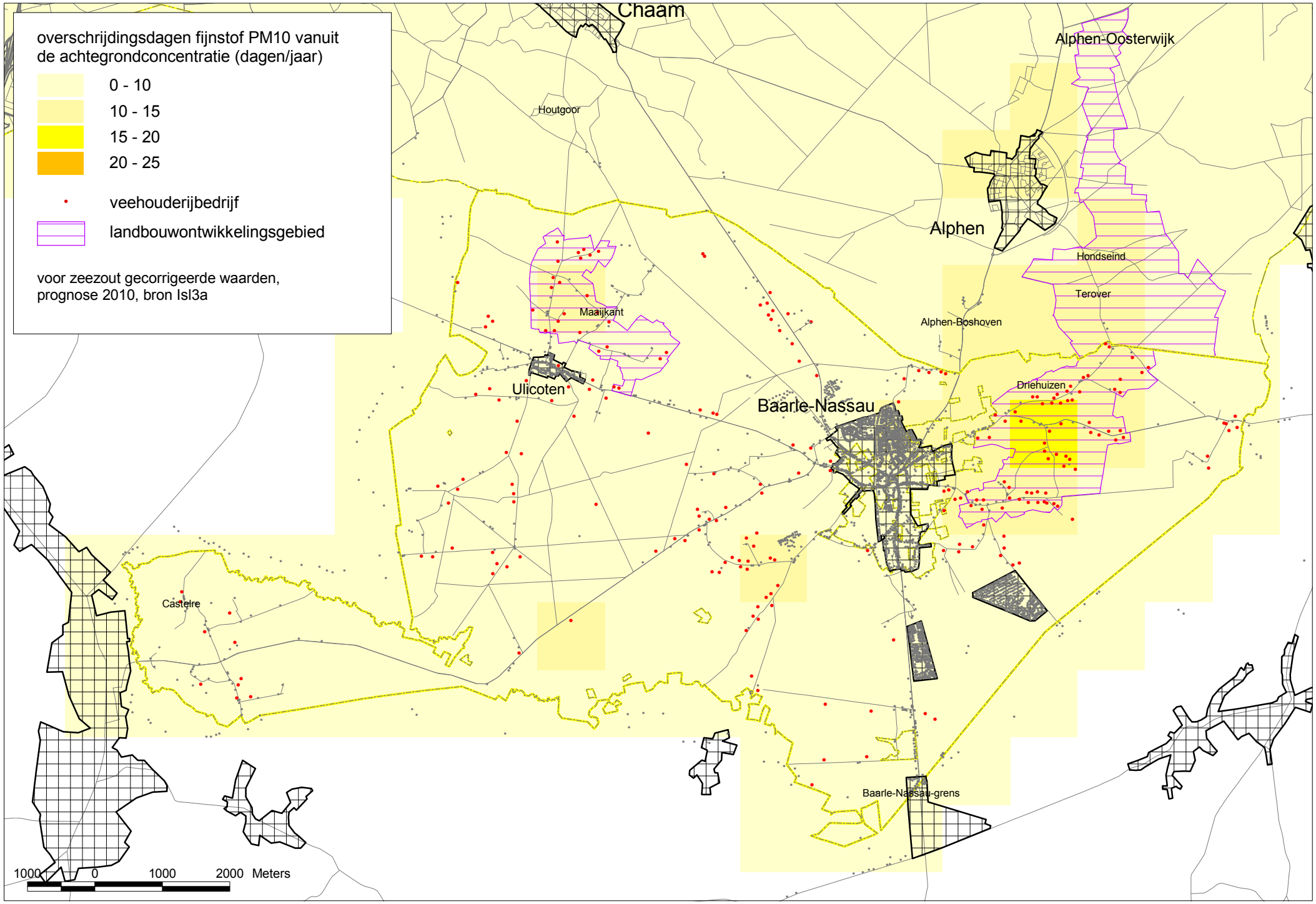
overschrijdingsdagen fijnstof PM10 vanuit de achtegrondconcentratie (dagen/jaar)
0 - 10
10 - 15
15 - 20
20 - 25
veehouderijbedrijf
landbouwontwikkelingsgebied
voor zeezout gecorrigeerde waarden, prognose 2010, bron Isl3a
Chaam
Alphen-Oosterwijk
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Maaijkant
Alphen-Boshoven
Ulicoten
Driehuizen
Baarle-Nassau
Castelre
Baarle-Nassau-grens
1000 0 1000 2000 Meters

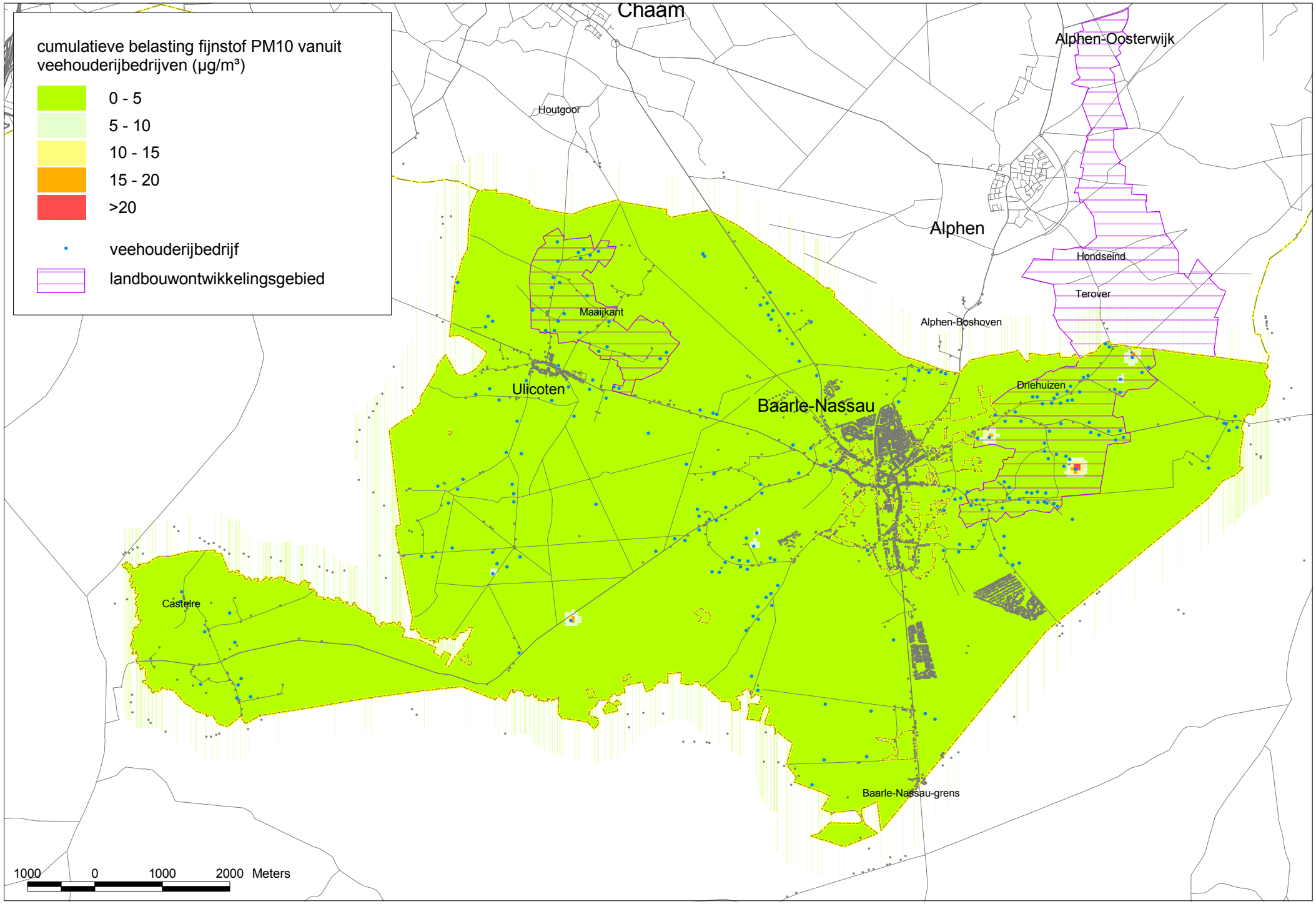
cumulatieve belasting fijnstof PM10 vanuit veehouderijbedrijven (µg/m³)
0 - 5
5 - 10
10 - 15
15 - 20
>20
veehouderijbedrijf
landbouwontwikkelingsgebied
Chaam
Alphen-Oosterwijk
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Maaijkant
Alphen-Boshoven
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Castelre
Baarle-Nassau-grens
1000 0 1000 2000 Meters

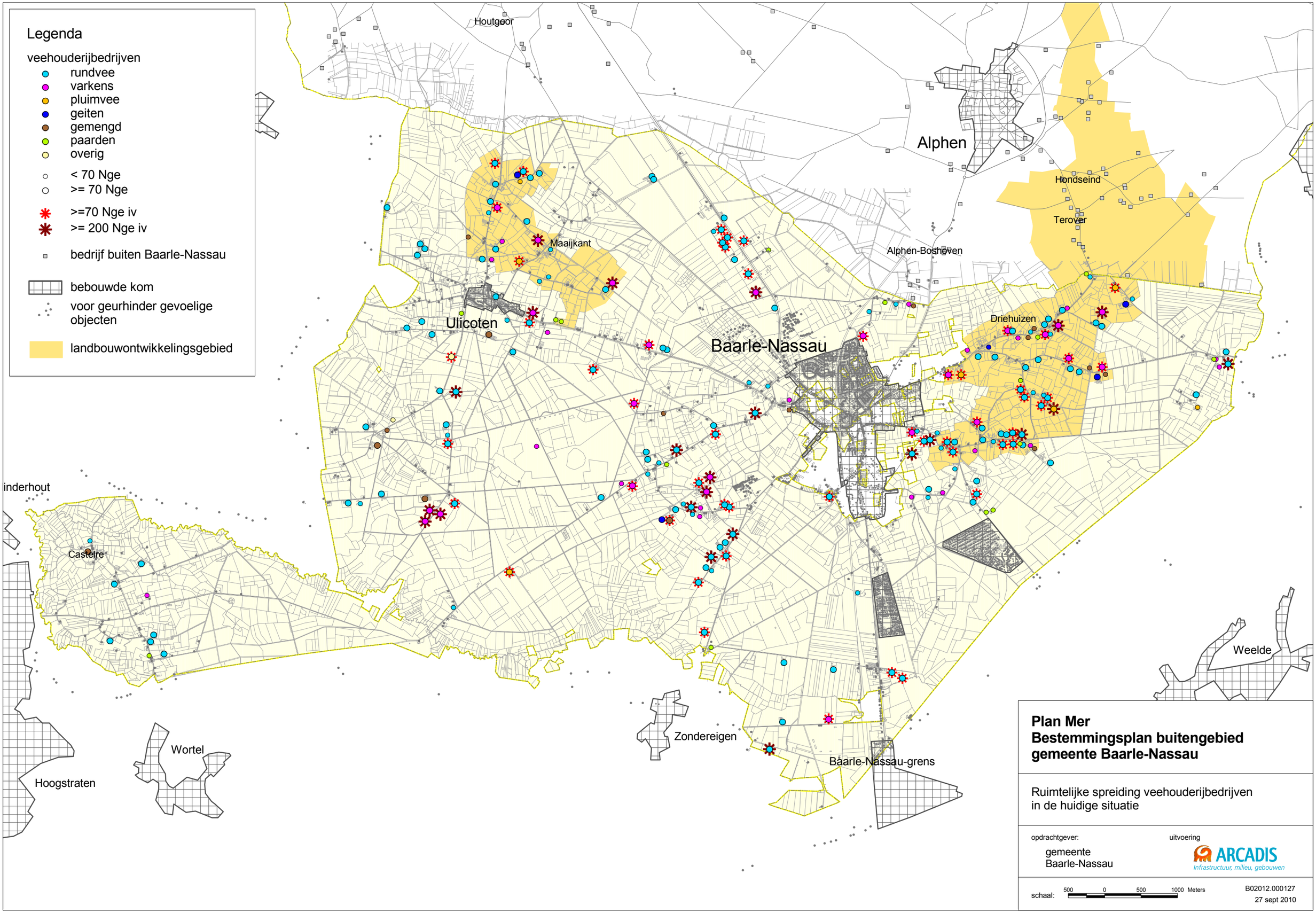

Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau

Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven
in de huidige situatie

opdrachtgever:
gemeente
Baarle-Nassau

uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 500 0 500 1000 Meters

B02012.000127
27 sept 2010

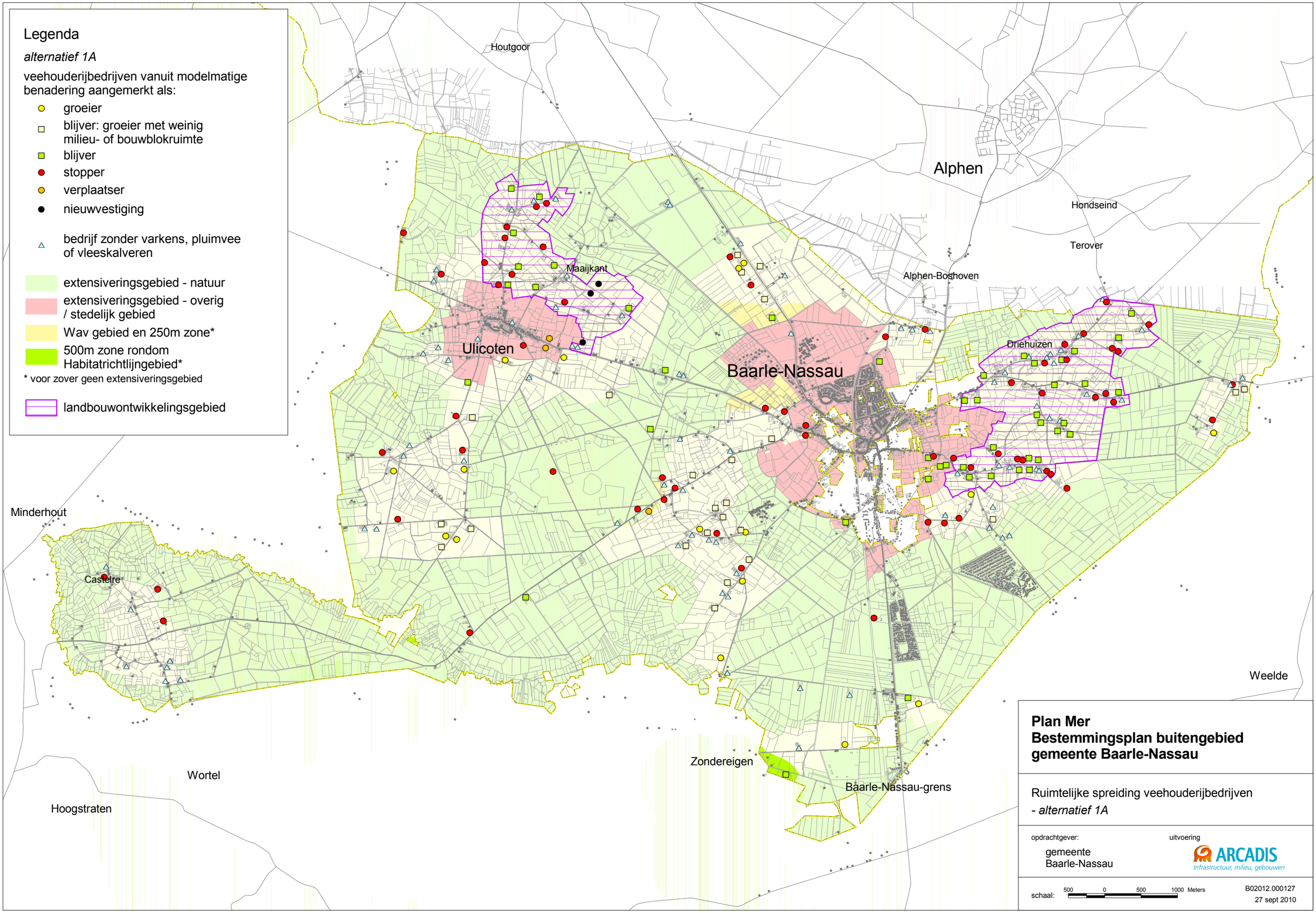
Legenda
alternatief 1A
veehouderijbedrijven vanuit modelmatige benadering aangemerkt als:
groeier
blijver: groeier met weinig milieu- of bouwblokruimte
blijver
stopper
verplaatser
nieuwvestiging
bedrijf zonder varkens, pluimvee of vleeskalveren
extensiveringsgebied - natuur
extensiveringsgebied - overig / stedelijk gebied
Wav gebied en 250m zone*
500m zone rondom Habitatrichtlijngebied*
* voor zover geen extensiveringsgebied
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Wortel
Baarle-Nassau-grens
Hoogstraten
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven
- alternatief 1A
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

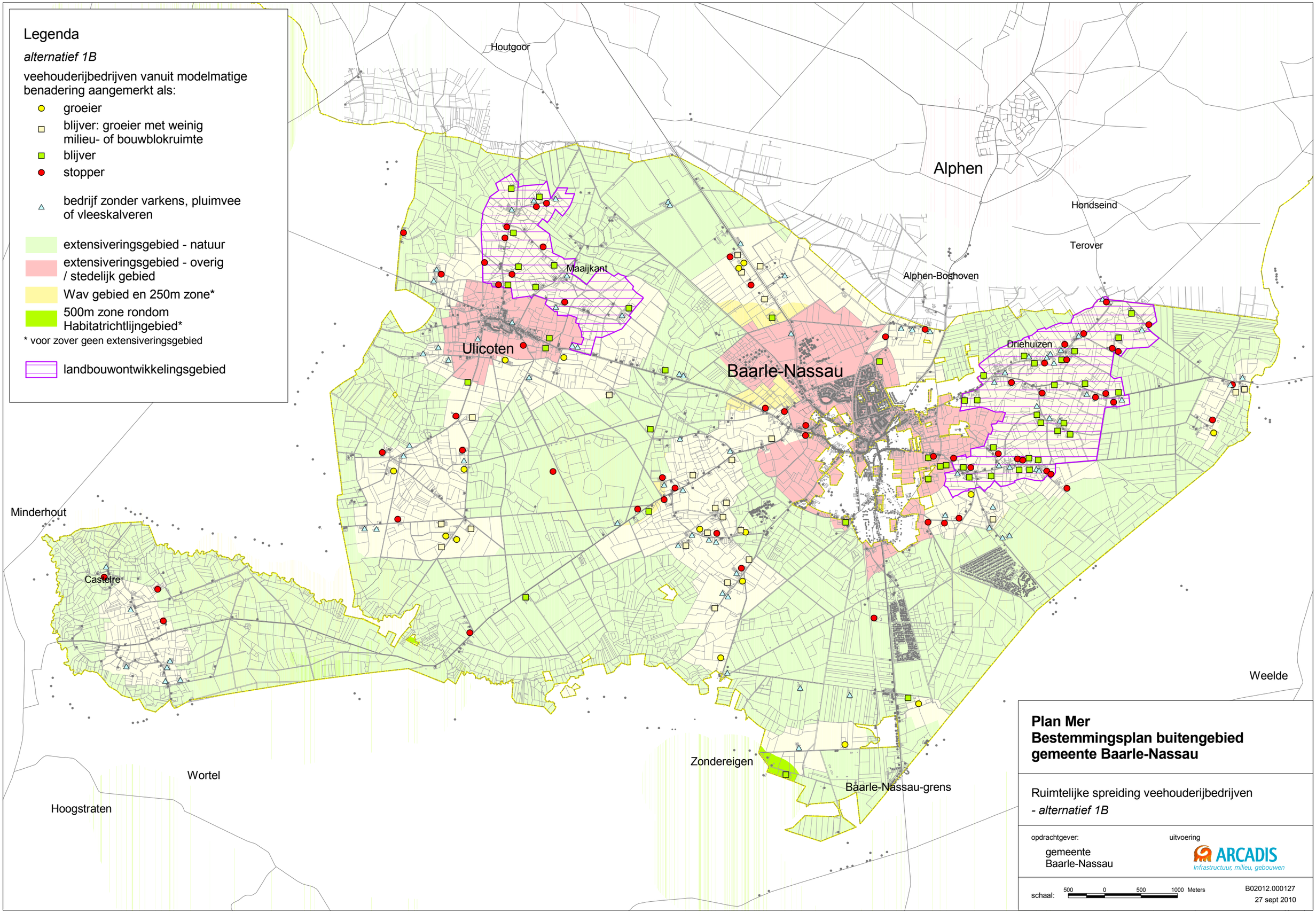
Legenda
alternatief 1B
veehouderijbedrijven vanuit modelmatige benadering aangemerkt als:
groeier
blijver: groeier met weinig milieu- of bouwblokruimte
blijver
stopper
bedrijf zonder varkens, pluimvee of vleeskalveren
extensiveringsgebied - natuur
extensiveringsgebied - overig / stedelijk gebied
Wav gebied en 250m zone*
500m zone rondom Habitatrichtlijngebied*
* voor zover geen extensiveringsgebied
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Wortel
Baarle-Nassau-grens
Hoogstraten
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven
- alternatief 1B
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

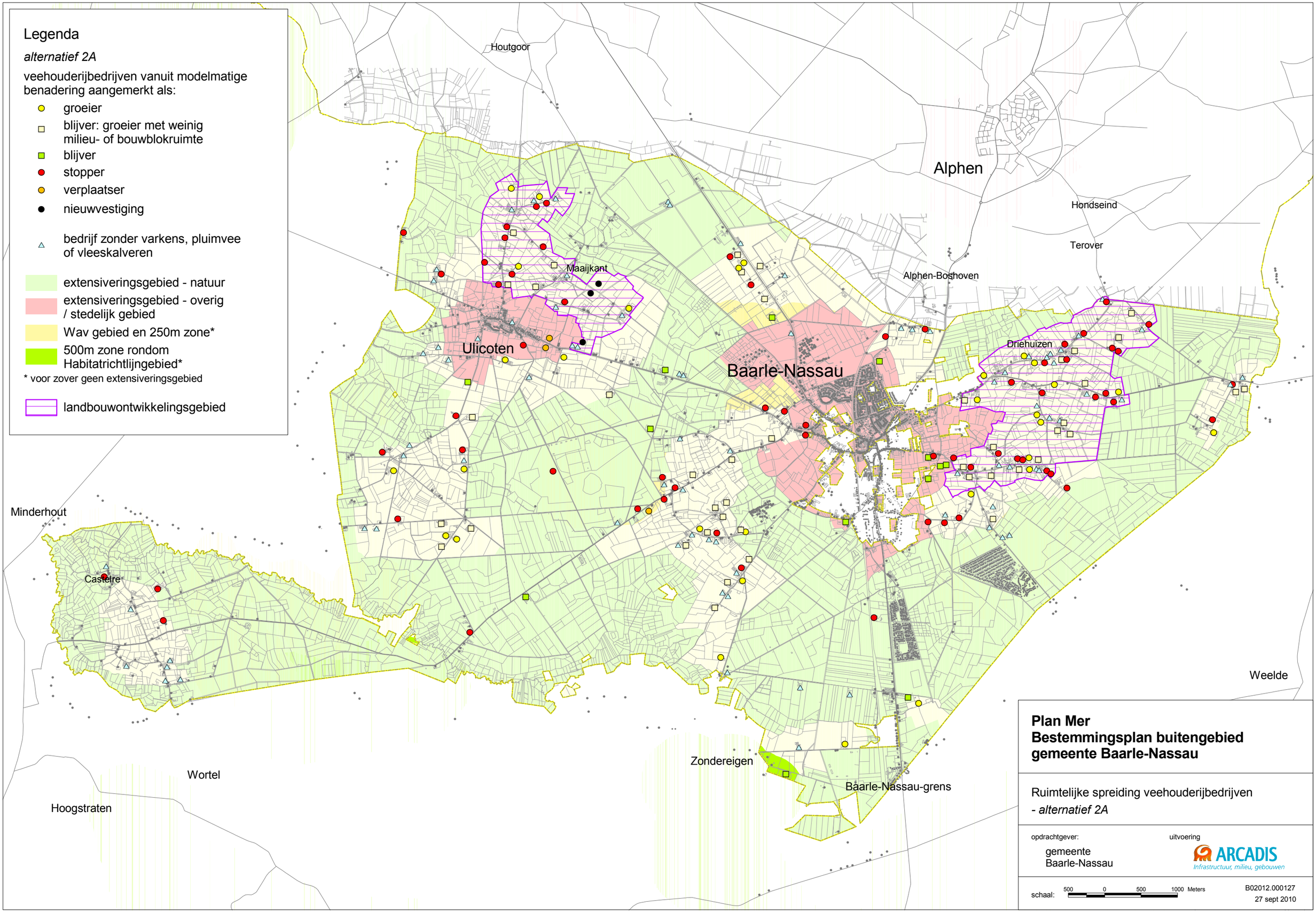
Legenda
alternatief 2A
veehouderijbedrijven vanuit modelmatige benadering aangemerkt als:
groeier
blijver: groeier met weinig milieu- of bouwblokruimte
blijver
stopper
verplaatser
nieuwvestiging
bedrijf zonder varkens, pluimvee of vleeskalveren
extensiveringsgebied - natuur
extensiveringsgebied - overig / stedelijk gebied
Wav gebied en 250m zone*
500m zone rondom Habitatrichtlijngebied*
* voor zover geen extensiveringsgebied
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Wortel
Baarle-Nassau-grens
Hoogstraten
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven
- alternatief 2A
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

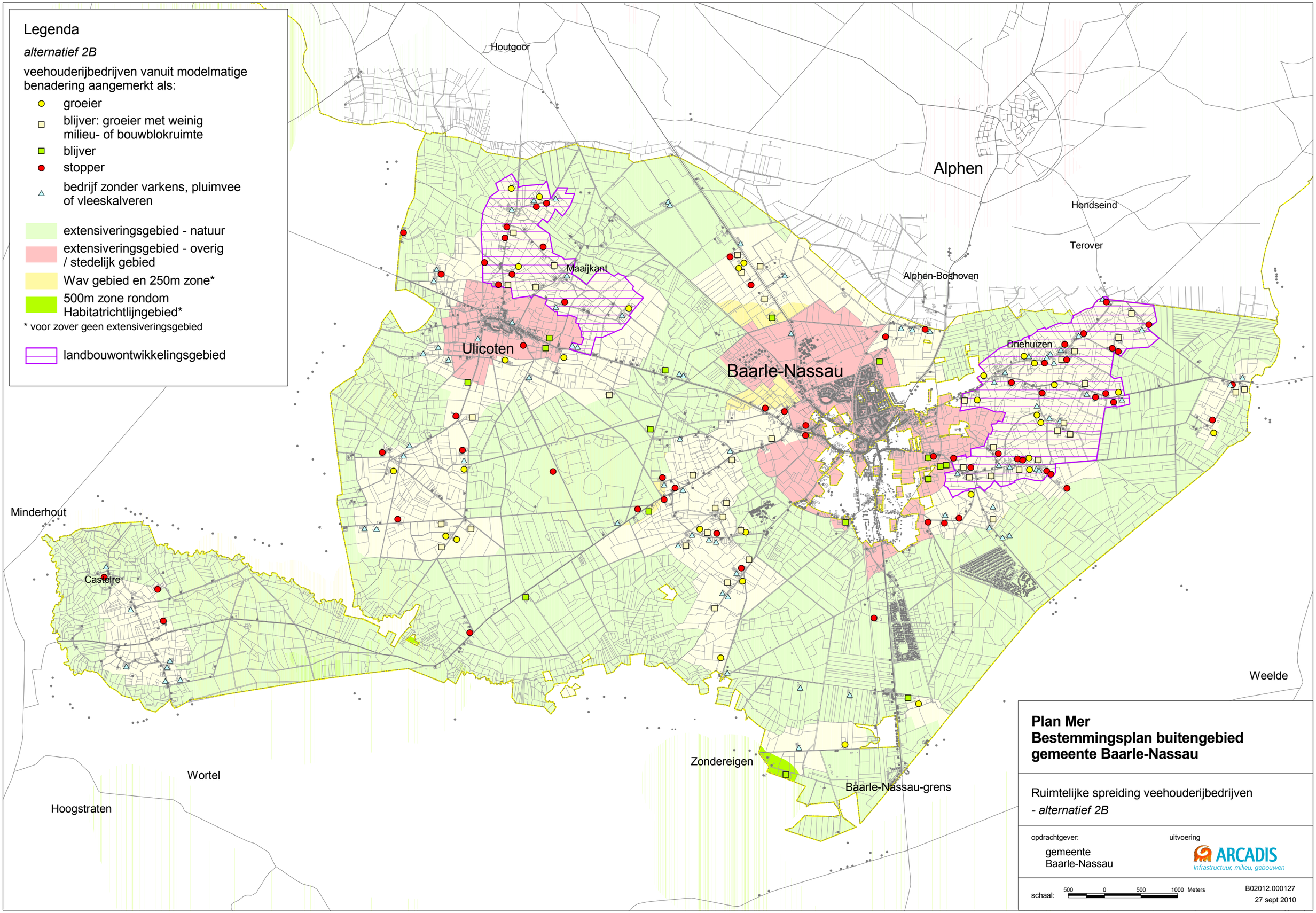
Legenda
alternatief 2B
veehouderijbedrijven vanuit modelmatige benadering aangemerkt als:
groeier
blijver: groeier met weinig milieu- of bouwblokruimte
blijver
stopper
bedrijf zonder varkens, pluimvee of vleeskalveren
extensiveringsgebied - natuur
extensiveringsgebied - overig / stedelijk gebied
Wav gebied en 250m zone*
500m zone rondom Habitatrichtlijngebied*
* voor zover geen extensiveringsgebied
landbouwontwikkelingsgebied
Houtgoor
Alphen
Hondseind
Terover
Alphen-Boshoven
Maaijkant
Ulicoten
Baarle-Nassau
Driehuizen
Minderhout
Casteire
Weelde
Zondereigen
Baarle-Nassau-grens
Wortel
Hoogstraten
Plan Mer
Bestemmingsplan buitengebied
gemeente Baarle-Nassau
Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven
- alternatief 2B
opdrachtgever:
gemeente Baarle-Nassau
uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen
schaal:
500 0 500 1000 Meters
B02012.000127
27 sept 2010

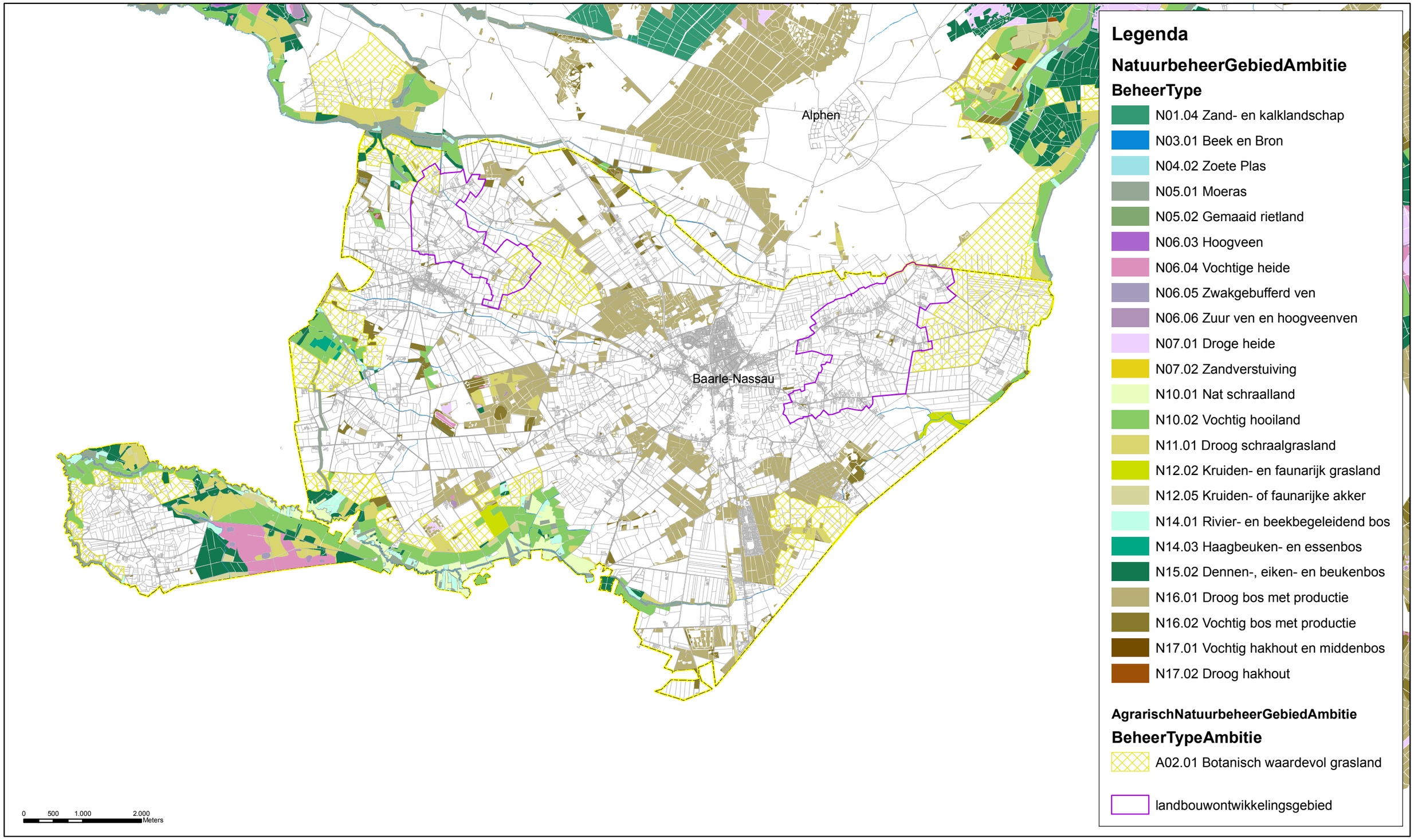
Alphen
Baarle-Nassau
0 500 1.000 2.000
Meters
Legenda
NatuurbeheerGebiedAmbitie
BeheerType
N01.04 Zand- en kalklandschap
N03.01 Beek en Bron
N04.02 Zoete Plas
N05.01 Moeras
N05.02 Gemaaid rietland
N06.03 Hoogveen
N06.04 Vochtige heide
N06.05 Zwakgebufferd ven
N06.06 Zuur ven en hoogveenven
N07.01 Droge heide
N07.02 Zandverstuiving
N10.01 Nat schraalland
N10.02 Vochtig hooiland
N11.01 Droog schraalgrasland
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
N12.05 Kruiden- of faunarijke akker
N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
N14.03 Haagbeuken- en essenbos
N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
N16.01 Droog bos met productie
N16.02 Vochtig bos met productie
N17.01 Vochtig hakhout en middenbos
N17.02 Droog hakhout
AgrarischNatuurbeheerGebiedAmbitie
BeheerTypeAmbitie
A02.01 Botanisch waardevol grasland
landbouwontwikkelingsgebied

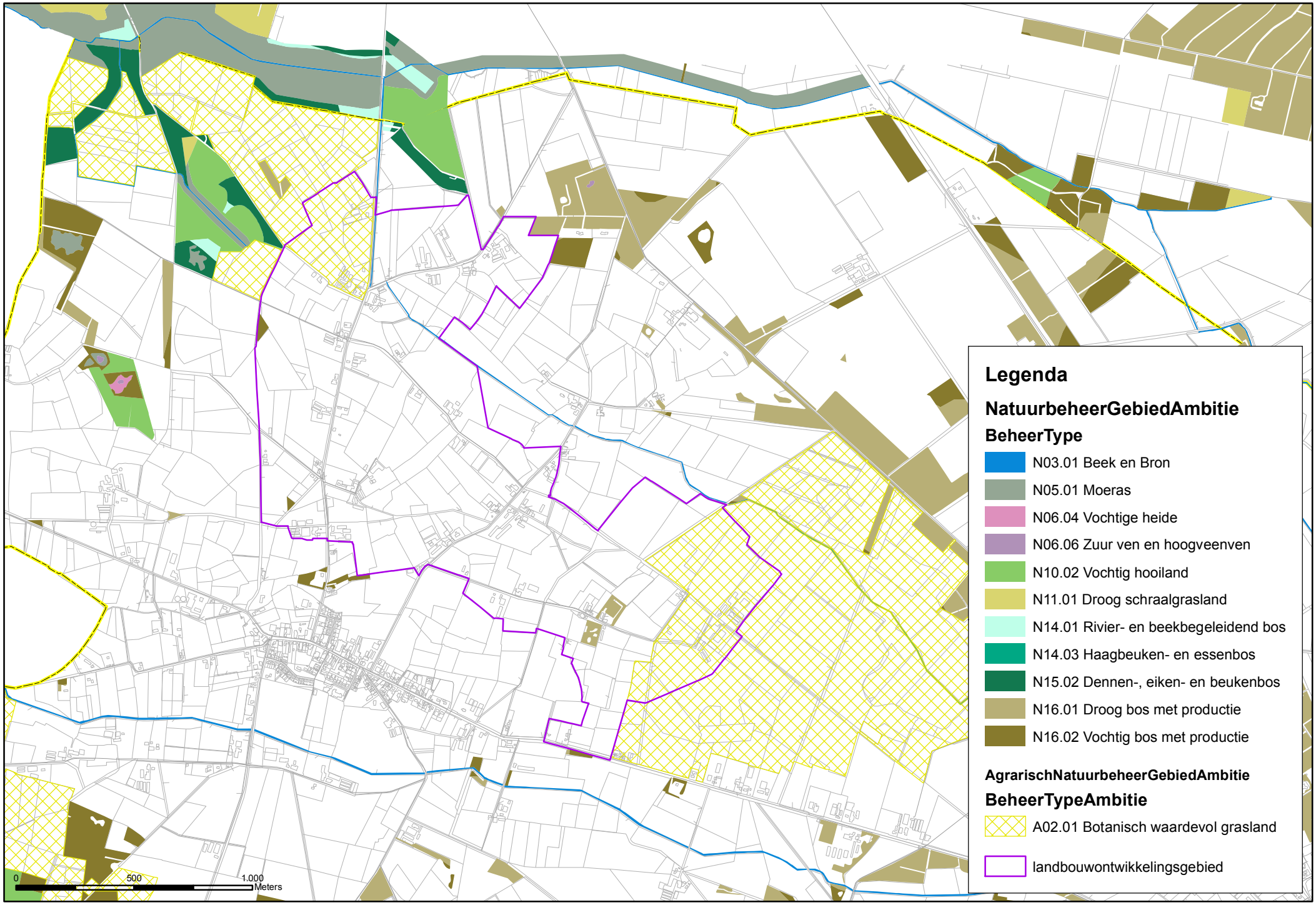
Legenda
NatuurbeheerGebiedAmbitie
BeheerType
N03.01 Beek en Bron
N05.01 Moeras
N06.04 Vochtige heide
N06.06 Zuur ven en hoogveenven
N10.02 Vochtig hooiland
N11.01 Droog schraalgrasland
N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
N14.03 Haagbeuken- en essenbos
N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
N16.01 Droog bos met productie
N16.02 Vochtig bos met productie
AgrarischNatuurbeheerGebiedAmbitie
BeheerTypeAmbitie
A02.01 Botanisch waardevol grasland
landbouwontwikkelingsgebied
0
500
1.000
Meters

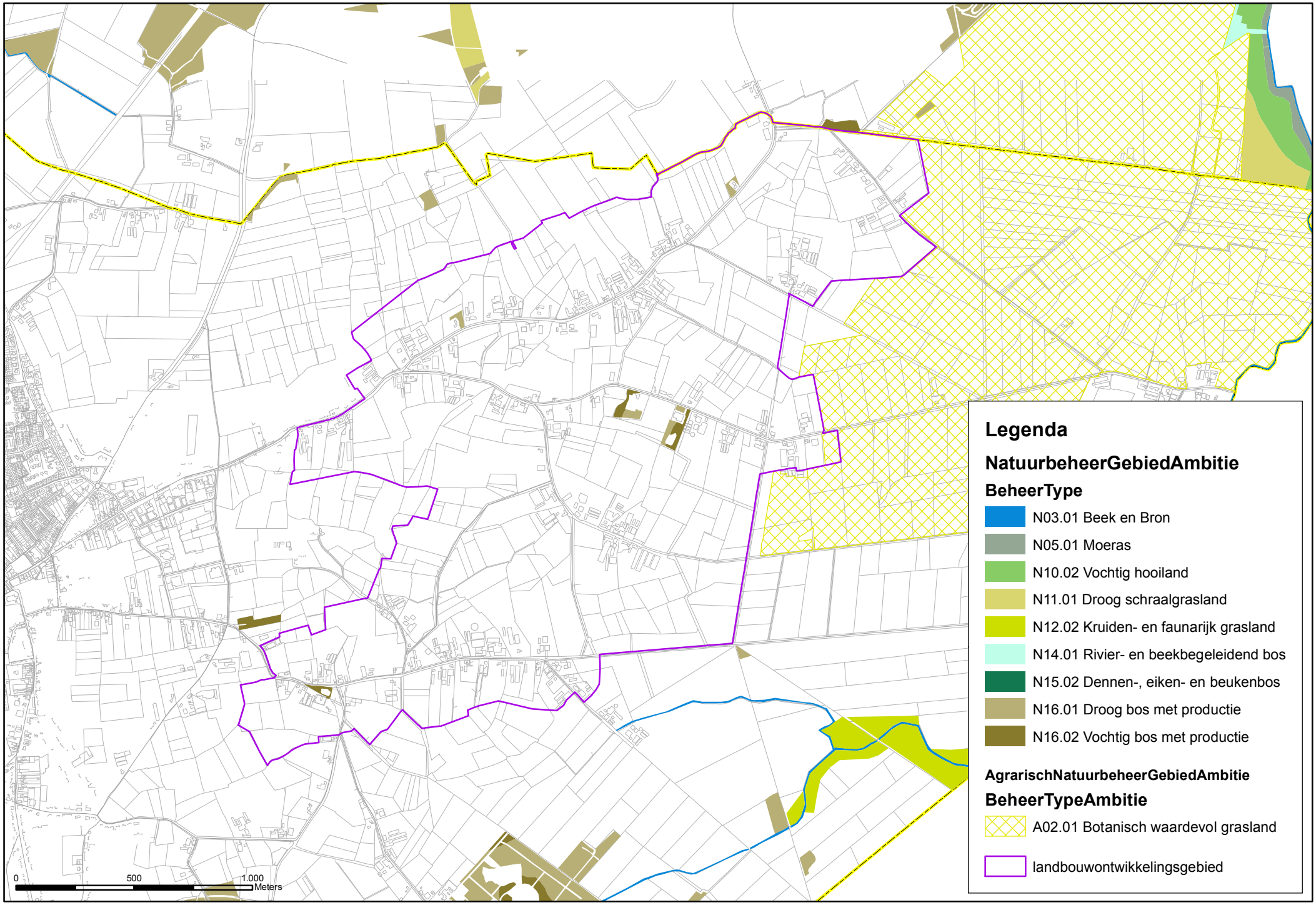
Legenda
NatuurbeheerGebiedAmbitie
BeheerType
N03.01 Beek en Bron
N05.01 Moeras
N10.02 Vochtig hooiland
N11.01 Droog schraalgrasland
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
N16.01 Droog bos met productie
N16.02 Vochtig bos met productie
AgrarischNatuurbeheerGebiedAmbitie
BeheerTypeAmbitie
A02.01 Botanisch waardevol grasland
landbouwontwikkelingsgebied
0
500
1.000
Meters

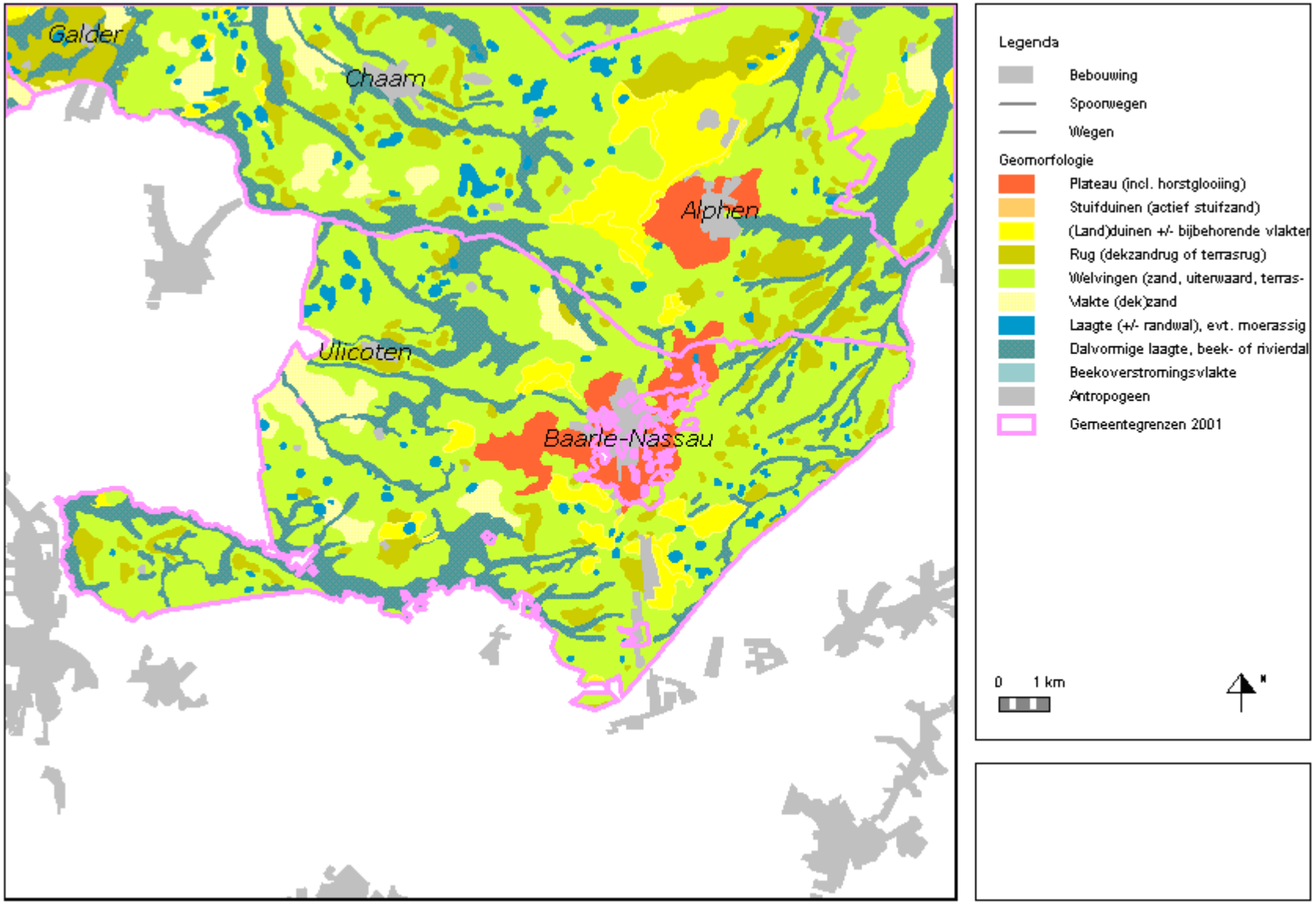

Kaart 9. Geomorfologie (Provincie Noord-Brabant, 2004)

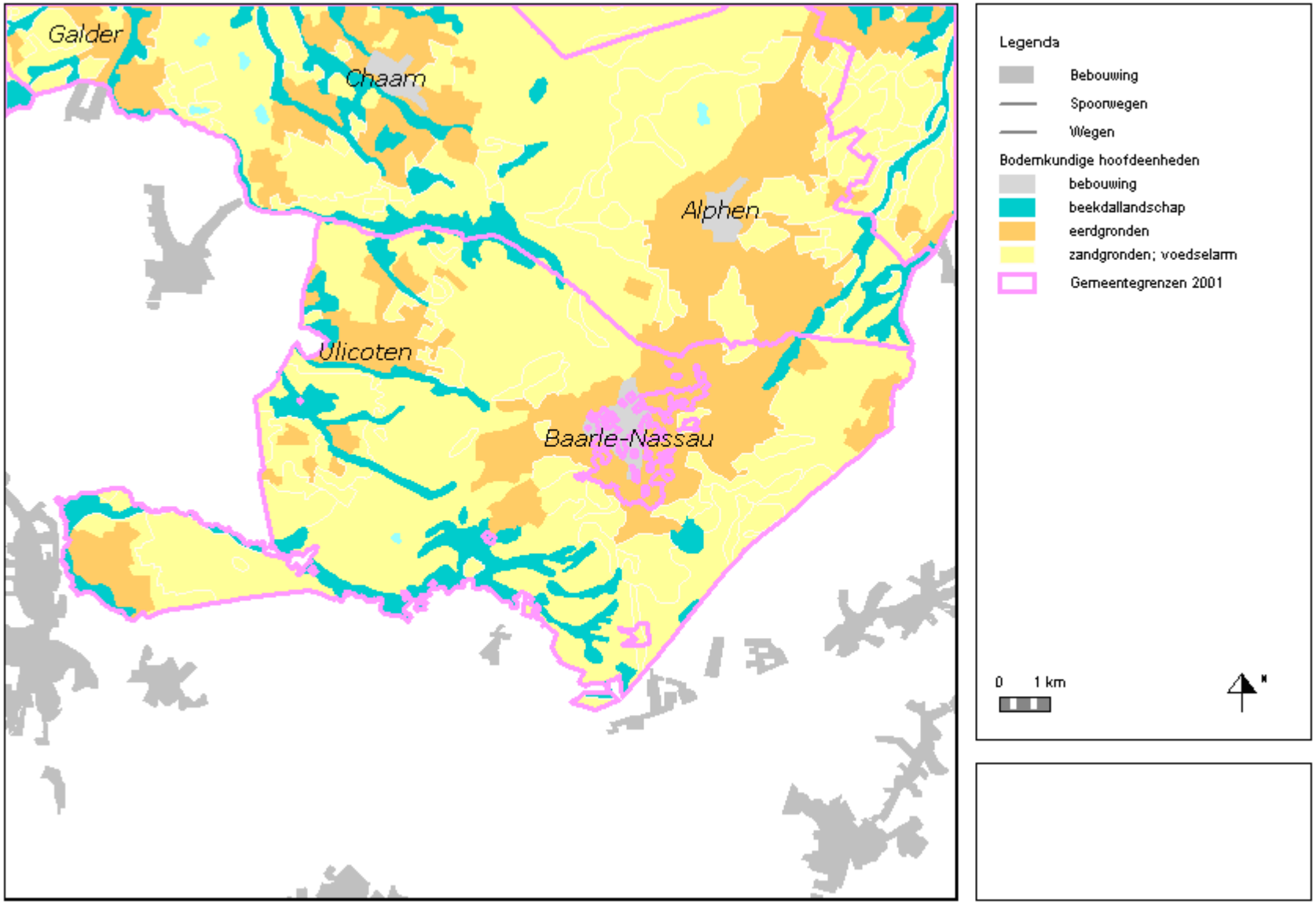

Kaart 10. Bodemkundige hoofdeenheden (provincie Noord-Brabant, 2004)

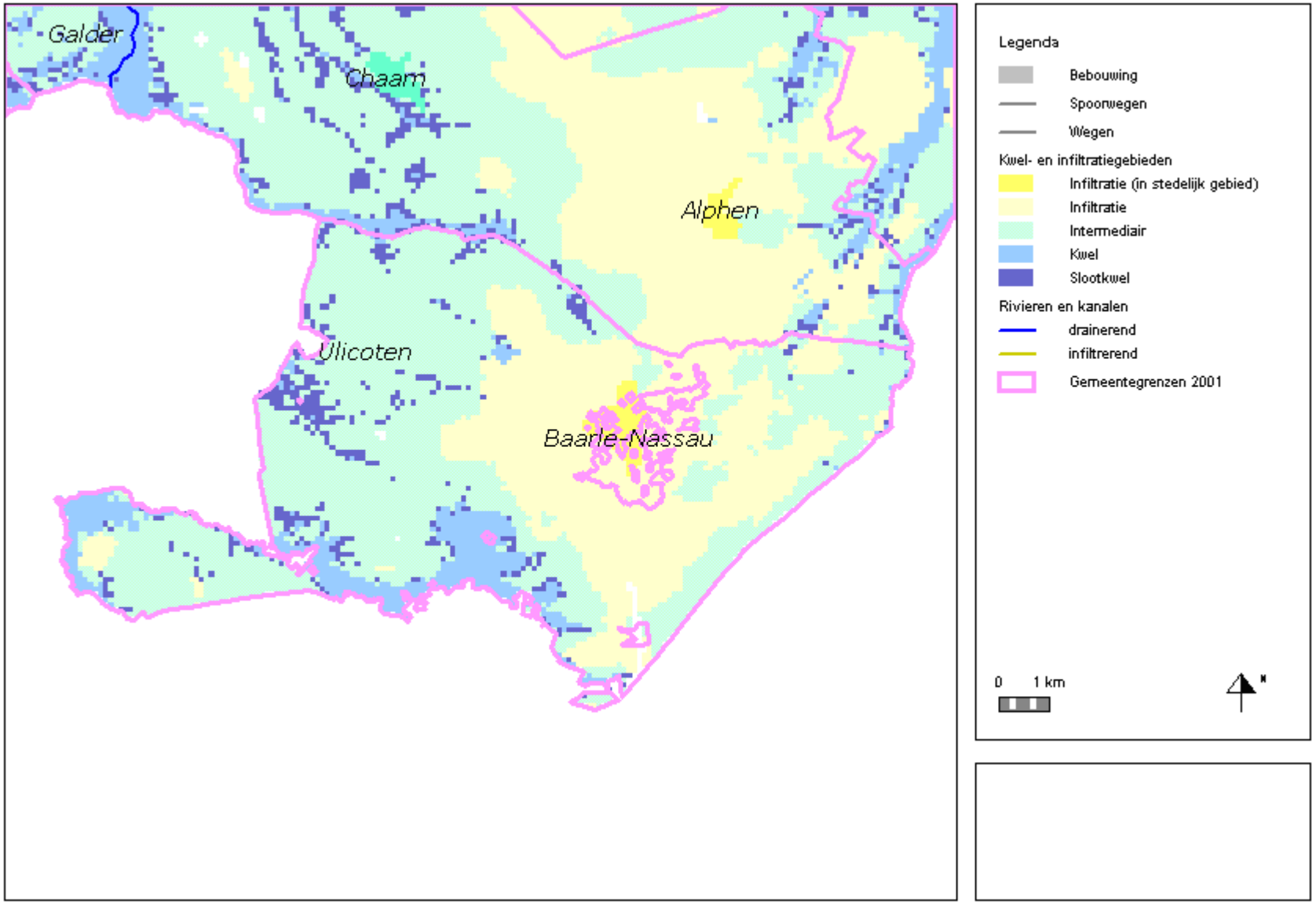

Kaart 11. Kwel- en infiltratiegebieden (Provincie Noord-Brabant, 2004)

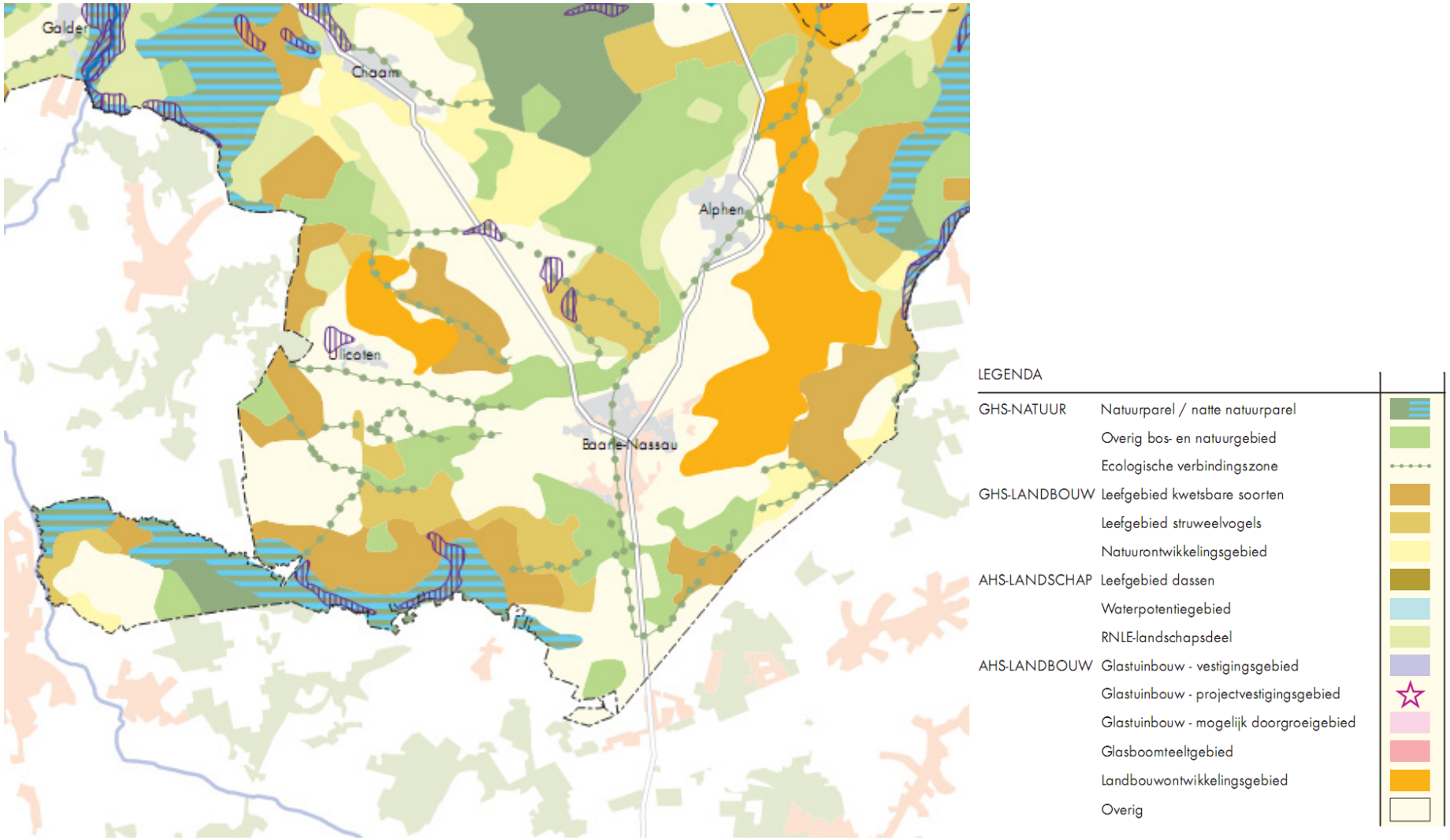

Kaart 3 Zonering van het buitengebied Paraplunota ruimtelijke ordening

BIJLAGE 10 Quick scan

Quick scan natuurwetgeving planlocaties Hondseindsebaan en Baarleseweg, Ulicoten (Noord-Brabant) - Concept

1. Inleiding

Door de voorgenomen werkzaamheden op de planlocaties aan de Hondseindsebaan (figuur 1) en de Baarleseweg (figuur 2) in Ulicoten (Noord-Brabant), kunnen overtredingen plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en mogelijk de Natuurbeschermingswet 1998. Om hier inzicht in te krijgen is een quick scan natuurwetgeving uitgevoerd.

Het doel van deze quick scan is om vast te stellen of beschermde plant- en diersoorten voorkomen op de planlocatie en om een habitatgeschiktheidsbeoordeling uit te voeren voor de plangebieden. Daarnaast wordt het effect op beschermde natuurgebieden beoordeeld. Uit de onderzoeken blijkt of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is en of compensatie noodzakelijk is.

Figuur 1: Kaart van het plangebied aan de Hondseindesebaan in Ulicoten (Noord-Brabant). Het plangebied is rood omkaderd weergegeven (Bron luchtfoto: www.minlnv.nl).

Figuur 2: Kaart van het plangebied aan de Baarleseweg in Ulicoten (Noord-Brabant). Het plangebied is rood omkaderd weergegeven (Bron luchtfoto: www.minlnv.nl).

2. Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het eerste plangebied bevindt zich aan de Hondseindsebaan in het noordoosten van Ulicoten. Het plangebied bestond ten tijde van het veldbezoek op 27 januari 2010 grotendeels uit intensief beheerd voedselrijk grasland en een braakliggende maïsakker (figuur 3). Aan de zuidgrens van het plangebied staat een aantal eiken. Aan beide zijden van de Hondseindsebaan liggen watervoerende sloten. Deze sloten zijn voedselrijk en bezitten weinig oever- en watervegetatie.

Het tweede plangebied bevindt zich aan de Baarleseweg tussen Ulicoten en Baarle-Nassau. Het plangebied bestond ten tijde van het veldbezoek uit voedselrijk grasland, met een gedeelte van een voedselrijke sloot..

2.2 Toekomst plangebieden

De percelen die onderdeel uitmaken van de plangebieden worden in de toekomst ingericht als agrarisch bouwblok en vrijwel geheel bebouwd met veestallen. Voor de bouw van de stallen wordt alle vegetatie verwijderd en de grond bouwrijp gemaakt. Mogelijk worden de aanwezige sloten geheel of deels gedempt, en worden de bomen in het zuiden van het plangebied aan de Hondseindsebaan gekapt.

Figuur 3: Fotoimpressie van de plangebieden aan de Hondseindsebaan (A en B) en de Baarleseweg (C). Binnen de grenzen van het plangebied aan de Hondseindsebaan ligt een maïsakker en een intensief beheerd voedselrijk grasland. Het plangebied aan de Baarleseweg bestaat uit een intensief beheer grasland en een deel van een

3. Relevante wet- en regelgeving

3.1 Gebiedsbescherming:

In de omgeving van beide plangebieden liggen geen beschermde Natura 2000-gebieden. Op ongeveer negen kilometer afstand ligt Natura 2000-gebied “Regte Heide& Riels laag”. De werkzaamheden in de plangebieden leiden niet tot aantasting van gebieden welke beschermd zijn middels de Natuurbeschermingswet 1998. Negatieve effecten op beschermde gebieden ten gevolge van een toename van emissies (o.a. stikstofdepositie) kunnen op basis van deze toetsing niet uitgesloten worden.

Op ongeveer 40 meter ten zuiden van het plangebied aan de Hondseindsebaan, ligt een bosje dat deel uitmaakt van de planologisch beschermde Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (zie figuur 4). Gezien de ruimte in het omliggende gebied is niet te verwachten dat bebouwing van het plangebied de onderlinge samenhang van verschillende onderdelen van de EHS ernstig verslechterd. Wel kan tijdens de bouw van de stallen verstoring van het bosje optreden door mensen en geluid. Deze verstoring is beperkt en tijdelijk van aard. De verstoring is daardoor niet dusdanig, dat de functie van het bos als EHS verloren gaat. Negatieve effecten op de EHS ten gevolge van emissie toename kunnen op basis van deze toetsing niet uitgesloten worden.

Op ongeveer één kilometer ten zuiden van het plangebied aan de Baarleseweg ligt een bosje welke onderdeel uitmaakt van de EHS (figuur 5). Er loopt een drukke weg tussen het plangebied en de EHS. Bebouwing van het plangebied verslechtert de onderlinge samenhang tussen

verschillende onderdelen van de EHS niet. Voor dit deel van de EHS kunnen negatieve effecten ten gevolge van emissietoename door de veestallen niet uitgesloten worden.

Figuur 4: Ligging plangebieden aan de Hondseindsebaan (A) en de Baarleseweg (B) ten opzichte van de EHS (groen gearceerd). (Bron luchtfoto en begrenzing EHS: www.minlnv.nl).

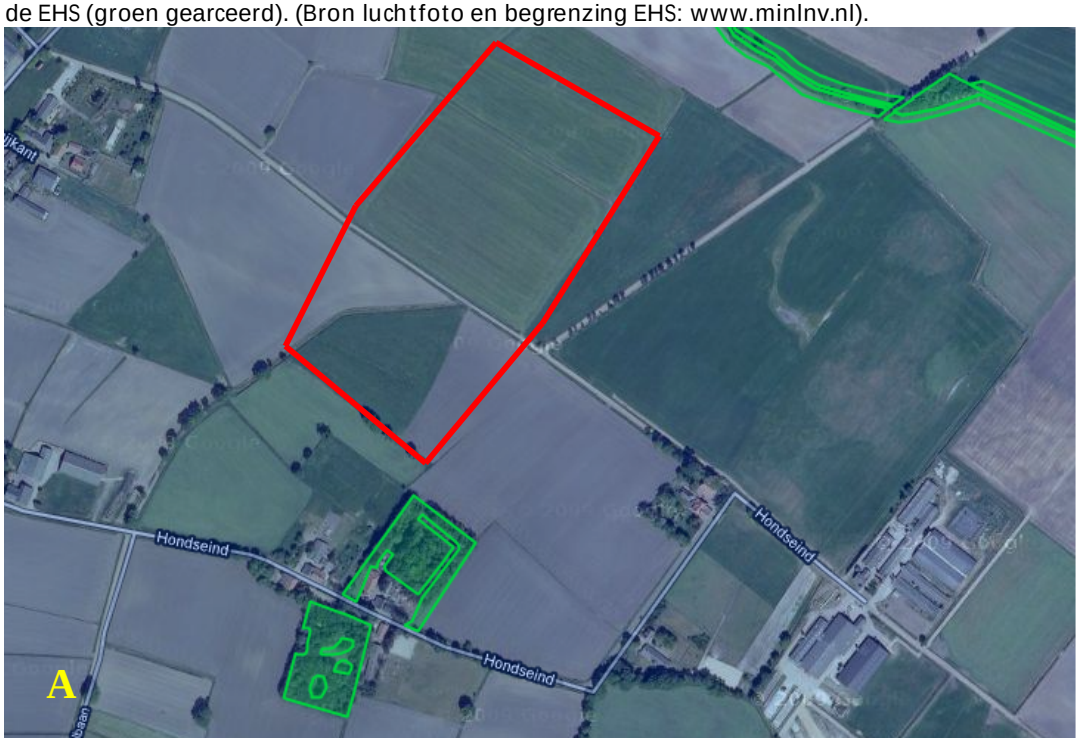

Dorpsstraat
Bartelbaan
Wilhelminastraat
Baarleseweg
Baarleseweg
Heihoef
Heidreef
Heidreef
Wildertsebaan
Baarleseweg
B

3.2 Soortenbescherming:

3.2.1 FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.
In de Flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd.
De Flora- en faunawet heeft belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

ALGEMENE ZORGPLICHT
Artikel 2 Flora- en faunawet
In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van “basisbescherming” opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.
Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) van het ministerie van LNV worden stilgelegd.

VERBODSBEPALINGEN
De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora - en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)
Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden, om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel 1: Beschermingscategorieën AMvB artikel 75 Flora- en faunawet

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMVB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: er geen andere bevredigende oplossing bestaat; er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang; ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;

		er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.
Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: er geen andere bevredigende oplossing bestaat; er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is. enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (LNV hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State) blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen
  - bescherming van flora en fauna;
  - veiligheid van luchtverkeer;
  - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing wordt verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit, dat voor vogels gestreefd wordt naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfsplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit verschillende categorieën.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck . Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

4. Voorkomen van beschermde soorten

Om vast te stellen of beschermde soorten in de plangebieden aanwezig (kunnen) zijn, heeft een veldbezoek plaatsgevonden op woensdag 27 januari 2010. Naast aanwezigheid van beschermde soorten is een beoordeling gemaakt van welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op grond van aanwezige habitats mogelijk aanwezig zijn. Op basis van de bestaande gegevens (verspreidingsatlassen en eerdere onderzoeken) en het veldbezoek is de betekenis van het studiegebied voor beschermde en zeldzame soorten in kaart gebracht.

4.1 Hondseindsebaan

Flora

In het onderzochte gebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het noordelijk deel van het plangebied bestaat uit voedselrijk intensief beheerd grasland, met soorten als brede weegbree en witte klaver. De maïsakker lag braak ten tijde van het veldbezoek. De maïsakker was erg voedselrijk en niet geschikt als standplaats voor beschermde flora. De sloten die binnen het plangebied vallen waren voedselrijk, met steile oevers en weinig oever- en watervegetatie. In deze sloten zijn geen beschermde soorten te verwachten gezien het voedselrijk water betreft in sloten die gedurende de zomer droogvallen.

Vogels

Ten tijde van het veldbezoek zijn geen vogels aangetroffen. De eiken aan het zuiden van het plangebied kunnen tijdens het broedseizoen nestgelegenheid bieden aan algemene vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen.

Zoogdieren

Het plangebied en de directe omgeving vormen leefgebied voor enkele algemene zoogdiersoorten, zoals muizen, mollen, en spitmuizen. De bomen in het zuiden van het plangebied aan de Hondseindsebaan vormen geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege het ontbreken van holten en loszittende bast. Zwaar beschermde zoogdieren zijn niet te verwachten.

Amfibieën, reptielen en vissen
Ten tijde van het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen binnen de grenzen van het plangebied. De sloten en het grasland maken mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van algemene amfibieën, zoals bastaardkikkers, bruine kikker en padden. Gezien het seizoen was het niet mogelijk amfibieën te inventariseren. Het is op basis van verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat niet te verwachten dat in het plangebied zwaar beschermde amfibieën voorkomen.
In het plangebied liggen geen wateren welke geschikt zijn voor beschermde vissoorten.
Het plangebied is ongeschikt voor reptielen gezien het ontbreken van schrale vegetaties.

Ongewervelden
Alle beschermde insecten stellen hoge (ecologische) eisen aan hun biotoop. Gezien de aanwezige biotopen in het terrein wordt niet verwacht dat beschermde insecten in dit gebied voorkomen.

4.2 Baarleseweg

Flora
In het onderzochte gebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De intensief beheerde akker bestaat uit vegetatie die te verwachten is op voedselrijk grasland. Dit zijn soorten als brede weegbree en witte klaver. Daarnaast valt een deel van een voedselrijke sloot binnen het plangebied. Het is niet de verwachting dat beschermde plantensoorten voorkomen in het plangebied.

Vogels
Ten tijde van het veldbezoek is een aantal kauwtjes aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen.

Zoogdieren
Het plangebied en de directe omgeving vormen leefgebied voor enkele algemene zoogdiersoorten, zoals muizen, mollen, spitmuizen en egels. Het plangebied zelf vormt mogelijk foerageergebied voor vleermuizen.

Amfibieën, reptielen en vissen
Ten tijde van het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen binnen de grenzen van het plangebied. De sloot in het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het waterbiotoop van algemene amfibieën, zoals bastaard kikkers, bruine kikker en padden. Gezien het seizoen was het niet mogelijk amfibieën te inventariseren. Het is op basis van verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat niet te verwachten dat in het plangebied zwaar beschermde amfibieën voorkomen.
In het plangebied liggen geen watergangen welke geschikt zijn voor beschermde vissen, gezien de sloten voedselrijk water bezitten met een slecht ontwikkelde oever- en watervegetatie.
Het plangebied is ongeschikt voor reptielen gezien het ontbreken van schrale vegetaties.

Ongewervelden
Alle beschermde insecten stellen hoge (ecologische) eisen aan hun biotoop. Gezien de aanwezige biotopen in het terrein wordt niet verwacht dat beschermde insecten in dit gebied voorkomen.

5. Beoordeling van de effecten op de wettelijk beschermde soorten

5.1 Effecten

De voorgenomen werkzaamheden bestaan in beide plangebieden uit het verwijderen van alle vegetatie, het bouwrijp maken van de grond, en de bouw van veestallen. Hiervoor zal de huidige vegetatie verwijderd worden en moeten mogelijk bomen gekapt worden. De werkzaamheden hebben tot gevolg dat voor de aanwezige zoogdieren leefgebied en mogelijk rust- en verblijfplaatsen verloren gaan. Wanneer tijdens de werkzaamheden kleine dieren aanwezig zijn, kunnen deze onopzettelijk gedood worden. Voor de in de omgeving broedende vogelsoorten treedt verstoring op door geluidhinder en menselijke activiteit.

5.2 Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet

In de plangebieden en de directe omgeving komt een aantal beschermde soorten vogels, zoogdieren en amfibieën voor. Het gaat hierbij voornamelijk om algemene soorten (bijvoorbeeld de gewone pad). In tabel 1 zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet weergegeven.

Tabel 1: Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Soort	Artikel 8	Artikel 9	Artikel 10	Artikel 11	Artikel 12
Algemeen voorkomende broedvogels			X	X	X
Algemeen voorkomende amfibieën		X	X	X	
Kleine grondgebonden zoogdieren		X	X	X	

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

5.3 Voorkomen van effecten

Door het nemen van onderstaande maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen worden:

- De werkzaamheden van het plangebied dienen buiten het broedseizoen (buiten de periode tussen 15 maart en eind juli) plaats te vinden. Dit om te voorkomen dat broedvogels rond het plangebied verstoord worden en verboden handelingen ten aanzien van vogels voorkomen worden. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, is het noodzakelijk de planlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels. Het is namelijk niet mogelijk een ontheffing te krijgen voor verstoring van broedvogels tijdens het broedseizoen;
- Het onopzettelijk doden van kleine zoogdieren (muis, spitsmuis, mol) en algemeen voorkomende amfibieën is niet te voorkomen. Egels zullen het plangebied op eigen kracht verlaten bij verstoring door de werkzaamheden;

5.4 Ontheffing Flora- en faunawet

Aanwezige kleine zoogdieren en amfibieën in het plangebied zijn algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voorkomen. Het verontrusten of onopzettelijk doden van individuen van deze soorten leidt niet tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Sinds de AMvB art. 75 in werking is getreden, is voor deze algemene soorten niet langer een ontheffing nodig.

6. Conclusie

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbevelingen voor de uitvoer van de geplande werkzaamheden op beide planlocaties:

- Verandering van het gebruik van de percelen kan leiden tot een toename in stikstofdepositie. Negatieve effecten van deze toename op gebieden die beschermd zijn middels de Natuurbeschermingswet 1998, zijn op basis van deze quick scan niet uit te sluiten.
- Negatieve effecten op de EHS ten gevolge van de toename in stikstofdepositie, zijn op basis van deze quick scan niet uit te sluiten.
- Negatieve effecten op beschermde gebieden ten gevolge van de bouwwerkzaamheden zijn niet te verwachten.
- Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden (dus voor 15 maart en na 15 juli). Als dit niet mogelijk is moet het gebied voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden voor broedvogels;
- Binnen de plangebieden zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen tijdens het veldbezoek.
- Binnen de plangebieden zijn geen geschikte verblijfplaatsen of vaste vliegroutes van vleermuizen aanwezig.
- Voor de overige beschermde zoogdier- en amfibiesoorten ten aanzien waarvan verboden handelingen te verwachten zijn, geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in het kader van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij de Minister van LNV. Bij deze soorten moet de zorgplicht wel in acht genomen worden.
- Naar aanleiding van deze quick scan zijn geen hiaten in kennis geconstateerd met betrekking tot beschermde soorten, welke nader onderzoek noodzakelijk maken.

Bronnen:

ANWB, 2004. Topografische Atlas van Noord-Brabant 1:25.000.

KNNV, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Utrecht.

KNNV, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Utrecht.

KNNV, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Utrecht.

websites
http://waarneming.nl
www.minlnv.nl
www.natuurloket.nl
www.ravon.nl
www.soortenbank.nl
www.sovon.nl
www.vzz.nl
maps.google.nl

BIJLAGE 11 Literatuurlijst

- ARCADIS, 2009: *Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor planMER bestemmingsplan gemeente Baarle-Nassau*
- Compositie 5, december 2008: *Ontwerp-bestemmingsplan buitengebied Baarle-Nassau*
- Gemeenten Alphen-Chaam en Baarle-Nassau, 7 december 2007: *Ontwikkelingsplan Landbouwontwikkelingsgebied Baronie (Ulicoten/Oostflank)*
- LEI en CBS, juli 2008: *Land- en tuinbouwcijfers*
- Provincie Noord-Brabant, 2005: *Reconstructieplan De Baronie*
- Provincie Noord-Brabant, 2003: *Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij*
- Provincie Noord-Brabant, 3 oktober 2008: *Kaart Wet ammoniak en veehouderij (cdrom)*
- Provincie Noord-Brabant, 21 mei 2010: *Plan van aanpak landbouwontwikkelingsgebieden*
- Provincie Noord-Brabant, 2010: *Structuurvisie Ruimtelijke Ordening*
- SenterNovem, 2007: *Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij*
- ANWB, 2004: *Topografische Atlas van Noord-Brabant 1:25.000*
- KNNV, 2009: *De amfibieën en reptielen van Nederland. Utrecht*
- KNNV, 2002: *Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Utrecht*
- KNNV, 1992: *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Utrecht*
- *Internetbronnen*
- Planbureau voor de Leefomgeving. Grootschalige Concentratiekaarten Nederland. Geraadpleegd op 5 maart 2010, http://www.mnp.nl/nl/themasites/gcn/kaarten/jpeg/depo_Nred_2006.html
- Waarneming.nl Geraadpleegd op 5 maart 2010, http://www.waarneming.nl
- Ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit. Geraadpleegd op 5 maart 2010,
- http://www.minlnv.nl
- Het Natuurloket: toegang tot de NDFF!. Geraadpleegd op 5 maart 2010,
- http://www.natuurloket.nl
- RAVON. Reptielen amfibieën vissen onderzoek Nederland. Geraadpleegd op 5 maart 2010,
- http://www.ravon.nl
- ETI BioInformatics. Dieren, planten en paddenstoelen in Nederland. Geraadpleegd op 5 maart 2010, http://www.soortenbank.nl
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. Geraadpleegd op 5 maart 2010, http://www.sovon.nl
- Zoogdiervereniging VZZ. De zoogdiervereniging, actief voor zoogdieren en hun leefgebieden. Geraadpleegd op 5 maart 2010, http://www.vzz.nl
- Google maps Nederland. Geraadpleegd op 5 maart 2010, http://maps.google.nl

COLOFON

PLANMER BESTEMMINGSPLANNEN BUITENGEBIED

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

J. Houkes

GECONTROLEERD DOOR:

H. Ullenbroeck

VRIJGEGEVEN DOOR:

F. Dotinga

11 november 2010
075164862:0.4

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.